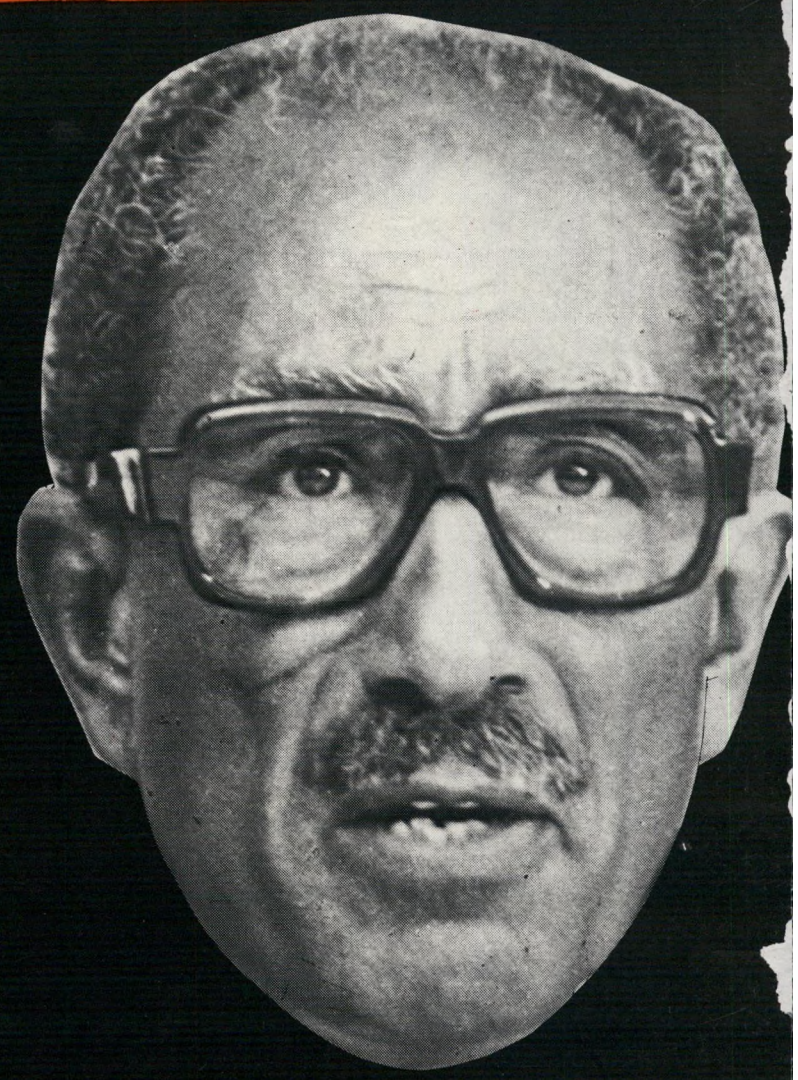
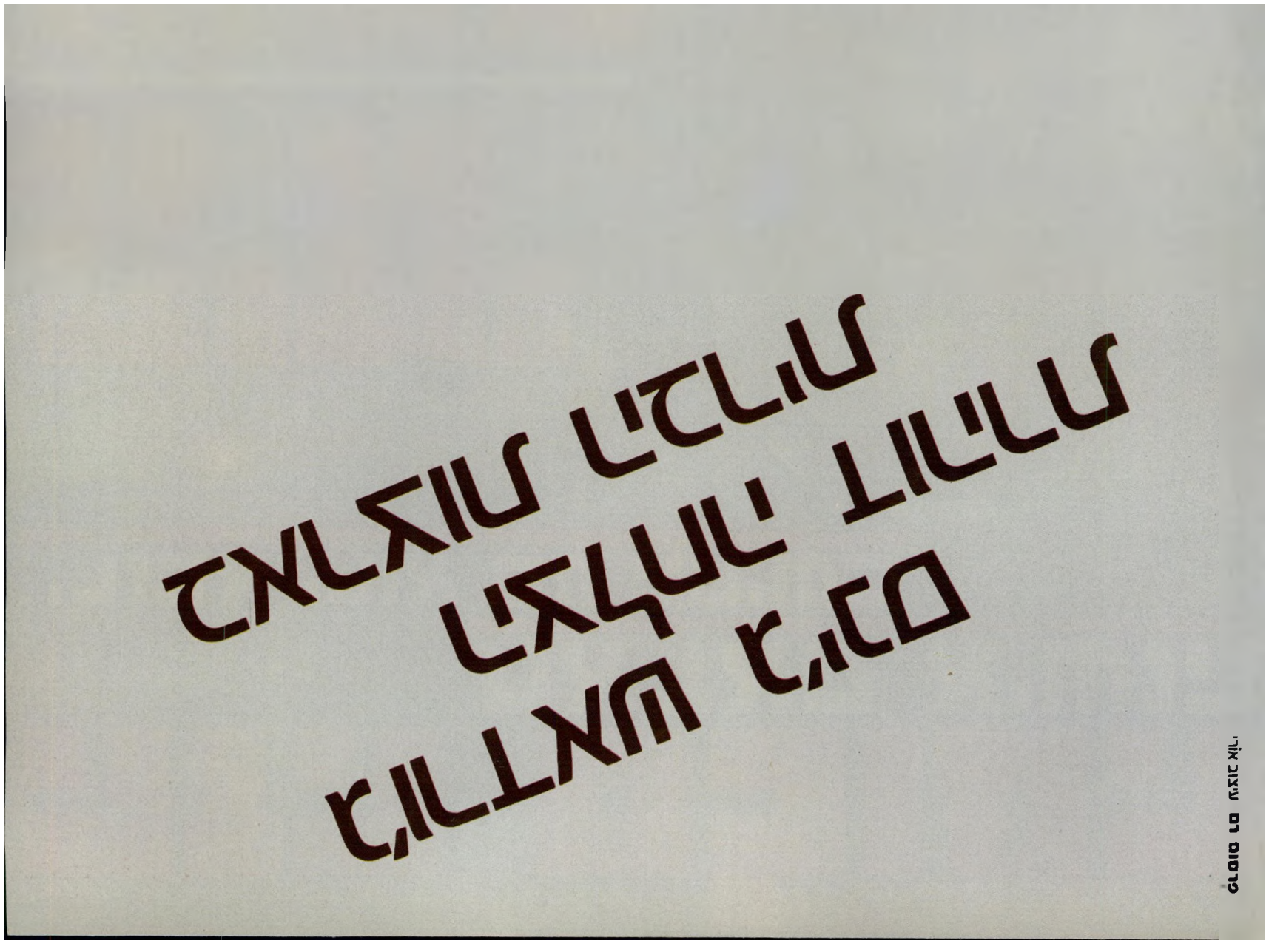
ד' ניסן תש"ם, 16.4.80 מיספר 2224 שנה 44 המחיר: 4.5 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

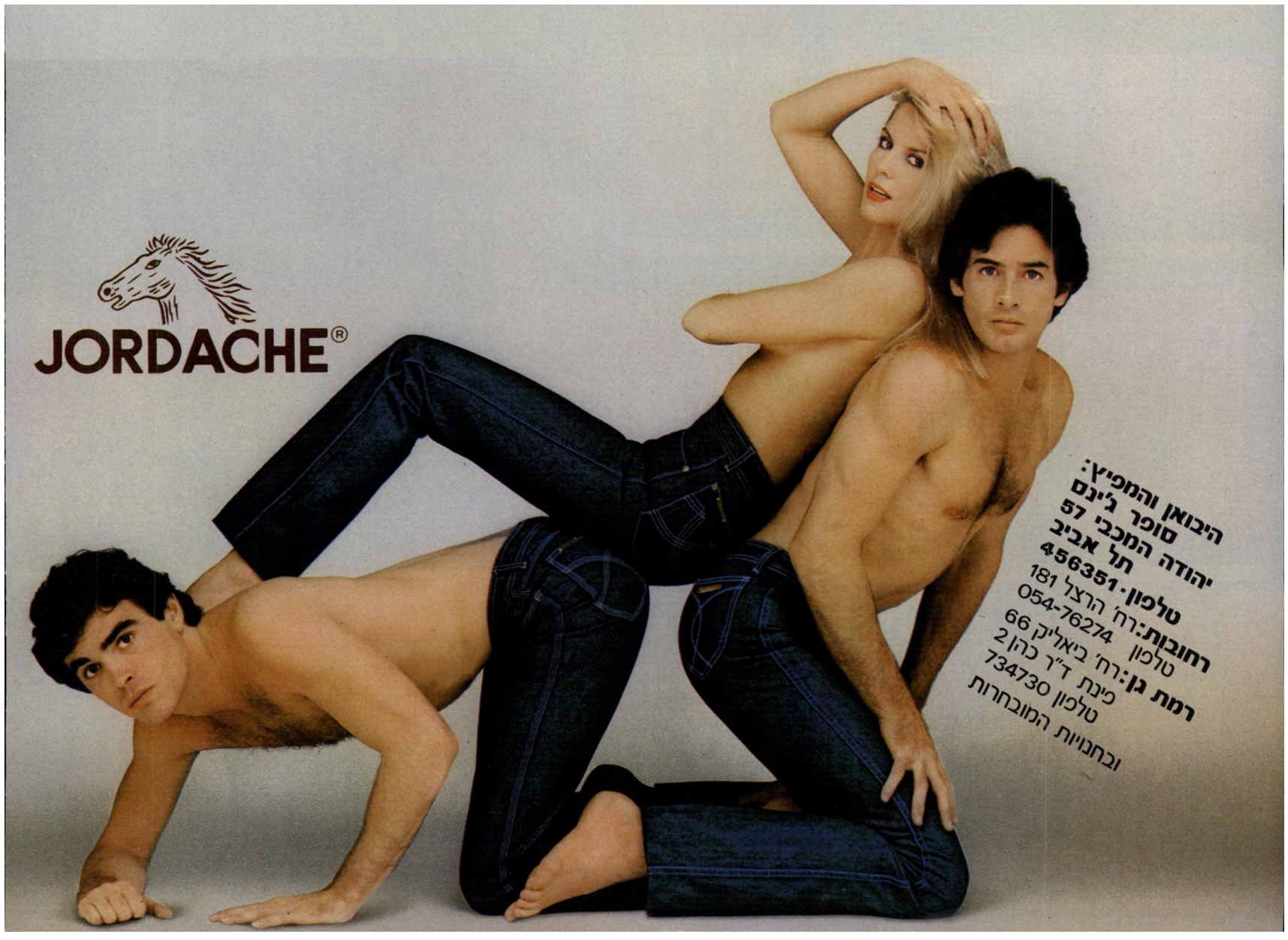
העולם הזה

הנשיא סאדאת בשיחה עם אורי אבנרי:

"ימית תהיה עיר ערבית גדולה!"

GLORIA LO MUSIC MIL.

JORDACHE®
היבואן והמפיץ:
סופר ג'ינס
יהודה המכבי 57
תל אביב
טלפון: 456351
רחובות: רח' הרצל 181
טלפון 054-76274
רמת גן: רח' ביאליק 66
פינת ד"ר כהן 2
טלפון 734730
ובחנויות המובחרות

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • מען מברקים: „עולמפרס" • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך־תכנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: ענת ישראלי • צלמי מערכת: ציון צפריר וגילה רזין • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בני־אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גלופות: צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

בלי משוא פנים

קודא יקר,

תשע שעות של נסיעה (עם ההפסקות בדרך, לצורך מעבר התעלה ומעבר הגבול) מפרידות בין מרכז קאהיר למרכז תל־אביב. אך מכל הבחינות, יכלה זאת להיות נסיעה בחלל החיצון, מפלאנטה אחת לשנייה. למרות השלום והנורמליזציה, עדיין מפרידה תהום בין התודעה המצרית והתודעה הישראלית.

נוכחתי בכך ביום השלישי שעבר. בשעה 8.30 בבוקר יצאתי ממלון שרתון שעל גדת הנילוס, ובשעה 5.30 נכנסתי לדירתי בתל־אביב, אחרי שעברתי את הדרך ב־שלוש מכוניות (קאהיר — קנטרה, קנטרה — הגבול, הגבול — תל־אביב).

בצאתי מקאהיר ידעתי שיש באמתחתי ידיעה שתחשמל את מצריים. היא כבר גרמה לתהודה עולמית, כאשר ידידי אניס מנצור, עורך אוקטובר, הודיע בראש הגליון שלו ביום א' שלפני כן ש„עיתון ישראלי" עומד לפרסם „פצצה מדינית". הידיעה על כך שהנשיא אנוור אל־סאדאת חושב על הופעה נוספת לפני הכנסת היא ידיעה בעלת משמעות מדינית ממדרגה ראשונה — וכך הבין זאת כל מצרי. בעיניים מצריות, זוהי „פריצת הדרך" המיוחלת, אקט הסטורי נוסף.

בהגיעי לתל־אביב כבר המתינו לי עשרות בקשות של כלי־התיקשורת לקבלת מידע נוסף. עד מהרה הסתבר לי כי בעיני המימסד הישראלי יש לידיעה זו משמעות לגמרי אחרת. במיקרה הטוב היא היתה „מוזרה", במיקרה הרע — מרגיזה.

רבים מן הפרשנים המדיניים טענו, כי אני הוא שהכניס לראשו של הנשיא המצרי את הרעיון הזה, ושהוא כולו פרי היוזמה שלי. היו שמצאו לכך תימוכין בנוסח הכתוב של הראיון, שפורסם בגליון האחרון. אחרים טענו כי אל־סאדאת ואני בישלנו את הרעיון ביחד, כדי לקדם מדיניות הנוגדת את הקו של מנחם בגין.

פנים, עיניים וקול

לכל השאלות והתמיהות האלה יש תשובה בראיון עצמו.

לפעמים אני מקנא בטלוויזיה וברדיו. הטלוויזיה אינה מסתפקת במסירת הדברים של אדם, היא גם מראה את הבעת־הפנים שלו, את מישחק־העיניים, את תנועות־הגוף. הרדיו יכול למסור, לפחות, את ניד־מת הקול של המדבר. ואילו העיתונות יכולה למסור רק את המילים.

אומנם, בראיון רגיל יכול המראיין לספר גם על הבעות־הפנים, התנועות ונימות־הקול, ובכך נבדל המראיין הטוב מן הטוב מראיין השיגרתי. אולם כאשר מדובר על ראיון עם ראש־מדינה, שבו עשוייה להיות חשיבות מדינית לכל מילה, ראוי להסתפק במסירת המילים עצמן.

כך נהגתי בראיון זה. הקלטתי את הראיון במקלט־כיס קטן, שהנחתיו לפני הנשיא (בתצלום ניתן לראותו על השולחן), ושלחתי ארצה את הנוסח המדוייק.

אולם את הקטע, שבו מדבר הנשיא על תזכיר־יתו להופיע לפני הכנסת, ניתן להבין רק אם מוסיפים לכך תיאור של הדברים שלא נאמרו, אותם שהעיתונאים רגילים לקרוא להם „צבע". אנצל מדור זה כדי לספר קצת על השיחה הזאת.

מפה על הארץ

כאשר יצאתי מתל־אביב דרומה, לא ידעתי כי אני עומד להיפגש עם הנשיא אנוור אל־סאדאת. נסעתי לקאהיר כדי ל־הכין את ביקור מישלחת של"ח, שהוזמנה לשם, וכדי לעמוד על מצב־הרוח בבירה המצרית, לאור הידיעות המדאיגות על „החרמת" השגריר הישראלי שם. רציתי גם לבדוק את דרך־היבשה לקאהיר — שהיא הסמל המובהק ביותר לשלום.

ביקרתי אצל אניס מנצור, במישרדו ה־נהדר המשקיף על הנילוס, כדי להחליף עימו דברים על המצב. מנצור הוא אדם שנון וחריף, ולא פעם משווים בעולם את שני השבועונים — אוקטובר והעולם הזה ואת־עורכיו. ההבדל הוא, כמובן, כי העו־לם הזה הוא שבועון המותח ביקורת חרי־פה על המימסד בישראל, בעוד שאוקטובר הוא כלי־ביטוי חשוב של השילטון במצ־ריים. מנצור נחשב כיום כאיש המקורב לנשיא אל־סאדאת יותר מכל אדם אחר.

במהלך השיחה התעניין מנצור לדעת עם מי אני מתכונן להיפגש. הזכרתי כמה שמות והוספתי, כימעט כהלצה, שהייתי רוצה לראות כמובן, גם את הנשיא. חייכ־תי, כי בדרך־כלל ממתינים עיתונאים ישראליים ואחרים במשך שלושה חודשים ויותר לשיחה בילעדית עם הנשיא. יתר על כן, ידעתי כי הנשיא מתבודד מזה שבועיים בווילה שלו ליד הבארז', לקראת נסיעתו לוושינגטון.

„אראה מה אפשר לעשות," השיב מנצור.

נדהמתי כאשר טילפן אלי כעבור כמה שעות, והודיע לי כי הנשיא יקבל אותי למחרת בבוקר, באותה וילה. מנצור גם התנדב להביא אותי לשם. (שקלתי אם לקחת עימי את אשתי, שליוותה אותי ב־ביקור זה. החלטתי לוותר. לאחר מכן מסר לי מנצור כי הנשיא הצטער על כך, אחרי שמנצור סיפר לו כי רחל אבנרי היא „האשה הישראלית המנומסת היחידה שהוא פגש בה.")

הבארז' הוא סכר על הנילוס, מצפון לקאהיר. נסענו במרצדס השחור של מנצור כחצי שעה דרך איזור כפרי מוריק לאורך הנהר, עד שהגענו אל הווילה.

זהו בניין לבן, פשוט ומרשים, המזכיר איכשהו בית כפרי של רומאי אציל בימי האימפריה. הוא מוקף גן גדול, מידשאות וערוגות־פרחים. מאחרי הבית, באמצע ה־דשא, מתנשא העץ המפורסם, שנראה ל„ פעם בטלוויזיה — עץ־ענק, שענפיו ועליו העבותים והקצוצים מהווים מעין גג בקו־טר של עשרים מטרים.

הבית נשמר היטב, אך לפני מנצור נפת־חו כל השערים, כמו באגדת „שומשום, היפתח!"

חיכיתי בחדר צדדי, עד שהנשיא יסיים שיחה קודמת. היה זה חדר מרוהט יפה ב־ספה ובכורסות העשויים מעור, ושולחן מכוסה באריחי־חרסינה. על הקירות היו תלויות תמונות־נוף של מצריים.

על הארץ עמדה באחת הפינות מפה ש־הורדה מן הקיר. היא משכה את תשומת־ליבי. היתה זאת מפת־פיתוח, והיא כללה גם את החלק הדרומי של ישראל. על ה־שטח הזה היה רשום (בערבית) „פלסטין" — זכר לימים שלפני השלום והנורמליז־ציה, וגם תזכורת לחשיבותו של השלום. של השלום.

על המכתבה היה מונח ציור של ילד, אחד בשם אד מונגר, כנראה אמריקאי, שעליו רשם הצייר הקטן, באותיות אופייי־ניות של ילד, „לנשיא סאדאת".

מסביב שררה דממה עמוקה, שהרגיעה כגון פגישותי בעבר עם ראשי השמאל המצרי, הנמצאים עתה באופוזיציה קיצו־נית למדיניות הנשיא. הוא ידע על קשרי עם אישים באש"ף.

הנשיא שלף מקטרת והחל מעשן. ביקש־תי רשות לעשות כמוהו, ושלפתי את ה־מיקטרת שלי. לתדהמתי נסתבר כי שנינו מעשנים מקטרות זהות בדיוק.

בחדר נכחו, מילבד שנינו, רק מזכירה שרשמה את הדברים (לא בקצרנות, ולא את כולם) ואניס מנצור.

הנשיא קם בהיכנסי, לחצנו ידיים וישב־תי על הספה לידו. כמקובל, החלפנו כמה דיברי־נימוסים. תוך כדי כך הזכרתי לו שנפגשנו לראשונה בכנסת, בשעת נאומו ההיסטורי. ודרך אגב שאלתיו מדוע אינו בא לבקר אותנו שוב בכנסת, כדי להס־ביר את עמדותיו.

לא התכוננתי מראש להציג שאלה זו, אם כי חשבתי על כך לא פעם בשבו־עיים האחרונים. ברור לי שדרושה דחיפה חדשה ויזומה. והופעה חדשה של הנשיא בכנסת, עם כל הדרמה המתלווה אליה, נראית לי כרעיון טוב. איני יודע מדוע העליתי רעיון זה באותו רגע, כפתיחה ל־שיחה.

הנשיא שלח בי מבט מוזר — ואז ענה כפי שענה, שהוא מהרהר ברעיון זה עצמו כבר במשך השבועיים שבהם הת־בודד בווילה. (ידוע כי אל־סאדאת מת־בודד תמיד, כאשר הוא עומד לקבל החלטה חשובה.)

מי שמאמין בטלפטיה, יכול למצוא כאן אישור לאמונתו. על כל פנים, מאותו רגע, כבר בראשית הראיון, זה חדל להיות ראיון רגיל. הנשיא החל קורא לי בשמי הפרטי (הוא ביטא אותו כמו השם הרוסי „יורי"), גילה לי מחשבות שאותן לא הש־מיע עדיין באוזני יועציו הקרובים ביותר, ואף הדגיש שהוא רוצה שאני אהיה הרא־שון בעולם שיפרסם אותן.

מצב עדין

החלטה זו — שהיתה מעין מחווה של ידידות — גרמה לכמה קשיים בימים שלאחר מכן.

השיחה התנהלה ביום הרביעי בצהריים. הנשיא לא ידע כי העולם הזה מופיע ביום השלישי בלילה — כך שיעבור שבוע שלם עד להופעת הגליון. כאשר אמרתי זאת לאניס מנצור, בדרכנו הביתה, הבטיח להתקשר עם הנשיא ולהעמידו על כך.

כך נוצר מצב בלתי־רגיל. בידי היה מידע שלא היה רק בבחינת סקופ עיתונאי, אלא גם ידיעה מדינית בעלת חשיבות בינלאומית. איך שומרים דבר כזה בסוד במשך שיבעה ימים תמימים?

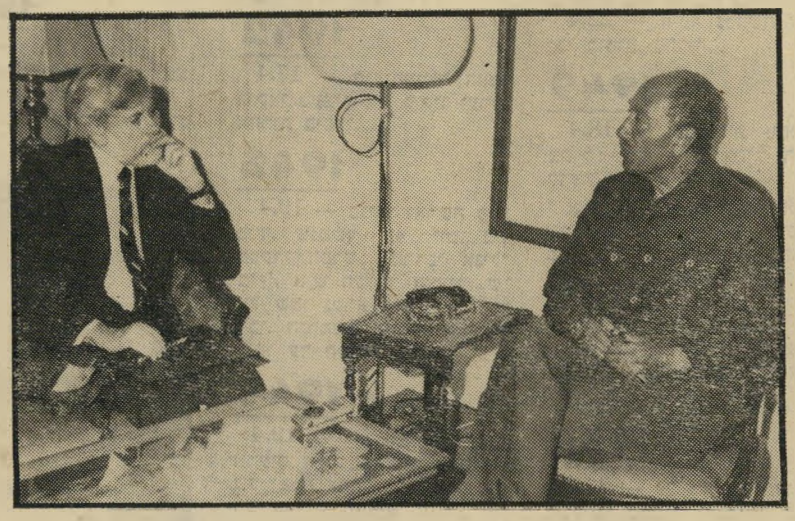
הנשיא עצמו עמד בדיבורו בצורה מרשי־מה. הוא לא גילה את הסוד לנפש חיה במשך השבוע. אף שבאותם הימים, לפני ביקורו בוושינגטון וביומו הראשון שם, עמד באור הזרקורים של כל כלי־התיקשו־רת, לא השמיע אף רמז על החלטתו.

במצב עדין עוד יותר עמד אניס מנצור. הוא ידע סוד ששום שר בממשלת מצריים לא ידע אותו. כעורך שבועון־חדשות ה־מתמחה בסקופים, בוודאי „דיגדג לו באצב־עות" לפרסם את הידיעה. מי כמוני יודע את כוחו של פיתוי כזה?

אבל אניס שמר על הסוד. בגליון אוקטו־בר, שהופיע ארבעה ימים אחרי השיחה, ושלושה ימים לפני העולם הזה, פירסם ידיעה קצרה בראש הגליון, ובו בישר על „הפצצה המדינית" העומדת להתפרסם ב־ישראל. בכך הפעיל את הפעמונים בכל כלי־התיקשורת, הממשלות ושרותי־הביון בעולם — אך לא גילה אף רמז.

מאותו רגע החל מישחק־ניחושים בינ־לאומי. עמוס אילון סיפר לי שצילצל מ־ירושלים לקאהיר, אל השר לענייני־חוץ, בוטרוס בוטרוס־ע'אלי. עוד לפני שאילון הספיק לשאול את השר מה טיב הפצצה הצפוייה, שאל השר אותו אם הוא יודע מה אמר הנשיא לאבנרי. אילון צילצל גם לאניס מנצור, אך זה סירב לגלות הסוד.

במשך כמה ימים הופעלו שגרירים, פרש־נים, כתבי־חוץ, וסוכני־ביון כדי לגלות את העניין. אך הידיעה הראשונה דלפה רק ביום השלישי, כמה שעות לפני הופעת הגליון של העולם הזה, בוושינגטון. אניס מנצור סיפר זאת לכתב ישראלי, מתוך הנחה מוטעית שגליון העולם הזה מופיע ביום ג' בבוקר.

הנשיא אל־סאדאת בשיחה עם אבנרי*
שתי מיטקרות זהות

„ראשון בעולם"

ברגע שנכנסתי לחדרו של הנשיא, ויתרתי על כל השאלות שהכנתי, ואף לא הסתכלתי בנייר שבו רשמתי אותן. השיחה התפתחה מעצמה, באופן בלתי־צפוי לגמרי, ואני שאלתי את השאלות שנכנסו לי באו־תו רגע לראש, לאור דבריו של הנשיא.

סאדאת, ספורטיבי בחליפת־סאפארי כחו־לה, ישב מתחת למפת־תבליט גדולה של עמק־הנילוס, רגוע ושופע אופטימיות. הנח־תי לפניו את רשם־הקול, ומדי פעם, כאשר ההלפתי את הקסטה, הפסיק את דבריו, עד שסיימתי את המלאכה.

מדי פעם זרק הערת־אגב, שהוכיחה כי הוא מכיר היטב את פעילותי הפוליטית, את העצבים אחרי השאון של קאהיר ה־סואנת. מפעם לפעם נכנס בשקט שרת, והציע לי קפה ומשקאות קרים.

היה לי זמן לחשוב על השאלות ש־עמדתי להציג, ובעיקר על השאלה הרא־שונה, שהיא תמיד חשובה בראיון. לבסוף רשמתי לי את השאלה הראשונה הבאה: „אילו ידעת בנובמבר 1977 את העמדה הנוכחית של בגין ומדינות־ערב, האם היית בכל זאת פותח ביוזמה ההיסטורית שלך?"

החלטתי לוותר על השאלה הזאת. ראיתי כי הנשיא מתחיל להתעייף, ואין טעם להכביד עליו. ידעתי כי הוא יתייחס לשאלה זו בנאומו בכנסת, ואין טעם לבקש ממנו תשובה מוקדמת.

הנשיא קם, ואני קמתי אחריו. הוא ליווה אותי עד לדלת, ושם נפרדנו בחום. הוא הזכיר לי את הבטחתי לשלוח לו עותק של הראיון, ואני הבטחתי לו שוב.

בחדר הסמוך חיכו לי מנצור ואנשי־הצוות שלו. הם ליוו אותי לווילה שבה התגורר, ושם חיכו לי אשתי ובנותי. הן ראו את הנשיא מגיע לבוש בחליפת־ספורט, ומתיישב לשוחח עם אורחיו. הן לא שמעו מילה מן השיחה, אך ראו את הבעות־הפנים של הנשיא, ושמעו את נימת־הקול שלו.

כאשר נכנסתי לחדר, הן ניגשו אלי בשאלה אחת: „מי זה היה?"

* בידי הנשיא המקטרת שלו, ואילו המקטרת של אבנרי מונחת לידו על הספה, על השולחן מונח רשם־הקול.

השבוע במאה ה־20

מה אירע במאה ה־20׳ בשבוע שבין ה־16 באפריל עד ה־22 באפריל? במדור זה יסקור „העולם הזה" כמה מן המאורעות שאירעו ב־80 השנים הקודמות, בשבוע שבו מופיע הגיליון.

1900

נער יהודי בשם דויד גרין מייסד עם שניים מחבריו איר־גון נוער יהודי, שחבריו מת־חייבים לדבר עברית בילבד, גם בשיחות עם ההורים. הנער בן ה־14, שנולד בפלונסק, פולין, נודע אחר כך בשם דויד בן־גוריון, מחלוצי ה־עליה השניה וממנהיגי היישוב, ראש־הממשלה הראשון של מדינת ישראל.

1902

22.4 — מייסד התנועה ה־ציונית, תיאודור הרצל, נפגש עם ג׳וזף צ׳מברליין, שר־המו־שבות הבריטי, ודן עמו בתוכ־נית ליישב יהודים בקפריסין ובחצי האי סיני.

1903

19.4 — פוגרום ביהודי קי־שינוב, בסרביה. כ־50 יהודים נרצחו, כ־2000 דירות נהרסו. על הפוגרום כתב המשורר חיים נחמן ביאליק את בעיר ההריגה.

רופא הולנדי, וילהלם אייגט־הובן, המציא את האלקטרו־קרדיוגרם (אה־קה־גה) וזכה כעבור 23 שנים בפרס נובל.

1906

18.4 — רעידת אדמה עזה פוקדת את סן־פרנסיסקו, אר־צות־הברית, ומכלה במשך שלושה ימים את מחצית העיר. כ־500 הרוגים, 1500 פצועים ו־250 אלף חסרי קורת־גג.

1910

21.4 — סמואל לאנגהורן קלמנס, סופר אמריקאי הידוע יותר בשם מרק טווין, נפטר בגיל 74.

1913

16.4 — רופא־מיסיון אוונ־גלי, אלברט שווייצר, יוצא לקונגו הבלגית, להביא מזור לתושבי היבשת השחורה. כע־בור 40 שנה זוכה הרופא ה־מיסיונר בפרס נובל לשלום.

1915

22.4 — באיפר, בלגיה, משתמש הצבא הגרמני לרא־שונה בגז מרעיל, בניגוד גמור להסכמים בינלאומיים. גז ה־כלורין פוזר מכלי־רכב.

1917

16.4 — ולדימיר איליץ׳ לנין, מנהיג הבולשביקים, ש־עשה גלות בשווייץ, חוזר לרו־סיה בלוויית רעייתו, קרופס־קאיה, ומנהיגים בולשביקים גולים אחרים, אחרי שחצו את גרמניה בקרון חתום. הגרמ־נים, שלחמו באותה עת ברו־סים, הניחו בצדק שלנין עשוי להוציא את רוסיה מן המיל־חמה, אם יתפוס את השילטון.

1922

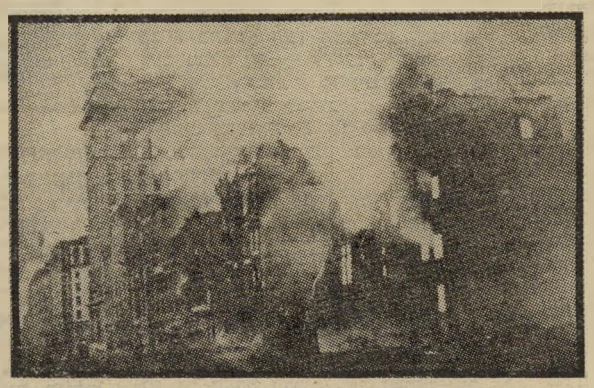
16.4 — נוסדה הסתדרות הפועל המיזרחי — איגוד של עובדים דתיים ציוניים. ברבות הימים הפכה הסתדרות זו חלק מן המפד״ל.

1923

19.4 — מצריים הוכרזה מונרכיה תחוקתית. פואד ה־ראשון מלך מצריים.

1925

21.4 — אוהל, תיאטרון פועלי ארץ־ישראל, פותח שע־ריו. המייסד והבמאי — משה הלוי.

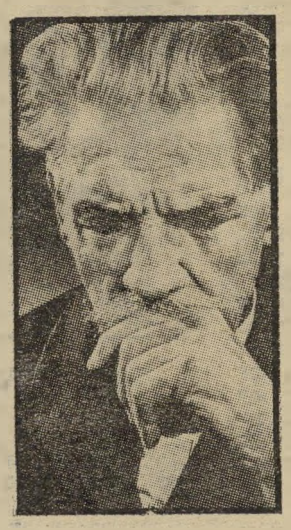
רעידת־אדמה בסן־פרנסיסקו
18.4.1906

1926

תיאטרון הבימה יוצא מרו־סיה ומסייר באירופה ובאר־צות־הברית.

1929

מסיפרי השנה: במערב אין כל חדש, מאת הסופר הגרמני אריך מריה רמרק; אמיל וה־־בלשים, רומן שהומחז והוסרט, מאת אריך קסטנר.

אלברט שווייצר
16.4.1913

1931

22.4 — נחתמה ברית ידי־דות בין מצריים ועיראק. ה־ברית הראשונה בין מצריים למדינה ערבית כלשהי.

1933

מסיפרי השנה: ארבעים ה־ימים של מוסה דאג, על שואת הארמנים, מאת הסופר היהו־די־צ׳כי פרנץ וורפל.

1934

20.4 — היינריך הימלר מונה ראש המישטרה החשאית בגרמניה הנאצית (הגסטפו).

1936

22.4 — החלה השביתה ה־כללית של ערביי הארץ, ש־נמשכה כחצי שנה. משיאי ה־מרד הערבי, שכונה בפי בני היישוב היהודי „מאורעות" תרצ״ו—תרצ״ט (1939—1936).

1940

מסירטי השנה: רבקה, מאת אלפרד היצ׳קוק, נבחר כסרט הטוב ביותר של השנה.

1941

18.4 — בשבוע חג הפסח שוחררו ממחנה המעצר בעת־ליט 925 עולים, שהגיעו אר־צה באורח בלתי־חוקי.

1942

17.4 — חיל־האוויר האמ־ריקאי מפציץ את טוקיו ועריס אחרות ביפאן.

1943

19.4 — בגיטו וארשה פרץ מרד, שנמשך 42 יום. בין מפקדי המרד: מרדכי אניל־ביץ׳, איש השומר הצעיר, ש־על שמו נקרא קיבוץ יד מר־דכי. הגרמנים החריבו את ה־גיטו עד היסוד.

1944

19.4 — 5,000 מפציצים זורעים הרס בגרמניה במהלכה של יממה אחת. במשך כל חו־דש אפריל עורכים מפציצי ה־

מרדכי אניבייץ
19.4.1943

ברית התקפות עזות על מר־כזי תעשיה וצמתי תחבורה ברחבי גרמניה.

1945

18.4 — דובר מיניסטריון החוץ הגרמני הודיע, כי לחץ הצבא הסובייטי גובר משעה לשעה. הטנקים הרוסיים פור־צים את חגורת ההגנה סביב ברלין, גומאים את 30 הקילו־מטרים האחרונים לפני בירת גרמניה, לקראת התנגשות עם חצי מיליון החיילים הגרמניים המרוכזים בה.

ארנסט פייל, הכתב הצבאי האהוב ביותר על הקוראים בארצות־הברית, נהרג מפגיעת כדור יפאני.

1946

22.4 — לוחמי האצ״ל תוק־פים את בניין המישטרה ה־בריטית ברמת־גן, כדי להוציא מתוכו נשק. במהלך הקרב נפצע ונשבה דוב גרונר. הוא נשפט בבית־דין צבאי, נידון למוות, סרב לבקש חנינה והו־צא להורג בתלייה. אחרי הק־מת המדינה הוצב פסל לזכרו ליד מישטרת רמת־גן.

1947

21.4 — במוקש שהוטמן על־ידי אנשי לח״י ליד רחו־בות נהרגו שמונה חיילים ו־אזרחים.

1948

18.4 — כוחות ההגנה כוב־שים את טבריה, העיר המער־רבת הראשונה שעברה לידיים יהודיות. תושביה הערביים של טבריה התווספו למחנה הפלי־טים הפלסטינים.

19.4 — סמוך לכפר הערבי הנטוש ברייר, שחסם את ה־דרך לנגב, מוקם הקיבוץ ברור־חיל.

ממשלת המנדט מייעצת ל־בריטים שאינם תושבי־קבע לצאת את הארץ.

20.4 — כוחות ההגנה תוק־פים את מצודת המישטרה ב־נבי־יושע בגליל, ונהדפים. 28 לוחמים נופלים בקרב.

22.4 — חיפה נכבשת על־ידי כוחות ההגנה.

1949

18.4 — מפקודות מטכ״ל צה״ל: כל חייל צה״ל חייב לדעת עברית.

אלבניה, מדינה קומוניסטית שמרבית אוכלוסייתה מוסל־מית, הכירה דה־יורה בישראל.

1950

19.4 — ברית־המועצות הסתלקה מהתוכנית לבינאום ירושלים.

1955

17.4 — 29 מדינות העולם השלישי מאסיה ואפריקה הת־כנסו לוועידה שנודעה מאז כוועידת בנדונג. ג׳מאל עבד־אל־נאצר, נשיא מצריים, הוא דמות־מפתח בוועידה. דויד בן־גוריון מכריז: „עתידנו אינו תלוי במה שייאמרו הגויים, אלא במה שיעשו היהודים."

1967

19.4 — הדוקטור קונראד אדנואר, הקנצלר הראשון של גרמניה המערבית (בשנים 1949—1963). מת בגיל 91. ני־הל מדיניות של פיוס כלפי העם היהודי, קשר קשרי־ידי־דות עם דויד בן־גוריון ודחף למימוש הסכם השילומים.

1971

21.4 — סגן ראש־הממשלה ושר־החינוך, יגאל אלון, נפגש בוושינגטון עם שר־החוץ הא־מריקאי, ויליאם רוג׳רס, ודן עמו בשאלות הקשורות בפתי־חתה האפשרית של תעלת סואץ.

1977

17.4 — קנס בסך 250 אלף לירות הוטל על לאה רבין, רעייתו של מי שהיה ראש־הממשלה, יצחק רבין, בגין החזקת חשבון דולרים בבנק אמריקאי בוושינגטון, בניגוד לחוק הישראלי.

מכתבים

סיפורו של כפר גלילי

אל תהרסו את ביתנו! קוראים תושבי מג׳ד אל־כרום.

תוכנית המיתאר לכפרנו נבנתה כך, שתכלול את הנקודות הבאות:
(1) הרחבת תחום הבנייה של הכפר;
(2) תוספת שטחים לבנייה ל־מגורים;
(3) הקצאת שטחים למוסדות ציבור, שטחי ציבור ושירותים;
(4) שמירה על רמת פיתוח נאותה והיקף שירותים כפי שנד־רש ליישוב ולשכנותיו.

כפרנו שוכן צפונית לכביש ה־ראשי עכו—צפת והוא מיושב ב־צפיפות גדולה מהרגיל. האוכלו־סיה המקומית מונה כ־6,000 נפ־שות ובכדי לענות על הביקוש ל־מגורים, ברמת־חיים צפויה עם שירותים ומוסדות ברמה המקוב־לת, יידרשו כ־1,300 דונם למטרות שאינן חקלאיות.

הכפר בנוי על מישור, בגובה כ־230 מטרים מעל לפני הים. הוא סמוך יותר לשיפולים הצפוניים של ביקעת בית־הכרם ושכונותיו מטפ־סות על מורדות הרי הגליל העל־יון. מידרונות אלה הופכים לתלו־לים מאד עם הטיפוס בהר.

אחרי התיאור הזה ברצוני לפ־נות אליכם ולהציג את המיטרד הנובע מן הכביש הראשי עכו—צפת, העובר דרומית לכפרנו. או־תו כביש מתוכנן על־ידי המו־עצה האזרצית לתיכנון ולבנייה ככביש עורקי, שרוחבו 200 מט־רים. אבל תיכנון כזה אי אפשר לממש מהטעמים שהזכרתי למעלה. היגשנו ערר על תיכנון הכביש ה־עורקי והננו מבקשים את עזרתכם, על מנת למנוע הריסת מיבנים נו־ספים בכפרנו וכדי להביא לבסוף להרחבת תחום הבנייה ולהבטחת שירותים ומוסדות ברמה המקובלת.

מוחמד מנאע,
יו״ר המועצה המקומית,
מג׳ד אל־כרום

● ● ●

דרוזי שונא־עצמו?

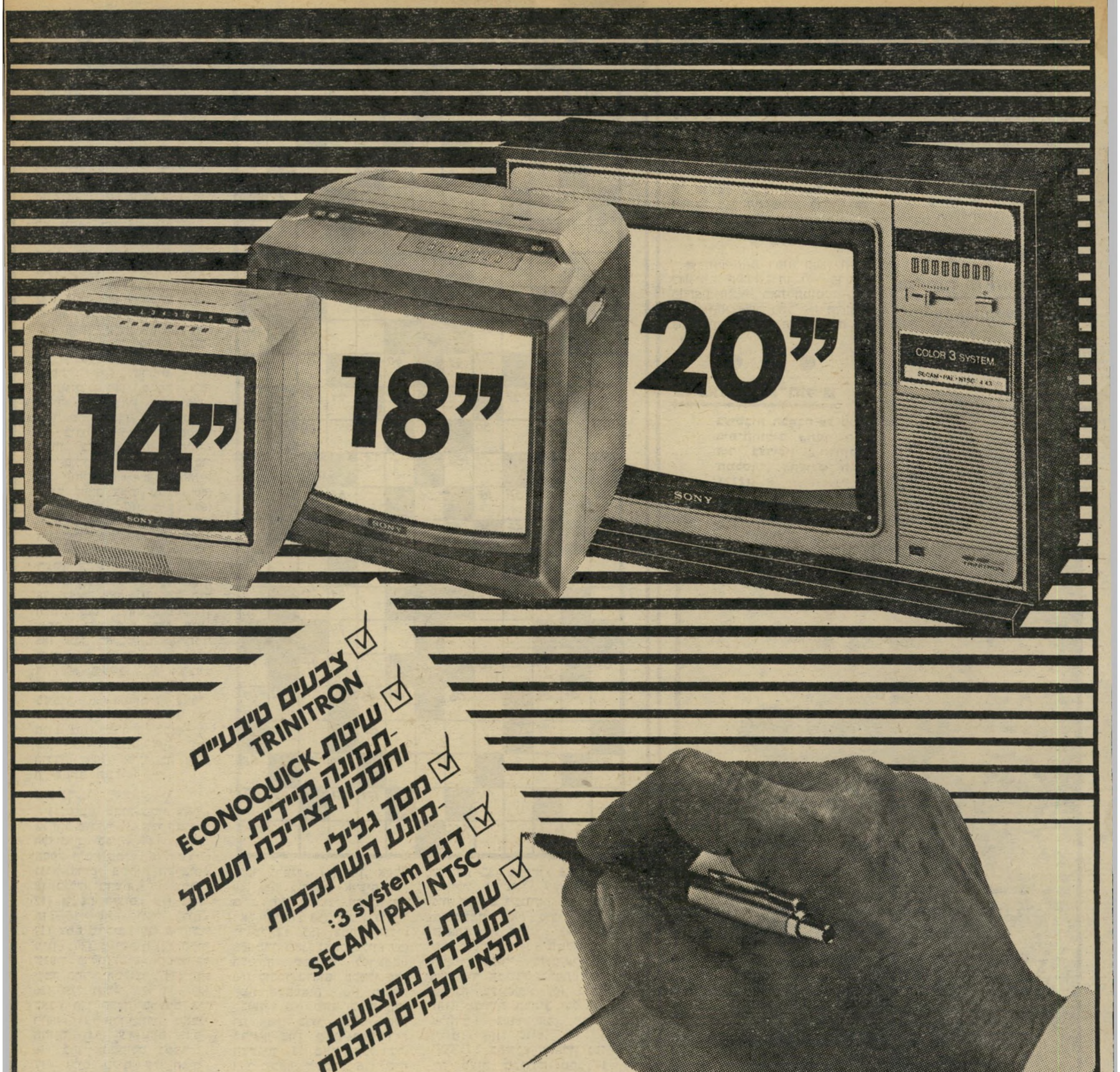
מיהו הדרוזי שכתב אודות הדרוזים, במדור „פורום" („העולם הזה" 2223)?

עד עתה ידעתי שיש יהודים וישראלים שונאי־עצמם, אבל דרוי זי כזה? על כך לא שמעתי. והנה, להפתעתי, קראתי בהעולם הזה את דבריו של פרחאת פרחאת, המו־דה בפומבי כי הוא „מצפצף קצת

פרחאת פרחאת
הילה קדושה

על ההילה הקדושה של מסורת העדה" ומשווה את ברית הדמים שבין היהודים לדרוזים לבריתות של שבטים מפגרים, אינדיאנים או אפריקאים, „כורתים ביניהם הס־
(המשך בעמוד 6)

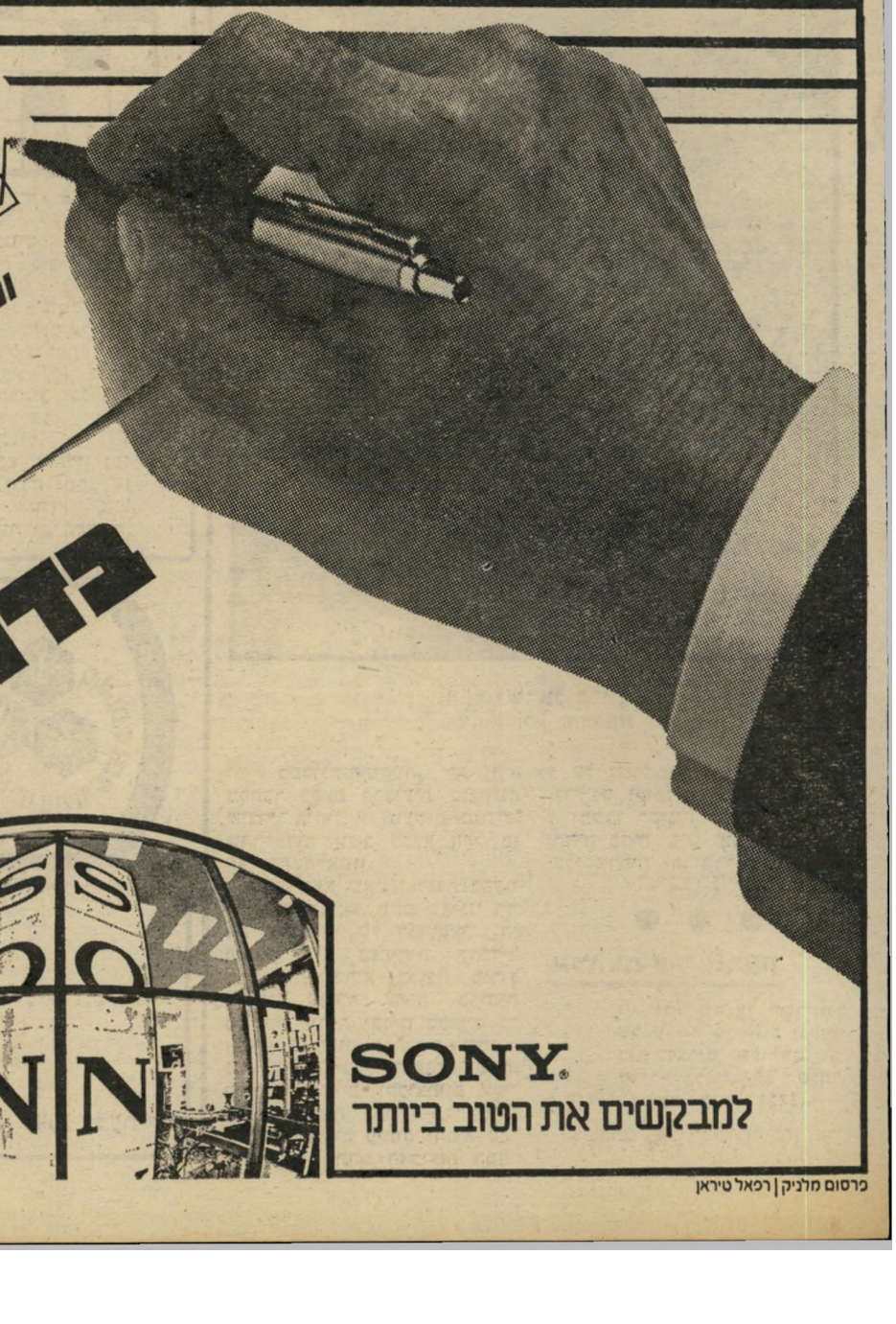
☑ צבעים טיבעיים TRINITRON

☑ שיטת ECONOQUICK
-תמונה מיידית וחסכון בצריכת חשמל

☑ מסך גלילי
-מונע השתקפות

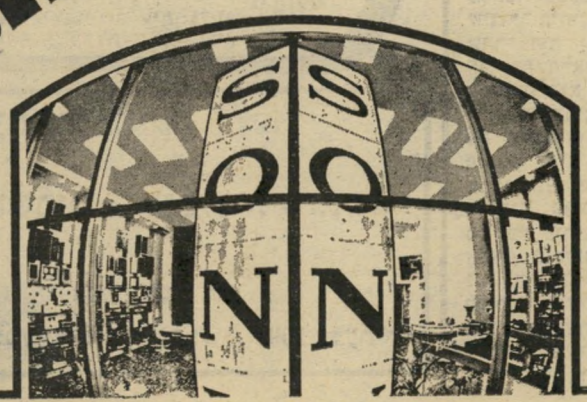
☑ דגם 3 system:
SECAM/PAL/NTSC

☑ שרות !
-מעבדה מקצועית ומלאי חלקים מובטח

"שאור על הלירה..!"

בדוק והשווה !

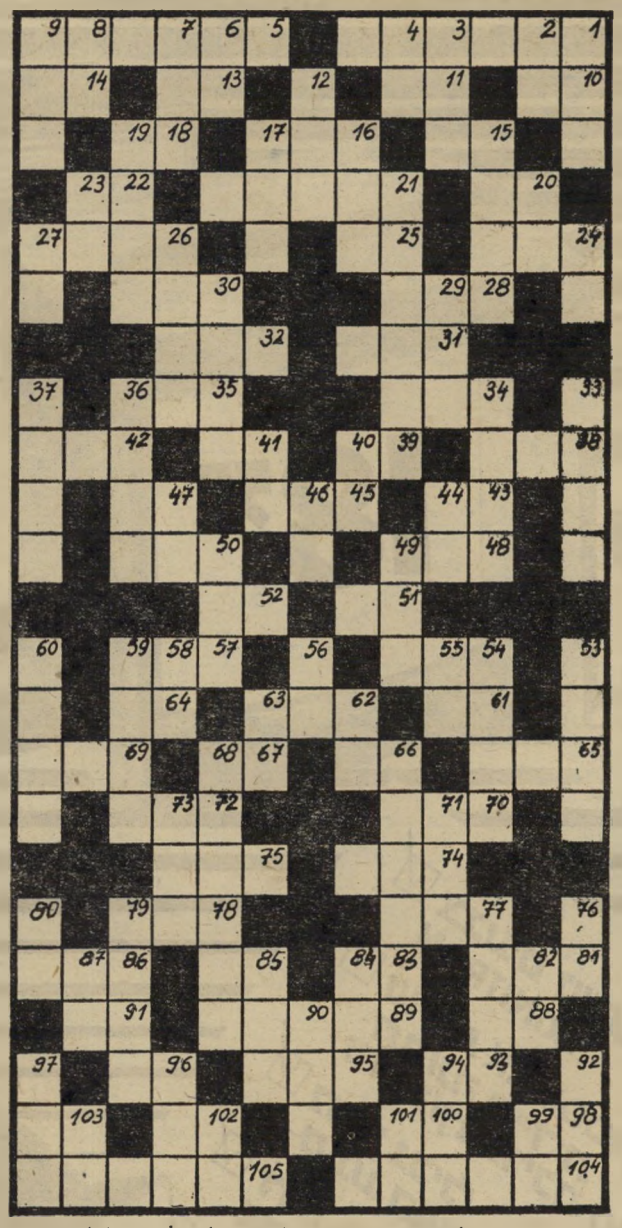

בוא לראות ולשמוע הדגמה
באולמי התצוגה של סוני, במגדל שלום, בתל אביב
או אצל סוכנינו המורשים ברחבי הארץ.

SONY
למבקשים את הטוב ביותר

פרסום מלניק | רפאל טיראן

תשבץ העולם הזה 2224

מאוזן:

1) הנשיא האמריקאי מנסח „הכרזת העצמאות"; 5) ישוב על גבול הצפון; 10) תעלומה; 11) המהנדס שהנהיג המונח „כוח־סוס"; 13) ערימה; 14) חג בעומר; 15) „הבתולה מ־אורליאן"; 16) משי גס; 18) חיצוניות; 20) הסתער; 21) לא ניתנה לנו על מגש־כסף; 22) נצב, ידית; 24) שדול, פתוי; 25) צמח תבלין ורפו־אה; 26) נוטר; 28) חיל ב־צה"ל; 30) אין; 31) חשוון; 32) צדיק יפרח כמוהו; 34) דפיקה, נקישה; 35) תפוסה; 38) חרבוני קיץ; 39) בבקשה; 41) כנוי לאחד ממזלות הכוכ־בים; 42) נדבך; 43) מרשל צרפתי; 45) שרביט; 47) במתינות; 48) מספר צ'כי סטירי; 50) מלחין איש קיבוץ; 51) טוב; 52) חלק, מנה; 54) בינוני; 57) השבלים ש־נשרו בשדה; 61) אמיתי; 62) כף־יד קמוצה; 64) בו־הק, זוהר; 65) אותו החזיק יעקב בטרם צאתו מבטן; 66) תבלול עין; 67) חיק; 69) שבט מוסלמי בסעודיה; 70) אין כמוה בלילות; 72) פילו־סוף ומתמטיקאי בריטי; 74) רעיון יסוד; 75) שחקנית קול־נוע צרפתיה (ש"מ); 77) אסון; 78) נעצב מאד; 81) על בגד תלמיד־חכם, הוא פסק־דין מוות; 83) תום בלי תום; 85) עמק באיטליה; 86) זמר וחזן יהודי באמריקה; 88) שזי־רה; 89) שעשוע; 91) אמצע; 93) קריה קדושה; 95) חוויה פנימית; 96) במקום זה עצמו; 98) עושק; 100) תנועת נצ־חון; 102) מתהלך לכאן ול־כאן; 103) הבנה; 104) יום־הולדת; 105) זכינו בה ביום ה' באייר תש"ח.

מאונך:

1) פזמק שהוא כסוי ראש; 2) זהב מובחר; 3) אבי התנועה הלאומית בסין; 4) מדידת הספק זרם־חשמלי; 6) שם; 7) גנרל בריטי בשורות הערבים; 8) בגלל, מחמת; 9) מתוך; 12) אשפת חיצים; 15) גאוו־תן; 16) אומן, יוצר כדים; 17) צמח מרכיב; 19) פרח־בר מוגן; 20) מגושם; 21) תקוף שגעון גדלות; 23) סיאם ב־שמה החדש המקוצר; 24) תן; 26) גמל נמרי; 27) די; 29) כאב; 30) תעלה במערב אי־רופה; 33) אבן טובה, מאבני החושן; 34) עץ חום־שחור; 36) כהן או קוסם במצרים; 37) גלים קלים על המים; 40) בעת שריפת חומר; 41) מתנפל; 44) כל הקיים; 46) סופר גרמני; 47) אין, אפס; 49) שם משפחת אישים רו־מיים; 50) מחלוצי חכמת יש־ראל (ר"ת); 53) קיבוץ בהרי־ירושלים; 55) צמח קוצני; 56) חרון; 58) נמאס עליו; 59) הבלוטה שמתחת לסרעפת; 60) קיבוץ בדרום, מסמלי מל־חמת העצמאות; 62) תופעה קבועה; 63) שווא בסוף הב־רה; 66) כדור רצחני; 68) מדינאי שוודי קשור בהסטוריה הציונית; 71) מאמין לכל דבר; 73) משקה משכר; 76) שיח לבשמים; 77) הכוכב סיריוס; 79) אם כל חטאת; 80) איש שררה; 82) מלקוח; 84) אר־כיאולוג ישראלי; 85) הפלו־גות שהקים וינגווט; 87) מנה מצומצמת; 90) סופר עברי ש„אהב את מייק"; 92) סוג של חיידקים; 94) משקה ש־רוקח בספורי שלום־עליכם; 96) שור המגודל ברפת; 97) מפלגה בעיראק; 99) ככה; 101) מצורות הכתיב של שם אלוהים; 102) אמן יהודי (ש"מ); 103) שנים.

הערה: בתשבץ האחרון נפ־לה טעות בהגדרה מס. 17 מאונך. במקום „הדרן" צ"ל „גורל" ועם הפותרים הסליחה.

מכתבים

(המשך מעמוד 4)

כם באמצעות חיתוך הווריד ים ו־עירבוב הדם."

עם היד על הלב, הריני משוכ־נע, כימעט במאת האחוזים, שאין בכלל דרוזי כזה, וכי אתם במע־רכת, מצאתם נכון למתוח ביקורת על הנעשה בקרב הדרוזים אזרחי־ישראל תוך התחפשות לדרוזי ש־איננו קיים במציאות. האומנם?

מישל רמות, חיפה

● הקורא/ת רמות חושד/ת ב־כשרים. הקורא הדרוזי פרחאת פרחאת חי — **ראה תמונה** — ו־קיים והוא אשר כתב את הדברים שפורסמו **בפורום העולם הזה** ב־חתימתו.

● ● ●

פרשה בבית־חולים

בעיקבות הכתבה על מנהל בית־החולים „אסף הרו־פא" בצריפין („הדוקטור המלטף", „העולם הזה" 2221).

אילו היה שם מישפחתו „קטן" ולא „קליין", אילו נולד במרוקו משכת, הנפרשת על מרבית האנ־שים במשך רוב שנות חייהם.

סעדיה נאה, ירושלים

● הקורא נאה הניח בטעות, כי בגין מוצאו ומעמדו של הרופא לא יינקטו נגדו צעדים כלשהם. בינתיים התפרסמה הידיעה, כי ד"ר ישראל קליין (**ראה תמונה**) הושעה מתפקידו ויועמד לדין מש־מעתי.

● ● ●

שליפות מן המותן

על הישגי ממשלת הליכוד, ובכלל.

ההישג המשמעותי: מיפלס ה־כינרת עלה כפי שלא עלה בימי ממשלות המערך.

ההישג השני: בעת ישיבות ה־ממשלה אין מעשנים, רק מקטרים ומגדפים.

כזכור, ציינו בימי ממשלת יצ־חק רבין את ההישג הגדול של הממשלה — הזזת השעון. והנה, מבחינה זו דבר לא השתנה בימי ממשלת הליכוד. מערך, ליכוד — אותו הדבר.

ד"ר ישראל קליין
פתיחות ולא מתירנות

וחי בשכונת־התיקווה, לא היה מסתבך בפעם הרביעית בנסיונות שידול, פיתוי או מעשים מגונים. שהרי היה יושב בכלא החל מן המיקרה הראשון.

האמת היא שאינני רוצה בהענ־שתו של הרופא, כשם שאינני רו־צה בהענשתו של המרוקאי... ה־פיתרון הוא בפתיחות, להבדיל ממתירנות, שהיא ברובה מירוץ רכושני בצורה אחרת. פתיחות משמעה פיתוח יחסים טבעיים ב־התאם לנסיבות ופתיחות שיוויו־נית הדדית בלי רגשות אשמה. קורסים אישיים וקבוצתיים לפי־תוח הפתיחות בצורה בלתי־פור־מלית — פשוט פיתוח יחסים טב־עיים וכנים תחת הצביעות המת־על הפוליטיקה: טרגדיה לבע־לי־רגש וקומדיה לבעלי שכל.

ומשהו לקינוח: היה ישר! כך תהיה בטוח שיש פחות גבל אחד עלי אדמות (ת. קרליל).

ה. בר־חיים, ירושלים

● ● ●

אלוהים של הרצון

מי אמר מה על הקריינות של שלמה ברטונוב (בעיק־בות דברים שפורסמו ב־מדור „לפני 25 שנה", „העולם הזה" 2221).

ציטטתם את המשורר נתן אל־

(המשך בעמוד 8)

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים. בשמירה על בריאותך ורכושך.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 6-5-790114 רש' מס' 21 עסק 481/75
ירושלים-664015 . אילת-059-3012

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת
טלפון 227117, 227118

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)

לא צריך לדעת מתמטיקה כדי להבין ש:
נימוס + התחשבות + סובלנות + ... = איכות חיים
נשמח לשמוע ממך
אזרחים למען איכות חיים ת. ד. 1097 גבעתיים

תן תרמ"פ לחייל

כל הדרכים מובילות ל-
"ארומה 101" קפה נמס מובחר.

ארומה 101
הקפה הנמס
החדש של עלית!

כשאוהבים, אז אוהבים.
ומי שאוהב קפה, יתאהב בלגימה ראשונה
בארומה 101, קפה נמס חדש של עלית.
זאת תהא לכם אהבה חדשה עם נאמנות.
הנאמנות של עלית לאיכות הקפה.
תאהבו לשתות את הקפה בבית, ליד הטלויזיה,
עם אורחים, בעבודה, ובכל מקום
שהאהבה פורחת...
קונים ארומה 101, קפה נמס מובחר
שותים, נאנחים בהנאה ואומרים:

טוב לי עם קפה נמס עלית

פרסום וימר יעקבסון

STEREO SALE...
SCOTT
AMERICAN HI-FI
הזדמנות המחץ!
מערכות סטריאו ממחסן היבואן:
מגברים, רסיברים, טיונרים,
רמקולים, טייפים (דק), פטיפונים.
הנחות עד 52%
פיילוט מרקט
טלוויזיות (צבעוניות ושחור לבן), מקפיאונים,
מדיחי כלים, מכונות כביסה, מערכות סטריאו
משולבות, מקלטי רדיו, רדיו טייפ, רדיו שעון,
מגהצים, מעגילות ומייבשי שיער.
א. עם פגמים חיצוניים.
ב. דגמים 78/79 (באריזה)
3 שנים אחריות
המצע מוגבל עד אזילת המלאי.
המכירה במזומן בלבד!
פתוח עד 6 בערב.
תל־אביב: פיילוט, רח' הצפירה 19, טל. 336231/2.
חיפה: פיילוט, קרית אליעזר, ככר מאירהוף 8,
טל. 531543.

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

תרמן, שאמר לפני 25 שנה על שלמה ברטונוב, כי „הוא מחקה את אלהים". ובכן, צר לי לגזול את כתרו של אלתרמן, אבל זכות היוצרים על אלוהותו של ברטונוב שמורה לאחותי תאיר, שאמרה את הדברים עשר שנים לפני שיצא לאור גליון העולם הזה 911 (מה־1 במארס 1955).

בהיותה ילדה בגן שמעה אחותי תאיר שטרק־איתן (היום הירש) את ברטונוב קורא את פרקי היום בתנ"ך ושאלה אם זה „אלוהים של הרדיו". ההברקה מצאה חן בעיני אמי, שכתבה על כך לבר־טונוב. הוא השיב במיכתב, כי כבר זכה למחמאות, אך זו הגדו־לה מכולן.

יפה שהדבר זכה לתפוצה. אבל אפילו אמר זאת אלתרמן, הוא לא המציא את הדבר. סביר להניח, שברטונוב לא כמס את המחמאה וכך זכתה לסיפור חוזר.

א. כהן, תל־אביב

● ● ●

בעיקבותיו של בז

הצייר סלים עזאיזה על חדברים שפורסמו אודותיו במדור האמנות („העולם הזה" 2222).

ברשימה שלכם נפלו כמה טעו־יות, שברצוני לתקנן.

(א) הכותרת „בעיקבות הבד" צריכה להיות „בעיקבות הבז".

(ב) בכותרת לתמונה נוסף ל־שמי התואר דוקטור — בטעות. לצערי אינני דוקטור.

(ג) והחשוב מכל: כל הסיפור שפירסמתם על דו־שיח ביני לבין השייח' של כפרי, דבוריה, סולף ועוות — וחבל שכך. תחת זאת הייתם מיטיבים לעשות לו פיר־סמתם ביקורת על מעשה האמנות שלי.

כנראה שקל יותר לאלף בזים מאשר לאלף עיתונאים.

סלים עזאיזה, דבוריה

● דברי הביקורת על ציורו של עזאיזה, שיוצגו החל מה־17 באפריל בגלריה לאמנות עמליה ארבל, בתל־אביב, הושמטו בדפוס, מטעמים טכניים בילבד. הצייר, הבז והציור — ראה תמונות.

● ● ●

פסטיבל הכדורסל

חמישה בחורים וכדור אחד משגעים את המדינה.

תהרגו אותי ולא אבין את עמי הישוב בציון. האם יש עוד מדינה אחת בעולם, שבה כימעט בכל מה־דורות החדשות ברדיו תופס מיש־חק הכדורסל מקום בראש?

ציור עזאיזה זבז
קל יותר לאלף בזים —

ציור הבז של עזאיזה
— מאשר לאלף עיתונאים

אני חושב שהעם הזה יצא מ־דעתו. מדינה שלמה משותקת — ממש כך! — בגלל מישחק, שבו חמישה בחורים מגלגלים כדור מיד ליד וחמישה אחרים מנסים לצוד את הכדור ולהעבירו לידי־הם. או, כפי שאמר הפרופסור ישעיהו לייבוביץ על כדורגל: „אחד־עשר חוליגנים..."

זה מוכיח כי הריקנות משתל־טת על חיינו. רשמו לפניכם: אז־רח אחד לא ראה את המישחק. הוא העדיף תחתיו ספר טוב. ו־עתה עליכם להחליט: מי המשו־גע — אתם או אני?

משה הר־ציון, תל־אביב

● ● ●

שבועת אמונים חדשה

צה"ל חייב לשנות את שבועת האמונים של חיי־ליו, ברוח המתנחלים ו־גוש־אמונים.

לאור העובדה שחיילי צה"ל מקדישים הרבה מזמנם ומירצם להבטחת ההתנחלויות וארץ־ישר־אל השלמה, מן הראוי לשנות את השבועה בהתאם. את הנוסח ה־חדש, לפי דוגמת הגלדיאטורים, רצוי להשמיע על פיסגת המצדה, ברוב פאר והדר: „ארץ־ישראל השלמה, אנו, ההולכים למות, מברכים אותך!"

הצעה נוספת לסיסמה לאומית: „למען ההתנחלויות לא אשקוטה ולמען גוש־אמונים לא אחשה!" בכניסה לישיבת ההסדר בחברון יש להציב לוח האומר: „האברך, בלכתך ללמוד תורה, זכור אות־נו... במותנו הורשנו לך את ה־התנחלויות."

שבתאי לוי, רמת־גן

● ● ●

כדבר לוחם אל לוחם

מי שהיה לוחם בשורות ה־אצ"ל, קורא באוזני ראש־הממשלה: בגין הביתה!

...גילוי־דעת זה הוא זעקת לי־בם השבור של דלי עמנו, הפונים אל מנהיגי האומה. המצוקה הכל־כלית שבה אנו נמצאים גרמה ל־פשעים החמורים שהתרבו במדינה. וכך נאמר: „על פת לחם יפשע גבר". מר בגין בכבודו ובעצמו קבע, שיש להוזיל את המחירים לקראת החג, אך אנו יודעים שזה יהיה רק לזמן קצר, עד עליית המחירים הגדולה שתבוא לאחר מכן. עליה זו עלולה לגזול את פת לחמם האחרונה של דלי העם, שהם הסובלים יותר מכולם מעל־יות המחירים, לא כמו רוב הסו־חרים, המחביאים סחורתם כדי לצ־בור הון תועפות מעליות המחי־רים...

הושפלנו עד עפר, והרי נאמר „כל ישראל אחים". שאלתנו היא: היכן כל ישראל אחים?! רק ב־אצ"ל ובלח"י, שם אבד לחינם קורבנם של אחינו הגיבורים, ש־הקריבו את חייהם למען המול־דת?!

מר בגין, זכור לך שעברו עלי צרות צרורות במחתרת, בזמן ש־אתה הנהגת אותנו... מצער לראות, שאותם עינויים באים היום מבש־רנו ומדמנו.

פליקס לוי, יפו

● כרזה ברוח זו הוצאה לאור על־ידי הקורא לוי והודבקה ה־שבוע בחוצות תל־אביב.

★שני מיליון ועוד חצי
2,500,000 ל"י פרס ראשון!
מאות אלפי זכיות בהגרלת הפיס!
30 ל"י - מינימום זכיה בזוטא ובהגרלה!
קנה את כרטיס המזל שלך עוד היום!
עוד חידוש בפיס
233,600 זכיות מיידיות בזוטא!
14,406,000 ל"י -
סך כל הזכיות, בכל שבוע!

בינתיים קח TIME

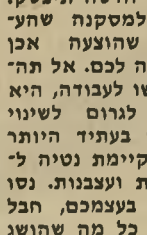
הסיגריה שכולם אוהבים

T.39

בימים אלה תחושו עירנות ורצון חזק לפעול בצורה עצמאית. ההתלבטות בקשר לעבודה חדשה תיפסק. תגיעו למסקנה שהעבודה שהוצעה אכן מתאימה לכם. אל תהססו, גשו לעבודה, היא יכולה לגרום לשינוי בחייכם בעתיד היותר רחוק. קיימת נטיה לתוקפנות ועצבנות. נסו לשלוט בעצמכם, חבל לקלקל כל מה שהושג בגלל רוגז של רגע. נשים, שימו לב ל־הופעתכן. הגברים לא יוכלו להתעלם מכן.

* * *

באמצע השבוע ייווצר לחץ שיאלץ אתכם למתן מעט את הפעילות השיגרתית. על מכשולים שיעמדו ב־דרככם תוכלו להתגבר משבת ואילך. מבחינה רומנטית, זו לא תקופה נוחה במיוחד. בני הזוג לא מבינים אתכם, ו־אתם חשים מעט מבו־דים. המצב ישתנה ל־טובה תוך זמן קצר. קשה לכן להחליט אי־זה מתנה לבחור, דעו שאבן הברקת מביאה לכן מזל רב.

* * *

תקופה טובה לחיי חברה סואנים ול־אירוח של חברים ו־קרובי משפחה. ה־אהבה מקיפה אתכם והרגשות מבוטאים ב־נועם. שימו את הקל־פים על השולחן, אל דאגה, החופש לא יי־לקח מכם. זה זמן טוב ליצירת קשר לטווח ארוך. בסך הכל תקו־פה עם הזדמנויות טו־בות בכל תחום. הצעות נישואין יתקבלו ברצון השבוע, העבירו זאת למעוניינים.

אתם חולמים על תוכניות מרחיקות לכת, אך מעוכבים על־ידי הורים או ילדים. תתחיל תקופה של פעי־לות ציבורית מוגברת. תוזמנו למסיבות ול־מיפגשי חברים, והת־חייבויות חברתיות יהפ־כו לתענוג. רעיונות מקוריים יבריקו בראש־כם, וביישנותכם הטב־עית לא תיתן לכם ל־פרסם. כדאי להתגבר על ההתנגדות הפנימית, ולספר על הדברים. היזהרו מהחלטות ב־ענייני כספים. אתם עלולים להתחרט עליהן.

* * *

זה זמן טוב להפוך תחביב שבו אתם מצטיינים, לקאריירה רצינית. אתם יכו־לים להגיע בזכותה ל־עמדה מרשימה וזוה־רת. וחשוב מכל, ל־אריות שרגילים לבזבז את כספם ללא חש־בון, מעבודה זו תוכלו להתפרנס בכבוד. ה־מרץ שאתם חשים יכול לסכן אתכם. היזהרו מתאונות ובמיוחד מ־כוויות. תכשיט עשוי זהב ובו משובצת אבן האודם, יגן עליכם וישמור אתכם מעינא בישא.

* * *

השבוע יוודעו לכם פרטים חשובים בקשר לרכוש וכספים של אנשים המקורבים אליכם. אל תזלזלו ב־ידיעה, היא תעזור לכם בעתיד הקרוב. עלול להגיע סכום כסף ש־יעזור לכם להיחלץ מ־המצב הלא־נוח שבו אתם שרויים. גם נסיעה לחוץ־לארץ תביא עימה שיפור כספי ניכר. אל תסרבו להצעה לנסיעה אם אכן תובא בפניכם. בעבודה יאירו לכם פנים, יתנו לכם חופש פעולה ושבחים רבים. האם מצאתם את הרומן המצפה לכם בעבודה? הוא שם.

הבריאות מעסיקה אתכם לאחרונה. נסו לנוח ולהימנע ממאמצים מיותרים. מיבנה גופכם עדין ורגיש, המנוחה תאזן אתכם מחדש. אתם מתכננים נסיעה לחוץ־לארץ, זו תשובה טובה לבעיות רבות ש־אינכם מוצאים להן פת־רון. אתם עומדים לפ־גוש שם אדם צעיר מכם ומעניין שאיתו תקשרו קשר הדוק. דרושה עדינות רבה וטאקט. אך בשתי תכונות אלה הצלחתם.

* * *

עבודה הנושאת אופי סודי תוצע לכם. זה יחייב אתכם להתעמק בדברים ה־נמצאים מתחת לפני השטח. אם תחדדו עוד יותר את החוש הבלשי שלכם תיווכחו לדעת שממש לידכם ממתינה אהבה חדשה. בת מזל תאומים תכננה אותה, וכבר כמעט איבדה את סבלנותה. תזכו להע־רכה רבה על העבודה שבצעתם בשבועות ה־אחרונים, ושמכם יילך ויתפרסם גם במקומות מרוחקים ברחבי הארץ.

* * *

שפע של הזדמנויות בשבוע זה בעיקר בענייני כספים. זמן טוב לעסקות כספיות מוצלחות שישאו פרי בתקופה מאוחרת יותר. ילדים מעסיקים אתכם במיוחד בתקופה זו, ו־גם מהם אתם עתידים לשבוע נחת. חלק מ־כם מנהל רומן שבו משחקות אש־קיד שתי אהבות בעת ובעונה אחת. אל תמהרו להח־ליט, ברגע זה לא יזיק לכם לחיות בכפילות. תוך חודש תדעו עם מי אתם מתכוונים לקיים קשר רציני.

תורכם הגיע להשתעשע. תימשכו לאנ־שים מבוגרים בעלי עמדה מכובדת והם יוציאו אתכם לבילויים שיהוו חידוש מעניין עבורכם. נסו לחשוב על עיסוק בקרמיקה, אבן או חימר. אתם רגישים לחומר, ונה־נים ממגעו, בגישתכם המקורית לצבעים תו־כלו להוציא יצירה יפה ומושכת את ה־עין. גדיים העובדים בתפקידי ניהול ירגישו השבוע חיבה רבה לעובדים, ויקבלו יחס דומה מעובדיהם.

* * *

קרובי משפחה שנושאים עמדה מכובדת ישפיעו על קידומכם, אתם מתפזרים על יו־תר מדי שטחים ולא מספיקים להיכנס לעו־מק עניין שמעסיק את־כם כבר כשבועיים. אתם חשים צורך באה־בה חדשה ובנסיעות רבות וקצרות, שלבו את שני הדברים. האה־בה המתקרבת תגיע על גלגלים בעת נסיעה. יתכן שהפעם זו האהבה ההרפתקנית שתמצא חן בעיניכם.

* * *

אתם מקדישים מחשבה רבה לכסף ו־רכוש. המצב הכלכלי יתבהר כתוצאה מיזמה אישית והעזה. הרווחים קשורים ל־שיחות טלפון חשובות ולנסיעה קצרה. זה לא זמן להימורים ולביז־בוזים. השקיעו במניות. בחיי המישפחה תש־רור הרמוניה ואהבה. ביתכם יהפך למרכז חברתי ותעדיפו בילוי בבית על פני יציאה למקומות הרועשים והגועשים, אתם אתם זקוקים לשקט שמעניק הבית.

מזל החודש: שור

ש"קספיר, הרצל, מדינת היהודים ואחרים

סמל המזל שור. משמעותו כה ברורה שכמעט אין צורך להרחיב עליה את הדיבור. מי לא מכיר את השור? שור מעורר אסוציאציות של כוח איטי, כב־דות, הליכה בתלם. השתוללות כעס נור־איות, כאשר מתגרים בו, ומוציאים אותו משלוותו, ומחלקת שדהו הירוקה וה־טעימה. עובדה שהטוריאדורים לא מצאו חיה יותר מתאימה להרגזה.

למעשה בעברית שוגים במלה „שור". בשאר השפות נקרא מזל זה „מזל פר" שהוא שלא כאחיו השור, פורה יותר, ומאפיין בצורה יותר נכונה את בני המזל. שור נמצא במזל אדמה ולמרות שכוכב ונוס נחשב הכוכב השולט בו, יש המייחסים לו את כדור־הארץ ככוכב שליט. זה לא מוזר, ואפילו מתאים כא־שר רואים מהן תכונותיו הבולטות של השור. הוא יציב, מעשי, רכושני עקשן, ועומד עם שתי רגליו המוצקות על אדמת כדור הארץ. מכיוון שהוא מרגיש את עצמו כשייך לכדור־הארץ, למדינה, לעיר, לשכונה, ולבית שבו הוא גר, יחוש שם טוב יותר מבכל מקום אחר. קשה יהיה לשכנע אותו לשנות מקום, ולהחליף בית. בוודאי שלא יתלהב לעקור ממקומו ו־לצאת למסע בין כוכבים אחרים, ארצות וערים אחרות. ואין מה לומר לשכונה שונה. שור אוהב קביעות. אם הוא נאלץ לצאת ולנדוד, ישתדל לקחת עימו לפחות את מחצית הדברים שאליהם התרגל בחיי היום יום.

נהוג ליחס לשור תכונות ארציות ו־מעשיות. ולפעמים נוצר הרושם שאינו מסוגל לעשות דבר מלבד „לעבוד את אדמתו ולשבוע לחם". כדאי להזכיר כאן, שדווקא במזל שור נמצא ריכוז גדול במיוחד של יוצרים ואמנים גדולים.

נהוג לחלק את בני המזל לשלושה סוגים: השור הפרימיטיבי — אדם חזק איש עבודה, הנתון כולו רק לענייני ה־חומר. עסוק בדברים הבסיסיים בחיים. אוכל שינה והנאות גופניות פשוטות.

השור השני — דרך מחשבתו נעה ב־אפיקים מוגבלים ומקובלים. דאגתו ה־עיקרית בחיים, ביטחון כלכלי, וחיי מיש־פה יציבים. הוא מקובל על הבריות, מח־זיק עסק משגשג, או עובד בבנק ובכל עבודה אחרת הקשורה לכספים וכלכלה. הוא ידוע כאדם אחראי וכבד מחשבה. השור הנעלה מכולם הוא זה, אשר נוסף לביטחון הכלכלי והריגשי, מחפש את הדברים היפים והאמיתיים בחיים. נמשך לאמנות, ספרות וחקר הנסתר. הוא ב־הכרח אדם המתפרסם בהצלחתו. בגלל כוח ההתמדה, המרץ ותחושתו שהדברים שהוא מוסר לעולם הם חלק ממנו, ולא יבטא לעולם תאוריות ומחשבות בעלמא.

את בני שור ניתן למצוא כמעט בכל המיקצועות. כאמור, אם החליט אותו שור להתמסר למשהו, הוא ייכנס לעומק העניין בעקשנות ארצית האופיינית כל כך לו ולאחיו השוורים. מעורבותו ה־עמוקה תהפוך אותו חלק מאותו עניין שבו הוא עוסק.

בנימין זאב הרצל שהגה את הרעיון להקים מדינה ליהודים, לא היה הרא־שון שחשב על הרעיון. אך בתור שור נאמן, קיצר את הדרך מהמחשבה ל־מעשה. ואכן קמה ונהייתה מדינה.

משה דיין שלא רצה להישאר בשוליים ומאחרי הקלעים, כאשר הליכוד עלה לשלטון, לא השאיר רושם בציבור כאילו התלבט אם להצטרף לממשלת הליכוד. יתכן שאילו היה בן מזל אחר היה חושב על הרעיון אך לא מעז לממשו. כבן מזל שור טיפוסי, המחשבה והמעשה היו סמוכות זו לזו.

התפרסם כמקום שבו התבשלו החלטות חשובות. קשה להאמין שבן מזל אחר היה מתפרסם במיטבחו דווקא. ברור שנולדה במזל שור.

המקום הרגיש אצל השוורים הוא איזור הגרון הצוואר והעורף. הם נוטים לדלקות גרון ולפגיעות באיזור זה. גרונם רגיש למחלות אך גם לשירה. לרבים מהם קול ערב וזימרתם נעימה לאוזן. חלקם התפרסמו כזמרים או מוסיקאים. מוסיקה עבור השור היא צורך כמו ה־אכילה והאהבה. יוהנס ברהאמס, פיוטר איליץ צ'ייקובסקי, ברברה סטרייסנד, קתלין פרייר, זובין מהטה דיוק אלינג־טון, יהודי מנוחין, גארי ברטיני, אלה פיצ'ג'רלד ועוד ועוד מוסיקאים וזמרים, מעידים על כשרונם המוסיקלי של ה־שוורים.

כל מה שדובר כאן ברצינות תהומית משאיר הרגשה שהשוורים אינם יודעים לחייך. אך הם מפורסמים כבעלי הומור, ומזג טוב. חיוך נצחי על פניהם, וציפיה לבדיחה טובה שתוציא מהם גם צחוק בריא. כל זמן שהצלחת עמוסה והסביבה ידידותית, אין כל סיבה שהבעתם תהיה רצינית. דידי מנוסי שחיוך של תינוק מאושר נסוך על פניו, וכמותו להבדיל הנשיא לשעבר אפרים קציר. חיוכם מעיד על מוצאם השורי.

עקשנות היא התכונה החזקה של ה־שוורים. אם החליטו להשיג דבר, איש לא ייזום מהחלטתם. אייבי נתן, ששבת שביתת רעב לא מזמן, גם הוא בן מזל שור, ועקשנותו ודאי שעזרה לו להתמיד זמן כה רב במעשה שהוציא את כולם משלוותם. בעוד הוא עצמו נשאר שקט.

כוכב ונוס, המסמל את האהבה, החן, היופי והאמנות, שולט בשוורים, והופכם אמנים טובים ואוהבים נפלאים. באהבה — רבים נמשכים לשור בשל היציבות, הבטחון והחמימות שהוא מעניק. הוא אינו מתאהב במהירות. אך כאשר חץ האהבה פוגע בו, הוא מתמסר בכל נפשו ומאודו לאהבה. בת או בן זוגו לא יעזבו אותו מרצונם החופשי.

שוורים מפורסמים הם: יורם קניוק, עמוס עוז, יהודה עמיחי, קנוט המסון, אונורה דה־בלזק, זיגמונד פרויד, ויליאם שקספיר, סלבאדור דאלי, מוטה גור, משה דיין, גולדה מאיר, ומדינת ישראל.

החוט המשולש של אלסקה

אפנת אביב וקיץ 80 ברשת חנויות אלסקה במבצע* ללא תקדים:

.1

שלושה תשלומים

חודשיים שווים לכל קניה מעל 5,000 ל"י.

.2

דמי הנסיעה מוחזרים

עד שאלסקה תגיע אלייך, את יכולה להגיע לאלסקה מכל מקום בישראל, ולקנות. על כל קניה מעל 5,000 ל"י - דמי כרטיס האוטובוס (בכיוון אחד) יוחזרו לך תמורת הכרטיס.

.3

הפתעה - מלתחות קיץ מושלמות חינם

מדי חודש תוגרל בחנויות אלסקה, ביום שייקבע בהגרלה (בנוכחות רואי־חשבון) - מלתחת קיץ בשווי של 10,000 ל"י (מחיר מכירה). המלתחה תימסר במקום לזוכה המאושרת.

תל אביב:	בית האופנה לב דיזנגוף (דיזנגוף סנטר)
רמת־גן:	רח' המעגל פינת ביאליק 53
חולון:	שד' קוגל 27 (מול קולנוע רינה)
במפעל:	רח' יעבץ 30, תל־אביב
ובקרוב,	בכל הארץ . . . . .

את נראית נהדר

היום ... את יכולה להרשות לעצמך קמיל בלו טבעי

קמיל בלו—אל סבון מן הטבע—מכיל אזולן שמקורו בפרחי הקמומילה, הידועים מזה שנים רבות בתכונותיהם המועילות לעור. הוא מותאם במיוחד לחומציותו הטבעית של העור ושומר עליו בפני יובש וגרויים גם לאחר הרחצה.

■ חדש—לראשונה בארץ קמיל בלו גם בסבון מוצק.

אל סבון קמיל בלו—יש לו טבע לפנק.

Kamil
blue

פרסום מגזיק/בן-לם/דיויד-ליון 6109 ז'-ב/27/12

צ'כוסלובקיה: ילדי האביב

תומכים נלהבים רבים של אידיאולוגיה סוציאליסטית מהפכנית מצאו את עצמם ב־1968 נבוכים ושבורי־לב. הפלישה הסובייטית לצ'כוסלובקיה הרסה את נסיונו החשוב והמעניין של אלכסנדר דובצ'ק ליצור גירסה הומניסטית לקומוניזם.

הדחתו של דובצ'ק ב־1968 וחיסולו הפיסי של נשיא צ'ילה, סלבאדור איינדה, בידי סוכנים אמריקאיים ופא־שיסטיים מקומיים ב־1973, מהווים עד היום שתי דוגמות קלאסיות להתנכלותן של מעצמות־על למדינות קטנות, המנסות לשלב צדק חברתי, פריחה תרבותית ומישטר דמוקראטי.

עתה מסתבר שהמישטר הנוכחי בצ'כוסלובקיה, שקם על הריסות האביב של דובצ'ק, אינו מסתפק בדיכויים הפיסי והפסיכולוגי של מורדי 1968. בניגוד לצו התנ"כי הקדום, פוקד המישטר „עוון" אבות על בנים.

שליטי פראג מתנכלים באורח שיטתי לבניהם של אינטלקטואלים צ'כיים, שהיו פעילים מבחינה תרבותית או פוליטית בתקופת דובצ'ק.

לוקאס טומין בן ה־17 הוא בנו הבכור של הפילוסוף הצ'כי, יוליוס טומין. האב הוא מחוסר־עבודה מאז פיטוריו ב־1968, ומתפרנס מסמינר פרטי שהוא מקיים בביתו על פילוסופיה יוונית עתיקה, בעיקר המטאפיסיקה של אריסטו.

המישטרה הפוליטית לא חדלה מלהטריד את טומין. בשבוע שעבר פרצו לביתו שישה שוטרים, גררו אותו לחקירה שהיתה מלווה מכות ובעיטות. המורה לפילוסופיה הושלך לבסוף על ערימת־פחם בחצר המישטרה, קם, חזר

דובצ'ק (עם מנקה־ארובות) ב־1968
עוון אבות על בנים

לביתו והמשיך ללמד.

הסטודנטים של טומין מסכנים את חירותם. המישטרה נוהגת לפרוץ לביתו ולרשום את שמותיהם. לפי סעיף 98 בחוקה הצ'כוסלובקית, הם עלולים להישפט לשלוש שנות מאסר בעוון חתרנות.

הבן, לוקאס טומין, לא הצליח להתקבל לאוני־ברסיטה. השילטונות דוחים את בקשות בני־הדמוקראטים באורח גלוי, ללא תירוצים כלשהם. פקיד במישרד־החינוך הצ'כי ניסח זאת באורח שאינו משתמע לשתי פנים, בשיחה עם כתבת בריטית: „אנו בוחרים במועמדים לחינוך גבוה בהתאם לקריטריונים פוליטיים מפורשים. השפעת ההורים בעיצוב הפוליטי של בניהם היא מכרעת, ומביאה את הבנים להסתייגות מדרכה של המיפלגה הקומוניסטית הצ'כוסלובקית מאז 1968!"

יסורי לוקאס הצעיר. אחרי שביזבז כשבעה חוד־שים במאמצים נואשים למצוא לעצמו מיסגרת אקדמית, פנה לוקאס הצעיר לשוק־העבודה. הוא זכה במישרה כפקיד־דואר במוסד מחקרי. פשוט להדביק בולים על מעטפות במשך שמונה שעות ליום.

לוקאס עבד רק יום אחד. בתום יום־העבודה הופנה למנהל אגף־כוח־האדם, כדי למלא שאלון. לוקאס סירב לענות על השאלה: „מ העשה אביך ב־1968?"

„הייתי רק בן חמש בתקופת דובצ'ק," טען הנער באוזני המנהל, „מדוע עלי לענות על שאלות הקשורות להורי?" המנהל נתן ללוקאס שלושה ימים כדי לענות על השאלה. לוקאס החזיר את השאלונים, בצירוף הערה קצרה: „אני עדיין סבור שהשאלה על הורי היא בלתי־רלבנטית."

מנהל־המגנזון היה אדיב, אך החלטי. הוא הסביר ללוקאס שאסור לו להיות עקשן, ושעליו לכבד את החוקים של חיי היום־יום.

ביטוי מקסים זה, „חוקי היום־יום", איננו מופשט, חס ושלום. הוא מדריך את האוכלוסיה הצ'כוסלובקית, שתומרנה על־ידי הנשיא, גוסטאב הוסאק, שהוא בעצמו קורבן־לשעבר של הטרור הסטאליניסטי, לקונסנזוס חד־משמעי: יש לציית לשילטון, או שהילדים יסבלו.

ואכן, אלפי נערים ונערות בצ'כוסלובקיה נרדפים בגלל הוריהם. בדרך־כלל מדובר בנערים אינטליגנטיים במיוחד, שאינם זוכים במקום באוניברסיטה או בעבודה התואמת את כישוריהם.

האידיאל של „לכל אחד כפי צרכיו, מכל אחד לפי יכולתו" עוות ללא־הכר על־ידי הביורוקראטיה של הוסאק. מהחזון ההומניסטי של דובצ'ק נותרו רק פקידים קטנוניים, הנוקמים בנערים צעירים, חפים מכל פשע. רוצחיו של איינדה מרעיבים ילדים, מדיחי דובצ'ק מונעים מהם את הזכות ללמוד.

עולם קטן באמת.

צ'אד: מי סובן של מי?

הצרפתים הצליחו לשמור על השפעתם ברוב המושבות־לשעבר שלהם באפריקה. בניגוד לבריטים, שגילו התבדלות והתנכרות גיזעית ל„ילידים", עשו הצרפתים כמיטב יכולתם לטפח עילית תרבותית במושבות. החדירה התרבותית שלהם היתה מעמיקה. אינטלקטואלים אפריקאיים רבים למדו בפאריס, ומנהיגים אפריקאיים עשו להם שם כפילוסופים, כמשוררים וכסופרים בשפה הצרפתית.

שוחד נשיא. גם עתה עושה נשיא צרפת, ואלרי ז'יסקאר־ד'סטאן, כמיטב יכולתו כדי לשמור על ההשפעה הצרפתית באפריקה השחורה. „ד'סטאן מזרים כסף ממשלתי לאפריקה, וכסף אפריקאי לכיסו שלו," מלעיזים עליו הפיות הרעים בפאריס.

ואכן, הצבא הצרפתי ממשיך לעשות סדר במושבות־לשעבר, ודואג היטב לאינטרסים של חברות צרפתיות, המנצלות את אוצרות־הטבע וכוח־האדם הזול, כאילו לא שוחררה אפריקה מעולם.

צרפת ממלאת תפקיד מפוקפק ואנוכי ביותר בזירה הבינלאומית. מאז ומתמיד התעקשו נשיאי צרפת על המשך הניסויים הגרעיניים, בניגוד לכל האמנות והסכמים הבינלאומיים. צרפת טיפחה קשרים בעולם ה־שלישי, אבל לא הזניחה את סחרה הפורה עם דרום־אפריקה. עסקותיה הבלתי־אחראיות עם דיקטטורים למיני־

צבא צ'אד כפעולה
השרים שונאים זה את זה

בינתיים נהרגו כימעט אלפיים בני־אדם בבירת צ'אד, ועוד כ־120 אלף אחרים ברחו והפכו פליטים בקאמרון השכנה. קאמרון אינה מסוגלת לקלוט כמות כזו של פליטים.

כך נוצר כיס־מצוקה בינלאומי חדש. הפליטים, כרגיל, אינם מודעים לתככי המנהיגים, אינם מבינים בדיוק מדוע פרצה שוב מילחמה בארצם. ללא ידיעתם, הם ממשיכים להעסיק את אמצעי־התיקשורת בעולם. בעוד חודשים אחדים יהפכו לסטאטיסטיקה, ובעוד שנה ייצאו כליל מהאופנה.

עד אז תיווצר, קרוב לוודאי, בעיית־פליטים חדשה.

עולם קטן

הם בתחום הגרעיני אינם מוסיפות לשמה הטוב בעולם. ד'סטאן מנהל, אמנם, מדיניות נבונה כלפי ברית־המועצות, ואף הצלית לבנות ברית מוצקה עם גרמניה, ובכך לדחוק לחלוטין את רגלי בריטניה מאירופה, אך שערוריותיו האפריקאיות ממשיכות לפגוע בתדמיתו.

ד'סטאן התפרסם לגנאי בפרשת „הקיסר" בוקאסה, שמעשי־האכזריות שלו, בנוסח הקיסר הרומי קליגולה, נעשו בחסות כידונים צרפתיים. בוקאסה שיחד את נשיא צרפת במתנות אישיות, בעיקר יהלומים, ורק משנשקפה סכנה ממשית לאינטרסים הצרפתיים בקיסרות המרכז־אפריקאית הודח סוף־סוף המרצח.

120 אלף ברחו. עתה משתוללת מילחמה אכזרית ברפובליקה המידברית צ'אד, במרכז אפריקה.

מאז 1966 מתנהלת בצ'אד מילחמת־אזרחים, המשובצת בשביתות־נשק קצרות. עיקר הסיכסוך הוא בין הצפון המוסלמי לבין הדרום הנוטה לצרפת, והספוג בהשפעה תרבותית צרפתית.

באוגוסט שעבר הצליחו הצרפתים לכפות מעין פיתרון פוליטי על צ'אד. הם הקימו בבירה, נאג'אמנה, ממשלת־ליכוד־לאומי, שכללה נציגים של 11 סיעות שונות.

„ברוב המדינות שונאים השרים זה את זה," כותב לה־מונד דיפלומאטיק, אך בצ'אד הוקמה ממשלה שבה עסקו השרים באירגון לוחמה פיסית הדדית. ההתמוטטות היתה בלתי־נמנעת."

עתה נלחמים זה בזה הנשיא גאוקוני וודי ושר־הביטחון שלו, היסן האבר. השר מאשים את נשיאו במכירת האינטרסים הלאומיים של צ'אד ללוב. הנשיא טוען, כנראה די בצדק, שהאבר איננו אלא סוכן צרפתי.

שני האישים אינם טורחים יתר־על־המידה למען בני־עמם, שהם מוכי רעב, בצורת וחולי. חלקו הפעיל של הצבא הצרפתי בקרבות לוטה ערפל.

ארצות־הברית: גם שם לפיד?

העיתונות האמריקאית נוהגת, ולעתים קרו־בות בצדק, ללעוג לאמצעי־התיקשורת הסובייי־טיים. בכל המיכללות האמריקאיות מוקיעים את פראבדה המוסקבאי כמופת עליון להפצת מידע מודרך, תעמולה בלתי־מתוחכמת והכפפת כל המדורים — אפילו מדור הספורט — לקו־מנחה פוליטי.

חידוש המילחמה הקרה שינה משהו גם בנושא זה. בשבוע שעבר — כך מספר העיתונאי כריס־טופר היצ'ינס — פתח האזרח הניו־יורקי פרד גראב את מקלט־הטלוויזיה שלו, כדי לראות תוכנית דוקומנטרית על מילחמת הצבא האדום בפולש הנאצי. לתדהמתו הוחלפה התוכנית ללא כל הודעה מוקדמת. במקומה הוצעה לצופים התוכנית החופש לבחור, שנכתבה על־ידי הפרו־פסור מילטון פרידמן.

גראב הממורמר מיהר לטלפן לתחנת־הטלוויזיה. התשובה שקיבל לא היתה מביישת שום אמצעי־תיקשורת בברית־המועצות, אפילו בימי סטאלין. מנהל־התחנה אמר לגראב הנדהם שיתכן מאד שתפרוץ בקרוב מילחמה בין ארצות־הברית ל־ברית־המועצות. בתקופה כזו, טען הפקיד האמרי־קאי, אין כל מקום לתוכנית המציגה את הצבא האדום באור חיובי, אפילו אם מדובר במילחמה נגד הנאצים.

אוליביה מדור לדור

זמנים חולפים, עתות משתנות,
סבון "אוליביה" - לעולם נשאר.
"אוליביה" סבון היופי של עץ הזית
מכיל שמן זית ומרכיבים טבעיים,
לרעננות ולעידון העור.

"אוליביה" - הסבון העובר מדור לדור
וניחוחו עמו.

עץ הזית

פרסום פ/3

על דבקות בכסא ובחיק

כבר מקובל בישראל כי כסא או מישרה פוליטית בכירה הם דברים דביקים ביותר. גם מערכת־בחירות ארוכה, בזבזנית, משמיצה ויקרה הם חלק מן הנוף הישראלי הדמוקרטי (המילה האחרונה — במרכאות ובלעדיהן!) כמדומני, גם אין עוד מדינה דמוקרטית בעולם שבה אדם, הנרדף על־ידי החוק על עבירות־מס ורכוש בשתי מדינות, מצליח להמם את הבוחר ולזכות במקום בכנסת, בחסינות מפני המישפט במדינה שבה הוא נבחר ושאת שפתה אינו יודע, וגם חסינות מפני הסגרה זו היא־היא המשמשת לו כמוטו בבחירות.

מאחר שישנן עוד דמוקרטיות, הדומות במהותן הפרלמנטרית לישראל, כדאי שנערוך סקירה קצרה כיצד ניתן לנהל עניינים כאשר הדבקות במישרה, בכבוד

לפני ביתו של ראש־הממשלה אין ביקתה של שומר, ואין לו ליוי של שומרי־ראש

(המדומה, לעיתים!) ובכסא אינם הכל. המדובר הוא בדמוקרטיות הסקנדינביות, הראויות מבחינה זו לחיקוי חיובי ביותר.

בשבדיה מכהן היום שר־חוץ, שהיה בעבר ראש־ממשלה (אולה אולסטן). בהיסטוריה של ישראל היה מיקרה דומה רק תקופה קצרה ומדומה (בן־גוריון כשר־הביטחון תחת משה שרת).

„שר־חוץ דני שימש לאחר מכן, ללא רגשות נחיתות, כשגריר, ולא מן החשובים (הנס טאבור, ששימש אחר כהונתו כשגריר ברומא ובאוטבה).

ראשי־ממשלות לשעבר חוזרים לשורה כחברים רגילים בפרלמנט. במיקרה אחד משמש ראש־ממשלה לשעבר כנציב־הפליטים של האו״ם (פאול הרטלינג ה־דני).

בחירות יכולות להיערך בטרם עת, והן יוצאות לפועל תוך שלושה שבועות(!!) מרגע הכרזתן על־ידי ראש־הממשלה, המסתכן בהכרזתן שכהונתו תיגמר בכך. הפרלמנט הדני חידש פניו פעמיים תוך שלוש השנים האחרונות, כאשר בכל אחת ממערכות־הבחירות נבחרו כשליש חברים חדשים לחלוטין, ואגב — כימעט כל ציר רביעי בפרלמנט הדני („פולקטינג") הוא אשה, וגם בממשלות הסקנדינביות השונות יש ייצוג נכבד ביותר למין היפה (לא חלש כלל!).

בכל המדינות הסקנדינביות היו בשנים האחרונות „מהפכים", כאשר המיפלגה הגדולה איבדה מכוחה בצורה ניכרת, והעם הביע אימון במיפלגה אחרת, בבחינת „ננסה". בכל זאת לא התמוטטה הכלכלה, החינוך, הביטחון, הסעד (הקשיים המתעוררים הם מבחוץ, כמו צרות האנרגיה וכו').

ממשלות מיעוט הן חזיון נפרץ (ממשלתו של אולה אולסטן השבדי כיהנה כאשר מאחוריה רק 39 צירים מתוך 349 הצירים בפרלמנט השבדי (ה„סטורטינג"), והיא נשפטה באופן אובייקטיבי בהצבעות ולעניין.

קנוניות מכוערות נוסח אגודת־ישראל או זנות נוסח המפד״ל, המוכנה למכור כל ערך תמורת המשך ההחזקה בקרנות המיזבח הממשלתי, אינן מקובלות כאן.

■ ■ ■

החסינות מוגבלת אף היא לעניינים פרלמנטריים בלבד. כאשר שר־חדיג לשעבר, נורמן, גרם לתאונת־דרכים, והוכח כי זו היתה באשמתו (אחוז האלכוהול בדמו הראה כי לא התנזר משתייה בטרם אחז בהגה), לא היסס הפרלמנט הדני להשעותו מבית־הנבחרים ללא זכות עוררין. הפרלמנט יצא מתוך התנחה כי נבחרי־העם והמחוקקים חייבים לשמש גם דוגמה לעם, מבלי להסתתר מאחרי החסינות כחומה עבה ובצורה, ללא שום הצדקה.

חבר־פרלמנט דני אחר, ראש־מיפלגה, מוגנס גליסט־רופ, המואשם בעבירות־מס, עומד לפני כס־המישפט מזה שנים, אחרי שחסינותו הוסרה, מכיוון והוכח כי העבירות שבהן הוא מואשם אין בינן ובין העבודה הפרלמנטרית ולא כלום.

רדיפת הכבוד איננה אות־כבוד. העובדה שאין כימעט למצוא שם של שר, כתובתו ומיספר־הטלפון שלו בספר־

ראש ממשלת דנמרק מופיע בספר הטלפונים כאחד העם, בין מוכר־פרחים וגנב

הטלפונים בישראל נראית, לכאורה, טיבעית — מיספר חסוי, שומרי־ראש, מזכירות, זמזמים, נתג פרטי, אלחוט וטלפון במכונית, זכוכית משוריינת בין היציע לבין „נבחרי־העם".

אך העובדות הן שונות — כל האביזרים והסממנים הללו מרחיקים את הנבחר מבוחרו, יוצרים חיץ מחפיר.

אולי מן הראוי לבדוק בספר־הטלפונים של קופנהגן ולמצוא עובדות מעניינות ביותר: תחת השם „אנקר יורגנסן" ניתן למצוא תישעה אנשים, הנושאים שם זה. אחד מהם הוא נתג, אחר — מוכר פרחים ועוד אחד — ראש־הממשלה, שמיספר הטלפון הפרטי שלו, 21 63 26—01 מופיע בספר יחד עם הכתובת, והכתובת מצוייה בבית־מגורים רגיל באיזור עממי, ללא ביקתת שוטר, והשם על הדלת — בין כל השמות, כאחד העם.

כאשר הוא חוזר הביתה הוא חוזר בגפו, ללא ליווייס

מיותרים ויקרים. אני יודע שיחיו בין הקוראים שימלמלו שאין להשוות את מצבה של דנמרק למצבה של ישראל וכו', אך שומרי־הראש והביקתות היו מאז ומתמיד בחלק זה של העולם חלק מן הכיבודים והכבוד, ואיש מן הממלמלים לא יוכל להצדיק את הביקתה בירושלים, ברמת־אביב ובמקומות אחרים, והממלמלים הללו שוכחים כי את המחיר הכספי ונטל משלמים הם לכיבודים מפוקפקים אלה (ר' גם העולם הזה, שבו הופיע המחיר — 100 מיליון ל״י, במחירים של זמן הופעת הגליון).

■ ■ ■

ובאותו הקשר — מתי ראה לאחרונה אזרח ישראלי מן השורה, משלם־מסים (או מתחמק מהם), שר או חבר־כנסת העולים על אוטובוס (בתורם).

דווקא הסיפור המפורסם על פסח גרופר, הנוסע ברכבת, מצא חן בעיני מבחינה מסויימת — שהח״כ הנ״ל נוסע באמצעי־תחבורה עממי. אך מדוע ב„קרון מיוחד"?

היה טעם לפגם בדבקותו של ח״כ מאיר פעיל בכסאו, למרות הסכם חתום ורוטציה, לעומת פרישתו הגאה של ליובה אליאב, אך המעוות הזה כבר תוקן, וכל הכבוד למיפלגה או תנועה בישראל היודעים להודות בטעותם, ולהלוואי על עם ישראל, שאלה תחיינה הטעויות והעיוותים הגדולים ביותר, כי אז כבר חיינו „מדינה דמוקרטית מתוקנת", כדמוקרטיות הסקנדינביות.

הלוואי אמן!

עלי כהן, קופנהגן

וייט־נאם, ישראל ו„שלום עכשיו"

בתקופה האחרונה נשמעת לעתים קרובות מחאתם של לוחמי וייט־נאם לשעבר. כידוע, היתה זו מילחמה שעליה החליט המימשל, והוא שנאלץ לבסוף להפסיקה, אחרי שהעם האמריקאי מחה נגדה בתוקף. הלוחמים שהשתתפו במילחמה אומללה זו לא עשו זאת משום שרצו בכך, אלא משום שהדבר נכפה עליהם על־ידי ממשלתם — לפי החוק.

כשחזרו משדות הקרב לא אפפה אותם הילה של מנצחים, כדוגמת החיילים האמריקאים שחזרו משדות הקטל של מילחמת־העולם השניה. להיפך. דומה שהעם כולו, והמימשל בראש, היפנה אליהם עורף. הנכים לא מקבלים את השיקום הנאות, שלו הם זכאים; הלוחמים לא מקבלים את ההכשרה המיקצועית, שהובטחה להם, וחלק ניכר מהם מחוסר עבודה.

נראה שהם משלמים בעתידם על מה שנאלצו לעשות בעבר.

■ ■ ■

כישראלית אינני יכולה שלא לערוך השוואה בין המילחמה בווייט־נאם לבין המילחמה העתידה להתרחש באזורנו. וכדי להסביר את דברי אנסה לבחון את העובדות.

נראה כי ישראל צועדת נגד מחוגי השעון, שהרי בתקופתנו הולכים וכלים מן העולם מישטרים קולוניאליים וממשלי־עריצות של יחידים. ודוגמות לא חסרות.

שילטון המיעוט הלבן ברודסיה פינה את מקומו לשילטון הרוב השחור בזימבאבווה. שילטון העריצות של השאה האיראני התפורר, ולא משנה מתי דעתנו על חומייני — הוא ניצב בראש מהפכה עממית נגד השאה. גורל דומה פקד את סומוסה, וגם שילטונו העריץ והמטופש של אידי אמין עבר חלף מן העולם.

אפשר, כמובן, להמשיך ולהרבות בדוגמות ובניתוח המצב הפוליטי העולמי, אולם מה שחשוב לענייננו הוא להבין, שהשליטה הישראלית בגדה וברצועה היא שליטה זרה, לא אהודה ואף שנואה, המחווה שילטון של עם אחד על עם שני.

אי אפשר להתחמק מחודייה בפה מלא, כי הפלסטינים הם אכן עם, פשוט משום שהם רואים עצמם כעם. וכל הבהרה נוספת היא מיותרת לגמרי. וכעם

עלינו להתריע ולגנות את פשעי המחבלים, אולם הם הכתובת להידברות

הם זכאים למולדת! מולדת זו מן הדין שתהיה בארץ־ישראל, או פלסטין, כפי שהם קוראים לארץ המריבה. ובנוסף לכך עלינו לזכור, כי העם הזה בחר באש״ף, בראשות יאסר עראפאת, כנציגו ומנהיגו.

■ ■ ■

עלינו להתריע ולגנות את פשעי המחבלים, אולם אין אנו יכולים להתעלם מן העובדה, שהם הכתובת הבילעדית לחידברות. והידברות כזו אפשרית.

לא היה כוח בעולם שיכול היה לבלום את הישראלים ב־1948, כאשר הכריזו על עצמאותם, חרף הנתונים העובדתיים: היה זה ציבור של 600 אלף איש, שלא היה משופע בנשק רב. והוא הדין עם הפלסטינים. מדינה פלסטינית קום תקום, ואין כוח בעולם שיכול למנוע זאת. בעיקר חשוב לזכור זאת, כאשר רוב העולם תומך בהקמתה של מדינה כזו, וישראל מבודדת כימעט לגמרי בהתנגדותה.

ישראל ניצבת על פרשת דרכים. או שתיזום חידברות עם אש״ף ותסייע להקמתה של מדינה פלסטינית עצמאית, שתחיה בשלום עם שכנתה, ישראל, או שתיכנע סופית לגוש־אמונים ושות', ותגרור את כולנו למילחמה חדשה. תהיה זו מילחמה אכזרית מכל קודמותיה ו־מבישה מכולן. הלוחמים ישאו את אות הקלון שלה על מצחם.

■ ■ ■

רוב העם מכיר בכך, אולם מרבית האזרחים עסוקים בשאלות הקיום היום־יומי (ואמנם, יש קשר בין האינפלציה הדוהרת לבין ההתיישבות בגדה וברצועה). וכאן יש תפקיד חשוב לתנועת שלום־עכשיו.

התנועה הוכיחה עצמה בקיום עצרות־מחאה חמוניות והפגנות גדולות, שהן חשובות כשלעצמן, אך תפקידה הנוכחי, לדעתי, הוא להציג ולהבהיר לכל בית ישראל את הדילמה הניצבת בפנינו.

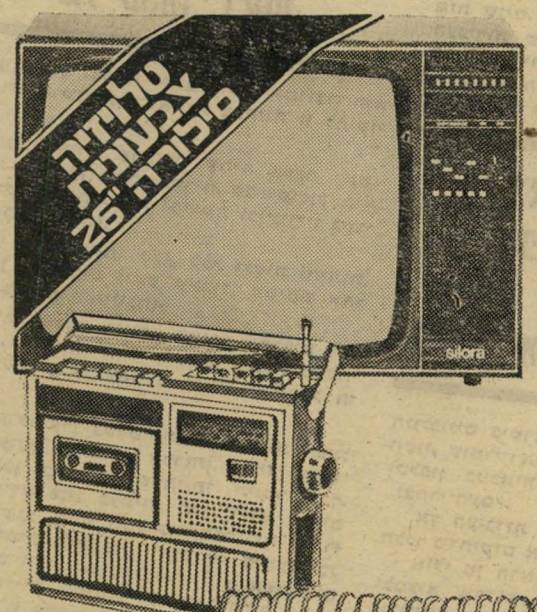
יש מקום לחוגי־בית ולחוגים של תלמידי תיכון — בהתיישבות העובדת ובעיר. יש מקום לפעילות באוניברסיטות ובמיפעלים. דרושה פעולה מקיפה, קשה ועיקבית של הסברה. אם יקום בישראל כוח המוני שיתנגד למחלכי הממשלה, או אז יתכן שזו תיאלץ לשנות כיוון.

ברכה עמית, מונטריאול, קנדה

מבצע קיץ 1980

מצעד השלגונים של שטראוס.

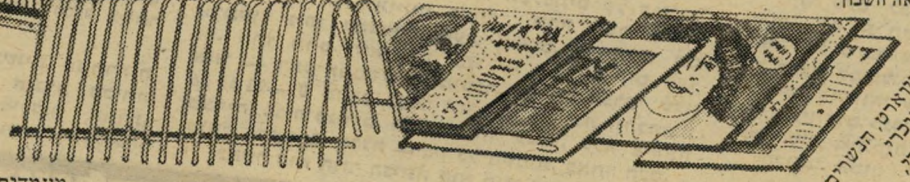
דרגו את שלגוני שטראוס לפי טעמכם וזכו בפרסים נפלאים.

לפניכם טבלת כל השלגונים של שטראוס. כדי להשתתף בהגרלת הפרסים, דרגו את השלגונים למקומות 1, 2, 3 לפי טעמכם. (אינכם חייבים להשתמש בטבלה בעתון. תוכלו להכין דרוג על גלויה). את הדרוג בצרוף 10 עטיפות של שלגוני שטראוס שילחו למחלבת שטראוס, שק דואר נעול, נהריה.
נא לציין שם מלא וכתובת מדוייקת. בדואר חוזר תקבלו 2 גלויות צבעוניות של כוכבי פופ מפורסמים בעולם.
ההגרלה הראשונה תערך ביום 9,5,80 ובה יוגרלו הפרסים הבאים:
10 **רדיוטייפים** – בין המדרגים נכון את המקום הראשון.
500 **תקליטים לוהטים** – בין המדרגים נכון את המקום השני.
500 **מעמדי תקליטים** – בין המדרגים נכון את המקום השלישי.
הדרוגים ייקבעו עפ"י מנין קולותיכם.
כן יוגרלו 250 חולצות פינוקיו צבעוניות כל 10 ימים!
הפרס הגדול: **טלוויזיה צבעונית "סילורה"**
תוגרל בסוף המבצע בין כל המשתתפים.
ככל שתרבו לשלוח מעטפות עם דירוגים, כן יגדלו סיכויי הזכיה שלכם.

בהצלחה.

ההשתתפות של עובדי חברת שטראוס, משרד הפרסום ובני משפחותיהם - אסורה.
ההגרלות יתקיימו בנוכחות רואה חשבון.

רדיוטייפים משוכללים

מעמדים לתקליטים.

רוד סטיוארט, הנשרים, בט מידלר, גות, שלמה ארצי, יגאל בשן, גרי אקשטיין, צליל מכוון, שירהזיזון, דודלי ועוד...

זה הדרוג שלי

ציין את מס' השלגון

☐1 ☐2 ☐3

שם _____ גיל ___

כתובת _____

שלגוני שטראוס טעם של בילוי אמיתי

טל-ארוין

אנשים בעולם

שערורייה חדשה מאיימת על הכתר הבלגי: למי יוריש בודואן את כסאו המלכותי

המלך בודואן: הירהורי פרישה?

הנסיך אלברט: לי או לבני?

הנסיך פיליפ, בנם של אלברט ופאולה: חייל או מלך?

משהו רקוב בממלכת בלגיה

הדם הכחול של אירופה אינו מוצא לו מנוח: בדמעות הודיעה המלכה יוליאנה על פרישתה ו־הכתרתה של בתה ביאטריקס, ו־הכתר הבלגי עומד בסימן שאלה: בשנה זו, חייב המלך בודואן להעניק את התואר „הרוזן לבית ברבאן" למי שישא אחריו את הכתר. אולם בודואן מתלבט קשות בין יורשו הטבעי, אחיו אלברט, הצעיר ממנו, לבין בנו של אלברט, הנסיך פיליפ. בודואן אינו מסתיר את נטייתו להעדיף את פיליפ על פני אביו, דבר המעכיר את הרוח לא רק בחצר המלוכה כי אם מעורר זכרונות נוגים בקרב העם הבלגי.

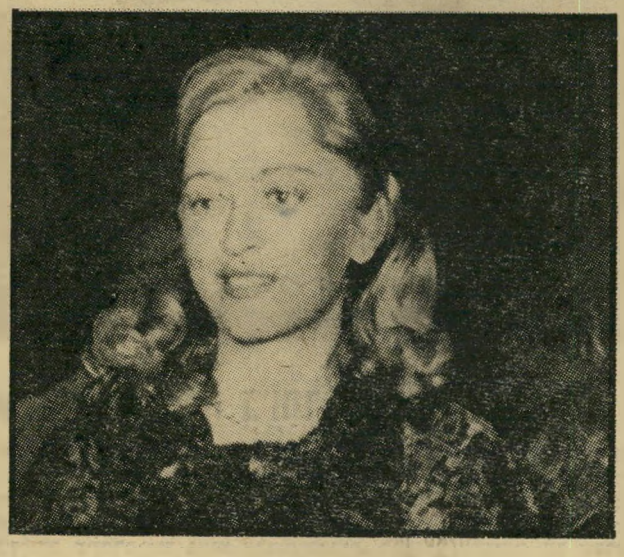
למעשה גם בודואן לא עלה על כסא המלוכה בהליכים טבעיים: הוא הומלך טרם זמנו, כשאביו ליאופולד השלישי (שמלך בין השנים 1950—1934) ויתר על הכס לטובתו. ליאופולד החליט להיכנע לנאצים, בשעתו, וממשלתו הוקיעה אותו בשל כך והחליטה כי כניעתו לא היתה חוקית. הממשלה עברה לכהן כממשלה גולה בלונדון, שעה שהגרמנים שלחו את ליאופולד למאסר בגרמניה.

ב־1950 החליט מישאל־עם שראוי להחזיר לליאופולד את כסאו, אבל הוא, שהיה ער לרגשות העזים שהתעוררו נגדו בחלקים רחבים באוכלוסיה התפטר, מיד, לטובת בודואן, בנו הבכור, שהיה אז בן עשרים בלבד.

בודואן שהיה מאז ומתמיד טיפוס מסוגר ובעל הליכות שקטות, ורעייתו פאביולה, קאתולית דתית, לא הצליחו להביא ילדים לעולם. הם נהגו באחיו הצעיר של בודואן ובפאולה, רעייתו היפהפיה, כבילדיהם המאומצים, אבל נראה כי בודואן רואה בשניים ילדי שעשועים לא רציניים די הצורך. לעומת זאת הוא נוטה אל פיליפ שחונך כיורש־עצר לכל דבר. הוא למד תשע שנים בבית־ספר ישועי והיום עושה את שירותו הצבאי. גילו זהה בדיוק לגיל שבו קיבל בודואן את המלוכה: עשרים שנה.

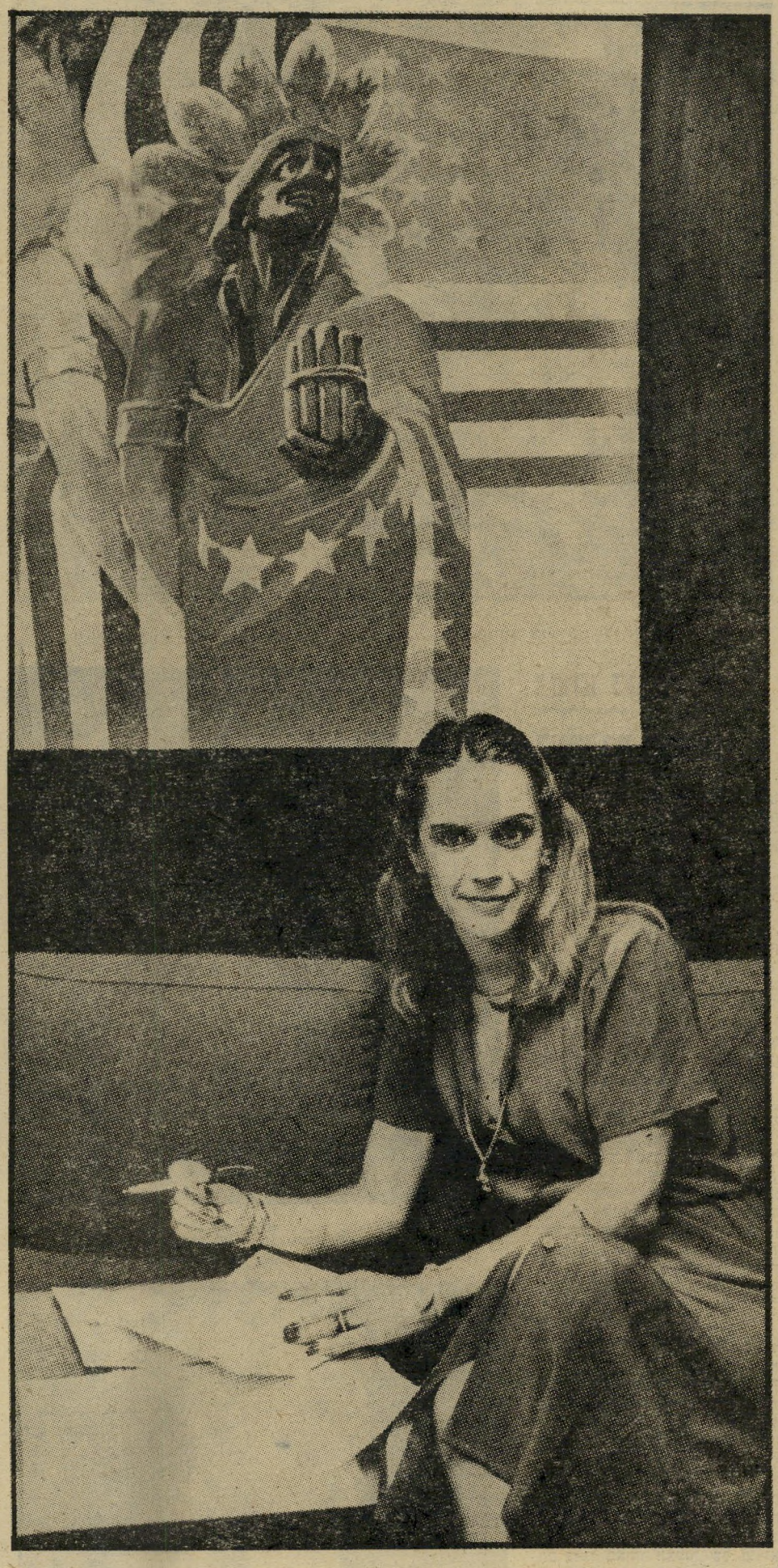

המלכה פאביולה עם ראש הכנסייה הקאתולית בבלגיה

הנסיכה פאולה, רעייתו של אלברט, אחי המלך

אנשים בעולם

סאלי שאלטון: השגרירה הצעירה ביותר של ארצות־הברית

כך נראית סאלי שלטון, ילדת הזקונים של הסגל הדיפלומטי האמריקאי, על רקע כרזה של אינדיאני מאבות האומה. בגיל 35 משמשת סאלי כשגרירה באיי הבארבאדוס (במיזרח האיים הקאריביים אחד האזורים הלוהטים היום בעולם). סאלי רצתה להיות שגרירה כבר בגיל 10. היא למדה מדעי־המדינה בפאריס ונישאה לדיפלומט מכסיקאי צעיר. היא התגרשה ממנו אך לא מן הקאריירה ולאחר שהיתה יועצת לסינטור דמוקראטי נשלחה כשליחה מיוחדת של נשיא ארצות־הברית, לסאן סאלוואדור, עד שפרצו שם מהומות הגרילה. היא חזרה לארצות־הברית ועבדה באגף הלאטינו־אמריקאי של מישרד־החוץ עד למינוי הנוכחי. „אמא מפחדת מן האלימות הנינקטת היום כלפי דיפלומטים. לי אין זמן פחד.״ אמרה.

שריל לאנסינג: המין החלש חולש

נשיאת חברת הסרטים פוקס — המאה ה־20 טוענת שהיא אינה פוחדת מהכוח הרב שהופקד בידיה עקב מינויה לתפקיד החדש הזה. אך אם להביא בחשבון את העובדה ששריל היא בת 35 בלבד, ושהמישרה המופקדת בידיה היא אחת העמדות הבכירות ביותר הקיימות בעולם הסרטים בכלל, הרי כרוכה בדבר משמעות כבדה.

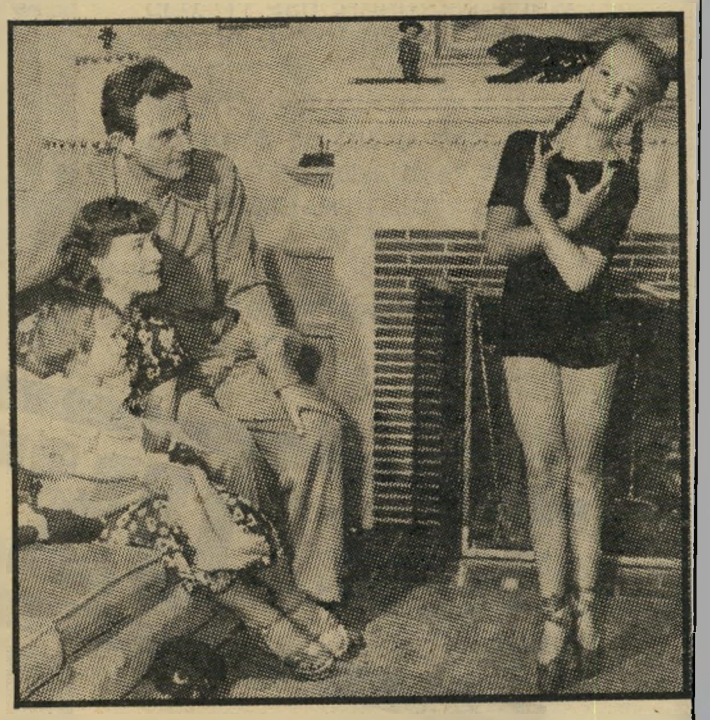

ג׳ורג׳ ס. סקוט: הענק לוחש שוב

למרות שאף פעם לא החמיץ תפקיד, והיה מצויין, כדרכו, גם בבית־חולים וגם בסרט סרט לא עשה ג׳ורג׳ סי. סקוט הצלחה קופתית של ממש מאז פאטון ב־1970 אבל נדמה כי שובר־קופות חדש נראה באופק: בסרטו החדש האתגר מעצב סי. סקוט, הנחשב אחד האינדיבידואליסטים האמריקאים האחרונים, תפקיד של מוסיקאי הנפגש ברוח שמשנה את גורלו. סקוט בן ה־52 משחק בסרט מול אשתו, טריש ואן דביר ומלווין דאגלס.

נאטאלי בת ה־9 בסרט „נס ברחוב מס' 34"

נאטאלי בת ה־7 רוקדת לפני הוריה ואחותה

נאטאלי וווד, היום, בת 41, יפה וזוהרת בסרט מס' 49

נאטאלי בת ה־19 נישאת לרוברט ואגנר בן ה־28

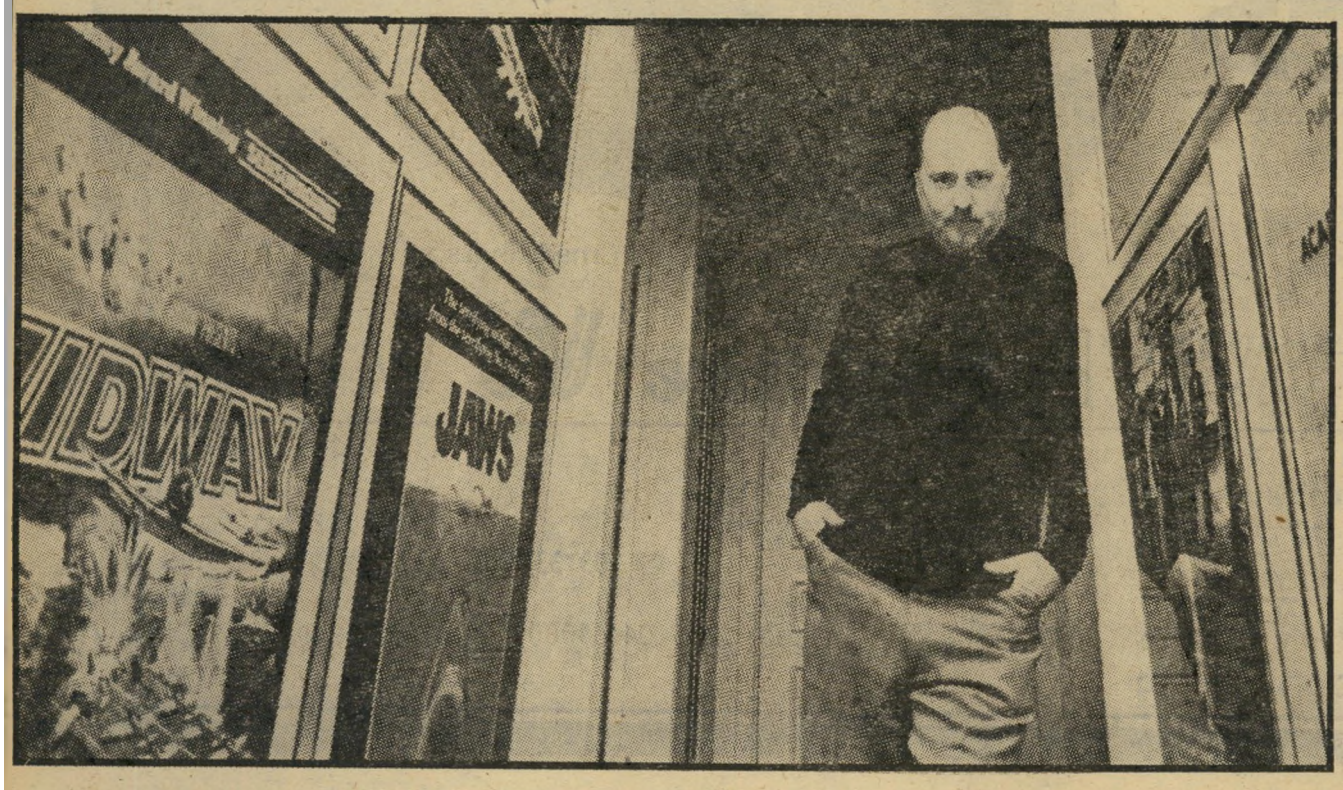

נאטאלי וווד:
הילדה שהפחידה את אורסון וולס

כבר בהיותה תינוקת (בדיוקן למעלה, באמצע) היה לה חיוך מיקצועי. אבל אז ענתה לשם נאטאשה גורדין. אלא שבתוך זמן קצר הסתבר שבתם של ניקולאס ומריה, זוג מהגרים שבאו מרוסיה לארצות־הברית היא ילדת־סלא לא רק בעיני הוריה. בגיל 5 עשתה את סירטה הראשון. בגיל 7 כש־הסריטה את המחז הוא לנצח אמר עליה הפארטנר שלה, אורסון וולס, כי היא כל כך טובה עד שהיא מפחידה אותו. ואכן, אורסון וולס צדק. היום, בגיל 41 עומדת נאטאלי וווד כשמאחוריה 49 סרטים ולפניה — ישנם אומרים כי רק השמיים הם הגבול ליכולתה הדרמתית של שחקנית זו. יחד עם הופעתה על המסך הגדול במטיאור כשהיא מנצלת את השפה הרוסית מן הבית, היא מככבת באחרון הזוגות הנשואים, ועל המסך הקטן ניראתה ברומן אהבה כשהיא משחקת מול רוברט ואגנר; במציאות הם מהווים אחד מאחרוני הזוגות הנשואים בהוליווד עם שיא בלעדי של נישואין (לראשונה, לפני 22 שנה), גירושין, ונישואין חוזרים.

ג'ון וויליאמס:
אלוף האוסקרים מקבל תיזמורת

האיש שכתב שורה ארוכה של פסי־קול רבי־מכר לסירטי מדע בידיוני, דוגמת מילחמת הכוכבים, מלתעות, סופרמן ו־מיפגשים מן הסוג השלישי הוא הוא שיירש את דוכן־המנצחים הנכסף של תיזמורת הסימפונית מבוסטון. הוא בעצמו היה מופתע מן הבחירה. אם כי בכיסו 14 מועמדויות ל־אוסקר (שמתוכן זכה בפרס 3 פעמים), 2 פרסי אימי ו־6 פרסי גראמי לא הכיר מעולם את מנצחה הקבוע של התיזמורת, שהפך אותה לסמל נרדף של הדגל האמריקאי: ארתור פידלר, מי שניצח על התיזמורת במשך חמישים שנים רצופות. את כניסתו החגיגית של וויליאמס בן ה־49 למימסד המוסיקלי המכובד תסמל השמעת קונצ'רטו לכינור מפרי עטו על־ידי התיזמורת הפילהרמונית מסנט־לואיס.

מקררי ווסטינגהאוז ופריג'ידר מעתה גם בביתך!

מקררי היוקרה האמריקניים מתוצרת פריג'ידר ו־WHITE-WESTINGHOUSE — עתה בהישג ידכם, במכירת אביב מיוחדת שעורכת אלקטרה:

לבחירתכם 2 מסלולים.

1. **אתם יכולים לשלם ⅓ במזומן ואת השאר ב־9 תשלומים שווים.**
2. **או, לחילופין, לזכות בהנחה ניכרת אם תרכשו מקרר במזומן, בתנאי יבוא אישי.**

בכל מקרה, תתפלאו לראות שאפשר כיום לרכוש מקרר יוקרה אמריקני של פריג'ידר, מבית ג'נרל מוטורס, או מקרר מתוצרת WHITE-WESTINGHOUSE, גם הוא מארה"ב, במחירים נוחים ביותר. **(החל מ־62,872 ל"י כולל מע"מ).** זאת, בגלל מדיניות ה"ספיגה" של אלקטרה, המחירים התחרותיים של מקררים אלה בחו"ל, ורמת האינפלציה הנמוכה יחסית, בארה"ב.

פריג'ידר, WHITE-WESTINGHOUSE במבחר גדלים ודגמים ובצבעים שונים.
קיימת אפשרות לאספקה מיידית.
במחירים ובתנאים ללא תקדים המבצע יתקיים בסניפי אלקטרה ואצל המפיצים המורשים.

ענקי המקררים מארה"ב — עתה בהישג ידך!

מבצע

לבחירתך ⅓ במזומן וב־9 תשלומים, או בתנאי יבוא אישי

made in u.s.a

אלקטרה
מקבוצת כלל תעשיות

אלקטרה — שרות נאמן שעמד במבחן.

Frigidaire Westinghouse

להשיג בסניפי אלקטרה:

סניף ת"א:
דיזנגוף סנטר, טל: 03-298987
רח' הרכבת 36, טל: 339722, 03-338961

סניף חיפה:
רח' הרצל 18/20, טל: 04-640000, 04-640009

סניף ב"ש:
החלוץ 96, טל: 057-72211

סניף נתניה:
סמילנסקי 9, טל: 053-33306

סניף ירושלים:
מרכז כלל, טל: 02-228481, 02-227852

סניף אילת:
מרכז מסחרי ע"ש רכטר, טל: 059-2933

וכן אצל המפיצים הנבחרים.

אנשים

■ ח"כ **מרדכי וירשובסקי** מגדיר כך את ד"ש, המיפלגה שבה היה חבר: „זה טוטאל לוס. מה שנשאר ממנה זה רק חברת הביטוח אליהו, וגם וישר קטן ששמו **יונאל ידין**. כל פעם שיורקים עליו, הוא נע מכאנית."

■ את הליכוד והמערך מגדיר וירשובסקי כ„שתי תנועות־מחאה. הליכוד מוחה נגד החלטות האו"ם, אירופה וארצות־הברית, והמערך מוחה נגד החלטות הליכוד."

■ מי שהיה במשך שלוש שנים שגריר גואטמלה בישראל, **ראמירו הארדה אס־טוריאס**, וקודם לכן רמטכ"ל צבא גואטמלה, עזב את ישראל לפני כמה חודשים ויצא לגימלאות בארצו. אולם נראה כי התקופה מאז שחזר לארץ. גרא דורש את כל הוותק המצטבר.

■ ראש עיריית ירושלים, **טדי קולק**, הפך את מיסעדת היוקרה הירושלמית מישכנות שאננים לביתו השני. קולק אוכל במיסעדה זו כמעט מדי יום ביומו, מזמין אליה את אורחיו החשובים וגם את חתונת בתו ערך בה. גם את ראשי הערים מארצות־הברית, שביקרו בשבוע שעבר בירושלים, אירח קולק במישכנות שאננים. אחד מראשי־הערים ניגש אל קולק ואמר לו שהוא משתוקק ללחוץ את ידו. קולק התבדח וענה: „זה יעלה לך 100 דולר." האורח קיבל את ההתחכמות של קולק ברצינות, שלף עט ורשם צ'ק על הסכום המבוקש. זה לא גמר לשלם, ועוד ראש־עיר אמריקאי ביקש לקאהיר המתין להם ליד המלון נהג עם מכונית לימוזין מפוארת, שנועדה להסיעם בכל עת שהותם במצריים.

■ הפתעה מסוג אחר נגרמה לאשתו של נקדימון, פרקליטת מחוז תל־אביב, עורכת־הדין **זהבה נקדימון**. כאשר הגיעו בני הזוג לנמל־התעופה של

■ בארוחה שנערכה במישכנות שאננים שאלו ראשי הערים את קולק, אם יש לו אופוזיציה רצינית בעיריה. לפני שקולק הספיק לענות, התפרצו למיסעדה חסידי ה„רב" **מאיר כהנא** וחילקו לאורחים מחוץ־לארץ כרוזים נגד קולק. ראש עיריית ירושלים שלים הורה להזמין את המישטרה ואמר לאורחיו: „אתם רואים איזה מין אופוזיציה יש לי כאן?"

■ מי שהיה דוברו של ראש־הממשלה **מנחם בגין**, העיתונאי **שלמה** („נקדי") **נקדימון**, החליט לקחת את אשתו לחופשה במצריים לפני שיתחיל לעבוד שוב בעיתונו ידיעות אחרונות. נקדימון, שאינו נמנה עתה על צוות מישרד ראש־הממשלה, נסע למצריים כאזרח פרטי. אולם היה מי שגילה לשילטונות את דבר בואו. תדהמת הזוג היתה מלאה, כשביום הראשון לבואם

ייגאל ידין נע מכאנית

וטדי קולק משנורר כסף

סעד מורתדא

שגריר מצריים בישראל, היה אחד מאורחי הכבוד במימונה שנערכה בירושלים. מורתדא השתלב היטב באווירה המוכרת לו מהתקופה שבה היה שגריר מצריים במרוקו, ואף חבש תרבוש אדום שניתן לו על־ידי אחד המארגנים. בתמונה נראים ראש־הממשלה מנחם בגין ואשתו כשהם מתבוננים בחיוך על השגריר חבוש התרבוש.

ארז נבון

בא עם אביו ואמו, נשיא המדינה יצחק נבון ורעיית הנשיא אופירה, לחגיגות המימונה. הוא הוזמן, כמו כל האורחים החשובים, לטעום מהמטעמים המרוקאיים שהוכנו ביום החג. בעוד הנשיא אוכל מהמאכלים כבקיא, ואופירה אוכלת מהם בנימוס רב, טעם ארז את המאכלים שהושמו לפניו וסירב להמשיך לאכול כשהוא טוען: „זה חריף מדי."

הגעגועים לירושלים גברו עליו. הוא ביקש וקיבל ממישרד־החוץ של ארצו רשות לשוב לכהונה נוספת בישראל, וחזר לכאן בשבוע שעבר.

■ מיקרה אחר, שעורר מבוכה רבה במישרד־החוץ הישראלי, אירע לשגריר סלוודור בישראל, **נפתלין ארמנדו גרא**. בעיקבות ניתוק היחסים הדיפלומטיים בין ישראל לסלוודור, קיבל גרא הוראה לחזור לארצו. ימים ספורים אחר־כך אירעה שם הפיכה וגרא קיבל הוראה להישאר בישראל. אלא שכאן התעוררה בעיה דיפלומטית קשה. גרא הוא השלישי בתור לזכות בתואר „זקן הסגל הדיפלומטי", בגלל הוותק שלו כאן. שגרירים אחרים, השואפים לתואר, טענו באוזני פקידי החוץ הישראלי, שאין לחשב לגרא את כל התקופה שבה היה שגריר, אלא את

לחזון את ידו של קולק. „שמעת מה שאמרתי לקודמך?" שאל קולק. גם ראש־העיר השני מיהר לרשום צ'ק וקולק העביר את שני הצ'קים לקרן ירושלים.

■ ראש עיריית פיטסבורג שבפנסילוניה, **ריצ'ארד קא־ריוגיירי**, התקשר מארצות־הברית ביום שבו היה צריך להגיע לישראל וסיפר לקולק כי איבד את הדרכון שלו וכי ללא דרכון אינו יכול לטוס. קאליגיירי טילפן רק אחרי שניסה להפעיל את כל השפעתו על מישרד הדרכונים הפדרלי האמריקאי. זה היה בזמן פגרה בארצות־הברית, ואיש לא היה מוכן להטריח עצמו עבור ראש העיר. קולק טילפן למי שטילפן בארצות־הברית, ותוך שעה הגיע לידי קאליגיירי הנדהם, שהמתין בנמל־התעופה, דרכון חדש.

טדי קולק

שמר על כשרות הפסח במשך כל ימי החג, אך הודה, ביום הראשון שלאחר החג, כי הוא התגעגע ללחם. טדי נראה ליד שער יפו כשהוא סוקר עגלת בעגים גדולה. לבסוף לא יכול היה להתאפק וקנה תריסר מהם. מיד לאחר ששילם מיהר לנגוס באחד מהם.

שגריר מצריים בישראל, היה אחד מאורחי הכבוד במימונה שנערכה בירושלים. מורתדא השתלב היטב באווירה המוכרת לו מהתקופה שבה היה שגריר מצריים במרוקו, ואף חבש תרבוש אדום שניתן לו על־ידי אחד המארגנים. בתמונה נראים ראש־הממשלה מנחם בגין ואשתו כשהם מתבוננים בחיוך על השגריר חבוש התרבוש.

קאהיר, כדי לשוב לארץ, ביקשו עובדי הקרקע הישראליים את עזרתה, בבדיקת הנשים העומדות לעלות לטיסה, שכן הישראלית העוסקת בבדיקה ביטחונית של נשים היתה חולה באותו היום. הבחירה של נקדימון היתה טובה: לפני שהפכה פרקליטה עבדה זהבה במישטרת ישראל.

■ במסיבה בבית פרטי בתל־אביב היה אורח־הכבוד השגריר המצרי, **סעד מורתדא**. במהלך השיחה הודיעה לו אחת הנשים הנוכחות: „אתה שמי כמונו!" השגריר השיב דיפלומטית: „אני חשבתי על עצמי תמיד כעל בן־אדם."

■ ח"כ **אברהם מלמד** נראה השבוע עם יד חבושה ושריטות לרוב על זרועו הימנית. כשנשאל לפשר הדבר הסביר, כי באחד מערבי השבוע טייל עם קבוצת אורחים מחו"ל ברחוב הירקון בתל־אביב, כשלפתע סחב כייס צעיר את ארנקו של אחד האורחים. מלמד לא היסס, התחיל לרדוף אחרי הכייס. הוא תפס את הצעיר ותוך כדי מאבק לקח מידיו את הארנק. הכייס שרט אותו ונשך את ידו.

■ אורח־הכבוד במסיבת המימונה היו ראש־הממשלה ורעייתו **עליזה בגין**. הם התכבדו במטעמים מעשה ידיהן של הנשים המרוקאיות. בגין נטל מכל מה שהוצע לו — קבאב חריף מאוד, עוגות מתוקות, ירקות כבושים ותה מתוק — קירב לפיו והעביר לאנשי־הביטחון שלו, שנאלצו לאכול הכל.

כל המי ומי

כולם יחד בתמונת קולאז' התלוייה על קיר חדר־העבודה בביתה של ברברה ב־תל־אביב. „אם הייתי תולה כל תמונה לחוד, הייתי צריכה דירה שלמה." עם גדולי עורכי־עיתונים מצולמת ברברה: בעל אימפריית העיתונות אכסל שפרינגר (באמצע התמונה, שני מימין עם ידיים על הפה) לידו (משמאל) ליאונרדו וויז'ן, עורך שבועון איטלקי. (משמאל השני מלמעלה) נווטני, עורך יומון אוסטרי. אורי אבנרי (למטה קיצוני מימין). בשורה התחתונה, אפרים קישון, גדעון ברלין, דוויד רובינגר, עמוס איילון, דן פתיר ואורי דן (הצילום השני מימין מלמעלה). שלמה („צ'צ'") להט, מר עולם ארנולד שוורצנגר, הנרי פונדה, משה אפרתי, אריק לביא, הצייר האוסטר פרוקפט (משמאל, למטה מצילומו של אריק לביא). בראיון עם קנצלר אוסטריה ברונו קרייסקי (בתמונה הקיצונית מימין למעלה). צילום הוריה, בתחפושת מלצרים (בשורה השניה משמאל). בעלה לשעבר (בשורה השנייה מלמטה, שמאלי ביותר).

עם הנרי פונדה

תמונה שצולמה לפני כעשר שנים, עת שימשה ברברה כתבת לענייני חברה ב„דר שפיגל". ליד פונדה הבימאי טרנס ינג. „פונדה בסדר, אבל טרנס, במאי סירטי ג'יימס בונד, מרשים יותר."

עם אפרים קישון

„אנחנו מכירים כבר כל כך הרבה שנים, שאני כבר לא זוכרת מתי זה התחיל. אני חושבת שפגשתי אותו כבר בביקור הראשון שלי, ב־1963." הם מרבים להיפגש באירועים חברתיים.

אח"מ

נספחת מיוחדת מאד

הוא מאוד גברי. עיניו ירוקות, לפעמים כחולות וקשוחות מאוד. שערו ארוך, שחור ומתחיל להאפיר. כשהוא מקנא, הוא אף פעם אינו הופך שולחן, אלא נוהם תחת שפמו העבות, מתבונן במבט מזרח־אימים ועוזב את החדר באיטיות אלגנטית. למחרת הוא מפסיק לדבר עם האשה, וזה מחזיק אצלו עד הערב. כשמתחילים הדימדומים הוא מתקרב, מתחנן, מתלקק ומתיישב על ברכיה.

זהו קונפוציוס, „פוצי" בקיצור, הגבר הקבוע והכימעט־ניצחי בחייה של נספחת־העיתונות־והתרבות בשגרירות אוסטריה בישראל — ברברה טאופר.

„הוא היחיד המחזיק אצלי מעמד," אומרת האשה היפה, בעלת העינוים בצבע תורכיז. „כשעצוב לי, הוא יודע, מתקרב אלי ומצליח לנחם אותי. אבל כשאני רוצה שקט, והוא נדבק אלי, מתחנחן ורוצה תשומת־לב, הייתי מזמן מעיפה אותו מהמרפסת. אילו היה גבר. אבל הוא בסך־הכל חתול קטן ומיסכן."

שחקנית נרגשת

ברברה בת 37, גבוהה בעלת שער קצרצר, עיניים כחולות מאוד, אף חטוב, פה מלהיב,

שלוש פנים לברברה

ביום הולדתה האחרון הזמינה את כל חבריה לבילוי סוף־שבוע בדיקליה, כפר־הנופש בצפון סיני. „חבילויים עם כל חמי ומי הם גם עבודה וגם תענוג אישי שלי,״ אומרת ברברה. „אני לא הולכת למסיבות קוקטייל של שגרירויות, רק אלה שאנחנו מארגנים.״ בתמונה משמאל: במסיבת קוקטייל של השגרירות האוסטרית. במרכז: ברברה מכינה דו״ח מסכם של כל אירועי השבוע בישראל, עם ניתוח וקוריוזים.

עור צח; יפה מאוד, עירנית, מחייכת, בדרך כלל אופטימית. כל מילה שהיא אומרת משלהבת אותה להמשיך. היא אוהבת לדבר, ובשנים האחרונות למדה להישאר רגועה כשמתקיפים אותה, וטוענת שכל מה שקרה לה בחיים קרה בגלל ישראל או ישראלים.

היא מגיעה כל בוקר למישרדי השגרירות, עוברת על העיתונים „את המילה קרייסקי אני יודעת לקרוא בעברית, ואז אני יודעת מה לגזור מהעיתון.״ מחברת דו״חות למישרד־החוץ האוסטרי. „אנחנו לומדים לקרוא בין השורות,״ היא מסבירה, „אם במשך כל חג־הפסח השמיעו שירי פלמ״ח ברדיו, אז זה סימן שהגעגועים לעבר היפה הם חזקים, שלאנשים לא טוב היום, שהעבר הוא מרכז חייהם.״

תפקיד נוסף: „אני מרגישה כנציגת הדור הצעיר, שלמעשה לא היתה לו מעורבות ישירה בנאצים. אבל ההורים שלנו, כן, גם ההורים שלי היו נאצים, הם הודו בכך לפני. אני מרגישה צורך להבין את העם הזה, ואני מרגישה שטוב שהוא יבין אותנו.

„אם אני מצליחה להביא טיפה קטנה מתרבות אוסטריה, או מרגשות הצעירים שם, לשני ישראלים צעירים בשנה, אז זה בהחלט מספיק לי, למדתי להסתפק במעט.״

המישפחה היא ממוצא אוסטרי, אשר היגרה ליוגוסלביה. „הסבא של הסבא של הסבא ועוד כמה סבים נבחר להיות הטבח האישי של הקיסרית מריה־טרזה. המלכה אישרה לכל בני עובדיה ללמוד חינם באקדמיה הצבאית המכבודת. וככה מישפחת האיכרים מאיזה כפר נידח הפכה מישפחה שיש להתכבד בה.״

אביה, שבצעירותו היה במאי־סרטים, קיבל בבגרותו מישרה ממשלתית וחזר ללימודי־הסרטה באוניברסיטה לפני שנתיים, כשיצא לגימלאות, אמר לה תמיד, כי היא ירשה את התכונות מסבו שלו. „הוא היה הכיבשה השחורה במישפחה,״ אומרת ברברה על הסב שאותו לא הכירה, „הוא אהב לשמוח, להתחבר עם יהודיות, לשתות יין ולעשות חיים. אני דוקא שמחה להיות דומה לו.״

מילבד הוריה אין היא מכירה איש מבני־מישפחתה. רובם היו קציני בקיסרות האוסטרו־הונגרית, ונהרגו בצעירותם. אחרים נעלמו או נהרגו לפני המילחמה ובהמשכה. אחדים מקרוביה התחברו לפרטיזנים היוגוסלביים, ו־

ניספו תוך כדי הקרבות. „אני זוכרת שבתחילת המילחמה ברחנו, והגענו לאיזה קרובים בכפר נידח, שעשו לנו טובה גדולה והשאירו אותנו שם.״

„כשהייתי קטנה רציתי להיות שחקנית.״ הוריה, שהיו „יותר מדי שמרניים״ לטעמה, ניסו למנוע זאת ממנה. „אך לא היתה להם ברירה. הייתי תלמידה כל־כך גרועה, שאף בית־ספר אחד לא קיבל אותי. אז הם רשמו אותי בבית־ספר ליחסי־ציבור, ואז, בערבים, כבר התחלתי ללמוד משחק.״

היא כימעט הצליחה, עד שבערב הפרמיירה נתקפה בהתרגשות עזה, כאבי־בטן וחום גבוה. „הייתי בת 19. כל החיים היתה לי הרגשה שאדם יכול לעשות כל מה שהוא רוצה אם הוא באמת רוצה. ופיתאום, בערב אחד, התברר לי שיש דברים שהם מעל לכוחותי. אני לא הייתי מסוגלת למנוע את ההתרגשות, ממש סבלתי.

„באותו ערב ידעתי שזה סוף הקאריירה התיאטרונית שלי. למחרת הודעתי את זה לבמאי, וזהו זה. הרבה שנים אחר־כך עוד התנהגתי כאילו אני על במה. שיחקתי כל היום וכל הלילה. אבל הגעתי למסקנה שאנשים לא משלמים כדי לראות בן־אדם משחק, זה לקח כמה שנים, והרבה נפילות על האף. אבל עכשיו אני נהנית מהנסיון, אני כבר לא כזו, התיאטרון נגמר באמת. כל יום שאני מתבגרת אני מאושרת יותר, נינוחה יותר. אחד מידידי אמר לי שנגמרה לו הנערה עם נוצות־הטווס המזהירות, ונשאר רק הטווס. אני דווקא שמחתי.״

נערה במינזר

כ שנגמרה הקאריירה התיאטרונית, היא נראתה כמו בן — רזה, גבוהה, בעלת שיער קצר מאוד צבוע בשחור, בלי איפור. „היו לי פנים ילדותיות, לא כמו הצעירות עכשיו, אבל הייתי בהחלט מושכת מאוד. פגשתי את רומן שליסר, שהיה עורך־עיתון חשוב. לא היה לי מה לעשות. הלכתי אליו, זה היה עיתון־ערב. התחלתי לעבוד כל בוקר בשעה 4.״

עברה חצי שנה, ו„התאהבתי בישראל. רציתי לבוא לישראל, להתחתן איתו, להיות יהודיה, ללדת שישה ילדים ולגור בכרמל.

(המשך בעמוד 44

יהודה אפרוני בחברת יצאנית הצמרת

ובועז דוידזון במסע לגילוי כוכבות באמריקה

■ לפחות שני אישים ייאלצו לבלות את יום־העצמאות בגולה. ראש עיריית תל־אביב, **שלמה** („צ׳יצ׳״) **להט** וחברי־הכנסת **אהוד אולמרט**, ש־הוזמנו לנאום בקהילה היהודית בסידני, אוסטרליה. לפני שנה חזר משם סגנו, **יגאל גריפל**, כשבאמתחתו תרומות בסך חמישה מיליון דולר לשיפור שכונות־מצוקה בתל־אביב. בעיריה מספרים, שאפילו דולר אחד מהסכום הזה לא הוצא עדיין למטרה זו וכי לעיריה אין עדיין תוכנית להוצאת הכספים.

■ מי שהתגלה השבוע כ־ספורטאי הוא המזכיר הכללי של ההסתדרות, ח״כ **ירוחם**

תאמץ את הקיבוץ, אלא שהיא בעצם כבר אימצה אותו מזמן. במישגב־עם לא יודעים על כך דבר.

■ הבדיחה האחרונה ש־סופרה השבוע בקפה אכסודוס בתל־אביב: **תיאודור הרצל** פוגש ברחוב את **זיגמונד פרויד** ואומר לו בלחש: „איזה חלום נורא היה לי הלילה...״

■ בערב ראיונות שערוך בית־החולים הדסה לתיירים דוברי אנגלית, ראיין דובר הדסה **עזריה רפפורט** את הקרדיולוג הפרופסור **שלמה רוזן**. כשנשאל רוגל, יוצא־מחנות ששהה בהונגריה בעת מילחמת־העולם, מתי התחיל

נחמה הנדל

הזמרת הוותיקה הגיעה לביקור מולדת ושוהה אצל אימה, חנה, בתל־אביב. נחמה הנדל, שהוזמנה לשיר בתוכנית „גלי צה״ל״, „כל העולם במה״, חלתה יומיים לפני השידור, סבלה מחום גבוה ודלקת גרון קשה. אך היא התעקשה להופיע, בלעה מיספר רב של כדורים והגיעה לאולפן כשהיא נשענת על זרועה של אמה. „באתי לשמור על הילדה,״ אמרה האם, „אם יקרה לה משהו.״

אור־אל דנהוף

נולדה לפני כשבועיים בבית־החולים „סידר סיני״ שבלוס־אנג׳לס, לזמרת חדווה עמרני ולבעלה הרופא דדלי דנהוף. התינוקת נולדה בניתוח קיסרי ואמה שוכנה בחדר הנשים החשובות ביותר. באותו חדר שוכנו הזמרת שר, שריל לאד מ„המלאכים של צ׳ארלי״, ג׳ודי קיימן, אשתו של מייקל קיימן, סגן מושל קליפורניה, ונשים מפורסמות אחרות. חדווה ודדלי ציפו להולדת אור־אל מכיוון שבמשך ההריון עברה חדווה בדיקת מי שפיר מיוחדת, שבה נקבע כי היא נושאת ברחמה בת. הבדיקה נעשתה לאחר שבהריון קודם התגלו סיבוכים. בביתם היפחפה של בני הזוג, בבוורלי־הילס, נמצאים גם הוריה של חדווה, שהגיעו מתל־אביב.

משה. מדי בוקר צועד המזכ״ל מביתו שבנווה־אביבים למישכן הוועד־הפועל, בבניין ההסתדרות ברחוב ארלוזורוב.

■ איש המערך, מזכיר מועצת פועלי תל־אביב **דב בן־מאיר**, הוא חלוץ מיקצועי. כשפעלו יישובי רמת־הגולן ל־מען סיפוח הרמה לישראל, היה זה בן־מאיר שהגיע ראשון לשטח ונאם. אבל אחר כך, כשהגיעה אליו העצומה, סירב לחתום. כשהתעוררה בעיית יישובי חבל ימית, היה בן־מאיר הראשון לשלוח מסר־הזדהות — הוא שלח את להקת צדיקוב ואת להקת המחוללים של מועצת הפועלים. ביום הפיגוע החבלני במישגב־עם, הודיע בן־מאיר כבר בשעות הצהריים, שלא רק שמועצת הפועלים

לחוש קשר מיוחד לירושלים, אמר: „ב־1949 החלטתי לא לבקש רשות מההונגרים לחצות את הגבולות ולברוח לירושלים, שם נמצא אז בית־הספר לרפואה. כשהגעתי חשבתי שכל תושבי העיר הזאת קדושים. באוטובוס וברחוב הייתי רואה אנשים מחזיקים ספרי־תורה ועיתוני־תורה וקוראים כל הזמן. לקח לי כמה שבועות עד שתפסתי שלא כל מה שמודפס בעברית הוא קדוש.״

■ סידרת הראיונות של סגן ראש־הממשלה, **שימחה ארליך**, לידיעות אחרונות ממשיכה לעורר סערה במיפלגתו הליברלית. באחד הראיונות סיפר ארליך כי שם בזמנו עינו על צעיר נימרץ, שהחל לפעול במיפלגה. הוא הציע, לדבריו, לאותו צעיר ללכת „לעשות כסף״ בשוק הפרטי ורק אחר כך להיכנס לחיים הפוליטיים, כדי שלא יהיה תלוי למחייתו בפוליטיקה. בפגישה של ראשי המיפלגה הליברלית נשאל ארליך למי התכוון והוא גילה: „לפירסומאי **דויד אדמון**.״ אז קם שר־האנרגיה **יצחק מודעי** ואמר לארליך: „זה לא אתה הבאת את אדמון למיפלגה, זה הייתי אני.״ עוד לפני

שימחה דיניץ

היה אחד האורחים בארוחת־ערב שנערכה לכבוד ראשי הערים מארצות־הברית במיסעדה ירושלמית. בעלי המיסעדה קיבלו הזמנה שבה היה המיספר הנקוב קטן ממיספר האנשים שהגיעו למעשה, כך שרבים מהאורחים נאלצו לאכול בעמידה. אולם את דיניץ זה לא עניין. הוא תפס לו מקום, שקע באכילה, ולא שם לב לאורחים.

שארליך הספיק לענות קם שר־התעשיה **גידעון פת** וטען כי הוא שהביא את אדמון למיפלגה. גם השר בלי־תיק, **משה ניסים**, טען אף הוא לבעלות על הקשר שבין אדמון לליברלים. אדמון עצמו, שנכח בפגישה, התבקש לשפוט בין ארבעת השרים. הוא סירב לגלות מי הביאו למיפלגה אך טען: „יותר טוב שכולכם רוצים בחברתי, מאשר כולכם הייתם רוצים לנער אותי מעליכם.״

■ לבדרן **שימעון דז׳יגאן**, המאושפז בבית־החולים איכילוב, אחרי שלקה בהתקף־לב תוך כדי הופעה, יש טענות נגד הצוות הצעיר של המחלקה. „הם יותר מדי קטנים,״ טוען הבדרן הוותיק, „הם לא מבינים אידיש וכל הבדיחות שלי הולכות לעוזאזל!״

■ נחמה פורתא מצא ב־צוות הבוגר. אנשיו לא רק שהבינו את הבדיחות, אלא גם פנו למפיק הופעת היחיד של דז׳יגאן וביקשו לקבל כרטיסי־הזמנה.

■ לקראת התוכנית כל ה־

יש כרמליטה יש חגיגה!

כרמליטה סנגריה - אין מה להוסיף, הכל כבר בפנים.
כרמליטה סנגריה - מתחרה בהצלחה מזה 10 שנים בסנגריות הספרדיות ברחבי העולם, עשוייה ממיטב הענבים של כרמל.
כרמליטה סנגריה - זה מה שהיה חסר אצלכם בחגיגה.

כרמליטה
סנגריה
הלהיט החדש של
כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

מוקד

אנשים

עולם במק, שתשודר בגלי צה"ל, בהנחיית **יעקוב אגמון**ה הכין כתב התחנה, **דוני עינבר**, סקר על מיומנותם של מבקרי התיאטרון בארץ. אחת מהם, לדבריו, לא למדה מעולם תי־אטרון, אלא כלכלה. שני לא רואה את ההצגות שאותן הוא מבקר. „איך יהיה לי זמן להתפרנס?" הסביר המבקר ב־שאלה, כשנשאל מדוע הוא אינו צופה בהצגות שעליהן הוא כותב.

■ מבקר אחד שאל את השחקן **שלמה בר־שביט** בראיון „באיזה מחזה שיחקת את ריצ'רד השלישי?" ואת חנה רובינא „באיזה מחזה שיחקת את האם?" „פעם", מספר עינבר, „בא מבקר ל־ראיין להקת פנטומימה. הם היו באמצע החזרות והוא שאל אותם: עכשיו אתם עושים חזרה על הבלט?"

■ הזמר־שחקן **יהורם גאון** החליט ללכת בעיקבות **פרנק סינטרה**. הוא מכין בימים אלה תוכנית להיטי־זהב. בתוכנית יכלול את השיר בלדה לחובש, שאותו סירב לשיר בשנים האחרונות. אל החזרות מביא עימו גאון את בנו **משה** בן השנתיים וחצי, מפני שאשתו **אורנה** התחילה לעבוד באחרונה מחוץ לבית, כמנהלת חשבונות. משה הקטן מסתובב כל הזמן ליד אביו, כשהוא מקשקש ומזמר. הוא משתתק רק כאשר רועמים התופים.

■ אחרי שהשתתף בסירטו של **אוליבר ריד**, פנה השחקן **יהודה אפרוני** לשחק בסרט

אורי אלתר בנו בן ארבעת החודשים של בימאי הסרט „מלך ליום אחד" שיחק בתפקיד הבן האובד, ששוער המלון, גבי עמרני, מוצא בתוך מכונית. דקות אחדות לפני הצילום הרטיב אלתר את מכנסי בנו ועמרני, שהרגיש בלחלוחית, נבהל, עיקם את פניו וכמעט שהפיל את התינוק, לצחוקו הרם של האב, שהתחבא באותה עת בתוך המכונית.

יהודה אפרוני שחקן „הבימה" הוותיק חזר ה־שבוע מהוליווד, שם שיחק בפא־רודיה עם ד"ר ג'ייקל ומיסטר הייד, כשכוכב הסרט הוא אוליבר ריד. אפרוני היה אחד מקורבנותיו של הד"ר ג'ייקל. השמועות על ריד סיפרו, כי הוא עצמו ד"ר ג'ייקל ומיסטר הייד — במשך היום הוא מפוכח, תוקפני ורע־לב, בלילה הוא משתכר והופך חביב.

חיים יבין הופיע בשבוע שעבר בערב ראיונות שאותו עורך מי שהיה מנכ"ל רשות־השידור יצחק ליבני. בעת השיחה הסביר יבין את הלחצים המופעלים עליו על־ידי הנהלת רשות־השידור, אולם כשהסתיים הראיון עימו הצטלם יבין עם שתי הבחורות מ„להקת האחים והאחיות", שזכו במקום הראשון בפסטיבל הזמר, ואז אמר: „יש לחצים שאני אוהב, כאלה, למשל."

על חייה של היצאנית מס' 1 בארצות־הברית, **קסוויארה הילנדר**, המשחקת בסרט את עצמה. אפרוני שיחק בתפקיד הגנגסטר האמור לגנוב את פסי־הקול של הסרט שעה לפני הצגת הבכורה בהוליווד. כהר־גלה בקודש, שיתפה הולנדר את נערותיה הטובות, היפות והערומות, בתשלומים וגרמה עגמת־נפש רבה לאפרוני, ש־מצא עצמו יושב עם „15 טון טוסיק", כדבריו, על שפת־הבריכה. הוא נאלץ לשמור על הנערות כשבגדיו לגופו. בצער רב וביגון החליט אפרוני שהוא אינו מסוגל לעמוד בזה. הוא עלה על המטוס, והגיע ארצה ערב לפני המועד שקבע מראש.

■ עורך־הדין הממושקף **אהוד** („אודי") **דגן** בילה את חג הפסח בנביעות. הוא התפלא מאוד לשמוע מבנו בן השבע, אורי, כי הוא מבלה כל יום שעות ארוכות בחוף הנודיס־טים, כשהוא משחק במטקות וזורק את הכדור ליד הבחורות הערומות, כדי שיוכל להתקרב אליהן.

■ תנועת אזרחים ערה התנהלה ביום השישי לפני שבועיים מכיוון קפה כסית אל עבר המיסעדה דיצה בתל־אביב. כשכל כיסאות דיצה התמלאו בסועדים, נשמעו לפתע סירנות משטרה וארבע ניידות עצרו בחריקה מול המיסעדה. השוטרים צעקו: „לפנות מהר את המקום! הודיעו על פצצה!" כמה מהאורחים הספיקו להכין כריך מן האוכל שהיה מונח בצלחתם, השאר ברחו מהר, אף אחד לא שילם.

■ תושב שכונת־התיקווה **איתן שרעבי** הפנה באחד מהעיתונים המקומיים היוצאים־לאור בתל־אביב, מירשם לראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, ובו הסביר איך להכין שימורי־שכונות־מצוקה: „התומרים ה־דרושים: הרבה ועדות, רצון יהודי הגולה, שלמה להט (כלי זה מוכר יותר בשם העממי ראש העיריה), רצון התושבים, רצון הממשלה. יש לגזור את רצון התושבים באמצעות של־מה להט — אין צורך במאמץ מייוחד."

■ בשבוע שעבר, אחרי החג, נראה **אבולעפיה**, בעל דוכן הפיתות בכיכר השעון ביפו, אוכל ארוחת צהריים עם מצות. „תפסיק לנסות להיות יהודי," אמרו לו הפועלים הערביים, „גם הם כבר גמרו את החג שלהם." אבולעפיה נאנח ואמר: „קודם היה חג, אחר כך חול המועד, אחר כך היה שבת ואחרי כן עוד פעם חג. מחר יש שביתת מיסחר, אחר כך יום שישי. יקח לי עוד שבוע עד שאוכל לאכול פיתה בלי שיסתכלו לי לתוך הפה."

■ הזמר **שלום חנוך** הגיע להוליווד כדי לכתוב את המוסיקה לסרטו האמריקאי ה־ראשון של הבמאי **בועז דויד־זון**. שם הסרט זרע התמימות והוא עוסק בבעיית ההורים הקטינים המטרידה יותר ויותר את ארצות־הברית. כמו בסרט יוצאים קבוע מצא בועז גם בסרט זה את הכוכבת שלו לגמרי במיקרה. אחרי שחרש את הוליווד בחיפוש אחר שח־קנית וכמעט התייאש, נסע לניו־יורק כדי למצוא אתרי־צילום. את השחקנית מצא כא־שר חצתה את הכביש. הוא עצר אותה, הציע לה תפקיד ראשי וגילה לדבריו כוכבת.

■ קריאה נרגשת התקבלה השבוע במערכת הטלפון הא־דום של גלי צה"ל. שני חובבי רדיו ישראליים התקשרו וסיפ־רו, כי קלטו קריאה של חובב רדיו מניו־זילנד, יהודי זקן ו־עיוור, שביקש שיעזרו לו להר־פש את בנו. שני הצעירים סיפרו לעורך הטלפון האזרח, **צבי רימון**, כי האב סיפר להם שבנו נסע לישראל לעבוד בחפירות ארכיאולוגיות בנגב וכי הקשר ביניהם נותק שבו־עיים לפני כן. אמו של הבחור נפטרה והאב, שנותר לבד, ביקש שבנו יחזור הביתה. רי־מון שידר את שמו ותיאורו של הבחור. אחרי יומיים הת־עניין רימון אצל שני הבחו־רים מה עלה בגורל של האב. התברר שכמה אנשים זיהו את הבחור, ומסרו לו את ההודעה. הבן התקשר לאביו, וכבר ב־אותו הערב עשה את דרכו לניו־זילנד.

■ אחת ממתנות יום־הול־דת שקיבלה **בר בן־יוסף**, בתה של אשת יחסי־הציבור, **מירי בן־יוסף**, היה סיפרו של **דני סנדרסון** עם הקדשה של הסופר. „בר יקרה," כתב סנדרסון, „כשאני הייתי בגילך הביאו לי ספר שמיד הכנסתי לפה. אז חייתי מהיד אל הפה וגם עכשיו אני חי ככה. אני נורא אוהב אותך."

כלכלה

מדריך בנק דיסקונט להשקעות ולחסכון

איך לצבור $7\frac{1}{2}$ מיליון ל"י ב-8 שנים?

הפקדה של 50,000 ל"י עשוייה להגיע, תוך 8 שנים, לכ- $7\frac{1}{2}$ מיליון ל"י, בהנחה של עליית המדד בשיעור 80% לשנה.

בתוכניות החסכון המפורטות להלן תמצא חסכונות בתנאים קוסמים, מענקים, הצמדת הקרן למדד או לדולר, ריבית גבוהה ומצטברת, רווחים פטורים ממס ושאר „סוכריות" שבעזרתם מקווה בנק דיסקונט לסייע לאזרח לחסוך את השקלים שלו ולצבור רווחים נאים אגב כך...

„בדרך למיליון"

תקרת החסכון ב־2 המסלולים של תוכנית „יתרון עד 120" היא 120 אלף ל"י (12,000 שקלים) ומכאן שמה.

בידך הברירה לבחור בין שני מסלולי הפקדה: בראשון, אתה מפקיד בין 10 ל־120 שקלים מדי חודש ב־חודשו, ובשני אתה מפקיד מתי שיש לך ובתנאי שסכום ההפקדה לא יפחת מ־50 שקלים.

הרווחים שמזרים בנק דיסקונט לכיסך בתום תקופת החסכון מקורם **במענק** צמוד בגובה של 7% או 25% (בהתאם לשיטת ההפקדה שבחרת).

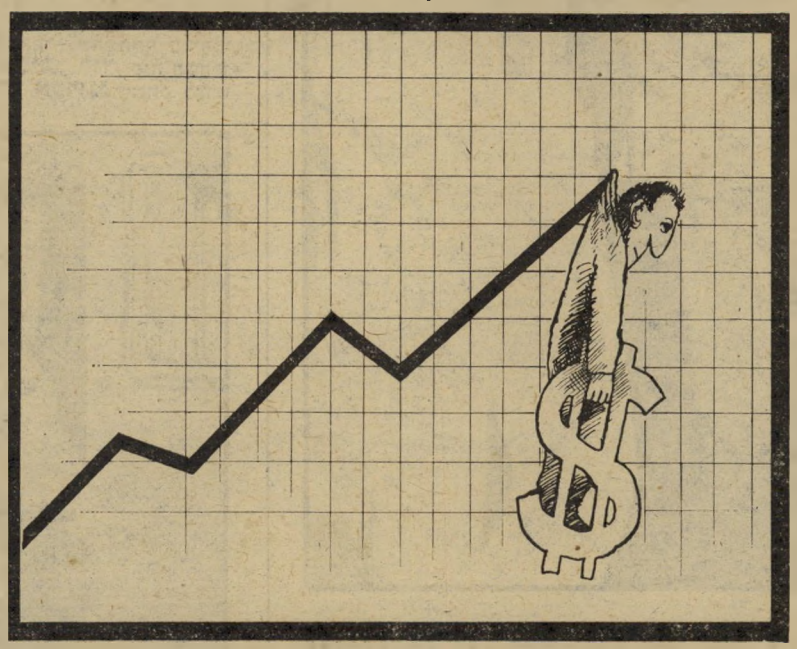
רווחי הצמדה למדד יוקר המחיה ב־תוספת **ריבית**, מצטברים בתוכנית זו **על החסכון ועל המענק.**

בתום שש שנות חסכון ממש לא תדע מה לעשות עם הכסף, מה עוד שהרווחים הללו פטורים ממס.

התוכנית מיועדת לחוסך בעל „אורך רוח". אם תצטרף לתוכנית, אתה מתחייב לתקופת חסכון מינימלית של שנתיים, אך את „סוכריות הרווח" אתה תקבל רק מקץ שש שנות חסכון.

וריאציה נוספת של תוכנית זו היא „יתרון עד 120 פלוס", המעניקה לך מענק צמוד בגובה של 29% בתום השנה השביעית לחסכון, 33% בתום השנה השמינית. זאת, אם תחליט להמשיך בחסכון, כמובן, ואתה בדרך למיליון הראשון.

הדולרים שלך

אתה „נקרע" בלבטיך בין ברירת הצמדה לדולר או למדד יוקר המחיה?

שאל על „יתרון ברירה דולרית" של בנק דיסקונט. **תוכנית זו מעניקה לך אוטומטית את הרווח הגבוה מבין השתיים.** גם כאן שני מסלולי הפקדה: חודשית ורצופה — או חד־פעמית.

בחרת בהפקדה חד־פעמית? פחות מ־50 שקלים בבנק לא יקבלו.

בחרת ב־2 מסלולי ההפקדה גם יחד? תקרת החסכון היא 10,000 שקלים.

במסלול אחד, התקרה היא 7,500 שקלים. בתום 6 שנות חסכון, אתה מקבל **מענק** בגובה של עד 18% על כל הפקדה, **ריבית** על המענק ועל כספי החסכון, **ורווחי הצמדה** לדולר או למדד.

הרווחים בתוכנית פטורים ממס, כמובן תוכל למשוך את כספך בכל עת ובלבד שתתן הודעה מוקדמת בת 30 יום לבנק, שיתכוננו.

„הסיכוי היחיד להגיע לדירה"

הילדים מתבגרים. בקרוב יכנסו אל מתחת לחופה. דרכו של עולם.

בבוקר שלאחר החופה והריקודים — מתחילות הדאגות לנקר.

הזוג הצעיר צריך מקום לגור.

את הסיפור על החרגול והנמלה אתה מכיר? מכיר. בימים אלה היה כדאי שתהיה פיקח כמו הנמלה. תוכנית חסכון זו היא עבורך. כל מה שעליך לעשות הוא להפקיד סכום חודשי רצוף וקבוע שלא יפחת מ־5 שקלים. עמדת בתנאי החסכון לאורך תקופה של 5 שנים — אתה זכאי להלוואה.

ההלוואה — כפולה מהסכום שהפקדת, ובתנאי שלא תעלה על 60% מערך הדירה.

אתה מקבל בנוסף להלוואה, גם הפרשי הצמדה למדד וריבית שנתית מצטברת. על ההלוואה אתה משלם 9% ריבית לשנה — בלי הצמדה (איפה אפשר עוד לקבל הלוואה לדירה ללא הצמדה?). גם תנאי הפרעון נוחים ביותר.

לפני שאתה רץ לחתום על התוכנית כדאי היה שתדע שהלוואה מקסימלית תקבל רק אם שטח הדירה נטו לא יעלה על 70 מ"ר.

מי אמר שצריכים להתחיל בפנטהאוז? בכל מקרה — תוכל לפחות לסגור את המרפסת.

עכשיו, נניח שהילדים הגיעו לפרקם, כמו שאומרים, אבל להינשא אינם רוצים... להלוואה אולי אינך זקוק, אבל אז אתה יכול להמירה במענק. המענק יהיה בגובה של 5% אם חסכת 5 שנים, 6% לשש שנים וכך הלאה עד 12% ל־12 שנות חסכון.

אתה יכול למשוך את כספך בכל עת לאחר מתן הודעה מוקדמת של 30 יום, וכדי שלא נעייף אותך בקריאה — בקרוב ישוגו תנאי התוכנית וכדאי לנצל את ההזדמנות, כל עוד הדבר ניתן, ולהצטרף ל„יתרון דירה", תוכנית החסכון שהמציאו עבורך בבנק דיסקונט.

מה בוער לך?

אין לך סבלנות לחכות 5 שנים או יותר? יש לבנק דיסקונט הצעה שקשה לסרב לה: „יתרון כפול שתיים". אתה יכול לשים בבנק עד 150,000 שקלים ולא צריך לסגור את הכסף לתקופה ארוכה.

כבר אחרי 4 שנים אתה יכול להוציא את הכסף — עם ההצמדה ועם המענק הצמוד ומס־ההכנסה לא משתתף בחגיגה! הכל שלך — נטו־נטו.

הרבה חן: 6, 7, 8, 9 ואפילו 12!

תמיד יש משהו שרוצים לקנות ו־תמיד דוחים לפעם אחרת. כסף מיותר הרי לא מסתובב אצלך בכיס.

טלוויזיה צבעונית — איזה להיט!

נסיעה לחו"ל — כיף של חלום!

הבעיה היא הזמן: עד שתחסוך מספיק כסף, המחירים כבר יעלו, או שבינתיים תחמיץ איזו הזדמנות או שיעבור לך החשק.

הדיסקונטאים חשבו גם עליך ו־המציאו את תוכניות „חן".

„חן" — תוכנית שמקצרת לך את משך ההמתנה בדיוק בחצי.

אתה חוסך כל חודש סכום כסף, מ־10 ועד 1,000 שקלים ואז אתה מקבל מהבנק הלוואה בדיוק בגובה הסכום שחסכת, כלומר: חסכת 12,000 שקלים — תקבל מהבנק עוד 12,000 שקלים!

בתוכניות „חן" של בנק דיסקונט, אתה לא משלם ריבית ולא מקבל ריבית. ממש רווח נקי.

..ואם כבר קבלת ממישהו במתנה טלוויזיה צבעונית וכרטיסי נסיעה לחו"ל ומערכת סטריאו וריהוט חדש — או סתם עבר לך החשק — תוכל לקבל את חסכונותיך בתוספת 55% ריבית לשנה (כן, כן, חמישים וחמישה).

דוגמאות לרווחים בתוכניות החסכון לתקופות שונות על הפקדה בסך 50,000 ל"י

(בהנחה של עלייה שנתית של 80% במדד או בשער הדולר)

התוכנית	שיעור המענק	תקופת החסכון	ערך ההפקדה (50,000 ל"י) בסיף תקופת החסכון	הרווח על הקרן
„יתרון כפול שתיים"	16%	4 שנים	608,861 ל"י	1,118%
„יתרון כפול שתיים"	20%	5 שנים	1,133,741 ל"י	2,167%
„יתרון עד 120"	25%	6 שנים	2,137,892 ל"י	4,176%
„יתרון ברירה דולרית"*	18%	6 שנים	2,026,787 ל"י	3,954%
„יתרון עד 120 פלוס"	33%	8 שנים	7,346,041 ל"י	14,592%

* במסלול הדולרי.

ברוך הבא

ה וא עשה זאת שוב. **ברעיון דרמתי אחד נטל אנוור אל־סאדאת שוב את היוזמה לידיו, שוב הכתיב את המהלכים לכל האחרים.**

הוא לא עשה זאת למען אינטרס אנוכי כלשהו, אלא כדי לקדם את התהליך שכבר הפך אותו לדמות בעלת שיעור־קומה היסטורי: תהליך ההשלמה בין ישראל והעולם הערבי.

במהלך זה גילה אל־סאדאת מחדש את תכונותיו המיוחדות: דימיון יוצר, כושר־החלטה, חוש דרמתי, ראייה איסטראטגית וכישרון טאקטי.

בתגובתה על מהלך זה גילתה גם ממשלתו של מנחם בגין את תכונותיה המיוחדות: עקרות מחשבתית, קוצר־ראייה, קטנוניות, נרגנות, שלומיאליות.

■ ■ ■

כ מי שהיה נוכח כאשר השמיע הנשיא אל־סאדאת לראשונה את המחשבה הזאת, וכמי שנתבקש על־ידו ל־פרסמה לראשונה בעולם („יועצי הקרובים ביותר עדיין אינם יודעים על כך!"), אני מרשה לעצמי לפרש את מניעיה ומגמותיה. מובן שאלה הם פירושי שלי בלבד.

נדמה לי כי בעיני הנשיא מצטיירים הדברים כך:

לפני שנתיים וחצי החלטתי החלטה היסטורית, הופעתי לפני הכנסת ודיברתי במיסרין אל ליבו של הציבור הישראלי.

זה היה אקט היסטורי, והוא הוליד תהליך היסטורי. תהליך זה הוביל להסכמי קמפ־דייוויד, לחוזה־השלום הישראלי־מצרי ולנורמליזציה.

בכך הסתיים שלב אחד. עכשיו קיים החשש שמא ייעצר התהליך כולו.

על כן יש להתחיל בשלב הבא של התהליך, שעליו להוביל לקראת פיתרון הבעייה הפלסטינית והשגת שלום כולל בין ישראל וכל העולם הערבי והמוסלמי.

גם שלב שני זה יכול להיפתח באקט הדרמאתי של הופעתי לפני הכנסת, כדי לדבר במישרין אל ליבו של הציבור הישראלי.

אמנם, גם בנאומי הראשון הסברתי לישראלים את העניין הפלסטיני. אך באותו זמן הקשיבו הישראלים בעיקר לדברים שנגעו להשגת השלום בין ישראל ומצריים. עתה עלי להסביר להם את השקפתי — והשקפת העולם הערבי כולו — על העניין הפלסטיני, שהוא לב ליבו של הסיכסוך ההיסטורי כולו.

בעיקבות דו־שיח זה, מלב אל לב, אני מקווה שהישראלים ישתכנעו כי גם הפעם אין אני מבקש את רעתם, אלא להיפך, את שלומם ואת ביטחונם.

ביגלל ניתוקם מן העולם הערבי במשך שנים כה רבות, ובעיקבות ארבע המילחמות האכזוריות שהיו, לא קל לישראלים להבין את ההשקפה הערבית על הבעייה הזאת, ואני סבור כי חובתי היא להשתדל לעזור לישראלים בהבנתה.

בכך תינתן תאוצה חדשה — „מומנטום" — לתהליך המדיני, נתגבר על המיכשולים ונגיע אל השלום הכולל — שהעולם כולו, ובראש־וראשונה ישראל עצמה, זקוקים לו.

■ ■ ■

ך הו רעיון פשוט — כשם שכל רעיון גדול הוא פשוט. רק בעיני כסילים עלולה פשטות זו להיראות כנאיביות. היא רחוקה מזה. היא מתוחכמת מאוד־מאוד.

תהליך השלום עומד עתה לפני מחסום, הנראה כאילו לא ניתן כלל להתגבר עליו.

מצד אחד: הלאווים המוחלטים של חרטום הישראלית, אותו קונסנזוס שמיפלגת־העבודה משתפת את עצמה בו לצד החוגים הקיצוניים ביותר של הליכוד: „לעולם לא" הכרה באש"ף ומשא־ומתן עימו, „לעולם לא" שינוי הסטאטוס־קוו בירושלים, „לעולם לא" שיבה לגבולות 1967.

מצד שני: אי־היכולת המוחלטת של העולם הערבי להסכים לשלום עם ישראל בלי פיתרון אשר יעניק לפלסטינים את זכות ההגדרה העצמית (קרי: מדינה משלהם, בצורה זו או אחרת, לצד ישראל); ואי־היכולת המוחלטת של העולם המוסלמי להשלים עם הריבונות הישראלית על מיסגד אל־אקצה וכיפת־הסלע.

מוך פני מחסום מחניק זה, אפשר להיכנע ולאמר: אין פיתרון.

מי שאומר כך, מוכרח להבין כי הוא מסכן גם את ההישגים שכבר הושגו. העם המצרי הוא סבלני מאוד, ויש לו שילטון חזק — אך אין הוא יכול לחיות לעולם ועד מחוץ לעולם הערבי. וגם אין הוא מוכן לחיות לאורך ימים כשבליבו מכרסמת ההרגשה שהוא בגד בעם הפלסטיני.

מוכרחים להתגבר על המחסום.

לממשלת־ישראל אין שום פיתרון. היא חוזרת, כמו תוכי, על הסיסמה: „אין בידינו הצעות חדשות."

משום־כך מבין הנשיא אל־סאדאת שהיוזמה החדשה חייבת לבוא מצידו.

אילו היה אדם קטן, היה אומר: הבה נחכה עד שהלחצים הבינלאומיים יכריחו את הנשיא האמריקאי, אחרי הבחירות, לכפות פיתרון על ישראל.

אולם אל־סאדאת אינו אדם קטן. הוא אדם גדול. על כן הוא אומר: הבה ננסה לשכנע איש את רעהו, בדו־שיח ישיר.

■ ■ ■

ל ש רעיון הזה גם היבט טאקטי, שכדאי לעמ"ד עליו.

בעוד פחות משישה שבועות יגיע תאריך רב־משמעות: 26 במאי 1980, היום שבו צריך להסתיים המשא־ומתן על העקרת „האוטונומיה המלאה" לעם הפלסטיני.

אין שום סיכוי כי המשא־ומתן יסתיים עד אז. האמת הפשוטה היא שמשא־ומתן זה כלל לא התחיל עדיין. עד עכשיו התנהלו רק מישחקים ריקים־מתוכן.

איש אינו מאמין שיש סיכוי כלשהו שעד ה־26 במאי יתרחש משהו גדול. אולם העם המצרי, והעולם הערבי כולו, זוכרים את התאריך.

לאחר מכן תעבור עוד חצי שנה עד לבחירות בארצות־הברית. יהיה זה חלל ריק. כי באותה תקופה אין שילטון תקין ויעיל בוושינגטון — ובלי השתתפות האמריקאים בתהליך השלום כ„שותף מלא" אין סיכוי לתזוזה בעמדות ממשלת־בגין.

(אילו היה בגין מוכן לפיתרון סביר כלשהו, היה אומר לעצמו כי דווקא עכשיו הזמן הנכון להשגת ההסכם. הנשיא אשר יישב בבית הלבן אחרי ינואר 1981 — אם יהיה זה שוב ג'ימי קארטר, ואם יהיה זה מישהו אחר — יהיה בהרבה פחות נוח לממשלת־ישראל מאשר הנשיא המבקש עתה להיבחר מחדש והזקוק לקולות יהודיים. אך מכיוון שאין לבגין פיתרון כלשהו, והוא מעוניין רק בקיפאון המוחלט, אין הוא יכול לנצל את שעת־הכושר החד־פעמית הזאת.)

השאלה היא: איך לעבור את החלל הריק הזה שלכמה חודשים מבדיל להפגין לעיני העולם הערבי אזלת־יד גמורה.

במלים אחרות: איך למלא את הזמן הזה בפעילות מדינית דרמתית, שתרתק את תשומת־הלב.

הופעתו של הנשיא אל־סאדאת לפני הכנסת היא פעילות כזאת.

■ ■ ■

כ ל המגמות האלה — אני חוזר שאלה הם הפירושים שלי בלבד — טובות לישראל כשם שהן טובות למצריים.

אין כאן אינטרס מצרי מול אינטרס ישראלי. יש כאן אינטרס משותף של שתי המדינות, לטובת השלום.

יש לזכור זאת היטב, כאשר באים לבחון את התגובה הישראלית על רעיונו של של אנוור אל־סאדאת.

הנשיא הביע את מישאלתו כי הרעיון יפורסם לראשונה בהעולם הזה, במיסגרת השיחה הממושכת שהוא קיים עימי. היתה תשיבות מסויימת לפירסום בצורה, בעיתוי ובהקשר הנכונים.

כמה שעות לפני הופעת הגליון של העולם הזה דלף עצם הרעיון. התבונה המינימלית היתה מחייבת את המדינאים־כביכול בירושלים להמתין עד להופעת הגיליון, לקרוא את הדברים במלואם ולהגיב רק אז — אם ביכלל.

אבל אופי המימשל בישראל אינו מותיר מקום לתבונה מינימלית זו. ולכן, עוד לפני שהופיע הגיליון, באה תגובתה הראשונה של „חוגים מדיניים בירושלים" — קרי: מישרד ראש־המשלה ומישרד־החוץ.

היתה זאת תגובה נרגנת, עוינת, כימעט ילדותית.

ה„חוגים" אמרו שזהו רעיון „מוזר". הם רמזו שאינו רציני. ניתן לציבור להבין כי זהו תעלול־פירסומת של הנשיא. ובסך הכל: משהו לא חשוב, סנסציה ליום אחד.

אילו היה קורטוב של שכל בראשם של ה„חוגים", הם היו יודעים כי הנשיא אל־סאדאת לעולם אינו משמיע רעיון באקראי, מבלי שהירהר היטב, ובמשך ימים ארוכים, על כל ההשלכות האפשריות.

אבל אותם שהופתעו באוקטובר 1973, ואותם שהופתעו שוב בנובמבר 1977, הופתעו גם בשבוע שעבר, למרות שאישיותו של הנשיא, אניס מנצור, שהיה נוכח בשיחתו של אל־סאדאת עימי, העמיד אותם בעוד מועד על חשיבות העניין, בהודיעו כי „עיתון ישראלי" עומד לפרסם „פצצה מדינית".

האם לא הגיע הזמן שאותם „חוגים" ילמדו את שיטותיו של אנוור אל־סאדאת — או שישתקו?

■ ■ ■

א חרי התגובה הראשונה נוכחו ראשי השילטון בישראל לדעת כי הרעיון הוא רציני, וכי הנשיא אכן מתכוון לבוא לירושלים ולהשמיע את דברו.

אז באה התגובה השניה: לא בא בחשבון. הכנסת אינה במת־תעמולה למדינאים זרים.

ובעיקר: קודם כל יש לתת למנחם בגין לנאום לפני מועצת־העם בקאהיר, כתמורה על הופעתו הראשונה של אל־סאדאת בירושלים.

תגובה חנוונית. חשבון עיברי־ושב.

יתכן שחכמי־חלם בירושלים סברו כי בכך ייגמר העניין. אל־סאדאת, כך חשבו, לא יניח לבגין להשמיע בקאהיר את דבריו על זכויותינו ההיסטוריות. התנחלותנו בכל רחבי ארץ־ישראל, ושאר סיסמות אשר ישגעו את העולם הערבי כולו ואשר יכפישו את מעמדו של אל־סאדאת.

גם תגובה זו העידה על בורות תהומית לגבי אופיו של הנשיא המצרי. מובן מאליו שהוא לקח תגובה זו בחשבון מראש, כאשר גיבש את רעיונו.

ואכן, תוך שעות מעטות באה תגובה רישמית מפי אל־סאדאת: אהלאן וסהלאן. אם בגין רוצה להופיע במועצת־העם, שיבוא.

איני יודע במה עשוי נאום של בגין בקאהיר לשרת את האינטרס הישראלי. עד כמה שנראה לי, ככל שמר בגין ואנשיו ימעיטו להשמיע את דיעותיהם באוזני ערבים, כן ייטב. אך אם בגין רוצה בכך — הנשיא אל־סאדאת לא ימנע זאת בעדו. להיפך — הדבר יכול לעזור לו לפתח תאוצה חדשה ולמלא את החלל הריק עד נובמבר.

בזה אזלו, כמדומני, כל הטענות הנרגזות והחנוניות של ממשלת־ישראל. הן היו מיותרות לחלוטין מלכתחילה.

אינו היתה קיימת בירושלים ממשלה המסוגלת לשקול דברים בשקט ולבלבל את מעשיה בתבונה, היתה מבינה מראש כי אין כל אפשרות למנוע בעד הנשיא המצרי לבוא לירושלים ולנאום לפני הכנסת, אם הוא מבקש זאת.

בלשון הסנדק, זוהי „הצעה שאי־אפשר לסרב לה."

■ ■ ■

נ ותרת שאלה אחת, המנקרת בראשי מאז הרגע הראשון:

מפני מה פוחדת הממשלה?

מהו מקור הפחד מפני הופעה מחודשת של הנשיא אל־סאדאת לפני הכנסת?

מדוע הצטייר רעיון זה אוטומטית, וכימעט אינסטינקטיבית, כמעשה שיש להתגונן מפניו?

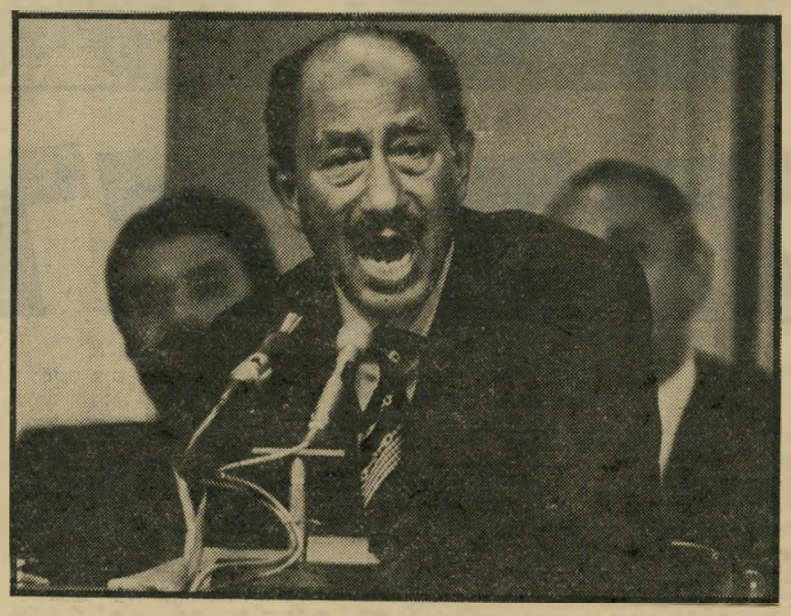
האם חוששת הממשלה שאם יופיע אנוור אל־סאדאת לפני הציבור הישראלי ויסביר לו את מהות הבעייה הפלסטינית, את הדרכים לפיתרונה, את ההיבטים המדיניים והביטחוניים, עלול הציבור הישראלי להשתכנע ולוותר על דיעותיו הקדומות בנושא?

ואם כן, האם מבקשת הממשלה להקים מסך־ברזל — או קיר־זכוכית — בין הציבור הישראלי ובין נשיא המדינה הערבית הראשונה שעשתה עימנו שלום?

האם היא רוצה להחזיק אותנו בכוח בגטו?

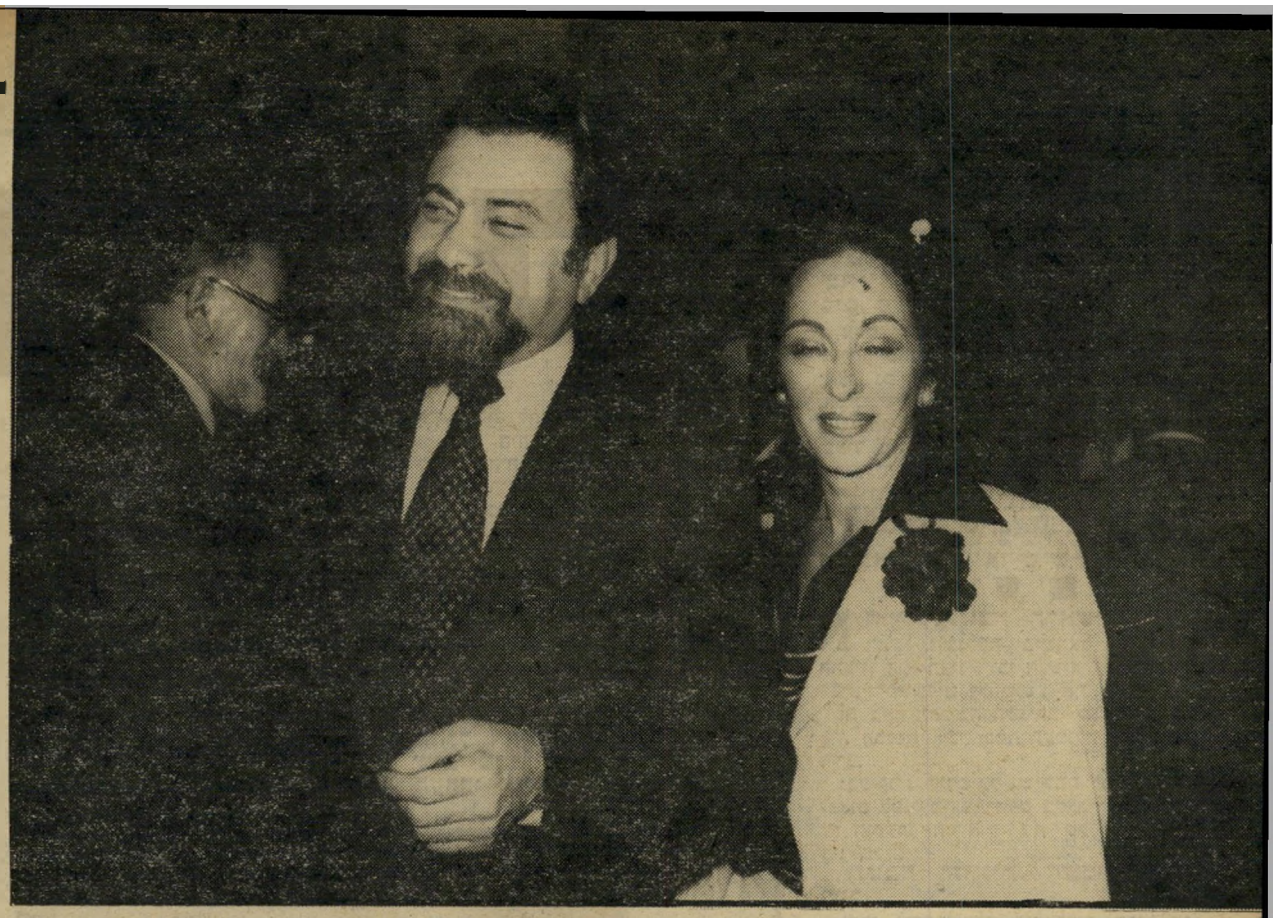
טובת ישראל, טובת השלום, טובת היחסים בין ישראל והעם המצרי מחייבות אותנו להשיב על מישאלתו של אנוור אל־סאדאת תשובה פשוטה, כנה, ממעמקי הלב:

ברוך הבא!

אנוור אל־סאדאת בכנסת: הצעה שאי־אפשר לסרב לה

השגריר הישראלי הראשון במצרים נתון למעשה בבידוד מוזהב במלון „שרתון" – מה גרם לכך, ואיך יוכל לפרוץ החוצה?

שגריר במצור

השגריר פעד מורתדא אינו יודע איך להיענות לכל ההזמנות המומטרות עליו.

אין מסיבה רצינית שהיא מושלמת בילי־עדיו. הוא פותח כינוסים ותערוכות, נואם במימונה ומגיב על תקרית מישגב־עם, משוחח בטרקלינים ומנשק תינוקות.

באותה שעה יושב השגריר אליהו בן־אלישר בקומה ה־19 של מלון שרתון בקאהיר, המשקיף על הנילוס, וכימעט ואינו יוצא כלל.

המצב מתקרב לממדים של שיגריריה דיפלומטית. עיתוני העולם כותבים עליו בהרחבה. הוא מעיב על הנורמליזציה. איש אינו בטוח איך נוצר מצב זה, ומה גרם לכך.

16 לא באו

ל יום הגשתו של כתב־ההאמנה על־ידי בן־אלישר לנשיא אנוור אל־סאדאת היה יום־חג. השגריר קרן מאושר.

ואכן, הנשיא יצא מגידרו כדי להעניק לו תחושה של הישג. בניגוד למקובל נאם נאום־ברכה, הרעיף עליו תישבחות, קיים לאחר מכן שיחה חופשית עם העיתונאים הישראליים שנלוו אל השגריר. הוא גם נענה לבקשתו של בן־אלישר להתיר לו להניח זר על קיברו של החייל האלמוני. הטכס אורגן במהירות וביעילות מרשימה, בנוכחות אלוף־הפיקוד שהטריח את עצמו למקום.

מה קרה מאז?

בחוגים ישראליים מתהלכות שמועות שונות על הוראות חשאיות, ששוגרו כביכול על־ידי מישרד־החוץ בקאהיר, או על־ידי השר לענייני־חוץ, בוטרוס בוטרוס־ע'אלי.

אולם קשה להאמין לסיפור זה. החברה המצרית אינה במצב שבו די בהוראה של שר כדי לנעול את הדלתות לפני שגריר.

גם הקריאות של כמה אירגונים מיקצועיים ושל גורמי־אופוזיציה, שפורסמו ביום הנורמליזציה, ושתבעו להטיל חרם על כל הישראלים — אין בכוחן לגרום למצב כזה. האופוזיציה חלושה מדי, וכוחה מצטמצם בעיקר בכמה מוסדות אוניברסיטאיים ומיסגדים.

המצרים עצמם מכחישים, בדרך כלל, את עצם קיומו של החרם. עיתונאי אמריקאי הזמין 16 מצרים למסיבה, והודיע להם כי גם השגריר הישראלי ואשתו יהיו נוכחים. איש מן ה־16 לא הופיע. הסביר עורך מצרי: „מה יש? אנחנו רגילים לקבל הזמנות למסיבות ולא ללכת, מבלי להודיע על כך מראש. זה מקובל אצלנו. באותו ערב פשוט לא היה איש מאיתנו פנוי, ואחדים גם לא היו כלל בקאהיר."

בפעם אחרת שיגר יומון חשוב כתב אל בן־אלישר, שהעניק לו ראיון של יותר משעה. אף מילה אחת לא הופיעה בעיתון.

הגיב על כך עורך של עיתון אחר? „טוב שזה לא פורסם! בן־אלישר אינו יכול לחגיד דבר שאינו תואם את מדיניותה של ממשלת־בגין. מדיניות זו, וביחוד התנחלויות, מרגיזות את הציבור המצרי. פירסום הודעות פוליטיות לא ישרת כיום שום מטרה חיובית. שגריר אינו צריך להצהיר הצהרות מדיניות. לא זה תפקידו."

חלק מן הדברים נובע מאי־מזל פשוט. כך החליטה אשתו של השגריר האמריקאי, רוי אתרטון, לעזור לבן־אלישרים על־ידי עריכת מסיבה בנוכחותו. החשבון: איש לא יעז להתרים מסיבה של השגריר האמריקאי.

אשת־השגריר קבעה את המסיבה ושלחה את ההזמנות, אך נאלצה לבטלן ברגע האחרון. היא לא לקחה בחשבון כי באותו ערב היה ליל־הסדר. בן־אלישר ניצח על הסדר ליהודי קאהיר במלון הסמוך ל־שרתון. אשת־השגריר קבעה מועד חדש, וגם הפעם נאלצה לבטל: באותו יום יצאו עורכי־העיתונאים והדיפלומטים המצריים עם הנשיא אנוור אל־סאדאת לוושינגטון.

חתימה של הסופר

א ויהו בן־אלישר ואשתו היפהפיה, ניצה, באו לקאהיר כששניהם חדורים רצון טוב לארח ולהתארח. הם התחילו ללמוד ערבית, גילו עניין בתרבות מצריים. ניצה בן־אלישר הביאה עימה עשרים שמות למילוי תפקידה כמארחת. ההתבודדות־מאונס פוגעת בה קשות.

אין היא נובעת מחוסר־השתדלות. פעם נכנסו הבן־אלישרים למיסעדה וראו שם את גדול הסופרים המצרים, נגיב מחפוז, כשהוא מוקף מעריצים. ניצה מיהרה למכונית, אצה לדירת הזוג במלון שרתון, חזרה כשבידה ספר של מחפוז בתירגום עברי.

השגריר ואשתו ניגשו אל הסופר וביקשו את חתימתו בספר. הוא נענה בסבר־פנים יפות. על יחסם של המסובים יש ויכוח: ניצה בן־אלישר סבורה שהם היו עוינים, בעלה סבור כי הם היו ידידותיים.

אין ויכוח על דעתן של כמה מן המארחות המפורסמות של קאהיר. הם מחרימות את הזוג.

אמרה אחת מהן, אשת־חברה גרושה שבביתה, המשקיף על הניוס, מתנחלים חיים ענפים של החברה הגבוהה: „יש פקידים המקבלים משכורת כדי לארח אותם. אני לא מקבלת משכורת. אז מדוע אני צריכה לעשות דבר שאני לא רוצה לעשות?"

בין הנשיא וראש־הממשלה: בן־אל־שר עם סאדאת וליד בגין

בן־אלישר כפעיל למען ארץ־ישראל השלמה, בהפגנת גוש־אמונים ובהתנחלות

מדוע אינה רוצה?

מקיימי־החרם־החברתי מביאים סיבות שונות לגישתם, והן:

● **אליהו בן־אלישר מייצג את ממשלתו של מנחם בגין.** בעיני ה־מצרים, ממשלה זו מחבלת בשלום, עורכת מעשים פרובוקטיביים כגון הקמת ההתנחלויות, משפילה את הנשיא אל־סאדאת, מחמירה את הבידוד של מצריים בעולם הערבי.

● **בן־אלישר אינו משרת שיגרתי של מדיניות הממשלה, ככל שגריר, אלא הוא שותף מלא לה.** ערב צאתו למצריים השמיע בישראל הצהרות בזכות ההתנחלויות. שפורסמו בהרחבה במצריים, ושגרמו לעוינות אישית נגדו.

● **המצרים היו מקבלים ברצון שגריר ישראלי שהוא בן ארצם, דובר ערבית ומצרי במינהגי מצריים.** העובדה שישראל שלחה, כשגריר ראשון, דווקא אשכנזי מפריעה לרבים. אין הם מבינים את הנוהג הישראלי, היונק מכמה נסיונות מרים, ש ל א לשלוח לארץ מסויימת שגריר שעלה לישראל מאותה ארץ.

● **בן־אלישר הוא בעל אופי עצור ומסוגר,** אולי ביגלל ילדותו הקשה באירופה של ימי השואה, ואין הוא נוטה לחיוכים ספונטניים וליחסי־חברה בלתי־אמצעיים — תכונות שהן מקובלות מאד במצריים. מכיוון שהמצרים ציפו במילא כי השגריר הישראלי יהיה — על פי סטיריאוטיפ המקובל במצריים — ישראלי יהיר ושחצן, מתפרשות תכונותיו אלה של בן־אלישר כביטוי מובהק של היהירות הישראלית.

● **כל מצרי יודע כי בן־אלישר היה איש־המוסד,** ורבים סבורים כי בן־אלישר ביקר בעבר במצריים במחתרת, תוך ביצוע משימות סודיות. כאשר יש־ראלי אומר לבני־שיחו המצריים כי „היתה מילחמה וכל אחד שירת כפי ששירת," משתכנעים המצרים בדרך־כלל.

המצב הוחמר עוד יותר עם מי־נויו של יצחק שמיר כשר־החוץ. המינוי הדהים והרגיז מצרים רבים, היודעים כי שמיר נמנע מן ההצבעה על הסכמי קמפ־דייוויד. אמר מצרי חשוב: „מה הייתם אתם אומרים אילו מינה הנשיא סאדאת לפתע כשר־החוץ את איסמאעיל פאהמי, שהתפטר בשעתו מתפקיד שר־החוץ ביגלל התנגדותו למדיניות־השלום? האם לא הייתם רואים בכך סימן לשינוי הקו של הנשיא? איך אנחנו צריכים להבין את מינויו של אדם, שהתנגד לקמפ־דייוויד, כשר־החוץ שלכם?"

מכיוון שבן־אלישר כפוף לשר־החוץ, מקשה הדבר עוד יותר על מעמדו.

כנגד כל הנימוקים המושמעים נגד מינויו של בן־אלישר, קיים נימוק חשוב אחד: בן־אלישר מקורב ביותר למנחם בגין. יש חשיבות לקירבה כזאת בין ראש־הממשלה ובין השגריר בקאהיר, הנמצא בנקודות־תורפה חיוניות.

הישראלים בקאהיר מנסים לי־שכנע את בני־שיחם המצריים כי הטלת החרם על השגריר היא אי־ווית, ושהם הזו צריכים דווקא להשתמש בנוכחותו של השגריר כדי להעביר את דיעותיהם בדרך הקצרה ביותר לידיעתו של מנחם בגין.

אין טינה אך...

אולם הבעיה היא שמצרים רבים נואשו סופית מבגין, ואינם מאמינים עוד שניתן להשפיע עליו בצורה כלשהי.

מתהלכים בחוגי השגרירות סיפורים רבים על היתקלויות עם אנשי החברה המצרית.

הסיפור המפורסם ביותר: ניצה בן־אלי־שר קבעה פגישה עם בעל דירת־יוקרה, שהוצעה לה על־ידי מתווך במחיר גבוה. במקום המתין אחד מאנשי השגרירות, ואילו ניצה עצמה ישבה בבית־קפה סמוך.

בשעה היעודה אכן הופיע בעל־הדירה, גבר מרשים בגיל־העמידה, לחץ את ידו של איש־השגרירות והסביר, כי אינו יכול להשכיר את הדירה.

„תראה," אמר לו, „אני אלוף־בדימוס בצבא המצרי. אחי היה חייל כמוני. הוא היה המצרי הראשון שנפל במילחמת־1948, בניצנים. בליבי אין טינה נגדכם, אך אני מרגיש שאיני מסוגל להשכיר לכם דירה, ביגלל אחי."

התפעלה ניצה בן־אלישר: „איזו צורה מכובדת! האיש בא בעצמו, לחץ ידיים והסביר מה שהסביר. האם זה לא יפה?"

אשת־חברה ידועה הוזמנה אף היא על־ידי מתווך כדי להשכיר דירה השייכת לה. כאשר הגיעה, נודע לה כי השוכר הוא איש השגרירות הישראלית. „הם היו מוכנים לתת לי 3000 לירות מצריות לחו־דש (180 אלף ל"י), אך אני סירבתי והש־כרתי את הדירה למצרי, בחצי מחיר זה," סיפרה. אולם היא לא סירבה להראות את הדירה לאיש־השגרירות, ותוך כדי כך ניהלה עימו במשך שעתיים רצופות ויכוח על המדיניות של ישראל כלפי הערבים.

„פרופיל נמוך"

יש הסבורים כי קיים מניע נוסף ל־יחסם השלילי של כמה מאילי העסקים והחברה במצריים ליחסים הדוקים מדי עם ישראל. לרבים מהם יש עסקים בעולם הערבי, והם חוששים שאם ייצא להם שם כמי שמקיימים יחסים עם ישראל, יינזקו עסקיהם שם.

אין כימעט תקדים למצבו של השגריר הישראלי בקאהיר. יש שגרירים בעולם הנמצאים בתנאים חמורים של בידוד. כך קורה לשגרירים במדינות עוינות. בשיא המילחמה הקרה היה השגריר האמריקאי במוסקבה, למשל, נתון במצב כזה, כאשר אזרחים סובייטיים חששו מלהתקרב אליו, הקג"ב בלשה אחרי כל צעדיו, והשגריר חשש מלהתבטא באופן חופשי אף בחדרי השגרירות, מחשש של האזנה.

אולם מצבו של בן־אלישר שונה לחלו־טין, מפני שאין הוא מואמן למדינה עוויי־נת. להיפך: בין מצריים וישראל שוררים יחסים ידידותיים ביותר. „שום שגריר זר לא התקבל אצל הנשיא סאדאת ואצל סגנו, חוסני מובארק, כמו שנתקבל בן־אלישר," טענה השבוע אישיות מצרית. „שגריר רגיל יכול לחכות חודשים לפגי־שה עימם!"

ביגלל אי־השיגרתיות של המצב, גם אין נראה לו פיתרון פשוט. אחת העצות ש־ניתנו לבן־אלישר: „שמור בינתיים על פרופיל נמוך. אל תשמיע הצהרות פולי־טיות, ואל תבליט את מעשיך. עליך להת־כונן למאמץ ממושך וסבלני, להסתפק ב־מעשים קטנים ורצופים שישכנעו את ה־מצרים, במרוצת הזמן, שאינך עויין להם, וכי אתה מבקש באמת את ידידותם. האופי המצרי הוא כזה שבסופו של דבר לא יוכ־לו לוותר על מידת הכנסת־האורחים."

יש המקווים כי הנשיא סאדאת עצמו יתערב, בבוא העת, וינקוט יוזמה כדי לשים קץ לחרם החברתי.

להתחפר ולהמתין

את הנחמות של בן־אלישר ואש־תו היא שאין זכר ליחס עויין או מסתייג בקרב ההמונים המצריים. החרם מוגבל כולו לשיכבה חברתית מסויימת — אך זוהי דווקא אותה שיכבה שבה נוהגים שגרירים להסתובב.

האיש הפשוט במצריים מקבל כל ישר־אלי בחמימות אינסטינקטיבית, ובן־אלי־שר אינו יוצא מכלל זה. ניצה בן־אלישר קונה בחנות, הסמוכה לבית־המלון שלה, השייכת לפלסטיני ממוצא חברוני, שירד למצריים עוד לפני קום המדינה. נהגים, מלצרים ואנשים ברחוב מפגינים כלפי השגריר ואשתו את ידידותם הרגילה.

אולם אם קיוותה ניצה בן־אלישר, ערב צאתה למצריים, ליחס דומה מצד העילית החברתית המתוחכמת של מצריים, היא תיאלץ להזדיין בסבלנות רבה.

בלית ברירה, מוכנים לכך הבן־אלישרים. לא יעלה על הדעת שינטשו את התפקיד לפני סיום תקופת כהונתה של ממשלת־הליכוד. הם יכולים רק להתחפר, להמתין ולקוות לשינוי המצב, אם תשתנה המדי־ניות הכללית.

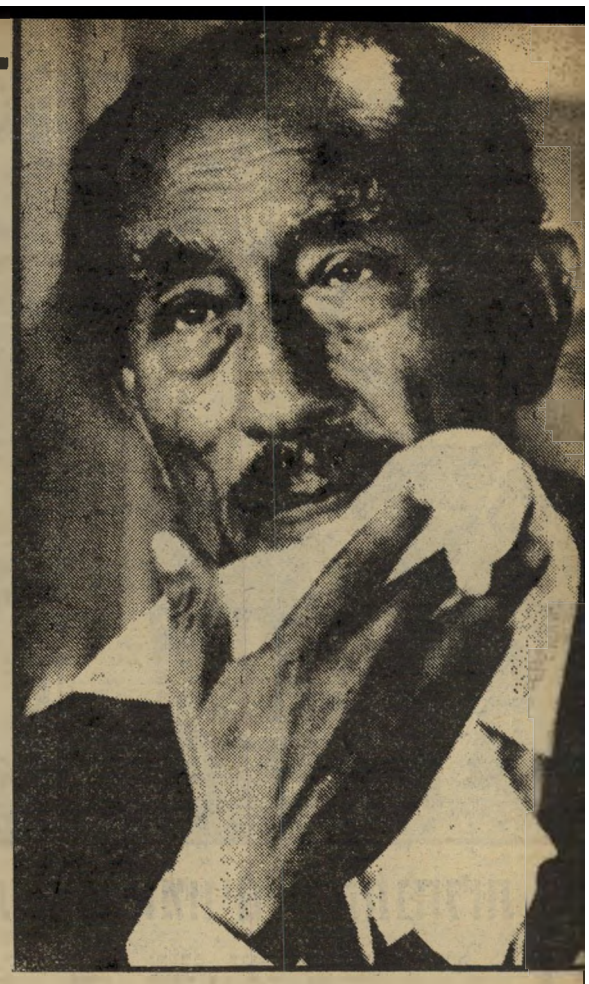

שגרירים סעד מורתדא ואליהו בן־אלישר

המשך השיחה של אורי אבנרי עם

אנוור אל-סאדאת:

אבנה בימית נמל ועיר מצרית גדולה

זהו החלק השני של שיחתו של אורי אבנרי עם נשיא מצריים, אנוור אל־סאדאת.

השיחה התקיימה ביום הרביעי, ה־2 באפריל, בווילה הכפרית של הנשיא, ליד הכפר על הנילוס (ה„באראז") מצפון לקאהיר, ונמשכה קרוב לשעתיים. היא הוקלטה, ובעמודים אלה מופיע התמליל המלא, ללא שינוי.

בחלק הראשון, שפורסם בגליון האחרון של „העולם הזה" (2223), השמיע הנשיא, בתשובה לשאלה של אבנרי, את מישאלתו לחופיע שוב לפני הכנסת, כדי לדבר שם על „סעיף אחד בילבד" — פיתרון הבעייה הפלסטינית (ראה הנדון). אל־סאדאת הוסיף כי לא גילה עדיין מישאלה זו לאיש, וכי גם עוזריו ויועציו הקרובים ביותר אינם יודעים עליה. הוא הביע את הרצון שהיא תפורסם לראשונה על־ידי אבנרי.

אבנרי: הייתי רוצה לשאול אותך: האם מה שקרה ב־1977 יכול היה לקרות ב־1971?

סאדאת: לא, מפני ש...

אבנרי: אילו השיבה או גולדה מאיר תשובה חיוב־ית", מה היה קורה?

סאדאת: אני ביקשתי זאת באותה עת. ביקשתי שישראל תיסוג מהשטחים שכבשה ב־1967, וכמחווה — שישראל תיסוג למיצרים (הכוונה: למיצרי המיתלה והגידי), ושגואנר יארינג יעבור בינינו הלוך ושוב, עד שנשיג הסכם־שלום ביחד.

הייתי מוכן לחתום. זאת היתה הפעם הראשונה, אחרי

> **ימית היתה אחד המניעים העיקריים להחלטתי בעניין מילחמת אוקטובר**

22 שנים, שמנהיג ערבי הכריז בפומבי: אני מוכן לחתום על הסכם־שלום עם ישראל.

בוודאי, יכולנו למנוע את מילחמת־אוקטובר במיקרה זה, מילחמת אוקטובר לא היתה מתרחשת כלל.

■ ■ ■

אבנרי: האם נכון שהחלטת את החלטתך הסופית (לפתוח במילחמה) אחרי ששמעת על מצע מיפלגת־העבודה, שכלל את ההחלטה להקים את העיר ימית*?

סאדאת: לא. אבל אגיד לך, אורי — ימית היתה אחד המניעים העיקריים להחלטתי בעניין מילחמת אוק־טובר. מפני שזה היה חלק מן ההשפלה, ולא רק מן המפלה — להקים עיר חדשה על האדמה שלי! זה היה אחד הגורמים החשובים.

אבנרי: מה יקרה בימית, אחרי שישראל תחזיר את השטח?

סאדאת: אני מתכנן את המשך קיומה של העיר, עם נמל. אני מתכוון לבנות שם נמל, ועיר של לפחות מאה אלף איש — לפחות!

מייד אחרי שהעיר תעבור לידינו, מייד היא תאוכלס!

אבנרי: זה יהיה רגע פסיכולוגי מכריע בישראל, כאשר הטלוויזיה תראה את המצרים נכנסים לבתי ימית. כמה נאומים נאמתי (בכנסת) נגד הקמת ימית!

לפני שבועיים היה לנו ויכוח בכנסת, ואחד השרים — השר ניסים — אמר שיש עכשיו קונסנזוס של 110 חברי־כנסת, מתוך 120, שלעולם לא תקום מדינה פלסטינית, ושלעולם לא נחזור לגבולות הקודמים. אמרתי לו בקריאת־ביניים: הרשה לי להזכיר לך שהיה בשעתו קונסנזוס של 110 חברי־כנסת שלעולם לא תוחזר פיתחת־רפיח למצריים.

סאדאת (צוחק): נכון.

בגין אמר לי, באחת הפגישות שלנו, באסואן, לא — באלכסנדריה, שההתנחלויות בסיני יירדו עימו לקבר, לקבר שלו.

אבנרי: הוא גם הכריז פעם, לפני היוזמה שלך, שהוא רוצה להיקבר שם, באחת ההתנחלויות בצפון־סיני.

■ ■ ■

הרשה לי לשאול אותך שאלה אחרת: האם היית בא לירושלים, בנובמבר 1977, לולא היתה קודם לכן השיחה של חסן תוהמי עם משה דיין, שבה הובטח לך שישראל מוכנה להחזיר את כל סיני?

סאדאת: אין לזה שום קשר עם הביקור שלי. שום קשר ביכלל.

> **זה היה חלק מן ההשפלה – להקים עיר על האדמה שלי!**

תן לי לספר לך איך זה קרה.

בפברואר 1977 ביקרתי בפעם הראשונה אצל קארטר, חודש אחד בילבד אחרי השבעתו כנשיא. הסכמנו ביניינו שיש להמשיך בתהליך השלום. שבו התחילו לפניו ניכסון־קיסינג'ר ופורד־קיסינג'ר. בשעתו, כשפתחנו בתהליך זה, הוסכם שיש לטפל בהשגת הסדר כולל. אחרי הסכם־ההפרדה השני.

ובכן, השגנו את הסכם־ההפרדה השני בתקופת־הכהונה של פורד־קיסינג'ר, וכאשר נפגשתי עם קארטר, אחרי בחירתו, הסתבר לי שהנרי קיסינג'ר תידרך אותו היטב. קארטר אמר לי: אני מבין שהסכמת עם פורד שהצעד הבא יהיה השגת הסדר כולל, זאת אומרת זיעבה. אמרתי: כן.

התחלנו בהכנות. זה היה בפברואר 1977, כפי שאמרתי לך. בסוף קיץ 1977 היה ברור לגמרי שבריית־המועצות, יחד עם סוריה ואש"ף, מתמרנת כדי שלא לכנס את ועידת־ז'נבה, מפני שידעה כי הגורם היחידי שיש לו השפעה על ישראל הוא ארצות־הברית, ולא בריית־המועצות

כך תיראה העיר ימית, בעוד שנתיים,

* הכוונה לפנייתו של מתווך האו"ם, גונאר יארינג, לממשלות ישראל ומצריים ביום ה־8 בפברואר, 1971, ובה ביקש ממצריים להצהיר על נכונותה לעשות לשלום עם ישראל, ומישראל להצהיר שהיא מוכנה לסגת לגבול הבינלאומי בין ישראל ומצריים תמורת שלום. הנשיא סאדאת השיב על פנייה זו בחיוב ב־15 בפברואר 1971, וזוהי ההצהרה הרשמית הראשונה של מנהיג ערבי על נכונותו לעשות שלום עם ישראל. השגריר יוסף תקוע השיב בשם ישראל ב־26 בפברואר 1971, ותשובתו כללה סירוב מוחלט של ממשלת ישראל לחזור לגבול הבינלאומי.

** הכוונה היא למצע־הבחירות שקיבלה מיפלגת־העבודה ב־1973, ובו הכריזה לראשונה על ההחלטה להקים את העיר ימית. המצע נוסח על־ידי ישראל גלילי, אחרי שמשה דיין הגיש אולטימטום ואיים לפרוש מן המיפלגה אם לא יוחלט על הקמת ימית.

או מעצמה אחרת. הסובייטים פחדו שההסדר שיושג יזקף לזכות ארצות־הברית, ובייחוד לאור העובדה שהיו לי יחסים טובים עם ארצות־הברית. מצריים היא המפתח לכל העניין, ואנחנו השגנו ביחד (עם ארצות־הברית) את הסכמי־ההפרדה, הראשון והשני.

היה ברור לי שעמיתי בעולם הערבי אינם רוצים בוועידת־ז'נבה, ומתמרנים רק כדי להרוויח זמן. גם קארטר הרגיש בזה.

היה ברור לי שמשום כך נחזור למצב של „לא שלום ולא מילחמה", שהוא מסוכן מאד עבורנו, אך נעים מאד לניצים בישראל.

> **אילו אמר לי מישהו באוקטובר שאלך בנובמבר לירושלים – הייתי אומר לו: אתה מטורף!**

כשזה הסתבר לי לגמרי, באותה עת...

סליחה, אורי, שכחתי מה היתה השאלה שלך.

אבנרי: דיברנו על הקשר עם שיחת תוהמי־דיין.

סאדאת: אה, כן.

בסוף הקיץ, כשנוכחתי לדעת שתהליך השלום נכנס למבוי סתום, מפני שאחד השותפים העיקריים מתמרן כדי שוועידת־ז'נבה לא תכונס כלל, ביגלל הסיבה הפשוטה שברית־המועצות אינה רוצה לתת לארצות־הברית נקודת־זכות כלשהי, ושהיא רוצה לקבל את החלק שלה בעניין — שלחתי את תוהמי להיפגש עם דיין, לשיחה על ו ע י ד ת־ז' נ ב ה.

אבנרי: כן?

סאדאת: ועידת־ז'נבה! על זה ולא שום עניין אחר, ביגלל הסיבה הפשוטה שעד אוקטובר, עד סוף אוקטובר וראשית נובמבר, ביכלל לא היה לי שום רעיון של יוזמה ושל ביקור בירושלים.

■ ■ ■

תן לי לספר לך זאת: בשיחה שלי עם הנשיא קארטר, בפברואר 1977, כאשר קיימנו ביניינו את הדיון הראשון, היה הסעיף השני בסדר־היום שלנו „מהות השלום". זאת היתה הכותרת: מהות השלום.

כאשר שאל אותי הנשיא קארטר: „למה שלא יהיה לכם יחסים נורמליים עם ישראל?" אמרתי לו: „פתחתי ביוזמת־השלום הראשונה שלי ב־1971, ואילו היו ארצות־הברית וישראל מקשיבות לי אז, לא היתה פורצת מילחמת־אוק־טובר.

„אולם," הוספתי, „תן לי להגיד לך, בכל הכנות, אדוני הנשיא — אחרי חמישים שנה, ארבע מילחמות, גיוס, שינאה, מרירות — איני יכול לבוא לשתע אל עמי ולהגיד לו: בואו נכונן יחסים נורמליים עם ישראל. והרי הם מחזיקים בשטחים ערביים!

„המכסימום שאני יכול לעשות זה שאם נשיג הסכם על הנסיגה מן השטחים שנכבשו ב־1967, אני מוכן תוך חמש שנים — נקבע את התאריך בהסכם, ונגיד: ביום זה וזה, אחרי חמש שנים, נשב יחד ונכונן יחסים נורמליים."

זה היה בפברואר 1977. היוזמה שלי היתה בנובמבר 1977. תראה איזה שינוי חל בינתיים!

זאת היתה דעתי — שלא אוכל להביא את עמי לכונן יחסים נורמליים עם ישראל. אני עצמי גדלתי והייתי מגוייס נגד ישראל. אני עצמי.

כאשר היה ברור לי לגמרי שמתמרנים כדי למנוע את כינוס ועידת־ז'נבה, שלחתי את תוהמי להיפגש עם דיין. ואם דיין או מישהו אחר אומר שדובר שם על משהו מילבד ז'נבה — הם טועים.

לגמרי לא! באותה עת, שום דבר אחר לא היה ביכלל בראשי.

אילו אמר לי מישהו אז — זה היה בחודש אוקטובר

משה דיין וישראל גלילי בוועידת מיפלגת העבודה: הצחוק גרם לאסון

— אילו אמר לי מישהו אז: אתה תעשה את זה בנובמבר — הייתי אומר לו: אתה מטורף! (צחוק רם). מה, אני אלך לירושלים? באמת!

לא, לא היה שום קשר.

אבנרי: אם כן, באיזה רגע עלה בך הרעיון?

סאדאת: הרעיון של היוזמה? אחרי שצ'אוצ'סקו שיכנע אותי שבגין הוא כן, ושנית, שהוא די חזק, אז התחלתי לתכנן.

לפני ביקורי אצל צ'אוצ'סקו קיבלתי איגרת אישית מקארטר. במיכתב זה, שהיה כתוב בכתב־ידו, הוא הניח לפני את כל פרטי המצב. לא הייתי זקוק לקארטר כדי שיסביר לי מה המצב, כי אני חי כאן, במרחב הזה.

קארטר הבין שמה שקורה, בינינו, הערבים, הוא הרבה יותר גרוע מאשר מה שקורה בינינו ובין ישראל. זוהי המסקנה שקארטר הגיע אליה.

התחלתי לחשוב על תשובתי לקארטר, וכתבתי: „יש צורך בפעולה נועזת."

כאשר יחזר השמח למצריים. אנואר אל־סאדאת: „אני מתכוון לבנות שם עיר של מאה אלף איש – לפחות!"

(המשך מעמוד 31)

אבנרי: אמרת זאת במיכתב חזה?

סאדאת: כן, בכתב־היד שלי, במיכתבי לקארטר. איזו פעולה נועזת? עדיין לא ידעתי. זה היה בתת־ההכרה שלי. כאשר קראתי שבגין ביקר אצל צ'אוצ'סקו, שאלתי את צ'אוצ'סקו מייד אם אני יכול לבוא ולבקר אותו.

אתה יודע שיש שם מחוז בשם סיני? מחוז סיניה. ברומניה.

אבנרי: באמת?

סאדאת: כן! יש שם מחוז בשם סיניה. מדוע הוא נקרא כך? מפני שמלך רומניה בנה שם שני מינזרים, לפי הדגם של סנטה־קתרינה. לכן זה נקרא סיניה, ברומניה.

המחוז הזה הוא הררי, ירוק. יש שם הרים כמו בטירול באוסטריה. זהו אחד המקומות היפים ביותר בעולם כולו. אני אוהב אותו, גם מפני שזה נקרא סיניה.

יש גם שני ארמונות שנבנו על־ידי המלך. אחד הוא ארמון לאורחים, ותמיד, כשאני מבקר ברומניה, אני מתבודד שם במשך יומיים או משהו כזה, ביגלל ההרים הירוקים. זה משהו נהדר.

ובכן, מייד שלחתי מיכתב לצ'אוצ'סקו. הוא ענה שאני אתקבל בברכה בכל עת שתראה לי. ואני נסעתי.

אחרי שצ'אוצ'סקו שיכנע אותי, התחלתי לחשוב על פרטי היוזמה שלי, אותה „פעולה נועזת" שלי, שעל הצורך בה כתבתי לקארטר. באותה שעה זה לא היה עדיין מגובש.

אבנרי: ברומניה.

סאדאת: לא ברומניה, לא. ברומניה זה לא היה עדיין מגובש.

זה התחיל להתגבש אצלי, חלקית, בשמי תורכיה. נסעתי באותה עת מרומניה לאיראן, לבקר את השאה, והטיסה ארכה כחמש שעות, מבוקרשט לטהראן. טסנו מעל לתורכיה, מעל להרי אררט. אני זוכר שהבטתי מבעד לחלון בהרי אררט, כי — איני יודע אם אתה יודע זאת

החשדנות היא הטבע השני של כל רוסי. בוודאי יש לכם אותה בע"ה אצל היהודים הרוסיים!

או לא — שם היה המבול בזמנו של נוח, והתיבה של נוח היתה שם, על הר אררט.

ובכן, הסתכלתי דרך החלון, וכל העניין התחיל להתגבש בראשי.

אולם לא הגעתי לשום דבר סופי עד שחזרתי לקאהיר. בדרך ביקרתי אצל השאה, ולאחר מכן, בסעודיה, אצל המלך. חזרתי למצריים, ושם גיבשתי סופית את הרעיון של יוזמתי.

אבנרי: אני סבור שאין לזה תקדים היסטורי ביכלל.

סאדאת: ביכלל.

אבנרי: כתבתי בשעתו שהדבר היחידי שאני יכול להשוותו לביקור זה הוא דריכת האדם הראשון על אדמת הירח.

סאדאת: כן.

■ ■ ■

אבנרי: הייתי רוצה להציג לך שאלה היפותטית: מה היה קורה, לדעתך, אילו חי גמאל עבד־אל־נאצר עוד עשר שנים? האם משהו מכל זה היה קורה?

סאדאת: אני בטוח! אני בטוח! משהו. אני לא יכול לאמר שזה היה קורה כך. אך משהו היה מתרחש.

ומדוע?

אתה זוכר, בשנה שבה הוא מת, הוא התחיל לכוון את הדו־שיח שלו ישר אל הנשיא האמריקאי, בפעם הראשונה מאז המפלה שלנו. באחד במאי 1970, בשנה שבה נפטר, הוא אמר בנאומו בחג־הפועלים: אני קורא למר ניכסון כך וכך וכך, אתה צריך לבוא ולעשות את שלך, ואם אינך מסוגל — אנא, אמור לנו בגלוי שאינך מסוגל לעשות זאת.

ומדוע? מייד אחרי המפלה שלנו ב־1967 — אולי קראת זאת בזיכרונות שלי — אנחנו נתנו לסובייטים את הזכות לדבר בשמנו. למה? הם תמיד מלאים ספקות. החשדנות היא הטבע השני של כל רוסי. בוודאי יש לכם אותה בעייה אצל היהודים הרוסיים. זה מוכרח להיות. זה טבע שני אצלם, גם תחת שילטון הצאר וגם תחת שילטון הקומוניסטים.

מייד אחרי המפלה שלנו הרגשנו שהסובייטים הם רגישים מאד כלפי המגעים שלנו עם ארצות־הברית. אנחנו ניתקנו את היחסים עם ארצות־הברית. ובכן, נאצר החליט על כך (לתת לסובייטים לדבר בשם מצריים), ואני הייתי היחידי בהנהגה שידע על כך. הוא לא יכול היה לספר זאת לאחרים, ביגלל סיבות מסויימות. הנחנו לי־סובייטים לדבר בשמנו.

הסובייטים היו אז היחידים שסיפקו לנו נשק, והיה עלינו לבנות מחדש את כוחותינו, אחרי מפלה זו. לכן החליט נאצר להרגיע אותם ולשחרר אותם מכל ספק. הוא אמר להם: אתם תטפלו בעניין שלנו אצל האמריקאים, וכל מה שתשיגו — אנחנו מוכנים לקבל.

אולם באחד במאי 1970 קרא נאצר רישמית ופומבית לניכסון, מדוע?

הסובייטים נהגו בו בהתאם לאופיים, בצורה זדונית**. חודשיים לפני מותו חזר נאצר מברית־המועצות, אחרי

הרעיון של יוזמתי התגבש אצלי לראשונה בשמי תורכיה, כאשר הסתכלתי מבעד לחלון המטוס בהר אררט

שהות של 21 ימים שם. אני כיהנתי באותו זמן כממלא־מקום הנשיא, הפלתי לכם אז 12 פאנטומים שלכם. קראו לזה „טבח הפאנטומים".

ובכן, כשנאצר חזר מביקור זה, אמרתי לו במכונית, בדרך מנמל־התעופה לביתו, „היית שם 21 ימים, נראה שסידרת שם את הכל והשגת הסכם מלא עם הסובייטים."

שער „העולם הזה" במות נאצר *

הוא השיב: „אנוור, ברית־המועצות היא — הוא אמר זאת באנגלית — a hopeless case (עניין אבוד). קיבלתי בקרמלין את יוזמת רוג'רס, בנוכחות כל המנהיגים הסובייטיים!"

הוא סיפר שברז'נייב היה עצבני מאד, קפץ ממקומו ושאל את נאצר: „האם אתה מוכן לקבל פיתרון של האמריקאים?" על כך ענה לו נאצר: „אחרי שנהגתם בי כפי שנהגתם, אני מוכן לקבל פיתרון של השטן!"

הסובייטים הם דוגמטיים. אצלם הכל שחור־לבן. או שאתה סוכן שלהם או שאתה נגדם.

כך הוא קיבל בקרמלין את יוזמת רוג'רס***, בשעה שאני כאן, בתפקידי כממלא־מקום הנשיא, דחיתי את יוזמת־רוג'רס והכרזתי על כך רישמית. אבל כשחזר נאצר וסיפר לי את הסיפור אמרתי לו: „אין לנו ברירה אלא לקבל יוזמה זו."

■ ■ ■

אבנרי: הקשבתי פעם לראיון שהעניק נאצר בפברואר 1970 לעיתונאי אריק רולו מלה מונד. זה לא פורסם מעולם, מפני שנאצר, אחרי שהעניק לרולו ראיון ארוך מאד, ביקש ממנו שלא לפרסם את רובו. זה נמשך שעתיים־שלוש. הקשבתי להקלטה. נאצר אמר שהוא מוכן לעשות שלום עם ישראל. רולו שאל אותו: „האם זה כולל גם יחסים דיפלומטיים ומיסחריים?" ונאצר אמר: „אחרי זמן־מה, כן." זה מוקלט.

סאדאת: אני בטוח שאילו היה חי (הוא היה עושה זאת), ביגלל היחס של ברית־המועצות. הסובייטים, כפי שאתה יודע, הם דוגמטיים. אצלם הכל שחור־לבן. או שאתה סוכן שלהם. או שאתה נגדם.

אבנרי: כל הקומוניסטים הם כך. זה במנטליות שלהם.

סאדאת: כן, גם (ג'ון פוסטר) דאלס האמריקאי היה כזה*.

■ ■ ■

אבנרי: אדוני הנשיא, מה היית רוצה לאמר לתנועת־השלום בישראל? מה עליה לעשות, לדעתך — חוץ מאשר להחליף את הממשלה בישראל, והרי את זה אינך יכול לאמר.

סאדאת: סליחה?!

אבנרי: חוץ מאשר להחליף את השילטון בישראל, ואת זאת אינך יכול לאמר.

סאדאת (פורץ בצחוק רם): לא! לא! זה עניין פנימי שלכם!

הייתי רוצה לאמר להם זאת: אל לנו לעצור באמצע

נאצר אמר לברז'נייב: „אחרי שנהגתם בי כפי שנהגתם, אני מוכן לקבל פיתרון של השטן!"

הדרך! עלינו להמשיך, בייחוד אחרי מה שנעשה כבר על־ידי העם המצרי והעם הישראלי — המעשה שנרשם בהיסטוריה כנקודת־מיפנה!

אבנרי: תודה רבה, אדוני הנשיא.

(כאן היתה השיחה צריכה להסתיים. אולם הנשיא אל־סאדאת המשיך לדבר וחזר לנקודה שהועלתה בראשית השיחה).

סאדאת: זאת תהיה אפתעה לרבים, גם בישראל וגם בארץ שלי, שאני רוצה ללכת לכנסת ולהגיד להם: יש לנו עכשיו נורמליזציה, יש לכם שגריר בקאהיר, היו־נא ניגוחים. מה אתם עושים?

אבנרי: דרושה התחלה חדשה.

סאדאת: בישראל.

אבנרי: בישראל. השלב הראשון הגיע לסיומו. לפני חודשיים אמרתי למר בגין בכנסת: כידיד אני מייעץ לך להתפטר ב־26 בפברואר, כאשר השגריר ה־ישראלי יגיש את כתב־האמנתו לנשיא מצריים. זוהי תחנה בדרך, סיומו של שלב. מה שעשית הוא הישג היסטורי. היית ראש ממשלת־ישראל כאשר זה קרה. אך בשלב הבא — השלב הפלסטיני — אינך יכול לפעול. תישאר בהיסטוריה כמי שעשה שלום עם האומה הערבית הגדולה הראשונה, והגה למישהו אחר להתקדם מכאן.

לא הצלחתי לשכנע אותו.

סאדאת (צוחק): טוב, אילו הייתי במקומו... אתה באמת מתחת אותו**.

כי לעצור באמצע הדרך... מי שיסיים את מלאכת־השלום יזכה בכל התהילה, ובגין לא יזכה בשום חלק של התהילה אם יעצור באמצע הדרך.

■ ■ ■

אבנרי: אם תצליח לשכנע את מר בגין לתת לפלס־טינים אוטונומיה אמיתית, אתה גיבור יותר גדול מכפי שאתה חושב.

סאדאת: אני לא חושב את עצמי לגיבור, אורי. לעולם לא!

אבנרי: אבל אתה גיבור. כל אחד יכול לפתוח במלחמה, אך מעטים מאוד־מאוד היו מסוגלים לעשות מה שאתה עשית בנובמבר (1977).

מנהיגים רבים פתחו במלחמות, במצבים קשים מאוד, וקיבלו החלטות קשות במלחמה. אך לקבל החלטה כזאת למען השלום — זה דבר מייוחד במינו. אין לזה תקדים אמיתי בהיסטוריה. ביקורו של ניכסון בסין הוא כאין וכאפס בהשוואה לזה.

---

* שהיה מבוסס על הידיעה הסודית שעבד־אל־נאצר היה בעיצומו של תיכנון מהלכי־שלום.

** הנשיא השתמש במילה אנגלית vicious.

*** „יוזמת רוג'רס", על שם שר־החוץ האמריקאי ויל־יאם רוג'רס, הביאה באוגוסט 1970 לסיום מילחמת־ההתשה. יש להבדיל בינה ובין „תוכנית רוג'רס" מהשנה הקודמת, שהתאותה קווים להשגת שלום כולל במרחב, ושנדחתה על־ידי ממשלת גולדה מאיר.

* ג'ון פוסטר דאלס היה שר־החוץ של הנשיא דוויט אייזנהואר בשנת ה־50', והוא שדחף ביחסו הנוקשה והגס את מצריים לזרועותיה של ברית־המועצות.

** הנשיא אמר: you really pulled his leg.

ג׳מאל עבד־אל־נאצר, בחברת בנו, בתקופה הראשונה של שלטונו, שבה הזמין את ירוחם כהן למצריים

סאדאת: אתם הייתם יכולים לעשות את אותו הדבר, אילו היה מישהו מכם בא מייד אחרי הניצחון של 1967. זה יכול היה להצליח, אפילו אצל נאצר!

אבנרי: אני בטוח בזה*. תמיד חשבתי שנאצר מוכן לשלום. אולי מפני שהיינו יחד במילחמה.

היה לנו אז ידיד משותף. איני יודע אם אתה מכיר את השם — ירוחם כהן. הוא היה השליש של יגאל אלון, כאשר אלון היה מפקד חזית־הדרום.

---

* התאפקתי כאן מלספר לנשיא כי ביום החמישי של מילחמת ששת־הימים הצעתי לראש־הממשלה, לוי אשכול, לנהוג בדיוק כך, ולהציע לפלסטינים הצעת־שלום דרמתית.

כאשר כותר הכוח המצרי בפלוג׳ה, שלח אלון את כהן לפגישה עם נאצר, כדי לדון בדברים טכניים — פינוי הגופות שנותרו בשטח בין הקווים. השניים התיידדו מאד. ירוחם סיפר לי את כל הסיפור. זהו סיפור נהדר.

באחד הימים, כאשר נאצר היה מדוכא מאוד־מאוד, הוא אמר לירוחם: „לעולם לא נצא מכאן. נמות כגיבורים אך לא נצא מכאן!" ירוחם — הוא תימני, בחור נחמד מאוד — אמר לנאצר: „יא גמאל, אל תתייאש, כולכם תצאו מכאן, ועוד יהיו לך ילדים."

אחרי המילחמה, כאשר שירת ירוחם כהן בוועדת שביתת־הנשק (הישראלית־מצרית), סיפר לו הנציג ה־מצרי: „זה עתה נולד ילד לידידך עבד־אל־נאצר." ירוחם שלח לו מתנה, דרך ועדת שביתת־הנשק, ועבד־אל־נאצר שלח לו כתודה חבילת ממתקים מגרופי.

כאשר הגיע (הגנרל מוחמד) נגיב לשילטון (במהפכת 1950 במצריים) ולא ידענו מיהו־מי במישטר החדש — הכרנו רק את שמו של נגיב עצמו — טילפן לי ירוחם כהן ואמר: „כתוב מאמר על גמאל עבד־אל־נאצר. אני בטוח שהוא המנהיג האמיתי."

סאדאת: אני יודע.

אבנרי: אתה יודע?

סאדאת: שמעתי על האיש, אני בטוח.

אבנרי: וכך הייתי האיש הראשון בעולם שכתב מאמר על עבד־אל־נאצר וגילה מיהו האיש הקובע מאחורי נגיב.

אחרי שנאצר הגיע (רישמית) לשילטון, הוא שלח לירוחם כהן הזמנה, לבוא למצריים. ירוחם הלך למשה שרת ושאל אם מותר לו לנסוע למצריים, ומשה שרת אמר לו: „אם נאצר רוצה להזמין ישראלי, שיפנה אל מישרד־החוץ שלנו, ואנחנו נקבע מי ייסע." בזה נגמר כל העניין.

סאדאת (נדהם): מה, באמת?

אבנרי: כן. שררה אז אותה הפסיכולוגיה.

ביגלל הסיפור הזה אני בטוח שעבד־אל־נאצר, לפני 1956, לפני פברואר 1955*, חשב על יוזמה כלשהי (להשגת שלום עם ישראל)

„אם בגין יעצור באמצע הדרך, הוא לא יזכה בשום חלק של התהילה"

סאדאת: אני בטוח בזה.

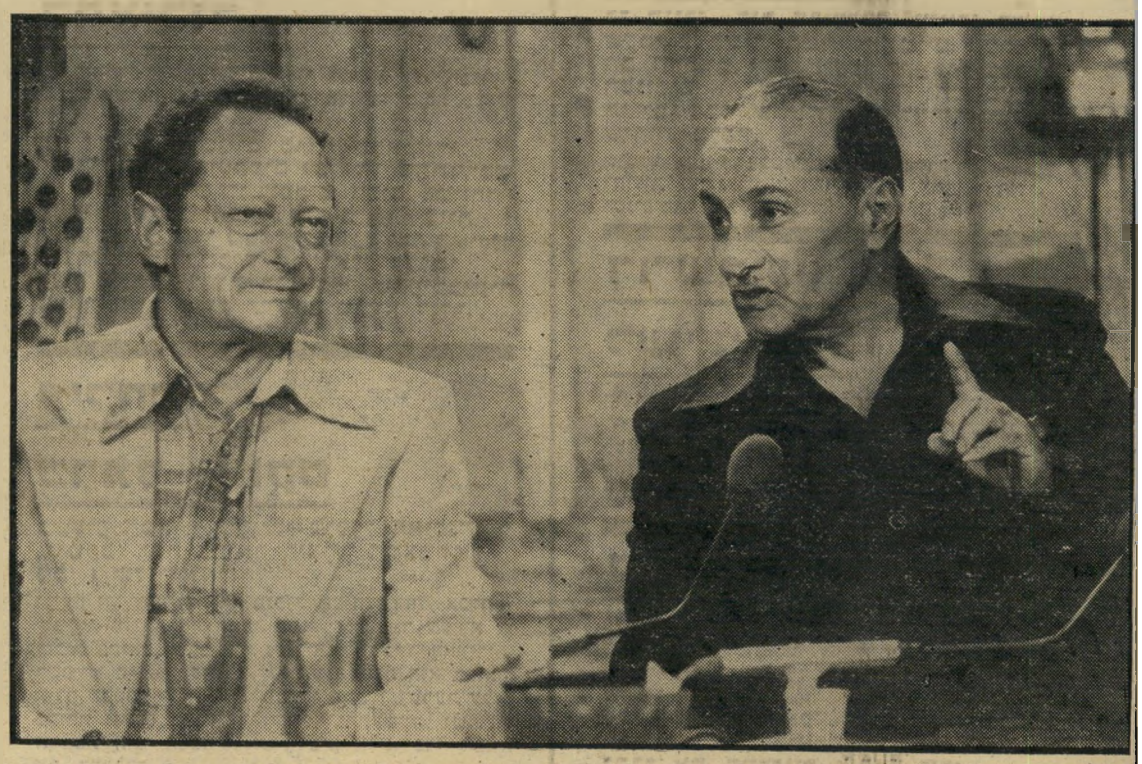
אבנרי: ובכן, אני מודה לך מאד על שהקדשת לי זמן כה רב.

סאדאת: בסדר, אורי.

אבנרי: ואני מקווה לראות אותך בקרוב בכנסת. להתראות.

---

* באוקטובר 1956 פתחה ישראל במילחמת־סיני. ב־לילה האחרון של פברואר 1955 תקף כוח של צה״ל, בהנהגת אריק שרון, מחנה צבאי מצרי בעזה. התקפה זו, שבה נהרגו כ־50 מצרים, ושמניעיה לוטים ערפל עד היום, גרמה לתפנית בגישתו של עבד־אל־נאצר, כפי שהוא העיד בעצמו.

ירוחם כהן בחברת יגאל אלון בערב של זיכרונות

תשקיף

המחונים

על העליונה

על פי התבטאויות חברי הממשלה בישיבתה האחרונה, בעניין המעמד המישפטי של ההתנחלויות, נראה כי למתונים שבקרב השרים יש בינתיים רוב, לעומת הקיצוניים, בראשות ראש־הממשלה, מנחם בגין.

בישיבת הממשלה לא נערכה הצבעה. זו נדחתה בשבועיים. אולם שרי הממשלה טוענים, כי לו היתה נערכת הצבעה בישיבת הממשלה השבוע, היה בגין סופג תבוסה מוחצת.

רבין אמר כן

לראשונה אמר השבוע ח"כ יצחק רבין לכמה ממקורביו, כי החליט סופית להתמודד עם שימעון פרס על ראשות מיפלגת העבודה.

רבין ביקש ממקורביו לשמור על ההחלטה בסוד, „מטעמים טקטיים", והוסיף: „אם לא יקרה אסון, אנחנו הולכים לקרב הגדול."

מודעי מציב

את דולצ'ין

שר האנרגיה, יצחק מודעי, יריבו של מנהיג המיפלגה הליברלית, סגן ראש־הממשלה שימחה ארליך, אינו מתכוון להציג את מועמדותו לתפקיד יושב־ראש הנהלת המיפלגה, בוועידת המיפלגה שתתקיים בקרוב. תחת זאת הוא עשוי לתמוך במועמדותו של יושב־ראש ההנהלה הציונית אריה דולצ'ין.

מודעי מקווה לרכז סביב מועמדותו של דולצ'ין את כל הכוחות המתנגדים לארליך, שלא היו מוכנים לתמוך בו עצמו. להערכת חוגי מודעי יש לחם היום כ־40 אחוז מחברי הוועידה, ושיעור זה יגדל לדבריהם כשבועיים הקרובים, עד מועד פתיחתה של הוועידה.

הליברלים מבטיחים

לוויצמן

סגן ראש־הממשלה, שימחה ארליך, ויושב־ראש ההנהלה הציונית, אריה דולצ'ין, נפגשו בניפרד עם שר־הביטחון, עזר וייצמן, לשיחות על עתיד הליכוד.

גם דולצ'ין וגם ארליך דרשו מווייצמן שלא יעשה בתקופה הקרובה שום צעדים שיגרמו לחפלת הממשלה. הם הבטיחו לו שיתמכו בו כראש רשימת הליכוד בבחירות הבאות. השניים הודיעו לווייצמן שלא יהפסו לפגוז את הליכוד אם הוא לא יוצב בראשו.

נאום סנסציוני

של היו"ר

יושב־ראש הכנסת, יצחק ברמן, עומד לשאת נאום המוגדר על־ידי מקורביו כסנסציוני, בטכס חמסורתי של פתיחת חגיגות יום העצמאות, שייערך בהר־הרצי.

ברמן עומד לתקוף כמה פרות־קדושות בציבור הישראלי ולהציב יעדים חדשים, היאים לדעתו למדינת ישראל.

קונצרן עומד

בפני קשיים

השרים הכלכליים התכנסו בשבוע שעבר לישיבה סודית מיוחדת, שדנה במצבו הכספי הרעוע של אחד הקונצרנים הכלכליים הגדולים במדינה.

בישיבה לא נפלו החלטות, כיצד לחלץ את הקונצרן מהמשבר העמוק שאליו נקלע. אולם שר־האוצר, ייגאל הורביץ, הוסמך להביא לישיבה הבאה, שתיערך בימים הקרובים, הצעות אופרטיביות לשם הצלת הקונצרן.

שגרירות בלי

נשים

אחת הבעיות החמורות, שבהן נתקלת שגרירות ישראל בקאהיר, היא העדרן של נשות הדיפלומטים, המסרבות להצטרף אל בעליהן במקום־כהונתם.

בין השאר גרמה לכך אשתו של דיפלומט מסויים, שחזרה מקאהיר, כינסה בארץ את כל הנשים של הסגל הקאהירי, וניהלה באוזניהן תעמולת־זוועה נגד החיים בבירה המצרית.

ישראלי לא רצוי

בתאילנד

מבקר־המדינה של תאילנד תייר בשבוע שעבר בארץ ונפגש לשיחה עם עמיתו הישראלי הד"ר ארנסט נבנצל.

בשיחה בין השניים סיפר התאילנדי לנבנצל על איש־עסקים ישראלי שהתפרסם לאחרונה, ושיש לו עסקים רבים במיזרח הרחוק, שהוכרז כאישיות בלתי רצויה בתאילנד. לדברי מבקר־המדינה של תאילנד הוכרז איש־העסקים הישראלי כבלתי רצוי אחרי פשיטת רגל שלו, שבעיקבותיה נשאר חייב סכום של 20 מיליון דולר.

מילחמת

כרמל־גוטקס

בשבוע הבא ייוודע, כי מיפעל האופנה „גוטקס" זכה בתואר היצואן המצטיין מס' 1 של ישראל.

ידיעה זו, שהודלפה אל מנכ"ל שטיחי כרמל, אברהם שפירא, עוררה את חמתו. לפני שנה עמד שפירא לזכות בתואר, אולם הוא ניתן אז לתעשייה האווירית. לשפירא הובטח, לדבריו, כי השנה יזכה הוא בתואר, אולם הבטחה זו הופרה. שפירא מתכוון לערער על בחירת גוטקס בפני שרי האוצר והתעשייה, ולהפעיל אף את חוגי המפד"ל, המקורבים אליו, כדי לשנות את ההחלטה.

בן־אל'שר לא רצה

בדגל פלסטיני

אחד הרעיונות הספגוניים שד כתב הטלוויזיה הישראלית בקאהיר, אהוד יערי: לצלם את שגריר ישראל, אליהו בן־אלישר, כשהוא עוכר במיקרה־כביכול תחת דגל פלסטיני ענקי, שנתלה על־ידי מיפלגת־השמאל על אחד הבנויינים בבירה המצרית.

בן־אלישר דחה, כמובן, את הרעיון.

הרכב חדש

במחוזי בתל־אביב

תחת ההרכב אנוכחי של בית־המישפט המחוזי בתל־אביב, בראשות השופטת הדסה בן־עתו, העוברת בשבוע הבא לכהן כשופטת בית־המישפט העליון במינוי זמני, יקום הרכב חדש של שופטים.

בראש ההרכב החדש יעמוד נשיא בית־המישפט המחוזי, השופט בנימין כהן, ועימו יהיו בהרכב השופטים יעקוב קדמי ומנחם אילן.

נסגר בית־ספר

לאחיות

בית החולים „הדסה" בירושלים סגר את שערי בית־הספר לאחיות שלו, אם כי בית־הספר האוניברסיטאי לאחיות, שבו מקבלות הבוגרות תואר מ"א, נשאר פתוח.

השנה סיימו את בית־הספר האוניברסיטאי לאחיות רק 20 אחיות, מתוכן עובדות במיקצוע רק מחציתן, מהן רק שתיים במישרה מלאה.

התרומות הגיעו

לפני המיבצע

אל גלי־צה"ל הגיעו כבר תרומות למיבצע „שיר ותרום", שתערוך התחנה הצבאית ביום־העצמאות. את התרומות תעביר התחנה הצבאית אל הוועד למען החייל.

המיליונר ניסים גאון כבר הודיע לגלי־צה"ל, שיתרום סכום של 200 אלף לירות ובנק דיסקונט הבטיח כבר להשלים למיליון, כל פעם שההתרמות תגענה לסכום של 950 אלף לירות.

אלחוט בבנק

כל סניפי „בנק הפועלים" צויידו בשבוע שעבר במכשירי קשר אלחוטיים. המכשירים הם חד־סיטריים, ונועדו להעביר לכל הסניפים את שערי המניות והמטבעות הזרים, מבלי שיהיה צורך לערוך ושם כך שיחות טלפון.

שימוש נוסף במכשירים אלה: הודעות דחופות מההנהלה המרכזית לכל אחד ממנהלי הסניפים.

דו־שבועון

לעניני טניס

הוצאת דיוקן, שבבעלות איתן לוונשטיין, עומדת להוציא בשבועות הקרובים דו־שבועון חדש שיוקדש לטניס. העיתון החדש יפנה אל 30 אלף שחקני הטניס הרשומים בישראל, יודפס בחמשת אלפים עותקים ויימכר ב־60 לירות הגליון.

בלי מדליות

פיתרון לשאלה האם על ישראל להשתתף באולימפיאדת מוסקווה או להחרים אותה מיוחס לחבר־הוועד־הפועל של רשות השידור, עורך־הדין אהרון פאפו.

על־פי הצעת פאפו ישתתפו ספורטאי ישראל באולימפיאדה אך ישרכו לקבל את המדליות שבהם יזכו.

במדינה

העם

תגובה בל"י דם

הממשלה היתה צריכה יעשות משהו. היא עשתה את המינימום.

בבירות העולם נדלקו הנורות האדומות. כוח של צה"ל תפס עמדות בדרום לבנון, בתוך המובלעת של רב־סרן סעד חדאד ומחוצה לה.

דיפלומטים ופרשנים הוזעקו להשיב על השאלה: מה הן הכוונות הנסתרות של ישראל? מהן המגמות המדיניות והצבאיות המסתתרות מאחרי מיבצע זה?

רק מעטים ידעו את התשובה: לא היתה כל מגמה כזאת.

עיניים תחת עין. אחרי כל פיגוע חבלני חמור, המעורר זעם בקרב הציבור הישראלי, חייבת ממשלת־ישראל „לעשות משהו" כדי לספק את התביעה האינסטינקטיבית לנקמה.

בימים עברו היתה פעולת־נקמה כזאת לובשת, בדרך כלל, צורה של פעולת־הרג. העיקרון המנחה היה: „שתי עיניים (או עשר עיניים) תחת עין." הפגזת כפרים, פשיטות־קומנדו והפצצת „בסיסי מחבלים" במחנות־פליטים היו פיתרונות נוחים.

המכנה המשותף של כל הפעולות: הן לא עזרו במאומה למניעת פיגועים.

נסיגה בעוד מועד. עריכת המיבצע בדרום־לבנון השבוע הוכיחה, כי כיום שולטת בצמרת מערכת־הביטחון מחשבה מפוכחת יותר. המיבצע לא עלה בחיי־אדם — לא בצה"ל ולא באוכלוסיה הלבנונית. הנזק המדיני שהיה כרוך בו היה מינימלי. אך היה בו די כדי לספק תשובה ריגשית מיידית לציבור הישראלי ולהגן על הממשלה מפני הטענה שאינה עושה כדי להשיב מלחמה שערה.

כאשר החלה ממשלת לבנון יזמת התכנסות של מועצת־הביטחון כדי לגנות את פלישת צה"ל, ביצעה בעוד מועד נסיגה.

אך הציבור קיבל את התגובה כמספקת. הרגשות שככו. הוכח, כי מנהיגות מתונה ושקולה יכולה להגיב על פעולות עקובות־מדם גם בלי גמול רצחני.

השטחים

מרי בגדה

המומחים בטוחים שזה יקרה, במוקדם או במאוחר. אך זה לא קרה עדיין השבוע

המחזה כולל שלוש מערכות קבועות:

● **מערכה ראשונה:** ערי הגדה המערבית מתלקחות. המנהיגים מתכנסים בכינוסי־מחאה, בלי היתר מטעם המימשל הצבאי. סטודנטים מכנסים אסיפות, מנפים דגלים פלסטיניים („דגלי אש"ף", כלשון העיתונות הישראלית), שרים שירים לאומיים („לאומניים", בלשון העיתונות), קוראים קריאות בזכות אש"ף. בכפרים ובמחנות־הפליטים שליד עורקי־התחבורה העיקריים מיידים הנערים והנערות אבנים. בערים מובערים צמיגים.

● **מערכה שנייה:** המימשל הצבאי מחליט על מדיניות של „יד חזקה". הצבא פורץ לבתי־הספר, אוסר תלמידים תוך כדי שימוש במכות וברימוני־גאז. הנעצרים מובלים למיתקני המימשל הצבאי, מושפלים ומוכים. לעתים נזרק רימון גאז לתוך כיתה. מוכרז עוצר או „איסור יציאה" במחנות־פליטים.

● **מערכה שלישית:** הדברים מתפרסמים בעיתוני ישראל, וגם בחו"ל. המימשל הצבאי „מכחיש בתוקף". בכנסת מוגשות שאילתות, ולפעמים הצעות לסדר־היום. העצורים משתחררים או נדונים לקנסות ולתקופות־מאסר.

הגדה נרגעת — עד להתפרצות הבאה.

מישקע הזעם. השבוע נערך מחזה זה מחדש, על כל שלוש מערכותיו.

העילה: ביקורו של אנוור אל־סאדאת בוושינגטון, הצפייה לביקורו של מנחם בגין בבירה האמריקאית ורצון הפלסטינים להזכיר לכל כי לא יהיה ערך להחלטות בענייני האוטונומיה בלי הסכמתם.

בדרך כלל מעוררות מערכות אלה התרגשות רבה בגדה, בישראל ובעולם. אך השבוע היתה התגובה מינימלית. אחת הסיבות לכך: המימשל הצבאי למד לקח, נזהר מלבצע מעשים העלולים לגרום להריגת בני־אדם, כפי שקרה בעבר. נראה כאילו שני הצדדים יודעים עתה היכן הגבול, שלא כדאי לעבור אותו.

אולם מתחת לפני ההסכם האילם הזה מקוננת מחשבה שבאחד הימים ייפרץ הסכר, והמצב לא יחזור לרגיעה יחסית, אלא יתדרדר למערכה ממושכת של מרי אזרחי.

אנשי־ביטחון רבים בטוחים שכך יקרה במוקדם או במאוחר. כל תיקוותם היא שזה יהיה במאוחר.

מיפלגות

הטרמפיסט הניצחי

עת הבחירות מתקרבת וקול התמיר נשמע בארצנו

התרגול מתעורר לפני שמפציע השחר ומשמיע את קריאת הגבר. הינשוף פוקח את עיניו עם רדת הלילה. הסנונית מבשרת את האביב. שמואל תמיר מבשר את הבחירות.

אחת לארבע שנים, עוד לפני שכל חיה אחרת בג'ונגל המדיני חשה בבחירות המתקרבות, פוקח שמואל תמיר עין אחת, מרחרח ובוחן את משב הרוח.

הוא יודע שיש לו מה לעשות: לחפש את העגלה הבאה, שעליה יתפוס טרמפ.

תרגיל זוילני. לקראת הבחירות של 1965 ריחרח תמיר ומצא החליט, כי העגלה הטובה ביותר היא גח"ל. הוא חיסל את יוזמותיו השונות, שינה את דיעותיו הצטרף לתנועת־החרות ונכנס לכנסת.

באמצע הקדנציה פרש מהמיפלגה. לקראת הבחירות של 1969 טעה תמיר את טעותו היחידה. היה נדמה לו שאינו זקוק לטרמפ. הוא התייצב בבחירות בראש רשימת המרכז החופשי, עבר בקושי את אחוז־החסימה.

ומאז לא שכח את הלקח.

לקראת הבחירות של 1973 עלה תמיר על עגלת הליכוד, שהוקם זה עתה ביוזמת אריק שרון.

במהלך הקדנציה פרש מן הליכוד.

לקראת הבחירות של 1977 ביצע תמיר את הגדול שבתימרוניו. חוש־הריח המופלא שלו בישר לו, בעוד מועד, שזו תהיה השנה של ד"ש. בתרגיל לולייני עוצר־נשימה התפטר מן הכנסת, הצטרף לד"ש, הפך אחד ממנהיגיה.

כתוצאה מכך לא זה בילבד שחזר לכנסת, אלא גם הגשים את חלום־חייו. הוא הפך שר בממשלת־הליכוד.

שבר של אחוז. לקראת הבחירות הבאות מרחרח תמיר שוב. הוא יודע שיש לו בעייה.

לפי סקרי דעת־הקהל, אין הסיעה הדמוקרטית קיימת כלל. הסיעה, שיש לה שלושה נציגים ליד שולחן הממשלה, וביניהם סגן־ראש־הממשלה, זוכה בסקרים בשבר של אחוז — בין 0.2% ו־0.3%. ברור שאין לה שמץ של סיכוי לעבור את אחוז־החסימה בבחירות הבאות.

מומחים פוליטיים, העוקבים אחרי מהלכיו של שמואל תמיר — לעיתים ברוגז, לעיתים בסקרנות משועשעת — מצפים זה מכבר למהלך הבא של שמואל תמיר. היכן ימצא הטרמפיסט הניצחי את הטרמפ הבא?

הטרמפ הבא. השבוע ניתנה התשובה הראשונה על שאלה זו. החיה הפוליטית התעוררה. אליבא דתמיר, החלה עונת־הבחירות.

ההתעוררות של תמיר לבשה צורה של ידיעה בולטת בעמוד הראשון של הארץ, תחת הכותרת „ראשי הדמוקרטים דנו עם הליברלים בהקמת כוח מרכזי". התוכן: שמואל תמיר נפגש עם ראשי הליברלים בליכוד, שימחה ארליך ואריה דולצין, ודן עימם על הקמת מיפלגת־מרכז חדשה.

באותה ידיעה גם נאמר, כי סקר של דעת־הקהל, שהוזמן „על־ידי התנועה הדמוקרטית", מגלה, כי שמואל תמיר הוא עכשיו האיש הפופולרי ביותר במדינה, מילבד עזר וייצמן. ההפרש בין השניים הוא קטן: וייצמן זכה בפופולריות של 45.8%, ותמיר של 40.6%. הציבור, שלא ידע עד כה כי תמיר כל־כך אהוב עליו, בוודאי הופתע.

סקר מוזמן ומשעשע זה נערך, לפי הידיעה, על־ידי מודיעין אזרחי.

פגר פוליטי. מדוע יהיה מישהו במיפלגה הליברלית מעוניין בברית עם תנועה, שהיא לכל היותר פגר פוליטי?

התשובה מוצנעת בגוף הידיעה. נאמר, כי ראשי הליברלים יעצו לתמיר להמתין עד אחרי ועידת המיפלגה הליברלית. בשפת הדיפלומטיה המיפלגתית, זוהי תשובה שלילית.

מדוע בכל זאת דאגו נושאי־כליו של תמיר לפרסם ידיעה זו? לכל התמירולוגים, התשובה ברורה.

לקראת הבחירות הבאות, יש מקום למיפלגה חדשה, שתהיה מעין מיפלגת־מרכז חדשה. בין המערך וחרות. מיפלגה כזאת יכולה לקום רק במיקרה אחד: במיקרה שעזר וייצמן ייזום את הקמתה והליברלים יצטרפו אליה.

אין שום סיבה למיפלגה חדשה כזאת להעדיף את הדמוקרטים, שאינם קיימים כלל, על פני ש"י, שיש לו קיום מינימלי, בקירבת אחוז־החסימה. בוודאי לא תמהר לצרף אליה את שמואל תמיר, שיצא לו שם של הורס־מיפלגות מיקצועי.

כל הקודם — זוכה. אולם קטנות מעין אלה אינן מרתיעות את תמיר. הוא יודע, כי זהו גל העתיד. עליו לתפוס גל זה, אם רצונו להמשיך ולהתקיים בזירה הציבורית, ועל אחת כמה וכמה ליד שולחן הממשלה הבאה. פירסום הידיעה נועד להקדים את כולם ולקבוע עובדה קיימת. בעיני קוראי הידיעה, יהיה להבא שמו של תמיר קשור ביוזמה של הקמת מיפלגת־המרכז, בבחינת „כל הקודם — זוכה."

בתי־משפט

שופט עומד לדין

השופט בנימין כהנים נגד שיפשוב וחשש מקטסטרופה

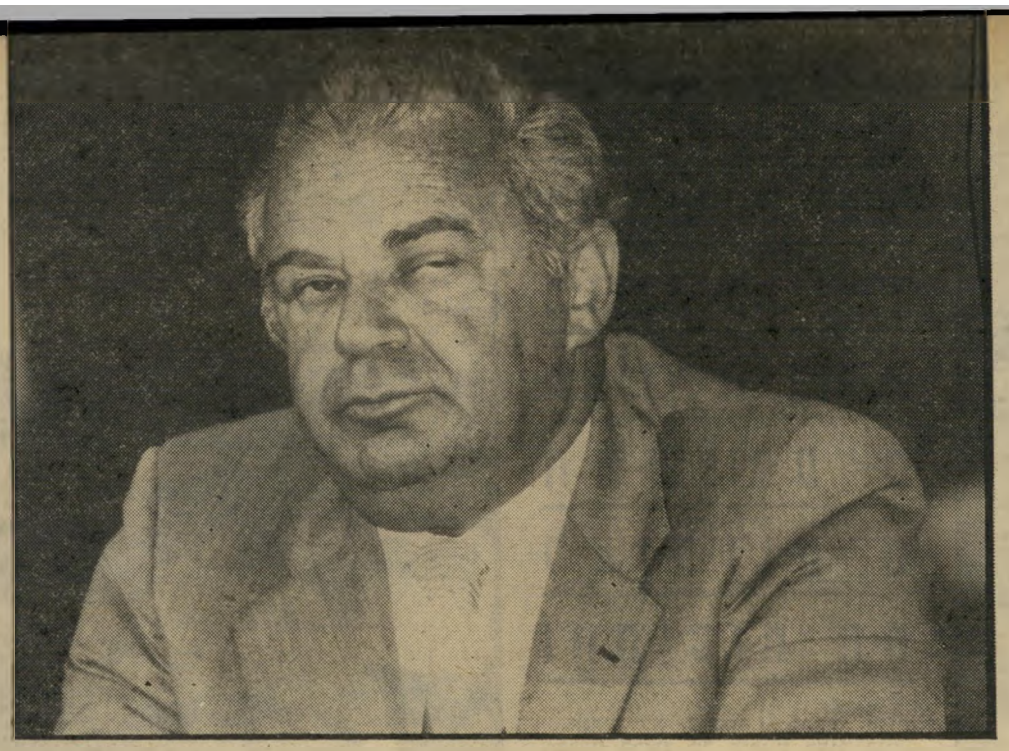
מאז מישפטו של השופט לשעבר אליעזר מלחי, שהואשם בקבלת שוחד מיני מעורכת־הדין יונה סופר ויצא זכאי בדין, לא נפגעה מערכת השיפוט בישראל בצורה כה אנושה כפי שנפגעה השבוע. ביום השישי שעבר פירסם היומון הארץ גילויים מרעישים על חקירה מישטרתית שנערכה נגד שני שופטים חיפאיים.

על פי הדיווח בהארץ נחשדו השופט המחוזי מלכיאל סלוצקי ושופט־התעבורה יהודה הופרט בקבלת טובות הנאה מאנשי אג"ח בחיפה. סלוצקי הכחיש את ההאשמות בחקירתו במישטרה, אולם כשהוזמן להיבדק בגלאי־שקר שינה את גירסתו והודה שקיבל כרטיס־הנחה לנסיעות באג"ד. הופרט הודה, כי נסע לטיול לשארם אל־שייח' באוטובוס אג"ד במחיר מוזל במיוחד.

המישטרה, שנאלצה לחקור בפרשה, לא התלהבה. ההנחיות לחוקר המישטרה, תת־ניצב בנימין קרתי, היו שלא לבצע חקירה לעומק ולא להגיש מסקנות לגבי העניין מדה לדין.

גירסת השופט. עוד טרם שככה הסערה בחוגי המישפט בארץ, לגבי הגילויים על שני השופטים הנכבדים, והצהרון מעריב פירסם בתחילת השבוע סקופ משלו. קשה לדעת אם ההחלטה להעמיד לדין את שופט השלום בתל־אביבי הד"ר מנחם בוכוויץ נבעה מן הביקורת הציבורית על השתקת פרשת שופטי חיפה, או מה שברור הוא, שאחרי תקיפה ארוכה של שיקול, החליט היועץ המישפטי לממשלה, הפרופסור יצחק זמיר, להגיש כתב־אישום נגד בוכוויץ.

באחד המישפטים הנדירים בתולדות המישפט בישראל יום

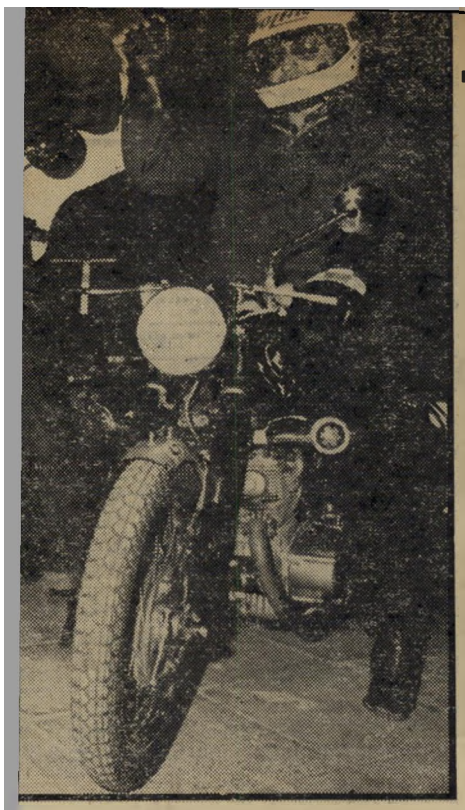
טרמפיסט תמיר
לפקוח עין אחת ולרחרח

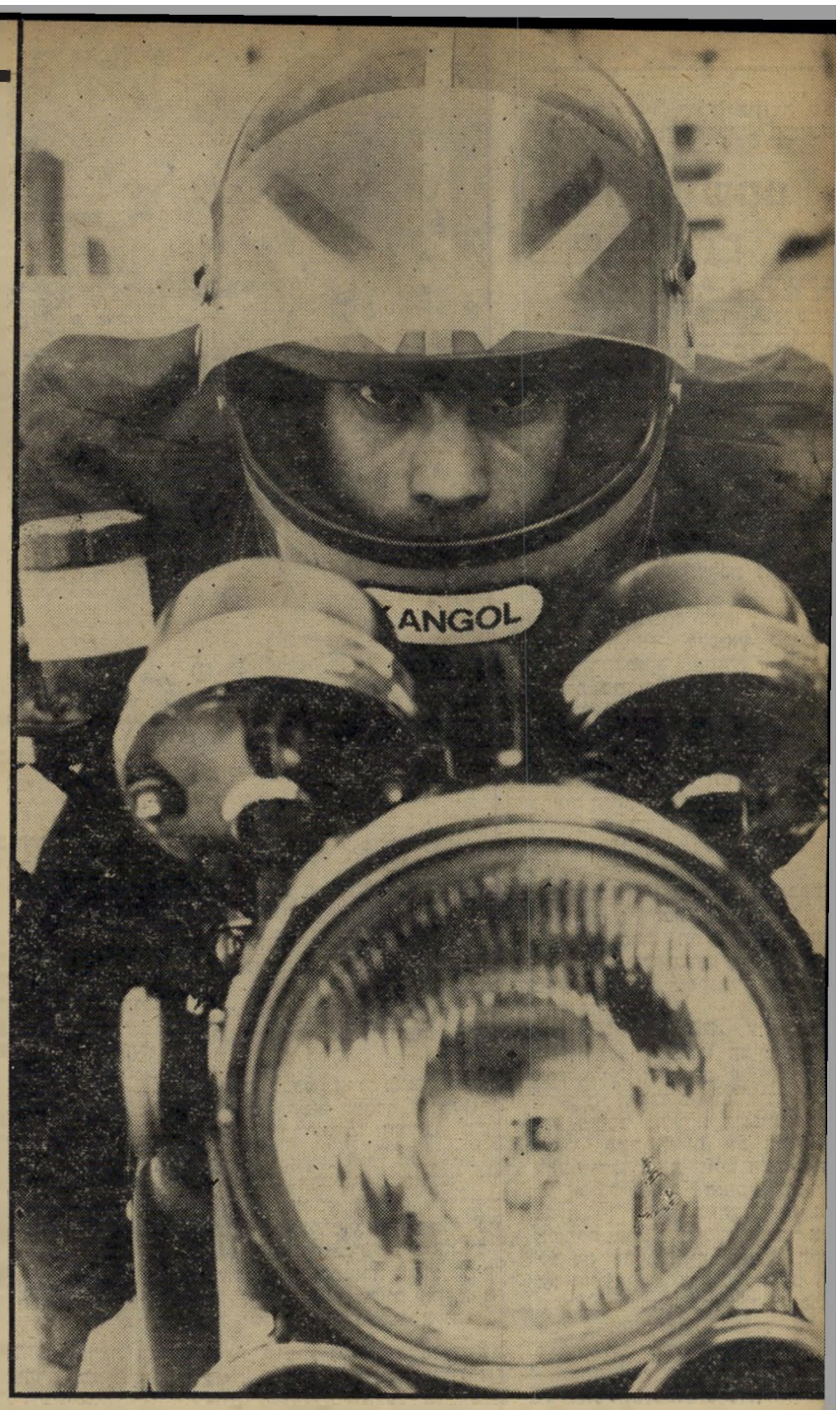
שופט בוכוויץ
מהיר הביתה

שופט לדין, על כך שחצה במ
ניתו צומת באור אדום ולא צ
לתמרור עצור. העונש על ע
רות אלה הוא מאסר שנתיים
3000 לירות קנס.

לשופט בוכוויץ, הידוע כמי
ממהר להיעתר לבקשות המישי
בעת חוצאת פקודות־מעצר
חשודים, היתה השבוע גי
משלו, שלא הוסיפה כבוד לנ
המישפט בישראל. טען בוכו
„ביום המיקרה בלעתי כד
לישילשול. חשבתי שאם לא
מהר הביתה, עלולה להיות
טרופה."

פעמיים בשבוע נפגשים על מידרכה מול כיכר העירייה בת"א המשוגעים לאופנועים וחתיכותיהם

„אנחנו לא כנופייה," מסביר איציק משלעי, הרוכב על אופנוע מדגם הונדה בעל נפח מנוע של 750 סמ"ק וארבע בוכנות. „אנחנו פשוט חברה שמשוגעים על אופנועים. כאן זה מקום המיפגש שלנו. פה אנחנו מחליפים חוויות ועצות, ומכאן אנחנו גם יוצאים לטיולים בכל הארץ." בכל יום שלישי ושבת, בשעות הערב, הומה בית־הקפה בפינת הרחובות פרישמן איבן־גבירול, מול עיריית תל־אביב, באופנועים. בשעה שכליהם מוצגים לראווה ליד שולחנות בית־הקפה, עסוקים האופנוענים בשיחות עירניות על נושאים מיקצועיים, שרק מי שמתמצא בנבכי האופנוע מסוגל להבינם.

„האופנוע הוא בשבילנו יותר מסתם כלי־תחבורה," מסביר חגן סביר, בן ה־25, הרוכב על אופנוע B.M.W 750 סמ"ק. „זה משהו מיוחד, שרק מי שרכב פעם על אופנוע מסוגל להבין את זה. מכוניות לא מדברות אלינו. לאבי יש מכונית, ואני יכול לנהוג עליה. אבל אני מעדיף את האופנוע. אין מה להשוות בכלל!"

החבורה התקבצה באופן ספונטני מכל עבר. „בשנים האחרונות חלה עליה ניכרת במיספר האופנועים בארץ," מסביר עמי יפת, העובד לסירוגין כתקליטן במועדון־לילה וכבוחן־רכב. „זה הגיע לממדים של ספורט המוני. החבר'ה שקנו אופנועים מבט ראשון על התופעה החדשה בתל־אביב, עלול לעורר את החשד כי כנופיית האופנוענים האימתנית, שהטילה בעבר את חתיתה על כבישי אירופה, חידשה את פעולתה דווקא בישראל. אולם מבט מקרוב מגלה הבדלים. לבוש העור השחור, המגפיים הגבוהים, סמלי הגולגולת וכתובות־הקעקע, שאיפיינו את האופנוענים באירופה ובארצות־הברית, אינם נראים בארץ. אין אלה המלאכים הידועים, כי אם תופעה ישראלית מקורית.

שלושה מופלאים

האופנו
בהערצ
נוער הבאים לחזות במיפלצות־הברזל החונות על

מלא

עשרות אופנועים

כבדים הגיחו מכל עבר. קול הטירטור מחריש האוזניים של מנועי האופנועים השואטים קדימה, מילא את חלל כיכר מלכי־ישראל בתל־אביב. האופנוענים זינקו רכובים על מיפלצות־הברזל אל עבר המידרכה, והחנו אותן בשורה ארוכה. עד מהרה הפך המקום ים של מתכות נוצצות המתחככות זו בזו, ומסנוורות את עיני העוברים ושבים.

האם הגיעו מלאכי הגיהינום לארץ?

האלוף

אריה („ניקל") מעברי (בתמונה למטה), הרוכב על אופנוע יאמהה 500 סמ"ק המיועד לחולות, זכה בתחילה בשל ביצועיו המבריקים. בתמונה למעלה: אופנוען בתרגיל.

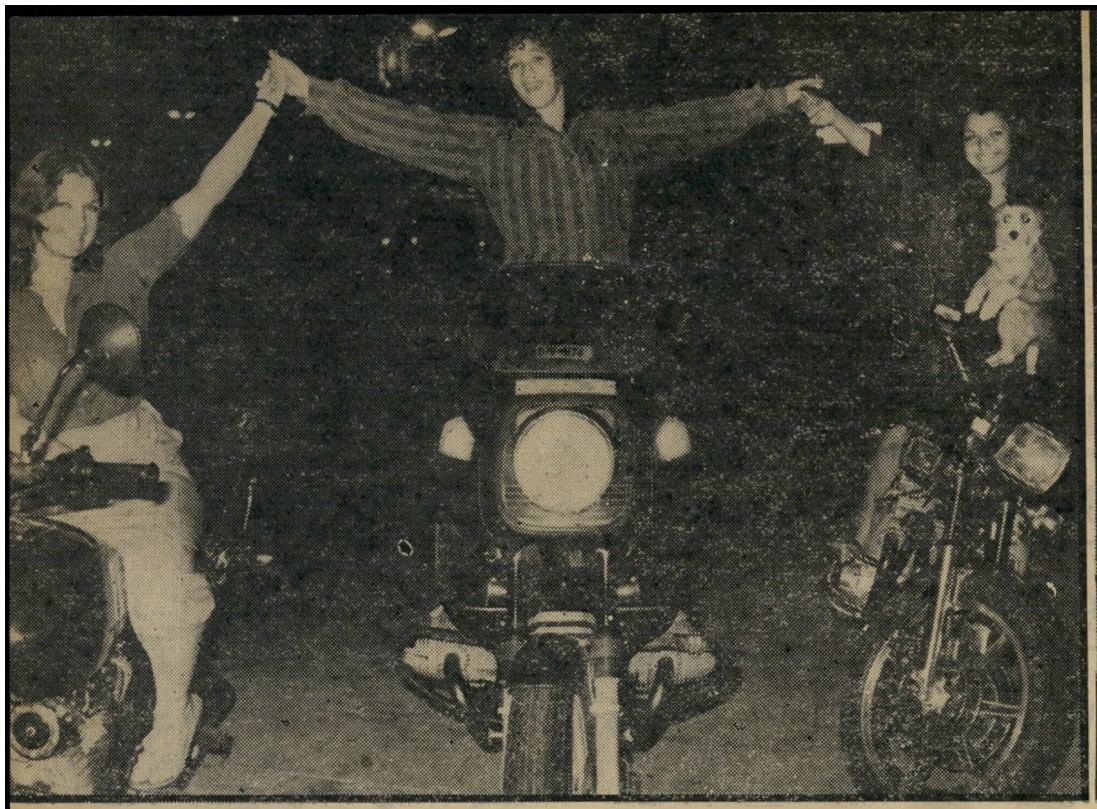

בירה וגלגלים

בכל יום שלישי ושבת בערב הומה בית־הקפה בפינת הרחובות פרישמן איבן־גבירול, מול עיריית תל־אביב, בעשרות אופנועים המתקבצים במקום, מגלגלים שיחות מיקצועיות בין בירה לבירה.

זוג נייד

קית אליוט, האמריקאי שבחג
לארץ מדאלאס, יחד עם אופנ
1100 שלו. את החברה הישראלית מירי, הוא מצו

שלוש מעריצות

צעירות רבות נמשכות אל ה־הרפתקנות המאופיינת באופנוע. תענוג הישיבה במושב האחורי קוסם להן. הצעירות משתלבות בהווי המיוחד של האופנועים. הן מקשיבות לשיחות הארוכות על נושאים מיקצועיים ומחמצאות ברדי האופנוע.

בין האופנועים עצמם יש גם מעמדות. במלוא ההערכה זוכים האופנועים הכבדים, אולם יש חשיבות גם למהירות. בתמונה מימין לשמאל: **הונדה** 175, **הונדה** 750 ו־B.M.W.

...בי הגיהינום

...אופנועים אחרים כדי להחליף עצות וגם ...את לטיולים. ככה התחילו להיפגש בכל מיני

...תחלה היינו כמה אופנועים שנפגשנו בבית־ ...בכיכר מלכי־ישראל. כל פעם שהיינו פוגשים ...ן חדש היינו מזמינים אותו לבוא בימי שלישי ...ככה הלכה החבורה וגדלה. היום המקום כבר ...ם דבר, וכל אופנוען שמכבד את עצמו מגיע

...שך הזמן התפתח גם הווי מיוחד של האופ־ ...יש לנו הסיפורים שלנו והחוויות שלנו. לכל ...ש גם הכינוי שלו. לי קוראים ,תרנגול' מפני ...י על אופנוע B.S.A 350, המכונה תרנגול."

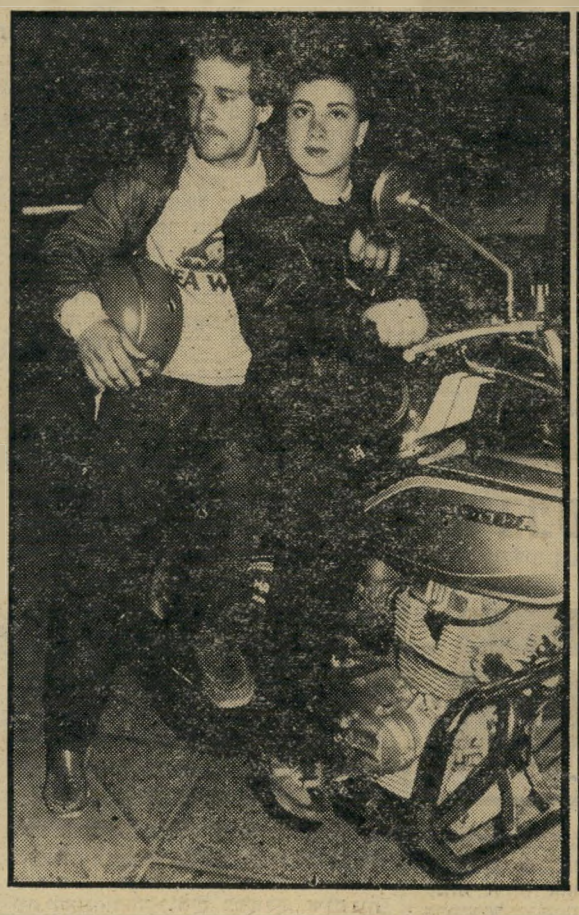
מסביב לאופנועים התפתחו תופעות לוואי נוספות. צעירים רבים באים ל־ בית־הקפה כדי להביט בחיות הממונעות על שני גלגלים. גם צעירות רבות נמשכות אל ההרפתקנות הקשורה בדמיון הצעירים בין השאר באופנוע. תענוג הישיבה על ה־ מושב האחורי של האופנוע החורש את הכביש קוסם להן. אולם האופנוענית ה־ אמיתית היחידה עד היום בחבורה היא שרה בניטה, הרוכבת על אופנוע הונדה 400 סמ"ק. „אני באה ממישפחה של אופנוענים," סיפרה שרה, בת ה־25, ה־ עובדת כאסיסטנטית אצל רופא־שיניים.

„כל האחים שלי רוכבים על אופנועים וגם אני. אין לי שום בעיות מיוחדות. אופנוע זה לא רק לגברים. את החבר אני לוקחת מאחור ואנחנו מסתדרים." החבר, קוטי, מניד את ראשו לאישור, ו־ קובע: „אני סומך על הנהיגה של שרה ב־100 אחוז!"

יש גם כוכבים. הידוע והמפורסם בי־ ניהם הוא אריה מעברי המכונה „ניקל". שמו של ניקל בן ה־32 יצא לפניו בשל ביצועיו המבריקים על האופנוע. „התחלתי לרכב בגיל 16," סיפר. „עד עכשיו היו

(המשך בעמוד 40)

תאונה

אילן אריאל החליק עם האופנוע ושבר קרסול.

למטה: אילן ה„ג'ינג'י" מספר חוויות.

טרמפיסטית

אמירה תופסת שלווה על ה־ אופנוע. הצעירות שמגיעות ל־ בית־הקפה תופסות טרמפ על האופנועים ללא כל פחד.

האופנועית

שרה בניטה, בת ה־25, היא האופ־ נוענית היחידה בחבורה. את ה־ חבר, קוטי, היא מרכיבה על המושב האחורי של האופנוע.

★

★ האם קיבל המשק התראה מוקדמת, כפי שטוען האלוף, או שההתראה לא הגיעה, כפי שטוען מזכיר המשק?

★ מה באמת קרה במערכת ההתראה?

חקירת

אלוף הפיקוד

אביגדור („יאנוש") בן־גל, אלוף פיקוד הצפון, אשר חולל כמה סערות בתקופה האחרונה, הוא דמות שנויה במחלוקת. הכל מסכימים שהוא לוחם ללא חת, אך בעוד מעריציו מוכנים ללכת אחריו באש ובמים, יש לו גם מחנה של יריבים ומתנגדים בקרב הקצונה הבכירה בצה"ל.

ס כיב אלוף פיקוד הצפון ישבו ארבעה עיתונאים: שני כתבי במחנה, כתב הארץ **משה גרטל**, וכתב הטלוויזיה דן סממה. האלוף אביגדור („יאנוש") בן־גל העניק להם ראיון, שעורר עליו אחרי כך את חמת שר־הביטחון עזר וייצמן.

באמצע הראיון הסימולטני הגיע טלפון מוייצמן. השר, המקיים יחסי ידידות עם בן־גל (ראה מיסגרת), שמע מפיו כי הוא מתראיין עתה ואמר לו: „יאנוש, שני דברים אני לא רוצה לראות בראיונות שלך, השמצות על מישגב־עם ודברים שיביאו לי אחר־כך שאילתות בכנסת."

ליאנוש ביקורת חריפה ביותר על חברי מישגב־עם. הוא גם השמיע דברים אלה באוזני העיתונאים, אולם ביקש מהם להימנע מפירסום. עוד לפני האזהרה של שר־הביטחון הודיע בן־גל לעיתונאים, שהם גם ידידים אישיים שלו, כי הדברים על מישגב־עם הם אוף־דה־רקורד.

אולם האזהרה של וייצמן עשתה בכל־זאת משהו. בן־גל ביקש מכתב הטלוויזיה דן סממה להקליט את הראיון עמו בשנית, ובראיון החוזר היה מתון יותר. בהארץ הופיע למחרת היום הנוסח הראשון, החריף יותר, של הדברים. בזמן השבוע בטלוויזיה שודר הנוסח המתון.

החוקר

למרות שהסתיימה חקירת הפיגוע על־ידי אלוף־מישנה, מונה השבוע האלוף יעקוב אבן לנהל חקירה נוספת יסודית בפרשה.

★

א זלם דבריו של בן־גל, אלה שפורסמו ואלה שלא פורסמו, אלה שגרמו לסערה ואלה שעברו ללא תגובה

השאלות הנוקבות, שברובן נותרו עדיין **ללא מענה, התמיהות והגילויים על הטעויות וההזנחות הקשורים בפעולה, אינם נותנים מנוח לפיקוד הבכיר של צה"ל ולראשי מישרד־הביטחון.**

מיד לאחר הפעולה מינה הרמטכ"ל קצין בודק בדרגת אלוף־מישנה, שהגיש לרמטכ"ל את מסקנותיו. בין יתר המסקנות, **היתה אחת שפורסמה על־ידי הרמטכ"ל: המחבלים חדרו בעד גדר המערכת משום שהיתה בה תקלה טכנית.**

ביחס ליתר השאלות לא הציג הקצין הבודק מסקנות, או שמסקנותיו לא פורסמו.

עתה גם ברור שהם לא יפורסמו. ועדת־חקירה אחרת הוקמה לחקור בפרשת מישגב־עם. בראש הוועדה החדשה עומד קצין בדרגת אלוף, מפקד המיכללה ל־

דם בפעוטון

תמונה שצולמה לאחר שחולצו בני־הערובה מהפעוטון. שני חיילים צופים במחזה הזוועה של הדם, חלקי המוח, רהיטי הילדים השבורים והצעצועים, בחדר שבו התזיקו חמשת המחבלים בבני־הערובה.

המחדל

המחליף של רפול

ה ידיעות שהתפרסמו בעיתונים על התסיסה בצה"ל, בעיקבות הנזיפה של שר־הביטחון באלוף פיקוד הצפון, האלוף אביגדור („יאנוש") בן־גל, עוררו את חמת זעמו של עזר וייצמן. השר טוען שהידיעות אינן נכונות, אולם הוא עצמו אמר לא פעם, כי בדרך כלל אינו נוהג להתייחס לידיעות שאינן נכונות המופיעות ב־עיתונים.

הכעס הרב של וייצמן מקורו באישיותו המייוחדת של יאנוש, ובעיקר במערכת היחסים המייוחדת שבין שר־הביטחון וה־אלוף. מי שמכיר את השניים טוען, כי קיים בינ׳יהם דמיון רב.

יאנוש, שעלה שוב לכותרות בשבוע שעבר, בעיקבות הפיגוע במישגב־עם והת־בטאויותיו אחרי הפיגוע, הוא אחד האלופים הבולטים ביותר בצה"ל, אם לא הבולט שבהם. יש לו עדת חסידים, המוכנים ללכת אחריו באש ובמים, ועדת יריבים, הפוסלים אותו מכל וכל. ידידיו קוראים לו בלמונדו. האלוף בן ה־44 הוא בעל תוחי פנים כה מכוערים, עד שהם מקסימים בכיעורם ורבים רואים בהם יופי. תכונה זו אף הוציאה ליאנוש שם של דון־ג׳ואן. בתקופה שבה היה רווק או גרוש (גליה היא אשתו השניה), היה ידוע יאנוש כבעל הצלחה רבה בקרב הנשים.

יאנוש נולד בפולין. כשהיה בן שלוש הגניבו אביו, יחד עם אחותו המבוגרת ממנו בשנתיים, לקבוצת ילדי טהרן. טל־טלות הדרך, עד שהגיע לארץ־ישראל, עיצבו במידה רבה את אופיו, כפי שהתגלה אחר כך במילחמות. הילד עבר את סיביר, רוסיה הלבנה, אוזבקיסטן, קזכסטאן, בו־כרה, מחנה של הסוכנות היהודית בטהרן, הודו ומצריים, ורק אז הגיע לארץ.

כשלמד בתיכון גאולה קינאו בו כל הילדים על עושרו הרב. אמנם ליאנוש מישפחה עשירה, שעזרה לו ברבות הימים לבנות וילה מפוארת בקיסריה, אך לא כפי שהילדים חשבו, אין לו כל קשר למיפעל ליצור רדיו בן־גל, שהיה מפורסם אז ביותר. באותה תקופה לא חלם יאנוש על קאריירה צבאית. הוא רצה להיות רופא.

ואכן דרכו הצבאית של יאנוש היתה איטית בתחילה. הוא התגייס לצה"ל בשנת 1955, במיבצע סיני היה תותחן בחטיבה 7, אצל שמואל („גורודיש") גונן. אחר כך היה מ״פ באותה חטיבה וקצין אג״מ של החטיבה. ערב מילחמת ששת־הימים נמצא יאנוש באחד מטיוליו הרבים בחוץ־לארץ. הוא חזר למילחמה ומונה כקצין אג״מ של חטיבת המילואים, בפיקודו של יששכר („איסקה") שדמי, שלחמה באוגדה האלוף אברהם יפה. בשנת 1968 יצא ללימודים בפר״ס, ובשנת 1969 מונה למג״ד בסיני. את יום נישואיו זוכרים הכל. בשעות הערב טס יאנוש לתל־אביב, נישא, ולמחרת בחמש בבוקר כבר חזר ליחידתו. באותו הלילה התקיימה הפשיטה המצרית הראשונה על הלשון, מול איסמעיליה.

את תקופת מילחמת ההתשה תיאר יאנוש כך: „זה היה כאילו עולם אחר, מה שקרה בעיר ומה שהיה בסיני. היינו יוצאים, אחת לשבועיים או אחת לחודש בטיסה לתל־אביב. עם המדים המלוכלכים ועם הצורה שלנו היינו מגיעים לחוף שרתון, רואים את כל החתיכות ולמחרת בבוקר עולים על טיסה, חזרה לעולם האחר."

פעמיים החליף יאנוש את מי שמכהן היום כרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל („רפול") איתן. פעם אחת החליף אותו כמפקד אוגדה ובפעם השניה כשרפול פינה את מקומו כאלוף פיקוד הצפון. היחסים בין רפול ליאנוש מסויימים ביותר. במשך תקו־פה ארוכה היה יאנוש אחד משלושת הקצינים שבהם היה רפול נועץ בכל. יחד עם יאנוש היו בצוות הזה גם ישראל טל ואהרון דוידי. אולם יחסיהם הורעו לאחר פרשת תוכנית טל בנוגע לכוחות היבשה ושובו של טליק לצה"ל. יאנוש עמד בראש המתנגדים לקבלת תוכנית טל ולשובו לצבא. בישיבה המפורסמת שבה הוצג הנושא בפני המטכ"ל על־ידי שר־הביטחון, היה יאנוש ראש הדוברים נגד טל ועורר עליו את חמתו של וייצמן.

יש הטוענים שיאנוש חשב שהוא יהיה הרמטכ"ל הבא אחרי רפול, ושיחליף אותו בשלישית. מינוי טל הרחיק אותו מהרמטכ"לות. יאנוש כועס על רפול בגלל פרשה זו וטוען כי רפול נכנע לווייצמן בעניין תוכנית טל.

יאנוש מתגורר עם אשתו גליה, חסידת תנועת שלום־עכשיו שיצאה להפגין עם תנועה זו בהפגנת הכבישים האחרונה, ועם חמשת ילדיו, משני הנישואים שלו. בווילה בקיסריה, שבה יש גם בריכת־שחיה. ליד האקוודוקט בקיסריה התקינו מנחת הלי־קופטרים כדי שיוכל לנוע מביתו ואל ביתו במהירות. בניו של יאנוש הם היחי־דים מבני קיסריה הלומדים בבית־ספר ביישוב העולים הסמוך, אור־עקיבא. יתר ילדי עשירי קיסריה מוסעים מדי יום לבית־ספר בחדרה.

כתב כניעה בצרפתית

ה יחסים בין יאנוש ועזר לווייצמן מייוחדים במינם. השניים ידידים בלב ובנפש. מאז החל וייצמן לבנות את הווילה שלו בקיסריה, הוא מבקר הרבה אצל יאנוש, יחד עם רעייתו ראומה, ומנצל היטב את בריכת־השחיה של האלוף. לאחר פרשת טל אמרה גליה לווייצמן: „איך יכולת למנות את טליק? הרי לפני שבו־עיים אמרת לי בבית שלי דברים לגמרי אחרים עליו." למרות ההיתקלויות שביני־הם, מעריך וייצמן את יאנוש ואוהבו. וייצמן נתן פעם ליאנוש את המחמאה הגדולה ביותר שנתן לאלוף בצה"ל: „הוא קורא את הספרים שאני אוהב, עוד לפני שאני ממליץ עליהם, לפני שקוראים אותם כל יתר האלופים." היה זה אחרי שווייצמן גילה שיאנוש קרא את הביוגראפיה של הגנרל דוגלס מק־ארתור.

לעיקר פירסומו בציבור הרחב הגיע יאנוש במיבצע ליטאני. האגדה מספרת כי התוכנית המקורית היתה לכבוש רק רצועה בת עשרה קילומטרים. בתחום עשרת הקילומטרים פגש יאנוש רועה ערבי מהכפר תבנין, שהיה מחוץ לגיזרה שהיתה מייועדת לכיבוש. בצרפתית השגורה בפיו הכתיב יאנוש לרועה מתבנין את כתב־הכניעה שעליו נדרשו מוכתרי הכפר לחתום. כאשר הונף הדגל הלבן בתבנין נכנסו כוחות צה"ל לכפר. כך בדיוק אירע בכפרים רבים אחרים. יאנוש קבע עובדה — השטח שנכבש היה יותר גדול מהמ־תוכנן.

שנים אחדות קודם לכן, לפני מילחמת ששת־הימים, נפצע יאנוש, עת עלה הרכב שבו נסע עם גורודיש על מוקש. יאנוש נכווה קשה, ויצא אז לטיולו המפורסם בארצות־הברית, אותו הגדירו ידידיו כ־„טיול חתיכות וזימה".

ידידיו של יאנוש אינם אוהבים את דמותו במדים. עד שהיה אלוף פיקוד הצפון היה יאנוש אחד הקצינים המרושלים ביותר בלבושם. שערו היה ארוך ופרוע, מדיו היו זרוקים עליו, ובחגורתו נשא תמיד אקדח ענק שהשתלשל ממנה. רק אחרי שהרמטכ"ל העיר לו על כך כמה פעמים, הסתפר, החל להקפיד קצת על מדיו ואף לחבוש כומתה כאשר מצלמים אותו לטלוויזיה.

ידידיו אהבו את דמותו בעת החופשות הארוכות שלקח מצה"ל, לצרכי לימודים, ובתקופה שבה לא היה נשוי. הוא היה אורח מכובד בכל מועדון־לילה, יצא עם מיטב היפהפיות של תל־אביב ונהג במכו־נית מוסטאנג אדומה מנקרת עיניים. אפשר היה לראות אותו לבוש מכנסי ג׳ינס דהויים, חולצת טי הדוקה כשמכיס מכנסיו מציץ ספר־כיס.

במיבצע אנטבה היה יאנוש עוזר ראש אג״מ. נראה, כי המתח סביב ההכנות, נטל חופשה בת שנה, ונרשם לכמה חוגים בעת ובעונה אחת באוניברסיטת תל־אביב. מהחופשה נכנס לתפקיד אלוף הפיקוד.

יאנוש ידוע כאימפולסיבי, לפחות כמו וייצמן, אומר את אשר על ליבו ודורש הרבה מאנשיו. הוא מחליף כל קצין במטהו שעושה שגיאה.

הוא חסיד הכו־נויות הגבוהות, המכונות בצה"ל בשם „כוננות יאנוש". לדעתו: „במילחמת יום־הכיפורים נדפקנו כי הופתענו. הדור שלחם במילחמת יום־הכיפורים לא ישכח במהרה את הלקח הזה. אם יש לקח אמיתי ממיל־חמה זו, הוא זה שאסור להתעייף ממצב כוננות." וליאנוש, יותר אולי מכל קצין אחר, מותר להביע את דעתו על מילחמת יום־הכיפורים. הוא היה הגיבור האמיתי של קרב הבלימה ברמת הגולן.

לגבי יחסי האנוש שלו הדעות חלוקות בין אוהביו ומתנגדיו. הוא מותיר אנשים רבים עם יד מושטת התלויה באוויר, אך נאמן מאין כמוהו לחברים האמיתיים שלו. כשנפצע ידידו הטוב, יוסי בן־חנן, בעורף הסורי בתל־שמס, הודיע לו יאנוש בקשר: „אל תדאג, אחיך יוציא אותך משם." ואכן הוא חילץ את בן־חנן.

יאנוש הוא דמות מעוררת מחלוקת בצה"ל ודמות ססגונית מאוד. הכל מכירים בעובדה שהוא אחד הלוחמים המפוארים ביותר שידע צה"ל מעודו, והכל יודעים כי התבטאויותיו הן מכשלה בדרכו. פרשת טליק, ציטוט דבריו על הערבים, שהם לדעתו „טרטן בגוף המדינה" והפרשה האחרונה, שבה האשים את הדרג המדיני בכבילת ידי צה"ל בפעולות־מנע, עוררו עליו חמת רבים. מתנגדיו נתלים בהתבטאו־יותיו. אוהביו, כשר־הביטחון, כועסים על התבטאויותיו אך חוזרים להיות ידידיו בלב ובנפש אחרי שהסערה שוכחת.

יאנוש ועזר

בין שר־הביטחון לאלוף הפיקוד שוררת מערכת יחסים מורכבת ביותר. וייצמן ויאנוש הם ידידים בלב ובנפש, ווייצמן אף הביע לא פעם את הערכתו ליאנוש. שר־הביטחון ואשתו ראומה מרבים לבקר את גליה ויאנוש בן־גל בווילה שלהם בקיסריה, וטובלים בבריכת־השחיה. למרות זאת נוזף מדי פעם וייצמן ביאנוש.

ביטחון לאומי, האלוף יעקב („ג׳קי") אבן. העובדה שדווקא אבן נקרא לעמוד בראש ועדה זו מבטיחה שמסקנותיה תהיינה נח־רצות, ללא כל שיקולים או חישובים פוליטיים, וכי לפחות יושב־ראש הוועדה ימליץ על כך שמרבית המסקנות תפור־סמנה בציבור.

אבן הוא אחד האלופים הצעירים וה־מוכשרים בצה"ל, והתפרסם במילחמת יום־הכיפורים כסגנו של אריק שרון. הוא ידוע בצה"ל כמי שאינו חולך בתלם, אינו מתיישר עם הקו הרשמי, ואינו מש־שייך לאחת מהקליקות של הגנרלים. הוא אומר את אשר הוא חושב. תכונות אלה הביאו את אבן להיות במשך תקופה ארוכה „על הקרח", בלימודים בארץ ובחוץ־לארץ. רק לאחרונה הוחזר לשרות פעיל.

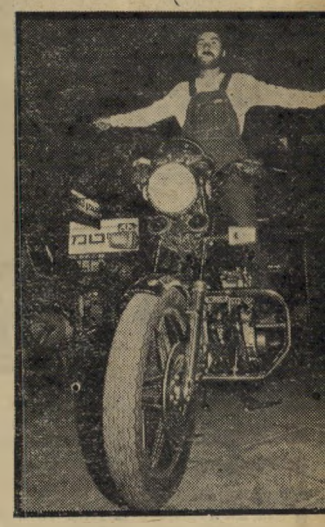
(המשך בעמוד 42)

מלאכי הגיהינום

(המשך מעמוד 37)

לי כבר שמונה אופנועים. זה הי־ אוויר שלי. בלי זה אני לא יכול. הכינוי שלי בא מפני שאני עובד בניקלים ותמיד ציפיתי את האופ־ נועים שלי בניקל. אני חושב שבלי אופנוע הבן־אדם הוא לא בן־אדם. בשבילי אופנוע זה יותר מאשה. אני עדיין רווק. התחתנתי עם ה־ אופנוע."

בין האופנועים יש גם מעמדות, לפי סוג האופנוע. במלוא ההערכה זוכים האופנועים הכבדים ביותר. אולם יש חשיבות מכרעת גם ל־ מהירות. כל בני החבורה מדגי־ שים כי הם אינם רודפים אחר ה־

אופנוען מישעלי
שוויץ על המידרכה

סכנה. „אם מגיע מישהו שעושה תעלולים ומסתכן, אנחנו מחנכים אותו," הסביר אילן ה„ג'ינג'י", ה־ חובב כיפה לראשו. „פה כולם נהגים זהירים. לא עושים שטויות. אנחנו משוגעים על אופנועים, אבל אין אצלנו מתאבדים.

„לאופנוע יש פסיכולוגיה משלו. מי שבאמת מתמכר לעניין לא עו־ שה שטויות. אין בנושא הזה גם הבדל בין דתיים לחילוניים. אני בא מבית דתי. האופנוע זה ה־ ספורט שלי. לעובדה שאני דתי אין כאן שום משמעות."

ישנם שני דברים שהאופנו־ ענים ממעטים לדבר עליהם עם זרים: מחירי האופנועים וה־ תאונות. מרביתם רוכשים את ה־ אופנועים ביבוא אישי. המחירים אינם מביישים אף מכונית טובה. אופנוע בעל נפח ממוצע עולה כ־300 אלף לירות, והאופנועים בעלי השיכלולים המיוחדים אף מכפילים סכום זה.

התאונות הם הנושא היותר רגיש אצל החבר'ה. „היתה לי תאונה לפני חודשיים," מתוודה אילן ארי־ אל, המהלך על קביים. „החלקתי על שמן ונשבר לי הקרסול," סיפר. „כשאני אחלים אמשיך לרכב. זה בדם. בינתיים באתי לראות את החבר'ה. התאונה זה סיכון מחו־ שב. אבל בדרך־כלל מי שנוהג בזהירות אין לו בעיות."

לאופנוענים יש גם בעיות מסוג אחר. הם קובלים על הקשיים ש־ מערים מישרד־התחבורה על יבוא האופנועים לארץ, ועל רדיפות מצד המישטרה. „חושבים שאופנועים זה הולך עם השתוללות ואלימות," מסביר עמי יפת. „זה לא נכון. אופנוע זה דבר יקר מאוד וספורט אצילי מאוד. רק אנשים רציניים קונים היום אופנועים."

לרבים מן האופנוענים יש ביג־ די־רכיבה מעור. אולם הם אינם משתמשים בהם, אלא בטיולים ש־ הם עורכים ברחבי־הארץ. נוסף למקום המיפגש בכיכר־מלכי ישר־ אל הם נפגשים גם בימי שבת ב־ בוקר במרינה של חוף תל־אביב. משם הם יוצאים למסלול מירוצים מיוחד הנמצא בחולות נתניה.

בעוד המחלוקת שנויה אם ה־ אופנוע מסוכן או לא, דבר אחד בטוח: כשהחבר'ה יושבים בבית־ הקפה והאופנועים חונים לראווה — אין סכנה.

עיתונות

במחנה בכל עיתון

כתבי „במחנה" התכנסו לפגישת מחזור, ויפתע התגלה כי מרבית בכירי העיתונאים בארץ היו בצעירותם כתבים צבאיים

קשה היה שלא להבחין במבטים המיוחדים שנשלחו מהאחד לשני, האנשים שהצטופפו במועדון ה־ פרוטה והירח על שפת ימה של תל־אביב היו מכרים ותיקים, אך רבים מהם לא התראו במשך שנים ארוכות.

הרעיון היה של עורך במחנה, שבועון חיילי צה"ל, יוסף („יוסי") אשכול. בעזרת קצינת הניהול של המערכת, ברוריה אנג'ל, ניסה אשכול לאתר את כל מי ששירת או עבד בבמחנה במשך ארבעים השנים האחרונות. התוצאה היתה מפוארת. לא היה עיתון בארץ שלא שלח את נציגיו, כתבי במחנה לשעבר. אין כימעט עיתונאי מפור־ סם בישראל שלא היה בתקופה זו או אחרת של הקאריירה שלו כתב של השבועון הצבאי.

העיתונאים אפריים ומנחם תלמי, המשורר שלמה טנאי, הפירסומאי שבתאי רביב, עורך הארץ גדעון סאמט, מנכ"ל רשות־השידור לש־ עבר יצחק ליבני, כתב מעריב אורי דן, צייר הקריקטורות פרי רוזנפלד, הד"ר ידין דודאי, צלם הפירסומת מיכאל („מיקי") אסטל, הצלמים אברהם ורד ומיכה ברעם, כולם התגלו כבוגרי במחנה, עם מיטען ענק של סיפורים, חוויות ועקיצות הדדיות שגרפו רעמי צחוק מבאי הערב.

הרבה יותר עורכים. שאלת השאלות שריחפה מעל למיפגש היתה: „אם בבמחנה עובדים ועב־ דו עיתונאים כה מוכשרים, מדוע אין העיתון זוכה בהצלחה גדולה בשוק האזרחי." את התשובה סיפ־ קו העיתונאים העובדים כיום ב־ עיתונים אחרים. הסביר יצחק ליב־ ני: „לבמחנה יש הרבה יותר עור־ כים מהערוך הרשום בעיתון. יש מעליו הרמטכ"ל, ראש אכ"א, קצין חינוך ראשי וקצינים בכירים רבים אחרים, שלכל אחד יש זכות וטו כמעט על כל דבר. בצורה כזו קשה להוציא עיתון שיזכה בהצל־ חה מיסחרית."

אולם הזכרונות שהועלו באותו ערב קבעו לפחות עובדה אחת: גם אם העיתון אינו מיסחרי ואינו נושא רווחים, קהל הקוראים שלו מקיף, בשלב זה או אחר של חייו, את כל הציבור בישראל, וקהל הכותבים מקיף את בכירי העיתו־ נאים בארץ.

דרכי חיים

רציחי לראוח

אם זה דולק

הסבל כמעט הצית את כל הנגריה, כי רצה לדעת אם החומר שבבקבוק דליק

מטר אל־משראוי מגודל שיער ובעל עיניים בוהות הביט בשופ־ טים בתמיהה. הוא נאשם בהצתת מחסן עצים בנגריה של קיבוץ נצר־סירני. אם בתחילה חשבו הברי הקיבוץ, כי הסבל הערבי הצית את הנגריה כמעשה חבלה, הרי תשובתו לשוטרים היכתה אותם בתדהמה.

כאשר נשאל מטר מדוע הדליק ערימת קרשים, ושפך עליהם חו־ מר מדלל הנקרא „טינר", ענה בת־ מימות, כי רצה לדעת אם החומר אכן דליק. כאשר ראו השופטים דב לוין, ישראל גלעדי ונחמיה בר את הנאשם, הבינו כי לא הית־ מם. הצעיר יליד רמלה, הוא בן לאם מפגרת, ובעל אישיות דלה ביותר. סניגורו, ג'ורג' קרא, סיפר לבית־המישפט כי הצעיר כל־כך מוגבל בהבנתו, עד שהיה צורך לשלוח מישהו כדי להביאו לבית־ המישפט, לבל יאבד בדרך. הסני־ גור גם סיפר, כי מטר אינו יודע את תאריך לידתו, וחושב, כי ב־ חודש יש שני שבועות.

התובעת ד"ר דרורה פלפל הס־ כימה, כי אכן אין זה המיקרה לעונש מאסר חמור.

לפיכך כתב בית־המישפט, כי למרות שטיעונו של הנאשם נש־ מע נאיבי, הרי הוא מקבל אותו ומאמין לו. שכן, הוא נאיבי ורמתו השיכלית תואמת את התנהגותו. וכי מייד אחרי שראה כי העצים בוערים וכי החומר אכן דליק כיבה מייד את הבעירה.

אולם בית־המישפט קבע שיש להטיל על הנאשם עונש מרתיע, כדי שבסיכלותו לא יתפתח, ב־ עתיד, למעשים טיפשיים וילדו־ תיים, אך מסוכנים.

כדי שהנאשם יחוש את משמעו־ תו של העונש, הטיל עליו בית־ המישפט עונש מאסר על תנאי של שנתיים, ושלושת אלפים לי־ רות קנס. כל אותה עת הביט מטר אל אביו שישב בבית־המיש־ פט, וחיכה להסברים ממנו. כאשר קבע השופט, כי הקנס יהיה שלו־ שת אלפים לירות, הראה לו אביו באצבעותיו את המיספר שלוש.

בית־המישפט שראה את ההצגה האילמת, ביקש מהסניגור שיבהיר אתה אומר: ,כבוד השופט...' יהיו שם שלושה שופטים. סגן־ אלוף ושני רבי־סרנים. אני יושב ליד דוכן הנאשם. אתה העד. ה־ תובע יגיד: ,אתה מאיר פלאח, מיספר אישי כך וכך, בתאריך כך וכך אתה נאשם ככה וככה.'

אני אומר לו: ,כבוד השופט, לא גנבתי שום דבר.' אז הוא אומר לי: ,אתה מודה או לא מודה?' ואני אומר לו: ,כבוד השופט, אני לא עשיתי שום דבר.'

יכניסו את העד ויגידו: ,אתה ברדוגו?' תגיד: ,כן, כבוד השו־ פט.' הוא ישאל: ,פלאח אמר לך בתאריך כך וכך שהוא עשה את זה? ושהיה איתו חבר טוב כמו אח?' אז אתה אומר לו: ,כבוד השופט, אני אמרתי את זה מחוסר ברירה. אני לא יודע בכלל מי היה איתו. אני לא יודע בכלל אם הוא עשה את זה. כבוד השופט, אני ראיתי אותו ישן. בעדות ה־ ראשונה שלי אני אמרתי שהוא ישן. ופה אני אמרתי שלא ראיתי אותו ישן מחוסר ברירה. לא היה לי מה לעשות. היכו אותי, איימו עלי, צעקו עלי. אני אדם שלא ישבתי בבית־הסוהר בחיים שלי. לא גנבתי. בחיים לא היו לי בע־ יות בבית־מישפט. אני ראיתי אותו ישן כבוד השופט. זה מה שאמרתי בחקירות זה רק מחוסר ברירה. לא היתה לי ברירה. עכשיו הם שואלים אותי אם אז שלו היה איתו, אז אמרתי להם שכן...

תתחיל לבכות בדאווין. גם אני אתחיל לבכות: ,לאן הגענו, זה הכל מסודר, כבוד השופט, לאן הגענו?'... אתה תתחיל לבכות

מחנאים אסטל, דודאי ואשכול
נציגים מכל עיתון

למטר את משמעותו של מאסר על תנאי. אך לאדם שמבעיר עצים כדי להיווכח אם זה בוער, קשה יהיה בוודאי להסביר את משמעותו של מאסר על תנאי.

מישפט

פלאח עובד

על בית־המישפט

החייל שניסה להעיר על בית־המישפט לא ידע שדבריו מוקלטים

„בבית־המישפט תגיד מה ש־ אמרתי לך כאן, אותו הדבר. אתה מבין? אל תפחד משום דבר. אני יודע שזה לא קל, אבל אתה עוזר לי. אתה מבין? ...בבית־המישפט אתה צריך להעיד. לעמוד, וה־ שופט שואל אותך: ,הוא אמר לך ככה וככה בתאריך ככה וככה?' ואתה צריך להגיד: ,לא, כבודו.' אם אתה אומר ,כן,' אז גמרנו. אתה שמת לי מפה על הראש שלי. אם אתה אומר ,כן' בבית־המיש־ פט' על יד שופט, אז מה נשאר כבר? אין כלום. אבל ברגע ש־ להם: ,כבודו, כבוד בית־המישפט, אני חושב שאין זה הגיוני, איך זה שקצינים בצה"ל, שוטרים צבאיים, מכים חייל חף מפשע, ורוצים להור־ ציא ממנו סתם דיבה, יעני, דיבור על בן־אדם שהינו חף מפשע.'

זהו מה שיש לך להגיד בבית־ המישפט. הבנת? זה מה שאתה מדבר, וככה אני על החוט תלוי, ואתה מוציא לי את החוט מהגרון.

אני מבקש ממך באמא שלי, אני אומר לך, שבע שנים בפנים בר־ דוגו! שבע שנים אני אכנס ל־ בית־הסוהר! אתה רוצה שאני אכנס לשבע שנים לבית־הסוהר?"

צבע טרי. מוגולוג זה הוא חלק משיחה שהוקלטה בין שני עצירים בבית־המעצר הצבאי. ה־ תמליל הוגש על־ידי התובעת שרה דותן, לבית־המישפט המחוזי ב־ תל־אביב. שם, בפני השופט נשיא בית־המישפט המחוזי, בנימין כהן, מתבררת התביעה הפלילית נגד האחים מאיר וויליאם פלאח.

השניים נאשמים כי בחודש נו־ במבר בשנה שעברה, גנבו ממח־ נה צבאי במחוז המרכז 25 מזג־ נים באריזה אוריגינלית. מאיר פלאח הוא חייל בשירות חובה,

(המשך בעמוד 46)

א ת מדון סלביה הישן ש־ בשכונת טלביה זוכרים ותיקי־ירושלים כעסק פורח. מי שעובר היום ברחוב ז'בוטינ־ סקי 44 ורואה את העזובה וה־ הזנחה, המשווים למקום מראה של בית־רפאים, אינו יכול לשער בדמיונו שהבניין משמש מישכן לעסק מסוג אחר לגמרי, אך פורח לא פחות.

בית־המלון הישן משמש כ־ יום כבית־מידרש לרבנים ולי־ דיינים. הנכס, ששוויו מגיע לפחות לעשרה מיליון לירות, נקנה על־ידי מישרד־האוצר,

מה מתרחש בין כתלי האגודות שבראשן עומד הרב ניסים?

והופקד לפני עשרים שנה ב־ ידיו של הרב יצחק ניסים, כאשר זה כיהן כרב הראשי הספרדי. הרב, שהיה סוחר זעיר ותלמיד־חכם עד לבחירתו ל־ תפקיד הרם, מיהר לייסד אגו־ דה עותומנית, שהוא נשיאה, וכגיזבר האגודה מינה את בנו, משה ניסים, כיום שר בממ־ שלת־הליכוד. כפרקליט האגודה מונה איש־אמונו של הרב, עו־ רך־הדין הירושלמי שלמה תו־ סייה־כהן.

מראה בית־המידרש אינו מוסיף כבוד רב לשמותיהם של מנהליו. עשבים שוטים וקוצים ממלאים את החצר, מרבית החלונות והתריסים שבורים וריח שתן העומד באוויר מעיד על השימוש שנעשה בחצר ה־ בניין, שהיה ידוע כאחד הבנייי־ נים היפים בירושלים של ימי המנדט הבריטי. הרושם המת־ קבל הוא שהבניין נטוש ורגל אדם לא דרכה בו מזה שנים.

תרגיל פשוט

פ עילי ועד העדה הספר־ דית מספרים כי במשך השנים זכה המוסד בהקצבות נדיבות ממישרדי האוצר, ה־ פנים, הדתות, ועיריית ירוש־ ליים, נוסף על תרומות ומע־ נקים ממקורות אחרים, ציבו־ ריים ופרטיים.

אנשי ועד העדה הספרדית תמהו, שכן ידעו היטב כי ב־ מוסד לומדים, באופן מקוטע, ואך שעות ספורות מדי יום, רק קומץ אברכים.

העניין עורר את זעמם ב־ משך הזמן, שכן מרבית האב־ רכים הספרדיים בירושלים לומדים בבתי־כנסת בשעות שאינן שעות־תפילה, ואינם זו־ כים במותרות שאותן אמורה היתה להעניק לאברכיה האגודה של ניסים.

ראשי העדה הספרדית הת־ רעמו, מה גם שהם עסוקים במילחמות עם הרב ניסים על רקע של שליטה על הקדשים. הם הציפו את שרי־האוצר ה־ קודמים במיכתבי תלונות על

המלון המוזר של הרב ניסים

הראשון־לציון־ישעבר נסים
סוחר זעיר לתלמיד חכם

חישוב קצר מורה כי מ־ממישרד־הדתות בילבד קיבל בית־המידרש סכום של 150 אלף ל"י בשנה האחרונה בלבד מעל למגיע לו.

מופלה לרעה

ב משך השנים הצטברו במוסד סכומים של מיליוני לירות, כולן מכספי ציבור, על־חשבון תלמידים שלא למדו בו. השר משה ניסים הכחיש את העולם הזה שפנה אליו בשאלות לגבי בית־המדרש היפנה גיזבר האגודה מהשר משה ניסים, אל הרבנים המלמ־דים בבית־המידרש. אולם ב־יומיים של ביקורים בלתי־פוס־קים בבית־המידרש לא היתה שם נפש חיה, המקום היה סגור בתנאי שלומדים בו כל היום תורה. תנאי זה מעלה גיחוך בפניהם של אנשי ועד העדה הספרדית, אולם זו אינה ה־בעייה העיקרית.

מוסדו של הרב ניסים מדווח למישרד־הדתות כי לומדים בו 20 אברכים, בעוד שלמעשה לומדים בו, לכל היותר, עשרה אברכים בילבד, ואף זה „בלשון הרחבה", כפי שמציין ביטאון הוועד הספרדי, במערכה, הדו־רש להקים ועדת־חקירה ממ־לכתית לבדיקת המתרחש בין כתלי המוסד, הכספים שזרמו לידי הנהלתו והשימוש שנעשה בהם במשך השנים. על סמך דיווחו קיבל המוסד בשנה האחרונה ממישרד־הדתות 300 אלף לירות.

השר ניסים (עם השר הורביץ)
„זהו המוסד הכי עני מסוגו"

נמרצות בביטאון מקומי את הטענות המופנות כלפי מוסדו. „זהו המוסד הכי עני מסוגו," טען גיזבר המוסד, „ולמעשה הוא הכי מופלה לרעה, בהש־וואה לישיבות אחרות." השר טען כי לא ניצל את מעמדו כדי לבקש מענק משר־האוצר, וכי בית־המידרש לא קיבל מע־נק ממשלתי מעולם.

אין דיווח

ב ימים טען גם כי ל־אגודה מאזנים מסודרים, ה־פתוחים לכל ביקורת. אך בדי־קה קצרה במישרדי רשם־ה־אגודות הראתה שאין שום דיווח כספי על המתרחש באגודה. במישרדי רשם־האגודות אין גם דיווחים ופרוטוקולים על ישי־בות הנהלת האגודה (מילבד הדיווח בעת ייסודה), בניגוד לתקנות האגודות העותומניות.

את העולם הזה שפנה אליו בשאלות לגבי בית־המדרש היפנה גיזבר האגודה מהשר משה ניסים, אל הרבנים המלמ־דים בבית־המידרש. אולם ב־יומיים של ביקורים בלתי־פוס־קים בבית־המידרש לא היתה שם נפש חיה, המקום היה סגור ומסוגר. פרקליט האגודה, עו־רך־הדין שלמה תוסייה־כהן הופתע לשמוע על מראה ה־מקום המוסד. „לא ראיתי את בית־המידרש," סיפר תוסייה־כהן, „ואינני יודע במדוייק כמה אברכים לומדים בו."

הרב יודע היטב כיצד להפ־עיל אגודות עותומניות. בתוקף תפקידו הקודם כראשון־לציון, קיבל לידיו את השליטה בשתי אגודות עותומניות נוספות. ה־אחת שולטת בבית־זקנים, ה־ממוקם מול בית־החולים שערי צדק, מוסד שהיה הקדש של העדה הספרדית. המוסד השני הוא בית־חינוך־יתומים לעדה הספרדית שברחוב יפו. גם הוא היה הקדש של העדה הספרדית בירושלים. בשני המיקרים הכ־ניס הרב לתמונה את עורך־הדין תוסייה־כהן, כדי לטפל בענייני האגודות.

כוונה למכור

ג ם אגודות אלו אינן מדווחות לרשם־האגודות על המתרחש בין כתליהן, וקיים עירפול לגבי זהות חברי הוועד־הפועל ובעלי זכות־החתימה שלהן. הקשר היחידי של ה־אגודות עם הרשם נוצר רק בשעה שהאגודות מנסות לבצע עסקות בנכסים היקרים שבידי־הן.

כך, למשל, בשנת 1977 ביקש תוסייה־כהן לקבל את תיק אגודת בית־היתומים, כדי להו־ציא בקשה להעברת הקרקע. בירושלים רווחת השמועה ש־חברת כלל עומדת לרכוש את שטח בית־היתומים, כדי לצרפו לשטח המרכז המיסחרי שלה, הנמצא בקירבת מקום. תוסייה־כהן אינו זוכר את הסיבה ש־הניעה אותו להכין את עיסקת העברת הקרקע, ולגבי העיסקה הצפוייה הוא מגלה רק ש„יש גישושים ורמזים בכיוון הזה." לגבי בית־הזקנים, שגם הוא נכס יקר־ערך, סיפר הפרקליט כי אכן יש כוונה למכרו, ו־להעביר את המוסד למקום אחר.

תרומה כשרה

ב־1963 נפטר אחד, חיים בכר, והשאיר בצוואתו רכוש רב לבית־היתומים, בצו־רת נד"לן, חשבונות־בנק ו־תכשיטים. התורם ערך צוואה מסודרת, עיגן אותה כהלכה בחוק, וביקש מבית־המישפט לקיימה לאחר מותו. הוא לא ידע כי במעשהו זה הערים קשיים בדרכם של מנהלי ה־מוסד.

לפני שלוש שנים דרש יוסף תוסייה־כהן (בנו של שלמה) לקיים את הצוואה, אולם היתו־מים לא זכו עדיין להנות מה־תרומה הנדיבה, משום שה־אגודה אינה מקיימת את החוק, ואינה ממציאה את הדיווחים המתאימים על פעילותה לרשם האגודות. כך, באופן אירוני, נמנעת בינתיים מהיתומים תרומה נדיבה, שהסרונה היחיד הוא דווקא היותה כשרה למהד־רין.

השר אבו־חצירא
ועדת חקירה ממלכתית

חקירת המחדל

(המשך מעמוד 39)

גית, בגלל רבבות המטיילים, שהם סימן־ההיכר של ישראל בחג. הפעילות המדינית העניפה של הזמן האחרון, הביקורים שהיו צפויים אז, של אנוור אל־סאדאת ושל מנחם בגין בוושינגטון, גם הם היו אות אזהרה בפני פעילות חבלנית. אולם מעל לכל ניצבו הידיעות המודיעיניות שהגיעו על פעולה חבלנית צפויה. כמעט לאיש אין ספק שצה"ל נקט, בכל הנוגע ולהעמדת הכוחות בכוננות, בצעדים מתאימים.

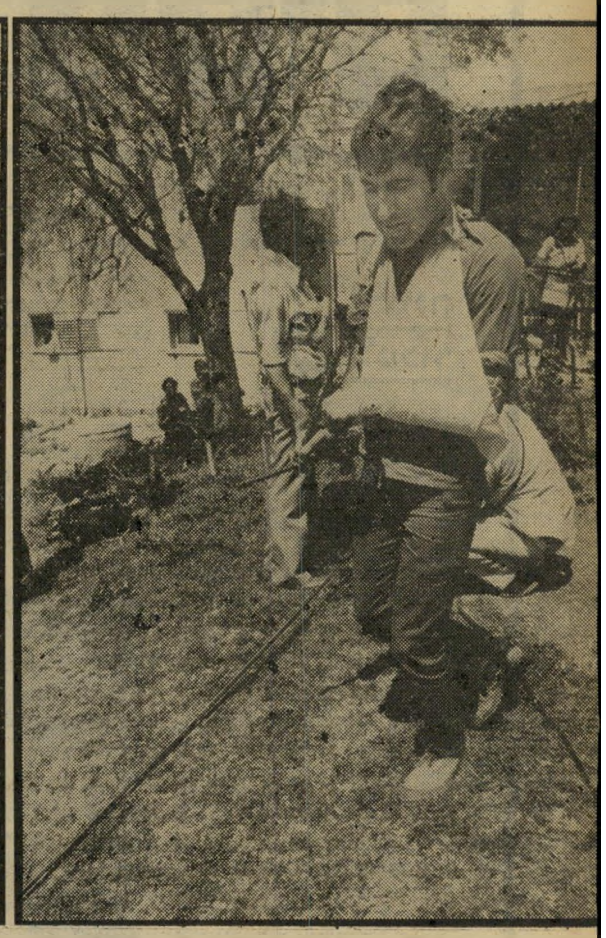
היחידה שהגיעה ראשונה למישגב־עם, כאשר נודע על הפיגוע, וביצעה את פריצת־הנפל לפעוטון. אולם השאלה המרכזית תהיה, האם הודיע צה"ל למשקים ולנקודות היישוב בסביבה להיות בכוננות, או שמא שכח פיקוד הצפון להודיע ליישובים האזרחיים על הערכת הצבא, בדבר פעילות חבלנית צפויה באיזור. יאנוש טוען, ואף מוכיח דבריו במיסמכים צבאיים, כי אכן הודיעו הופעתה של הזמרת חווה אלברשטיין ב־מישגב־עם. הידיעה נמסרה על־ידי חברי משק שרוואיינו על־ידי העולם הזה מיד אחרי הפיגוע. נראה כי בגלל אירועי אותו היום לא התבטאו חברי המשק בצורה ברורה, או שהעיתונאים לא הבינו אותם כהלכה. חווה אלברשטיין לא הופיעה ב־אותו הערב במישגב־עם, אלא באולם ההוד־פעות הגדול של קיבוץ, שאינו מרוחק מ־מישגב־עם, איילת־השחר. אלברשטיין לא הופיעה אמנם במישגב־עם אך יותר מ־20 חברי קיבוץ, ביניהם גם שמואל („סמי") שני, שנהרג בפעולת המחבלים, נסעו ל־איילת־השחר כדי לצפות בהופעה שלה. אם אכן קיבל מישגב־עם התראה מוקדמת על הפעילות החבלנית הצפויה, קשה להבין מדוע בחרו 20 מבני הקיבוץ הבוגרים, בקיבוץ קטן

לנסוע דווקא בערב זה להופעה מרוחקת מהמשק.

אם יתברר, בסופו של דבר, שהמשק אכן קיבל את ההתראה המוקדמת, ינסה אבן, אם אמנם יחליט להיכנס לתחום זה, לבדוק התמונות שלהם, שפורסמו אחר־כך ממקורות חוץ, ועל פי מימדי גופותיהם, חסונים ביותר. יש להניח שהיו בעלי כושר פיסי מעולה. על פי גירסה זו מתברר, כי בוני המערכת פשוט המעיטו בכוחו של האוייב. המקום שבו אירעה פריצה בגדר הוא מקום שקשה לעבור אותו. הגדר בנויה בראש צוק, ודרוש כושר גופני מעולה כדי שאפשר יהיה לטפס עליו. בייחוד בתנאי הסתר.

אם אמנם נכונה גירסה זו, יצטרך אבן לקבוע אם היעדר מיתקנים אלקטרוניים או אלקטרו־אופטיים בקטע שנפרץ, הם תוצאה של טעות או מחדל בעת התקנת המערכת, או בגדר שיטה — שלא להתקין מערכת זו במקומות שקשה לעבור אותם. אם זה עניין של שיטה, עליה הוחלט בעת בניית המערכת, יצטרך אבן להחליט אם היתה זו החלטה נכונה, ובאיזה דרג הוחלטה, ואם יש להסיק מסקנות נגד מקבלי החלטה זו, וכן אם יש לתקן את המעוות ולהתקין את המערכת גם במקומות שבהן היא חסרה.

לוחם פצוע אחד מלוחמי היחידה ה־מיוחדת שפרצה בהצלחה לפעוטון וחילצה את בני־הערובה, הלוחם נשאר במשק כדי לעזור בשיקום ההריסות וכדי לעודד את הרוחות.

לוחם במנוחה אלוף הפיקוד אביגדור („יאנוש") בן־גל בעת מנוחה, כשהוא נשען על צלע טנק. זו אחת התמונות הנדירות של יאנוש, כשהוא אינו במרכזה של פעילות. יאנוש התפרסם בזמנו בצה"ל כמרושל ובעל שיער ארוך.

פריצת הנפל לפעוטון

א וים האוף אבן (שאין לו כל קירבה מישפחתית לדובר צה"ל, אלוף־מישנה יעקוב אבן) יצטרך להתחיל את החקירה שלו בימים שלפני הפיגוע. קיימים חילוקי־דעות בין צה"ל לבין ה־משק, לגבי ההתראה המוקדמת שניתנה לקיבוץ.

לכל ברור, כי האלוף בן־גל הכריז על כוננות גבוהה בערב הפיגוע. היו לבן־גל כמה סיבות טובות לכך. החגים בישראל מהווים תמיד תאריך מושך לפעילות חבל־ליישובים בצפון על הפעילות החבלנית הצפויה. בשיחות פרטיות השמיע אלוף פיקוד הצפון טענות חריפות ביותר לגבי סידורי השמירה במשק. לעומתו טוענים בקיבוץ, שסידורי השמירה היו טובים וכי הקיבוץ לא קיבל התראה מוקדמת. טען השבוע מרכז קיבוץ מישגב־עם, רפי תלם, בפני מערכת העולם הזה: „כל אשר נאמר לגבי התראה מודיעינית שניתנה כביכול לקיבוץ, או אודות סידרי שמירה לקויים של חברי המשק, הינם כוזבים ואין בהם שמץ של אמת, ולא באו אלא ליצור כותרות מפוצצות ולפגוע בחברי הקיבוץ ובשמו של הקיבוץ."

שאלה זו היא אחת משאלות־המפתח בחקירתו של האלוף אבן. אם אכן צודק יאנוש, יש להניח שהשאלה לא תתעורר כלל במסקנותיו של אבן. מדיניות שר־הביטחון היא שלא לפגוע במשק, וכיוון שאין זה נושא צבאי טהור, לא יפורסמו אותן מסקנות הנוגעות ליישוב האזרחי. אולם כך או אחרת, הבעיה היא בעלת השלכות ביטחוניות רציניות ביותר, גם אם בסופו של דבר יוחלט שהאשם הוא גוף אזרחי. כמובן, אם יתברר שהמחדל היה בפיקוד הצפון, שלא הזהיר את מישגב־עם בפני הפעולה הצפויה, יוסקו מסקנות מר־חיקות לכת כנגד האחראים לכך בפיקוד.

לבילבול רב גרמה הידיעה שפור־סמה בין היתר גם בהעולם הזה, על אם נקט הקיבוץ בכל צעדי הכוננות. קשה להניח שאכן ננקטו אמצעים כאלה, מאחר וחברי הקיבוץ טוענים היום שלא קיבלו התראה מוקדמת.

„חור" בגדר

ל תכן ואבן גם יברר את טענותיו של בן־גל נגד חברי המשק. אנשים המקורבים לאלוף יודעים לספר, שיאנוש ממש רותח על חברי המשק, וכי אלמלא האסון היה נוקט בצעדים חריפים ביותר כנגד האחראים על הביטחון בקיבוץ. מסתבר שהטענות של יאנוש כלפי הקיבוץ הושמעו עוד לפני הפיגוע, וכמה פעמים היו „סיכסוכים" בין פיקוד הצפון לבין חברי המשק, בין היתר לגבי אחד הבונקרים שבמקום, שלטענת פיקוד צפון הקיבוץ מנע את צה"ל מלהשתמש בו.

אחרי שיסכם אבן את חקירתו בנושא ההתראה המוקדמת, הוא יצטרך לבדוק, הפעם באופן יסודי, כיצד קרה שהמחבלים הצליחו לעבור את גדר המערכת מבלי שמישהו הבחין בכך.

היא, כי בקטע שבו פרצו המחבלים לא הותקנה כלל מערכת התראה אלקטרונית. חמשת המחבלים שפרצו למישגב־עם היו, על פי

רוח־קרב ונכונות

כ אשר תענה ועדת־החקירה, אם תענה, על שאלות אלה, היא תצטרך להגיע לדיון בפעולה בעת הפיגוע עצמו. היא

תצטרך לעסוק בנושא הכוחות הלוחמים ובחברי המשק שהיו במקום, לאחר שה־מחבלים כבר הגיעו לפעוטון. חברי המשק טוענים כי הם עזרו לכוחות צה"ל והיו ממושמעים. גורמים המקורבים לאלוף בן־גל טוענים, כי חברי המשק הפריעו במידה רבה, לא היו ממושמעים ולא נהגו על פי ההוראות. ורק בשלב מאוחר ביותר שיתפו פעולה, נשמעו להוראות ואף הצי־גו שירטוטים של המיבנים שנתפסו על־ידי המחבלים.

נראה כי נקודה זו היא נקודה כאובה אצל חברי המשק. באוזני העיתונאים ש־הציפו את מישגב־עם מיד לאחר הפיגוע, ניסו חברי המשק לטעון כי הם שערכו את נסיון החילוץ הראשון. אל תוך דפ־דפות העיתונאים סיפרו חברי משק מבו־גרים, שהסתובבו בשעת הצהריים של יום הפיגוע כשהם חמושים, על הלוחמה הפר־טית שלהם במחבלים, כשהם מעלימים מאוזני העיתונאים את נסיון הנפל הרא־שון של יחידת צה"ל לפרוץ לפעוטון. גם הרמטכ"ל הסתיר מהעיתונאים, במסיבת העיתונאים, את עובדת הפריצה של הכוח הראשון.

אין ספק שהיחידה שהגיעה בקריית־שמונה, במהירות יחסית גבוהה, היתה חדורה רוח־קרב ונכונה לחלץ את בני־הערובה תוך כדי סיכון עצמי רב. ההיסטוריה הארוכה של פעולות מחבלים שבהן מוחזקים בני־ערובה יצרה כבר סטנדרטים מסויימים בצה"ל, אם כי כל מיקרה נבדק לגופו.

היא פרצה

נתקלה באש חזקה של המחבלים, מפקדה נפצע, ועימו נפצעו עוד כמה חיילים, שהשתייכו לאחת מתוך ה־חוליות שעליהן הוא פיקד. באותה התפר־צות אומללה נפל גם החייל אליהו („אל־

דד") צפריר. בגלל הפצועים החליט המ־פקד להורות לכוח לסגת.

מיוחדים ונבחרים

מיד
אחרי הפיגוע, ובמשך שעות רבות, הקדיש יאנוש זמן לשיחות עם חיילי אותה יחידה, כדי להעלות את המוראל שלהם.

ועדת־החקי־
רה תצטרך להחליט אם ניתנה הוראה לאותה יחידה להסתער על הפעוטון, או שההוראה הקיימת אמרה בדיוק את ההי־פך, וכן אם יש מקום להאשים מישהו בפרשת הנסיון הראשון לחילוץ בני־הערו־בה. ככל הנראה יעמדו מול עיני ועדת־החקירה דבריו של קצין בכיר ביותר בצה"ל, שהיה מעורב בפרשת חילוץ בני־הערובה במישגב־עם, שאמר על חיילי אותה יחידה שהסתערו על הפעוטון ונסוגו אחר־כך: „כל אחד מהם ראוי לצל"ש. הם לחמו בטווח של עשרות סנטימטרים במחבלים שנהנו מחופש פעולה מוחלט וממחסות טובים."

נראה שחיילי יחידה מובחרת, שערכו בסופו של דבר, בשעה 10 בבוקר, את הפעולה, יזכו רק לשבחים מוועדת־החקירה של האלוף אבן. הפעולה עוררה התפעלות במיקצועיות שלה ובמיומנות שלה גם מפי הספקנים ביותר. תוך שתיים שלוש דקות הצליחו אנשי אותה יחידה להציף בירי את הפעוטון, לפרוץ פנימה ולחלץ את בני־הערובה כולם כשהם ב־חיים. מילבד כמה פציעות קלות, רובן מרסיסים ומחבטות, לא נפגע אף אחד מבני־הערובה שהיו בתוך הפעוטון בעת פעולת החילוץ. חמשת המחבלים חוסלו מבלי שהצליחו לבצע את איומם, להתנכל לבני־הערובה אם אכן ינסו לפרוץ לעברם.

שאלה אחרת שתעלה בפעם המי יודע כמה, היא שאלת היחידה המיוחדת (הימ"מ) של מישמר־הגבול. יחידה זו עוברת אימו־נים אינטנסיביים ביותר, במשך שנים רבות, כהכנה למיקרים כאלה של פיגועי מחבלים עם בני־ערובה. מאחר ובמרבית שטחי הארץ אחראית המישטרה על ביט־חון הפנים, רק טבעי הוא שלמישטרה תהיה יחידה מיוחדת לטיפול במיקרים כאלה. אולם במישגב־עם קרה מה שקרה בכל אותם הפעמים שבהם היו פיגועי מחבלים עם בני־ערובה. היחידה המיוחדת של המישטרה אמנם הגיעה לשטח,

אך גם יחידה צבאית מובחרת הגיעה לאיזור הפיגוע. מפכ"ל המישטרה, רב־ניצב הרצל שפיר, מכיר גם את היחידה שלו וגם את היחידה הצבאית, מתקופת שרותו בצה"ל. הוא ניסה ללחום על כך, שהימ"מ הוא שיבצע את הפעולה.

צה"ל רצה שהיחידה שלו תבצע את הפעולה, וכמו תמיד, ההכרעה היתה לטו־בת צה"ל. מילבד המסקנות שתצטרך ה־מישטרה עצמה להסיק, בדבר המשך קיומו של הימ"מ במתכונתו הנוכחית, יצטרך גם האלוף אבן להסיק מסקנות משלו לגבי הכפילות שבין שתי היחידות.

השמועה בצה"ל טוענת, כי לוועדת־החקירה של האלוף אבן ניתנו סמכויות לחקור בהיבטים הרבה יותר רחבים מאשר הפעולה במישגב־עם. אם הוועדה תדון בכך, או שהוויכוח הציבורי שיתעורר אחרי מסקנות הוועדה יביא לכך, אין ספק שאי אפשר להימנע ממחשבות מעמיקות ביותר ביחס להחלטות בדרג המדיני והצבאי, הנוגעות לדרכי התגובה על פעולות מחב־

יאנוש ורפול

בין הרמטכ"ל לאלוף פיקוד הצפון נרקמה מערכת יחסים מיוחדת במינה. רפול ויאנוש היו קרובים במיוחד עד לפרשת האלוף טל, שבה היתה ליאנוש עמדה שונה מאשר לשר־הביטחון. לאחר פרשת טל התקררו היחסים ביניהם. יאנוש מאשים את רפול שנכנע לוויצמן בעניין.

פטור בלא כלום אי אפשר. לכן נשלחה יחידה קטנה של צה"ל, שטיילה בדרום־לבנון במשך כמה ימים, ושבה לישראל, על פי הגדרת דובר צה"ל, „לאחר שסיימה לבצע את יעדיה." היעד היחיד של פעולה עלובה זו שנראה לעין היה, לעורר את מועצת־הביטחון ממירבצה לדיון נוסף נגד ישראל.

יוסי ינאי

איזו גירסה נכונה?

ב מסיבת כתבים צבאיים שערך ה־רמטכ"ל רב־אלוף רפאל („רפול") איתן כמה שעות אחרי הפיגוע במישגב־עם, הוא סקר את השתלשלות האירועים במקום. סקירת הרמטכ"ל עומדת בפרטים מסויימים בניגוד לתיאורו של מפקד הכוח הפורץ לפעוטון, סרן גיורא.

למרות שמסיבת־העיתונאים עם הרמטכ"ל שודרה ברדיו, ופורסמה לאחר מכן בהרחבה בעיתונים, סירב השבוע דובר צה"ל לתת למערכת העולם הזה את הסטנוגרמה, והכריז עליה כסודית. תיאורו של הרמטכ"ל במסיבת־העיתונאים על הפריצה הראשונה היה זה: „כשהגיע הכוח הראשון של צה"ל לקיבוץ, התקרבה המשאית שבה נסעו החיי־לים יתר על המידה לבית־הילדים. מן הבית נפתחה אש עזה על המשאית שנפגעה בכדורים רבים. החיילים קפצו מתוכה וחלקם רצו לעבר הבית. אחד מהם נפגע ונהרג בעת שהתקרב לבית."

הרמטכ"ל תיאר את הפעולה הראשונה כתקרית שמקורה בטעות של נהג, והסתיר מידיעת הכתבים את העובדה שהיה נסיון פריצה.

סרן גיורא בן ה־24, מפקד הכוח הפורץ, איש חטיבת גולני, סיפר במדוייק כיצד התנהלה הפריצה הראשונה:

„ההסתערות נעשתה על פי התיכנון. סגן רז הוביל את אנשיו. הוא הגיע ראשון לפתח בית־הילדים. פרץ את הדלת הרא־שית. הכוח נתקל בהתנגדות עזה. נזרק רימון. כתוצאה מן הפיצוץ נפגעו רז ואודי. רז נפצע בבטן, ואודי בגפיים. ההדף היה כל כך חזק, שהשניים ממש עפו מן הדלת אל החצר, ובתוך כדי כך נפגע מן ההדף גם צבי. מרימון אחד נפגעו שלושה לוחמים. הקרב התחולל מטווח של חצי מטר. המחבלים בתוך הבית, שאיש עדיין לא ידע את מספרם, היו מוגנים ועשו שימוש בקלצ'ניקוב שבידיהם.

סרן גיורא
פריצה מתוכננת או —

לעוני אר־פי־די וברימונייד. הם ירו אש פרועה מן החלונות והדלת.

„אחד הלוחמים, מישקה, פרץ אל החלון ונפגע בשתי ידיו. אלדד הסתער ומטווח של מטר הוא חטף צרור בראשו, נהרג במקום והוטל לקירבת הדלת. שחר פרץ בתוך כך אל החלון, ונפגע ביד. קשה לתאר את עוז־הנפש של הלוחמים, שאחרי תידרוך קצר הסתערו על הבית, בחשיכה, מבלי שיהיו להם נתונים על המחבלים שבתוכו. ששה לוחמים נפצעו, בהסתערות הזאת, כאשר המחבלים פועלים מאחורי מחסה ויורקים מכלי נשקם אש עזה.

„כוח שני, בפיקודו של עידן, פרץ לדלת אחרת. גם לעברם נזרק רימון. הם

רב־אלוף איתן
— טעות של נהג?

תפסו מחסה, הרימון התפוצץ. התרוממו והסתערו. ממש בכניסה קלטו את ההודעה לעצור. אחרי שהיו לכוח ששה נפגעים, ביניהם הרוג ופצועים קשה, לא היה טעם להסתער פנימה. הפצועים חולצו והכוח שב לאחור."

בין האירים לניגרים

ח יזקי־דיעות, על מישור יותר פו־ליטי, נתגלעו במסיבת־העיתונאים גם בין הרמטכ"ל ואלוף פיקוד הצפון, אביגדור („יאנוש") בן־גל. יאנוש הטיל אחריות מיוחדת על חיילי יוניפי"ל. לדבריו חצתה חוליית המחבלים את השטח שבין היחידה האירית ליחידה הניגרית. לרמטכ"ל היתה דעה אחרת בעניין יוניפי"ל. לדבריו אין זו בעיה לחצות את שטח יוניפי"ל, וגם אין בעיה לחצות את שטח המובלעת של רב־סרן סעד חדאד. „לעיתים קורה שיוני־פי"ל עוצר מחבלים בדרכם לישראל ומח־זירם לבסיסם," טען הרמטכ"ל. „ויש גם כמה מאות מחבלים בתוך שטח יוניפי"ל."

האלוף יעקוב אבן יצטרך לקבוע איזו גירסה צודקת — זו של הרמטכ"ל, הטוענת שהמגע הראשון עם המחבלים היה תוצאה של טעות של נהג המשאית, שהביא את הכוח למשק, או זו של סרן גיורא, המפרט את הפעולה המתוכננת היטב ואת שלב הנסיגה שלה. יתכן שהאלוף אבן יצטרך גם להסיק מסקנות לגבי חיילי יוניפי"ל ולקבוע, אם צדק האלוף בן־גל בהאשמו־תיו נגד כוח האו"ם או שצודקת הגימה הסלחנית של הרמטכ"ל.

נספחת מיוחדת מאד

(המשך מעמוד 23)

בחיפה." באותה עת, 1963, ביקר בארץ האפיפיור. ברברה התחילה ללחוץ על הערך לשלוח אותה לארץ־הקודש. הוא השתכנע, כמו־בן. זוג־האוהבים הגיע לכאן. היא נשארה חודשיים, מתוכן 14 יום בקיבוץ גיבעת־חיים, „ושוב נפל־תי על האף. האהבה נגמרה, ואני נשארתי כאן, חזרתי מהר הביתה."

היא התקבלה לעבודה בשבועון לא מוכר. ותיכננה את מה שהפ־כה עבודת־חייה. „החלטתי לראות איך חיות נזירות. פניתי למינזר, נשארתי שם חודש שלם וחייתי כנזירה. אף אחד לא ידע במה מדובר באמת. כשיצאתי כתבתי כתבה על מה שעבר עלי, וזה היה, כנראה, פצצה גדולה. לא רק שזה הפך ספר, אלא גם הגיעו בקשות לקנות הסיפור ואותי יחד. ההצעות המפתות ביותר באו מ־מערכת איל־העיתונים אכסל שפ־רינגר בהאמבורג. הייתי מאוד נבוכה. הרי בסך הכל לא הייתי מיקצועית. לא ידעתי כלום. הכל היה עניין של מזל, אבל הלכתי."

„פלופ" מוחלט

לא עבר זמן רב, והצעירה התי־יידדה עם שפרינגר. „לא הכר־תי אותו במיסגרת העבודה, אלא במיסגרת חברתית." היא מעריצה גלהבת שלו עד היום. „הוא איש דתי מאוד, נאמן. התחבנו בגלל העניין המשותף בישראל. אני חושבת שאם אהיה בצרה אוכל תמיד לטלפן אליו, והוא בהחלט יעזור."

בהאמבורג התחילה גם להת־נסות בטלוויזיה, כשהמרואיין ה־ראשון היה אוטו פון־האבסבורג, מאחרוני שושלת הקיסרים האוס־טרית, שרואיין על־ידה לפני ש־הורשה לחזור לאוסטריה.

„הכל היה נהדר, אבל היה לי קשה להישאר בגרמניה. זה לא אני. עזבתי הכל, וחזרתי הביתה."

ברברה המשיכה לעבוד בעיתו־נות, והתאהבה שוב בישראלי. שוב הגיעה אחריו לארץ. „אצלי זה הכל או לא כלום."

„ידעתי שזה יהיה פלופ מוח־לט," היא אומרת בעיניים בורקות, „ידעתי מראש, אבל הלכתי לק־ראת זה בהתלהבות רבה, כמו תמיד." וכהרגלה בקודש „שוב נפלתי על האף."

היא נשארה בארץ, בלי אהבה, בלי התלהבות ובינתיים בלי הר־בה חברים. „החלטתי להעניש את עצמי. חשבתי שאני לא בסדר. פגשתי בשני חברים שלי, עיתונ־אים שהכרתי מהביקור הקודם, סיפרתי את הצרות שלי. אחד מהם סיפר לי שיש לו חבר בקיבוץ גרופית. החלטתי ללכת למידבר.

„זה היה הדבר הכי טוב שקרה לי בחיים, לקום בארבע בבוקר ולקטוף מלונים. אני לא חושבת שאי־פעם הייתי יותר מאושרת. נהדר, אפילו להתאהב לא היה לי זמן, הכל הקדשתי לעצמי. יופי!" ואז, כשכבר היה יותר מדי טוב, הגיעה העת לשנות.

„אם הייתי נשארת, הייתי הופכת קיבוצניקית לכל ימי חיי. אולי גם הייתי חושבת להיות יהודיה. אבל לא ראיתי את עצמי איכרה, קוט־פת מלונים ועגבניות כל החיים. שוב עזבתי. הגעתי לעיר. אז כבר היו לי הרבה מאוד חברים. מישהו הכיר לי דיפלומט אוסטרי. הוא היה נחמד ועדין, והזכיר לי את אבא שלי. התחתנו. נשארנו בישׂ־ראל שלוש שנים. אחרי כן נאלצ־תי לנסוע עימו לאינדונזיה, והת־גרשנו."

ברברה חזרה להאמבורג, ועב־דה בשבועון דר שפיגל. „זה מוסד סגור לגברים. ממש שוביניזם מג־עיל. מהר מאוד רבתי עם כולם. הלכתי לאן שהייתי צריכה, לעיתון שהעורך שלו יהודי. הפעם הם דחפו אותי, כולם. גם פה היו רק גברים, אבל כולם יחד רצו ש־אני אצליח. בכלל, כל החיים שלי למדתי מגברים, הם חינכו אותי, רוב הקשרים שלי הם עם גברים."

מעורבת, לא מרגלת

ב־1972, הבירה ברברה את קנצלר אוסטריה, ברונו קרייסקי, והתחילה להיות פעילה במיפלגה הסוציאליסטית. היא הח־ליפה עוד עיתונים והוצאות־ספ־רים, ובסופו של דבר הוצעה לה מישרה של נספחת־עיתונות בישׂ־ראל. „אני כבר מזה חמש שנים פה, לא מרגישה צורך ללכת, או לשנות. אני חושבת שהייתי יכו־לה לצאת לגימלאות מכאן. לא זקו־קה לשום דבר אחר.

„אני חושבת שבעצם כל חיי הובילו לכאן. כל מה שעשיתי היה הכנה למה שאני עושה עכשיו. אני לא פטליסטית, אבל אני בהח־לט חושבת שהכל הוביל הזה."

ברברה נחשבה תמיד כחריגה בין עמיתיה. היא מכירה את כל המי־ומי. אין מסיבה בלא נוכחו־תה. כל החברים שלה ישׂראלים, וזה התחיל לצרום. „מרוב שהייתי מעורבת, התחילו לספר סיפורים. ניסו לספר לחברים שלי שאני מרגלת. אז הייתי אומרת שהמרגל היחידי בבית הוא קונפוציוס, כי לגזע שלו קוראים חמר, עירוב של פרסי, מיאמי וקאמבודי, ואני נהגתי לומר שהוא מהחמר־רוג'.

„זאת הייתה בעייה לא נעימה, אבל הבנתי. אני הייתי יותר מדי מעורבת. הרשיתי לעצמי להטיח ביקורת סרקסטית כמו כל הישׂרא־לים. לא הבנתי שלי, כזרה, אסור בעצם לעשות את זה. גם אני הייי־תי מגיבה כך, אילו הטיחו בי בי־קורת באוסטריה. הבנתי.

ביקורת אישית

„אך היה קשה. בשנים ה־אחרונות היו שביקרו אותי

הנספחת בפעולה (עם שימחה אריך)
ישראל חשובה לי וגם אוסטריה חשובה — ואפשר לחיות עם זה

אישית, כי אני ידועה כידידה של קרייסקי. למדתי להישאר רגועה, לא לענות. האמת היא שלקח לי הרבה שנים והרבה דמעות כדי ללמוד לשתוק. אבל אני מבינה את העם הזה, מבינה את הטראומה של השואה. בבית של הורי לא דיברו על זה. רק כשהכרתי את הבחור הראשון שאהבתי, הישׂרא־לי, שמעתי על זה. חזרתי הביתה וצעקתי על הורי, איך יכולתם שלא לראות מה הוא עושה? איך אטמתם את האוזניים? לכן אני מבינה את בני הגיל שלי, בישר־אל שמטיחים נגד הוריהם שהיהו־דים הובלו לטבח בלי להתנגד. אבל חשוב שיוכלו להבין אותנו, את הצעירים. לפעמים אני חושבת שזה הכוח המניע לכל העבודה שלי כאן."

אותם שהאשימו אותה בהאשמות שונות, טענו שאינה יכולה לה־יות כל כך מעורבת גם באוסטריה וגם בישׂראל, שאין נאמנות כפולה. „זאת ביורוקרטיה מחשבתית," היא אומרת בלי כעס, ובהרבה הבנה, „זאת ביורוקרטיה שנובעת מחששות וצורך בביטחון. אין לי כל קונפליקטים. אני אוסטרית נאמנה, ואוהבת־ישׂראל נאמנה. אין לי בעייה דתית, כי אינני שיי־כת לכנסיה מסויימת, ואיני רואה את עצמי כאדוקה. לולא זה היה כך, היה לי אולי קונפליקט דתי. אבל גם זה איננו. המדינה הזאת חשובה לי. לא יכולתי לחיות בילי־עדיה. גם אוסטריה חשובה לי, וגם בילעדיה לא היה טעם לחיים. אני בהחלט יודעת שאפשר לאהוב את שתיהן, להיות נאמנה לשתיהן, בלי כל עימותים עם עצמי ועם אחרים."

לאיריס, משה וטים פרסקי

מזל טוב
להולדת הבת

טלה והחברים

דע אם חברך דובר אמת

בעזרת "המחשב הגרפולוגי" של הגרפולוגית המפורסמת חנה קורן

נסה חינם בביתך את המחשב הגרפולוגי במשך שבוע ימים ותוכל לגלות מספר רב של תכונות באופייך ואישיותך וכן באלה הסובבים אותך. הייה מסמר הערב והכר בחבריך תכונות שעליהן לא היו מספרים לך. גצל את המחשב לקידומך האישי ולמעמדך בין קרוביך.

כיצד הוא פועל?
במחשב 3 גלגלים וחלונות תצוגה המפרטים עשרות תכונות אופי על־פי למעלה מ־100 סוגי כתב־יד שערכה הגרפולוגית חנה קורן.

מבצע לקוראי העולם הזה
שלח עוד היום את התלוש המצורף ותקבל לביתך את המחשב הגרפולוגי במחיר מיוחד (רק לקוראי העולם הזה).
ניתן להזמין את המחשב הגרפולוגי בטלפונים: 03-238479, 02-242469.

לכבוד
נ.ר.ג. — המרכז הישראלי לשיווק ישיר
רח' אבן־גבירול 3, תל־אביב
נא לשלוח אלי את המחשב הגרפולוגי אשר יעזור לי בגילוי תכונות ויקדמני בחברה. באם לא אהייה מרוצה, אחזירו אליכם בתוך שבוע ללא פגמים וכספי יוחזר במלואו.
רצ"ב צ'ק ע"ס —435. ל"י + 35 ל"י דמי אריזה ומשלוח.
שם.....
כתובת.....

נחמד מאוד להיות חשוב
אך יותר חשוב להיות נחמד

האם ניסית פעם להיות נחמד למשל לפקיד בדואר, לנהג באוטובוס, לשכן מהקומה החמישית, סתם ככה, מבלי לצפות שתצמח לך מזה תועלת? היה נחמד, אמור מלה טובה!

אנחנו משתדלים

לקבלת חומר הדרכה, כתוב לאזרחים למען איכות חיים, ת.ד. 1097 גבעתיים

אתה והלירה

1 לירה ישראלית אחת תשכ"ט

מאת יגאל לביב

אייזנברג סירב לפגוש את דויד גולן

כאשר רכש **שאול אייזנברג** את „הבנק הבינלאומי הראשון", ביקש המנכ"ל, **דויד גולן**, לפגשו. אייזנברג סירב לראותו, וטען כי אין לו עניין לראות מנכ"ל לשעבר.

אחר־כך התברר לאייזנברג כי בתקנות ההסכם בין הבנק לממשלת־ישראל נקבע כי ל„בנק ישראל" זכות־וטו על החלפת מנכ"ל. רק אז הסכים לראות את גולן, והיקצה לו 20 דקות, כשהוא מפגין בהם חוסר־נימוס וגסות.

בישיבה הראשונה של הדירקטוריון החדש של הבנק תבע **מיכאל אלבין**, נציג אייזנברג, להחליף את רואי־החשבון של בנק ברואי־החשבון של אייזנברג. גולן ניסה לסרב, ונאלץ להיכנע. אחר־כך תבע אלבין כי ימנו אותו כמנהל בחברת־הנאמנות של הבנק, המנהלת את קרנות־הנאמנות שלו. גולן התנגד וטען כי לא נאה לדירקטורים של הבנק לכהן בהנהלות חברות־בת.

אלבין, שהוא מגדולי אנשי־הבורסה בישראל, היה יכול להשפיע על הבורסה בעזרת השליטה על הקרנות.

גולן גם התנגד כי הבנק יהיה החתם של תשקיף „חברת קיסריה" של אייזנברג, ודרש להדפיס על העטיפה אזהרה בדבר הסיכון ברכישה. על רקע זה התפטר מן הבנק, ומחליפו, **בנו צדיק**, הסכים להיות חתם של ההנפקה. אבל גם צדיק התקומם כאשר דרשו ממנו נציגי אייזנברג להתערב במיסחר בבורסה, ולהעלות את מניות הבנק, ופנה ל„בנק ישראל" שהבהיר לאייזנברג כי מוטב שימכור את הבנק.

מכירת הבנק לקבוצת „דנות" תאפשר את הכנסת „בנק לאומי" כשותף לבנק. „בנק לאומי" נתן ערבות בנקאית לעיסקה, בנימוק שכל הרוכשים הם לקוחות שלו. הבנק יהיה גם ערב להנפקת המניות של חברת „דנות", המיועדת להביא עשרה מיליון דולר לתשלום לאייזנברג. כחתם הבנק ירכוש את כל המניות שהציבור לא ירכוש, וכך יהפוך „בנק לאומי" לבעל־מניות ב„בנק הבינלאומי".

„בנק לאומי" עומד מאחרי הרכישה, כפי שמתברר מעיסקה אחרת. „בנק לאומי" מקים בנק לעסקים עם קבוצת „דנות", ולמרות רכישת „הבנק הבינלאומי" הוא ממשיך בהקמת בנק העסקים כמו קודם. יש אפשרות סבירה כי במקום קבוצת „דנות" יהיה „הבנק הבינלאומי" שותף עם „בנק לאומי" בבנק העסקים. „לאומי" רוצה לשתף בבנק העסקים את „בנק ורבורג".

אגב, לפני כשנה הוכן כבר תשקיף של בנק עסקים דומה, שהיה צריך להיות מוקם על־ידי „בנק הפועלים" ו„הבנק הבינלאומי". התוכנית נדחתה בגלל המצב.

„ביזנס־וויק": צפויים עודפי נפט

בעוד שר־האנרגיה, **יצחק מודעי**, מהלך אימים על הציבור בדרישתו להכפלת מחירי הדלק, ממשיך השבועון רב־היוקרה „ביזנס־וויק" לטעון כי צפויות ירידה במחירי־הדלק והיווצרות עודפים של הנוזל השחור.

בגליונו האחרון (7 באפריל) נמסר כי החלטת סעודיה להמשיך בהפקת 9.5 מיליון חביות ליום תבטיח שוק רך ויציב במחיריו. לזאת יש להוסיף ירידה של 7% בצריכת הדלק בארצות־הברית, וגם שורה של מדינות נוספות, ובעיקר יפאן, יקנו מיליון חביות ליום פחות בקיץ הקרוב. כמויות העודפים הקיימות והירידה בביקוש, מבטיחות עודף של שני מיליון חביות ליום. כך, למשל, כיום נסחרים במחירי שוק חופשי רק 700 אלף חביות ליום, לעומת שלושה מיליון ביום בסוף 1979.

שר־הנפט הסעודי, **זאכי אל־ימאני**, מאמין כי החלטתו תכריח מדינות־נפט אחרות לחזור למחירי־נפט ממושמעים יותר. כמה מדינות הודיעו כי יקטינו את התפוקה, ולא יורידו מחירים. משקיפים מאמינים כי הירידה בתפוקה האיראנית נובעת מהקטנת הביקוש, כתוצאה מן החרם האמריקאי, וכן המחיר הגבוה ב־6 דולר מעל למחיר אופ"ק, שהוא 28 דולר לחבית. אולם גם במחיר אופ"ק מתקשה עיראק למכור את כל הנפט שלה.

מייק פנחסי פתח מישרד נסיעות

מייק פינחסי, מייסד ומנהל שרות־שלום ב„אל על" מאז היווסדו, פרש מעבודתו ופתח מישרד־נסיעות בשם

פורש פינחסי
שלום לשירות

„קלאסיק טורס". פינחסי פרש מ„אל על" במסגרת תוכנית־הפרישה־מרצון, הכוללת, פיצויים מוגדלים.

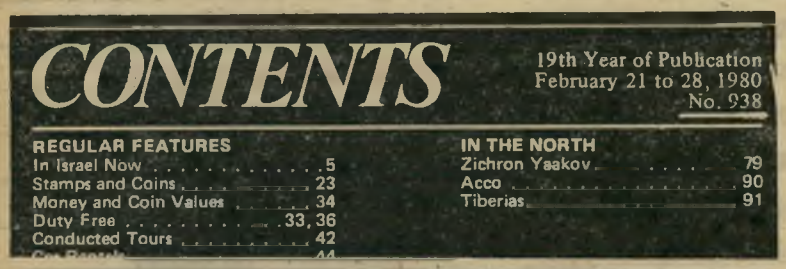
כך חוסכים ב„אל־על"

בשבת האחרונה נפשו במלון „לרום" בתל־אביב מי שהיה מנהל סניף ישראל של „אל על", **דויד שימעוני**, ומישפחתו. לארוחת־הבוקר הסבו עימו, ועל חשבון החברה, יותר מעשרה אנשים, כאשר הם משוחחים בעליצות על החיים שהם עושים על חשבון החברה. כאשר אחד מהם אמר לשימעוני כי אם יראה אותם **יגאל הורביץ** הוא יקבל התקף־לב, השיב שימעוני כי בין כה וכה החברה מחוסלת, ולכן כדאי לעשות חיים כל עוד ניתן, על חשבונה.

„השבוע בישראל": אותה גברת בשינוי אדרת

השבועון „השבוע בישראל", שיצא לאור בשנים האחרונות מדי שבוע וכלל חומר אינפורמטיבי ומודעות המיועדות לתיירים, התחיל בחודש האחרון להדפיס במשך שבועיים רצופים את אותה החוברת בשינוי העטיפה בלבד. כך, למשל, הופצה ב־21 בפברואר חוברת מס' 938 שבשערה צילום של ראש־הניקרה, ועל העטיפה נכתב כי זוהי „שנה 18". בתוך החוברת נכתב כי זו „שנה 19". ב־28 בפברואר הופצה חוברת שבשערה בת־ים, ועליה כתוב „שנה 19", ומיספרה 939. השוואת שתי החוברת מראה כי מילבד החלפת השערים, כל התוכן זהה בהחלט.

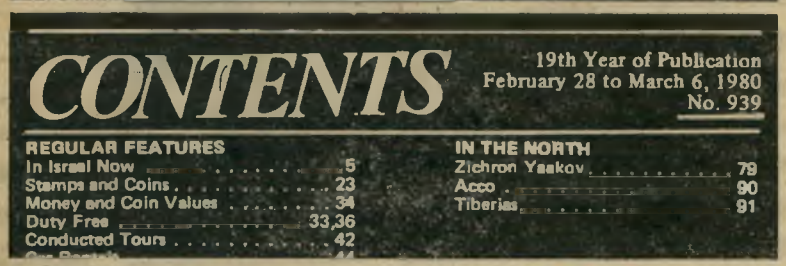
אברהם („כושי") **לוי**, יועץ ל„השבוע בישראל", אמר כי הוחלט על הוצאת השבועון אחת לשבועיים, כדי לחסוך בהוצאות, וכי המפרסמים יודעים זאת.

CONTENTS

19th Year of Publication
February 21 to 28, 1980
No. 938

REGULAR FEATURES		IN THE NORTH	
In Israel Now	5	Zichron Yaakov	79
Stamps and Coins	23	Acco	90
Money and Coin Values	34	Tiberias	91
Duty Free	33, 36		
Conducted Tours	42		

CONTENTS

19th Year of Publication
February 28 to March 6, 1980
No. 939

REGULAR FEATURES		IN THE NORTH	
In Israel Now	5	Zichron Yaakov	79
Stamps and Coins	23	Acco	90
Money and Coin Values	34	Tiberias	91
Duty Free	33,36		
Conducted Tours	42		

עמודי הפתיחה של השבוע בישראל
רק מיספר שונה

מחזור רשת מיסעדות „ספארי" יותר מ־100 מיליון לירות

מחזור רשת המיסעדות „ספארי" עבר את ה־100 מיליון לירות בשנת 1979, מסר **בריאן ליידן**, מבעלי הרשת. „ספארי" מפעילה שש מיסעדות, ופתחה לאחרונה מיסעדת־דגים בחוף מלון „פלאזה" בתל־אביב. המיוחד במיסעדה ה־חדשה, הקרויה „סיפארי", הוא שהיא מגישה תמורת 300 לירות כל כמות של מנות ראשונות ודגים ויין שירצה האוכל.

הרשת שייכת לקבוצת עולים מדרום־אפריקה, המורכבת מבריאן ליידן, **אלן אלטשולר, רוי פרס** והישראלי **אריה ליפסון**. הרשת פתחה גם מיסעדה סינית בשם „קנטון האוז" בסביון, בשותפות עם הסיני **ג'ונסון**, שעבד במיסעדות **רפי שאולי**, ועם **משה שפר**, בן־דודו של שאולי.

ליידן מסר כי למרות המיתון לא ירד המחזור הריאלי, ביגלל המחירים הנמוכים של המאכלים. יחד עם זאת יש ירידה מתמדת ברויוחיות, ביגלל ההתייקרויות.

תשלום עבור רכב צמוד יעלה 10 אלף לירות לחודש

התשלום שמשלמים מחזיקי רכב צמוד יעלה ל־10 אלפים לירות לחודש — כך הוחלט בצמרת האוצר. כיום משלמים כל המשתמשים ברכב ממשלתי רק 3000 לירות משכרם, תמורת הרכב והחזקתו המלאה.

„מזרחי" מכר ל„פועלים" בניין ורכש את „תדיראן"

„בנק המיזרחי" מכר ל„בנק הפועלים" בניין לא־גמור בדרך פתח־תיקווה, ליד „בית־הדר", בסכום של מאה מיליון לירות. „המיזרחי" חשב תחילה להעביר לשם את מרכזו. „הפועלים" יעביר לשם את הנהלת איזור תל־אביב.

„בנק המיזרחי" רכש את „בית תדיראן" בדרך השלום, ויעביר לשם את הנהלת „הבנק למימון וסחר", משדרות רוטשילד. הבנק שייך ברובו (70%) ל„בנק המיזרחי", והיתרה לקבוצת **יוסף ריגר, אברהם פילץ ודוב לאוטמן**. מנכ"ל הבנק יהיה **מייק זינגר**, לשעבר חשב „אל על".

שוב מחסור בעופות קפואים

המדיניות השלומיאלית של מישרד־החקלאות יצרה שוב מחסור חמור בעופות קפואים, אחרי שלפני כמה שבועות היו עודפים גדולים בעופות אלה. רק לפני חודש מכרה המדינה 2000 טונות עוף קפוא, במחירי הפסד, למיזרח אירופה, ואילו בעיקבות הוזלות המחירים בפסח אזלו לחלוטין העופות. גם המגדלים הקטינו את כמות העופות שהם מייצרים, כך שתוך זמן קצר יהיה מחסור חריף בעופות קפואים.

המחסור בעופות כבר גרם להתייקרות מחירי ההודי בעשר לירות לקילו, ומחירי הבשר הקפוא בעשרים לירות קילו. מחיר קילו בשר קפוא יגיע עתה ל־360 לירות הקילו.

במדינה

(המשך מעמוד 40)

ובליל הגניבה היה נהג תורן במחנה הצבאי. תורן איתו היה חברו ארמונד ברדוגו. השניים ישנו בחדר אחד. בשעה שלוש לפנות בוקר, העיר פלאח את ברדוגו משנתו, וביקש ממנו לספר כי כאשר הלך לישון, בחצות, ראה את פלאח ישן כבר שנת ישרים. בזה חשב לבסס את האליבי שלו.

שוטרים שעברו באיזור לוד ב־

פרקליטה דותן
האם האמא מתה?

אותו לילה, הבחינו במשאית צבאית החונה בנסיבות חשודות ליד מוסך נטוש. השוטרים הציצו במשאית וראו כי על שתי ספרות יש צבע טרי, שפשוף קל גילה, כי הספרות 3 ו־0 שונו ל־8. בתוך מגירת תא הנהג היתה גלויה על שם מאיר פלאח, והמפתחות במגוע היו המפתחות האוריגינליים של הרכב. מתוך המשאית פורקו כבר בחלקם 25 מזגנים בעלי סימון של צה"ל.

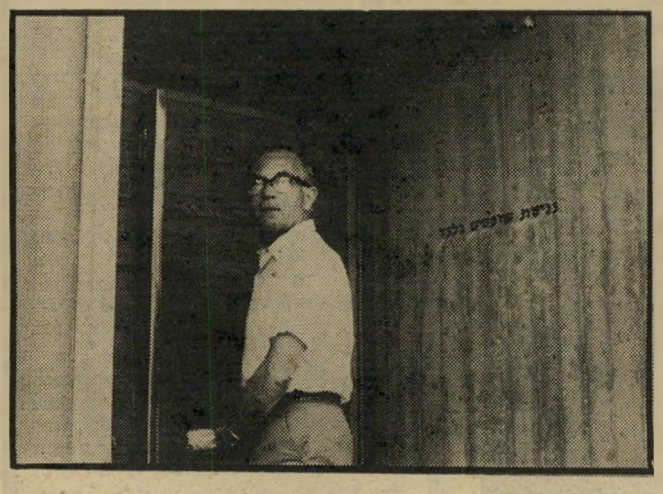
המתג שוא פעל. המישטרה הצבאית היא שהגיעה אל פלאח ועצרה אותו. יחד עימו נעצר גם הנהג התורן השני, ברדוגו. מאיר פלאח הכחיש הכל. לעומת זאת נשבר ברדוגו מהר וסיפר שברדוגו ישבר ויחליט שלא להקליט את חברו, וילחץ על המתג. אולם לא המתג הוא שהפסיק את פעולת הרשמקול, וההקלטה נמשכה.

הטעות היחידה של פלאח היתה כאשר חשב, כי העניין יובא לבית־דין צבאי, וישבו בו שלושה קצינים. אך הפרקליטות החליטה להעמיד לדין גם את אחיו ויליאם שהוא אזרח, לכן הובא המישפט בפני בית־המישפט המחוזי. אך הטקטיקה שהציע לחברו לנקוט נשמעה משכנעת גם שם. להכחיש הכל, לבכות בפני השופט, ולספר לו, כי ההודאה נגבתה אחרי מכות קשות ואיומים, היא שיטה נקוטה בידי עבריינים. פלאח גם ניסה לעורר את רחמי חברו.

כדי לחזק את הלחץ, הזכיר שוב ושוב, כי במישפט יהיו נוכחים הרבה מחבריו ובני מישפחתו, ואם ברדוגו לא יחזור בו מעדותו, הוא בסכנה. ולבסוף הבטיח לברדוגו שאם יהיה גבר, וידבק בגירסתו, הרי שבעזרת הסניגור הטוב שמישפחתו תעמיד לו הוא בוודאי יצא זכאי.

פלאח לא ידע כי כאשר הוא מנסה ל„עבוד" על בית־המישפט, מנסה המישטרה „לעבוד" עליו. מהעדויות בפני בית־המישפט הסתבר, כי המישטרה השתמשה באחת השיטות המתוחכמות שלה כדי לגרום לעצירים לדבר. ברדוגו ופלאח, נלקחו במכונית צבאית למחנה אחר, כאשר ידיהם כבולות באזיקים, והם מלווים על־ידי קצין. בדרך בויים על־ידי הקצין קלקול במכונית. הוסבר לעצירים, כי יש לחפש טרמפ, ונהג המכונית הצבאית שעצר לא רצה בתחילה לקחתם, וטען, כי מחכה לו סגן־אלוף בירושלים. רק אחרי מאמצי שיכנוע מרובים לקח הנהג את שני העצורים. הללו היו בטוחים, כי הכל מיקרי ושוחחו ביניהם בחופשיות. למעשה היה הכל מתוכנן מראש, ובמכונית ה„טרמפ" היה מכשיר הקלטה סמוי.

עד עויין. כאשר הביאה התובעת דותן את תמלילי ההקלטות בפני בית־המישפט, הזכירו המתמחות לשופט, כי לפי חוק האזנת סתר, אין הקלטות אלה

שופט כהן
לבכות בדאווין

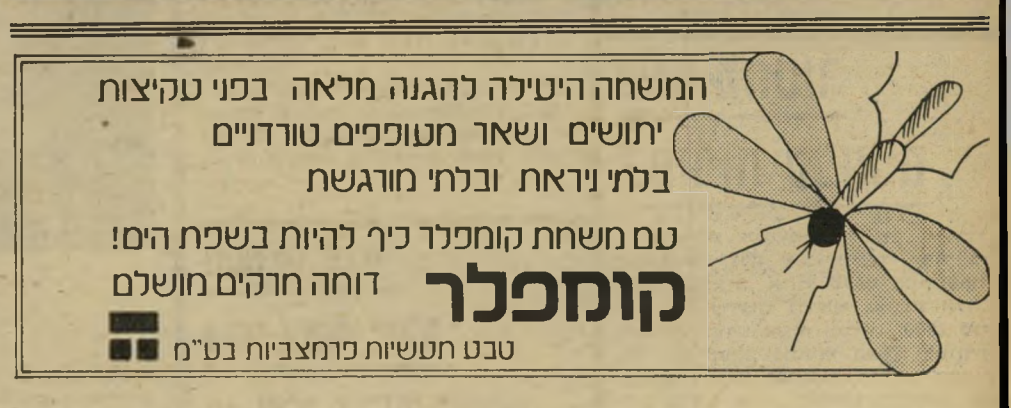
את כל הידוע לו לחוקרים. הוא סיפר שפלאח הודה בפניו, כי הוא שפרץ למחנה ולקח את המזגנים, וכי אחיו, ויליאם, הוא ששתתף איתו בפריצה.

לדברי השוטרים הצבאיים הסכים ברדוגו לעזור להם ולהקליט את פלאח. מומחה של המישטרה האזרחית התקין בחגורת מיכנסיו של ברדוגו מכשיר הקלטה, ובכיסו הכניס מתג. השוטר סיפר לברדוגו שאם הוא רוצה להפסיק את ההקלטה כל שעליו לעשות הוא ללחוץ על המתג. היה זה תרגיל פסיכולוגי יפה. החוקרים חששו קבילות, אלא אם כן התקיימו תנאים מסויימים. מאחר שבבית־המישפט הופיעו הנאשמים ללא סניגור, ציווה השופט להעמיד חדר מחדרי בית־המישפט לשני הנאשמים ולהשמיע להם את ההקלטות במקורן. כאשר אחת המתמחות של השופט עומדת לרשותם לעזרה.

כאשר עלה ברדוגו על דוכן העדים הוא נראה מפוחד ונבוך. הוא הביט לצדדים ונראה, כי חשש מחבריו של הנאשם. הוא הכחיש, כי נשא על גופו מכשיר הקלטה.

(המשך בעמוד 49)

חשבון עובר ושב

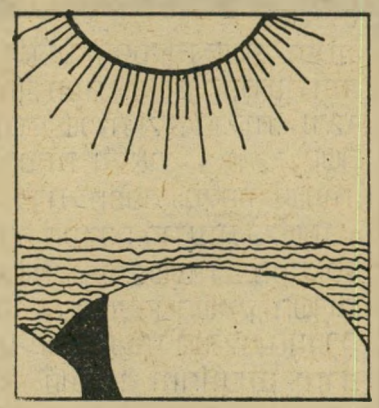
לא עכשיו

אלא

במאי

כשאני פותח את העיתון, ועובר עליו עבירה, אני רואה שהמון פרשנים שואלים למה תיפול הממשלה דווקא במאי ולא עכשיו. ובכן, התשובה היא זו: לפני מאי לא יהיה מי שיפיל את הממשלה, וגם לא תהיה ממשלה בשביל ליפול.

עד מאי המון שרים יהיו בארצות־הברית — בגין בעצמו, וייצמן, שמיר,

השר בורג משתזף בכנס שוטרים באקפולקו

שרון, מודעי ומי יודע מי עוד. רק לקראת תחילת מאי יוכלו להביא את השר בורג מכנס־שוטרים באקפולקו, את המר ואבו־חצירא מכנס־רבנים בוואיקיקי, את פרס מכנס סוציאליסטי בברייטון, את בר־לב מכנס־פרשים ביער בולון, את רבין מכנס זה־או־אחר בוונציה, את אמנון רובינ־שטיין מפאלמה־דה־מיורקה, את הרב לו־רנץ מלאס־וגאס, את שרה שטרן־קטן מטאהיטי, את פלומין מרודוס, את תלמי מקורפו ואת קורפו מאי־בהאמה.

בתחילת מאי יהיו חברי־הכנסת וחברי־הממשלה בהרכב מלא, שמנמנים, שזופים וחסונים, ויגשו במרץ להפלת הממשלה.

דייויד יום וממשלת ישראל

משכיל יהודי אחד הסביר לי שהממ־שלה הזאת רוצה לעשות לפוליטיקה מה שעשה הפילוסוף הסקוטי דייוויד יום לפילוסופיה.

עד ימיו של דייוויד יום היה מקובל בשדה הפילוסופיה שלכל דבר יש סיבה. שום דבר לא קורה סתם ככה. דוגמה: אם כדור הביליארד האדום נכנס לחור, זה מ פ נ י שכדור הביליארד הלבן פגע בו. בא דייוויד יום, ואמר: מה פית־אום? איך אפשר להוכיח שזה מ פ נ י? כל מה שאפשר להגיד על בטוח זה ש־הכדור האדום נכנס בול א ח ר י שהלבן פגע בו. אבל ה מ פ נ י זה סתם המ־צאה שלנו. ככה נתן דייוויד יום מכה קשה לעניין הסיבתיות, ועד היום מת־רוצצים הפילוסופים כמו עכברים ומחפ־שים תשובה לקושיה של יום.

אותו דבר ממשלת־ישראל. עד שקמה ממשלת־ישראל שלנו היה מקובל בשדה הפוליטיקה שלכל החלטה פוליטית יש

הפילוסוף הסקוטי דייוויד יום

איזו סיבה. דוגמה: מדינות אירופה תומ־כות בפלסטינים ביגלל הנפט. באה ממשלת בגין וקבעה: לא עוד! מי אמר שצריך סיבה? הנה אפילו הוכחה: אנחנו מקבלים לפחות פעם בשבוע החלטה פו־ליטית שאין לה שום סיבה! סתם ככה! פשוט בא לנו!

ענייו של משאבה

„מורי ורבותי" היא הצורה האשכנזית של „אחי ואחיותי", כמו ש„במטותא מלומדי" היא הצורה האשכנזית של „ראה ידידי", וכמו שמנחם בגין היא הצורה האשכנזית של דויד לוי.

את זה גילו כבר לפני, אבל עד עכשיו חשבו הפרשנים, בטעות, שדויד לוי מחקה את מנחם בגין. זאת לא האמת.

האמת היא שמנחם בגין ודויד לוי זה אותו האיש.

אני גיליתי את זה כשיום אחד הפשיל מנחם בגין את שרוולָיו גבוה מדי וראיתי את הוונטילים. דויד לוי זה בסך הכל הצורה הנפוחה של מנחם בגין.

וככה זה קורה: כשלעוזר של בגין, יחיאל קדישאי, נדמה שתחת לדבר אל המורים והרבנים צריך לדבר לאחים ולאחיות, הוא בא עם משאבה פשוטה של אופניים, תוקע אותה בוונטילים המתאימים, ומנפח למנחם בגין את הלחיים, הידיים, החזה, התחת והרגליים. נשאר לו רק להוריד למנחם את המישקפיים, להלביש לו פאה של אורי גרוס, ולשלוח לדרך דויד לוי זז ומדבר.

כשגומר הדבר הזה את תפקידו אצל אחיו ואחיותיו, בא יחיאל קדישאי עם גפרור, תוקע אותו בוונטילים, האוויר יוצא בשריקה ומנחם בגין חוזר לגודל הטבעי שלו, ונח יומיים.

מזה מתקבלת המשוואה הבאה:

דויד לוי = מנחם בגין + משאבה — גפרור.

הטלאי

נניח שבעיקבות ריבוי נישואי־התערובת תחליט ממשלתנו מחר־מחרתיים שכל ערבי הגאה בעמו (או לא) יהיה חייב לשאת טלאי ירוק־בהיר על דש בגדו. זה גם יקל מאוד על עבודת השוטרים, הקבלנים ומשכירי־הדירות, שלא יצטרכו לסמוך על סימנים מפוקפקים כמו מיבטא או צבע־עור. יהיה ברור מי הוא מי. לא בשמיים החלטה כזאת, ויש בה הרבה הגיון. אבל לא ההחלטה עצמה מעניינת אותי הפעם, אלא התגובות המעורבות של הגורמים הפוליטיים השונים כלהלן:

מיפלגת העבודה טוענת שהחלטתה האומללה של הממשלה ממחישה את הצורך בבחירות חדשות. **ריכוז מפ"ם** יציין שבהתחשב במצבה של תעשיית־הטכסטיל בארץ מורה החלטה זו על קהות־החושים של הממשלה כלפי הציבור. **סיעת ש"י בכנסת** אומרת שההחלטה תכניס אותנו לעימות עם הנשיא קארטר ועם יהדות התפוצות. **ח"כ היללּ זיידל** מגלה אומץ: „זוהי החלטה שאין בה שום תוכן מהותי והיא טעות מבחינת העיתוי". מסקנתו הנחרצת של ח"כ יוסי שריד היא שפרופסור יגאל ידין צריך לפרוש מהממשלה, כדי לא לבייש את בוחרי ד"ש, ואילו **חוגי ה' באייר, ו' בסיון וז' בעין** יציינו שההחלטה פוגעת בעקרונות מגילת־העצמאות, ניקיון המדרכות ותרבות־הדיבור.

זהו, בערך. הקורא חד־העין יבחין מיד שהמילים „ערבים", „פלסטינים", „אפלייה", או „גזענות" אינן מוזכרות כלל בהודעות של כל המיפלגות, הריכוזים, התנועות, האישים והחוגים. זה בכלל לא שייך לעניין.

מי שחושב שאני מגזים, יעבור בבקשה על תגובות האופוזיציה על החלטת הממשלה בעניין חברון.

*שביתת־רעב דה־לוכס

אחד הדברים המעצבנים בזמן האחרון זה שראשי המועצות המקומיות ביו"ש עושים שביתת־רעב כבר איזה חודש, ואף אחד לא שם לב, חוץ ממני.

יושבים להם כמה בחורים מפוטמים בשניים־שלושה אוהלים ציבעוניים ונוחים (זכר ליציאת מצריים) ליד הכנסת, ליד האוהלים חונות מכוניות אמריקאיות ו־גרמניות (זכר לשואת יהודי אירופה) וטו־ענים שהם לא אוכלים, ושזה לא סתם דיאטה. באים אליהם אורחים, לוחצים ידיים, מקבלים חומר הסברה, וזהו.

תופסים? אף אחד מהרעבים האלה לא מגלה סימני־תשישות, לא מובהל ל־בית־חולים, לא מספרים לנו על כמות הכולסטרול בדמם, כלום.

ולמה זה מרגיז אותי? למה אני היחיד בכל אמצעי־התיקשורת ששם לב לזה בכלל? או!

האמת היא שתמיד עניין אותי לדעת מה יקרה אם אחד משובתי־הרעב ימות בגלל ההפגנה שלו. אז עד היום דווקא לא כל־כך בא לי שזה באמת יקרה, למ־רות העניין. אייבי נתן ובאלה, למה ש־ימותו? אבל הפעם זה נראה לי ממש הזדמנות־פז, ודווקא הפעם לא קרה כלום. פשוט שום דבר.

מכיוון שאני לא מאמין בניסים, אומר את דעתי גלויות: לדעתי כמה מן הפטי־מים האלה מהמועצות המקומיות בכלל אוכלים. הם החליטו שאם אפשר לקיים עשר שנים התנחלות־דמה, אפשר גם לעשות חודשיים־שלושה שביתת־רעב דמה, וככה יוצא שהם בעצמם אוכלים עוף, ואנחנו אוכלים את הלוקשען.

המועמד שלנו

כניסתו של מר יצחק שמיר למישרד־החוץ, מספר לי המקור שלי, הפיחה רוח־חיים בעניינים, והביאה לגיבוש ה־מדיניות האמריקאית (ווסט־פוליטיק) של ממשלת־ישראל.

הכל התחיל בהקרנה פרטית של הסרט „השליח ממנצ'וריה" בנוכחות ראש־הממשלה שלנו, שר־החוץ שלו והרעיות של שניהם. בסרט הזה מראים איך הקו־מוניסטים המגעילים מנסים להשפיע על בחירת נשיא ארצות־הברית, ולהביא ל־בחירת המועמד שלהם למישרה הרמה. בסרט גם משחק לורנס הארווי (יהודי) תפקיד ראשי.

המקור שלי אומר שבזמן ההקרנה עפו קללות בפולנית נגד הקומוניסטים, ולורנס זכה בשבחים על מישחקו. ראש־הממשלה שאל אם זה לא השחקן שבא

רגאן (מימין) ואנדרסון (משמאל), אחרי הצמדת המיטענים הפלאסטיים, רגע לפני הפיצוץ

לפני שנה יחד עם הג'ינג'ית מ„בועות", ושר־החוץ אמר שאם הזיכרון שלו אינו מטעה אותו, זה דווקא השחקן שיש לו ביחד איתו תמונה יפה בלישכת יו"ר הכנסת.

הקיצור, ראש־הממשלה ושר־החוץ סיכ־מו שאמנם הקומוניסטים יאסנה חולירע, אבל הרעיון עצמו ראוי לעיון, ולא יזיק אם מדינת־ישראל, שהיא מדינת־מפתח בעולם החופשי, תעשה משהו למען בחירת נשיא אמריקאי שיהיה טוב בש־ביל היהודים.

עכשיו התחילה הרבה עבודה שחורה. ראשית, שלחו את המועמד עצמו. אחר כך נשלח וייצמן ללכלך את קנדי. בגין יסע לקלקל לקארטר, אריאל שרון יב־דוק איפה להציב את הצלף בשביל בוש, מודעי יהפנט את בראון, ושמיר יצמיד לרגאן ולאנדרסון מיטענים פלאסטיים. ככה ייצא שבספטמבר—אוקטובר יישאר רק המועמד שלנו, אזרח אמריקאי כשר, בעל אמונה דתית עמוקה ועמדות פולי־טיות תקיפות — הרב מאיר כהנא.

על המיקריות בהיסטוריה

ההיסטוריון שטען כי ההיסטוריה אינה אלא מיקרה מחורבן אחד אחרי משנהו בוודאי התכוון להיסטוריה של מדינת־ישראל בשנתיים־שלוש האחרונות.

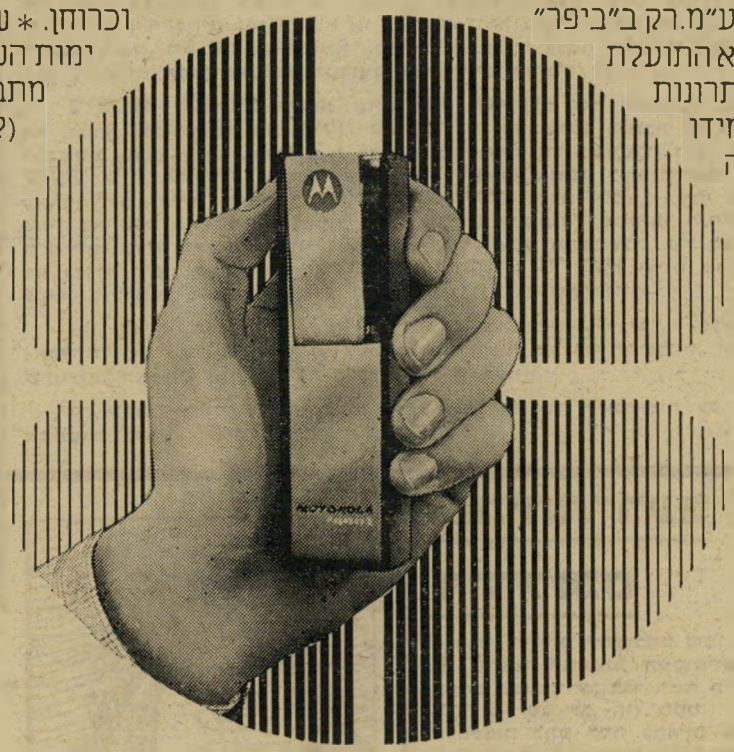
מאת שלמה פרנקל

מי עומד מאחורי הביפר שלך?

הביפר הוא הפרט הפחות חשוב במערכת התקשורת. למעשה אין דבר יותר קל מלחלק מכשירים ולצפצף. אבל שרותי ביפר זה הרבה יותר מכך. שרותי ביפר מחייבים השקעה עצומה בציוד יקר ומתוחכם, נהלי תפעול הבנויים לנהל ולפקח על מערכת תקשורת מורכבת, בצורה יעילה וללא תקלות. יש רק חברה אחת בארץ הערוכה למתן שרותי ביפר ברמה בינלאומית גבוהה. חברת "ביפר" בע"מ. רק ב"ביפר" בע"מ תהיה מסוגל להפיק את מלוא התועלת מהביפר שבכיסך. שים לב היטב ליתרונות הבלעדיים ל"ביפר". יתרונות שהעמידו את "ביפר" בעמדת "חברה למתן שרותי תקשורת" להבדיל מ"חברה להפצת מכשירי איתור".

* מוקדי הקשר ממוקמים במקום - ות הטובים בארץ. * מרכזייה מהמתקדמות בעולם, המכילה כמות טלפונים אשר אינה מאפשרת מצב "תפוס".

* מערך תקשורת חליפי, לשעת חירום (הפסקות חשמל ופגעי טבע). * זמן התגובה המהיר ביותר. מעת מסירת ההודעה ועד לקליטתה בביפר, עובר זמן הנמדד בשניות ולא בדקות. * נהלי קשר בלעדיים המבטיחים דיסקרטיות מלאה. * נהלי קשר מיוחדים המונעים שיבושים בהעברת מספרי טלפון ושמות. * נהלי קשר המבטיחים העברת הודעות כלשונן ... וכרוחן. * שרות מהימן 24 שעות ביממה, כל ימות השנה. * כל מערך השווק והשרות מתבצע ישירות ע"י הנהלת החברה (ללא סוכנים ומתווכים) יתרון המבטיח טיפול מסור ומיידי בכל פנייה. יתר על כן, בטענות... ובמחמאות יש לך אל מי לפנות. אלה הסיבות מדוע מפעלים, חברות ומוסדות מהשורה הראשונה מעדיפים את "ביפר". אלו הסיבות מדוע גם לך כדאי להצטרף למנויי "ביפר". ולהנות משרותי תקשורת ברמה שאין דומה לה בארץ.

ביפר BEEPER

משרד ראשי:
מלון "שרתון", רח' הירקון 115 ת"א,
טל. 288247

להלן רשימה חלקית של לקוחותינו:
טלרד, חברת החשמל, קוקה-קולה, בנק הפועלים, בנק המזרחי, הסנה, הפניקס, דפי זהב, אלקטרה, ישראליפט, מפעלים מקבוצת כלל, פיוניר קונקריט, קופ"ח כללית, החברה הדרומית לשווק, מילכוד, גיבור טקסטיל, סברינה, אנגלו סכסון, נעלי גלי. חברות לעיבוד נתונים, שמאים, רופאים ועוד.

ADMARK

במדינה

(המשך מעמוד 46)

ואם לא תצליח התובעת להוכיח, כי ברדוגו הסכים להקלטה, לא תהיה ההקלטה קבילה לפי החוק החדש. לכן ביקשה דותן להכריז עליו כעל עד עוין. והבטיחה גם להביא עדות, כי הקצינים שהק־ליטו את הנאשמים במכונית היו בעלי הסמכה לעשות זאת, כנדרש בחוק.

בקטע נוסף של ההקלטות הס־ביר פלאח לחבריו כיצד עליהם למנוע את הבאתם של ה.ש.ג. של המחנה להעיד במישפט. הוא הציע כי חבריו יבואו בקורטינה אזר־חית למחנה הצבאי ביום המיש־פט, יתחזו לאנשי המדור המרכזי ויקחו את ה.ש.ג. לבית־המישפט. במקום לנסוע לבית־המישפט יק־

פרקליט מישגב
מעצר ובובת־נוי

חו את העדים לפרדס, ויחכו שם עד תום הישיבה. בית־המישפט יתרשם לרעה מעדים אלה שלא טרחו לבוא, וגם כאשר יעידו לב־סוף יתייחס לעדותם בחשדנות. התרגיל האחרון שהועיד פלאח, אם הכל לא יצליח, והמישפט ייג־מר בהרשעה, הוא כי אחיו יספר בבכי לשופט שאימם מתה לפני זמן קצר והם יתומים, וכך יזכו בהקלה בעונש.

מישטרה

מעצר עם כל דבר

האם גם על חשד גניבה של שתי מישענות־ראש יש הצדקה למעצר עד תום ההליכים?

„בזמנו היינו מתייחסים לבקשת מעצר עד תום ההליכים ביראת־כבוד ממש. רק במיקרים נדירים היו התובעים פונים בבקשה כזו, והיתה לכך או הצדקה מלאה ב־חומרת העבירה, או עברו של ה־נאשם." כך אמר לשופט אורי שטרוזמן עורך־הדין חיים משגב.

הוא התרעם מאוד, על ששולחו, אהרון מסיקה, נער בן 18, נעצר על־ידי השופט אריה סגלסון, ב־נתניה, עד תום ההליכים המישפ־טיים. משגב שעיין בכתב־האי־שום נגד מסיקה נדהם לראות, כי הצעיר נאשם רק בכך שגנב מרכב שחנה באיזור התעשיה בנתניה, שתי מישענות־ראש, ובובת נוי בשווי של כ־3,500 לירות.

בעל הרכב שייח' יוסף מחמוד, ראה את החפצים שנגנבו ממנו, בתוך מכונית שחנתה בתחנת דלק, והתלונן במישטרה. לפי מיספרה של המכונית איתרה המישטרה את מסיקה, הרשום כבעליו של רכב זה, למרות שאין בידו רש־יון־נהיגה.

הוא נעצר לחקירה, והכחיש כל קשר לגניבה. ביום שבו עמד להשתחרר ממעצר, הובא לפני בית־המישפט. הוגש נגדו כתב־

האישום והוסבר לו, כי הוא יכול להגיב עליו תוך 48 שעות, אך מסיקה לא רצה לחכות במעצר יומיים נוספים ביודעו שהוא חף מפשע. לכן כפר מייד באשמה. עוד הדיון בכתב־האישום נמשך, שלפה התובעת המישטרתית, מירי גולן, בקשה מודפסת למעצר עד תום ההליכים, וביקשה מבית־המישפט לעצור את הנאשם.

מכת מדינה. למרות פסיקה קודמת של בית־המישפט העליון, מפי השופט זוסמן, שגינה מינהג זה של „הקפצת בקשת מעצר" בטרם ניתנה לעציר שהות להת־כונן כיאות, קיבל השופט את בקשת המעצר ועצר את מסיקה עד תום ההליכים.

בהחלטתו כתב שופט השלום, כי לאחר עיון קל בחומר קבע שמסיקה מסוכן לציבור, כי גניבה מרכב הפכה מכת מדינה, ולכן יש צורך במעצרו של מסיקה.

כאשר קיבל הסניגור משגב את החומר של מסיקה, הגיש מייד ערר בפני בית־המישפט המחוזי בתל־אביב. הוא טען, כי בית־המישפט בנתניה לא למד מאומה מפסק־הדין של בית־המישפט העליון ב־אותו עניין, והסביר זאת לשופט שטרוזמן.

שטרוזמן שיחרר את מסיקה ב־ערבות עצמית של 10,000 לירות, וקבע, כי הנאשם הכחיש את ה־מעשה, ולמרות עברו הפלילי נר־אה שאין להצדיק מעצר עד תום ההליכים.

עורכי־דין נשמו לרווחה. שכן, אילו היתה מתקבלת דעתו של שופט השלום, משמעותה היתה, כי בכל מיקרה יש מקום למעצר עד תום ההליכים. וכי כל אדם ש־הוגש נגדו כתב־אישום, עלול לשבת במעצר עד תום מישפטו.

הווי

באידיש זה יותר מוצלח

רק שופט עליכם יכול היה לתאר את „השופט גשפטאן"; בבית־המישפט זה נשמע מוזר.

מעל שולחנו של השופט מנחם אילן נשמע דיאלוג באידיש. ה־רשמקול שהשמיע את הדיאלוג היה מוסתר כולו מתחת לערימה של עורכי־דין לבושי גלימות שחו־רות שרכנו מעל השולחן.

ההקלטה נמשכה זמן רב, ועור־כי־הדין תיקנו מפעם לפעם מיש־פט זה או אחר בתמליל שבידיהם, וביקשו מהשופט שישים לב לתי־קון.

על ספסל־הנאשמים ישבה אשה בגיל העמידה — לבושה ברישול, ושערה הצבוע אדום קצר וחסר ברק — ולידה ישב גבר בן גילה. לורה רזנדל ואברהם ברגר הואשמו על־ידי התובעת שרה רדין בסידרת מעשים בלתי־ברו־רים, אשר רק מנחם מנדל וחבריו היו יכולים להבינם.

לדברי כתב־התביעה, התחילה לורה, שהיתה עקרת בית עד אז, לעסוק בתיווך יהלומים בחודש אוקטובר 1975. היא פנתה לגברת הילדה ברגמן, וסיפרה לה כי יש לה קשרים טובים בבורסה, וכי היא יכולה למכור עבורה בקלות כל כמות יהלומים שתרצה. הילדה האמינה לה, ונתנה לה יהלומים למכירה, לניסיון. בענף היהלומים נהוג לתת אשראי של 30—180 יום. הכל מושתת על אמון הדדי בין הסוחרים. אדם הלוקח כמות יהלומים למכירה מחזיר בדרך־כלל חלק מהתמורה עם מכירת ה־יהלומים, ומתחייב להחזיר חלק נוסף עם תום האשראי. על סמך התחייבות זו הוא מקבל יהלומים נוספים להפצה.

לורה קיבלה את הסחורה, והל־כה למכור אותה למכר ותיק שלה, ברגר. היא הכירה אותו מפני ש־בעבר נהגה לקנות ממנו תכשי־טים. היא הציעה לו את היהלומים, והוא הסכים לקנותם, ושילם לה עבורם כ־60% משוויים. לורה חש־בה, כי זוהי רק מיקדמה, וכי את היתר ישלם לה בבוא העת. היא מסרה את המיקדמה להילדה, ו־קיבלה תמורתה יהלומים נוספים למכירה.

„אידיש געלט". במשך תקו־פה של כחצי שנה, גלגלה לורה יהלומים בסכום של כ־232 אלף דולר, כאשר היא מוכרת אותם לברגר ב־60% משוויים, ונותנת את הכסף להילדה. היא לא סיפרה לבעלת היהלומים למי מכרה אותם, אלא המציאה סיפורי בדים על קו־נים רבים ורציניים הקונים ממנה. וכך אומנם רשמה הילדה בספריה.

כאשר עמד האשראי להסתיים, וללורה היה חסר עדיין 40% מער־כם של היהלומים, באה אל ברגר וביקשה ממנו את היתרה. לדבריה, הוא סירב ואמר לה, כי היהלומים שמכרה לו אינם כשרים, אלא גנו־בים או מוברחים, והיא אינה יכולה לפנות למישטרה. לדבריה, איים עליה, כי אם תפסיק לספק לו הוא יתלונן והיא תסתבך בצרות. לורה מצאה עצמה בין הפטיש והסדן, היא חששה מפני הקונה, ופחדה מפני המוכרת שתבעה ממנה את יתרת כספה.

כאשר הסתבכו הדברים, פנו בעלי היהלומים אל „מודיעין אז־רחי", ציידו את לורה ברשמקול, ושלחו אותה לנהל שיחה ארוכה עם ברגר.

הקלטה זו היא אשר נשמעה מעל שולחנו של השופט. הצדדים הש־תמשו שם בבטויים כמו: „אידיש געלט" כאשר התכוונו ללירות יש־ראליות. ורק יודעי אידיש על כל הדקויות שבה, יכלו להבין את השיחה הארוכה.

לבסוף הגיע העניין למישטרה

שופט אילן
הקלטה במאמץ־לושן

שחקרה בו, והעמידה לדין את שני האנשים. למרות שבתחילה נאשמו בקשר להוציא את היהלומים ב־מירמה מידי הילדה, נראה כיום במהלך המישפט, כי אשמה זו אינה מבוססת. קשה לומר כי מישהו מבין בדיוק מה קרה בתיק זה. כיצד היתה לורה אמורה להר־ויח משהו מכל גלגולי היהלומים והכספים. שכן כל אשר קיבלה ב־פועל היו כ־200 לירות עבור עבו־דה של מחצית השנה, שבה הפסי־דה 40% מערך הסחורה.

לולא היה הדבר מתברר בבית־מישפט ישראלי בשנת 1980, אפשר היה לחשוב, כי רק דמיונו הפורה של שלום עליכם יכול היה להמ־ציא סיפור מוזר אשר כזה.

תחרות אופנה

„שנקר" המכללה לטקסטיל ולאפנה ובית האפנה ניבה, מכריזים על תחרות משולבת לעיצוב הדפס ודגם מקוריים, בקרב תלמידי המכללה.

בשלב הראשון של התחרות, ישתתפו תלמידי השנה השניה והשלישית במגמה לעיצוב טקסטיל, אשר יתחרו ביניהם על מילגת לימודים (בערך של —.11,000 ל"י). בשלב זה יתבקשו התלמידים לעצב הדפס בגונים ובסגנון על פי התחזיות לקיץ '81.

מבין ההדפסים אשר יוכנו לתחרות, יבחרו — בחודש יוני הקרוב — 3-4 הדפסים, אשר יודפסו על גבי סריגים המתאימים לאפנת ניבה, ע"י תלמידי „שנקר".

השלב השני של התחרות יחל בספטמבר השנה ואז יכנסו לתחרות תלמידי השנה השניה והשלישית במגמה לעיצוב אפנה והם יתחרו גם כן על מילגת לימודים (ע"ס —.11,000 ל"י). בשלב זה של התחרות יתבקשו התלמידים לעצב דגם לקיץ '81, מן הבדים המודפסים.

כל הדגמים וההדפסים יוצגו בתוצגה מיוחדת בפברואר או מרץ '81 ואז יכריז חבר השופטים (בהרכב: הגב' ג'נט מי — מנהלת המגמה לעיצוב אפנה, הגב' טסה סמית — מנהלת המגמה לעיצוב טקסטיל, מר ישראל ברוך מהנהלת ניבה, מר גדעון אובראזון — מעצב אפנה, ומנהל מכירות הייצוא בניבה), על הזוכים בתחרות.

מכללת שנקר ובית האפנה ניבה עורכים תחרות זו במגמה לעודד כוחות יוצרים חדשים באפנה הישראלית ומתוך רצון להדק את הקשר בין המכללה לבין תעשיית האפנה הישראלית.

עמום הספר

חי וקיים בתל־אביב

בוודאי נסיתם למצוא אותי ברמת־אביב.
אך מכל מיני סיבות החלטתי
בינתיים לעבור
לרייזנגוף 117 (מעל „כפית")

טל. 221903

להית'

„פז־חיש"
מערכות מים בחימום מהיר
ההמצאה הישראלית המבטיחה ויסות לחץ המים החמים, וחוסכת לך שקלים חיוניים!!
* דודי שמש וחשמל *
ב. פטנט 16958, ארה"ב
מרכז הפצה ארצי: טל. 318807—03 גבעתיים
בשעות הערב טל. 318108—03

תן טרמפ לחייל

קולנוע

סרטים

גבר לא־נשוי

הגבר האמריקאי החליט, כנראה, שנמאס לו להיות זה שמדכא תמיד, השוביניסט הגברי היורד לחיי נשים מיסכנות וחונק את אישיותן באיבה. אחרי שנים שבהם עטה על עצמו דמות של מיפלצת וקיבל בהכנעה וברגשות בולטים של תיסכול ואשמה, את כל הנאצות שהטילו בו, החליט שהתמונה אינה מאוזנת די הצורך, ויש לשים על כף־המאזניים, גם משהו לזכותו.

הקולנוע ההוליוודי התגייס גם הוא למשימה. לראייה: שני סרטים מצליחים מאוד, לאחרונה, שבהם הגבר, במקום להיות העריץ, הוא הקורבן. אחד משני הסרטים הללו, כבר הוכיח את עצמו בקופה, גם בישראל. הכוונה לקרמר נגד קרמר, שגם אם יהפכו בו שוב ושוב, אי־אפשר יהיה להתעלם מן הגישה שלו, גישה הרואה את סיפור התפרקותו של זוג נשוי מנקודת־המבט של הגבר.

ההתגשמות העצמית. הסרט השני, שיוצג בקרוב, והמציע גירסה דומה, עם מערכת אירועים שונה, ביחסים שבין הגבר לנשים, הוא להתחיל מחדש. גיבור הסרט הזה הוא פיל פוטר, כתב וסופר לעת מצוא, הנפרד מרעייתו המלחינה, המכורה לקאריירה המוסיקלית החדשה שלה, ודרך־אגב גם שכבה עם מעבידו. הוא מנסה למצוא לעצמו בת זוג חדשה, בדמות מורה גרושה, את אשתו הוא עדיין אוהב, והמורה הופכת עד מהרה חלק בלתי־נפרד מחייו. הראשונה יפה עד כדי סינוור העיניים, השנייה נעימה, מפוכחת ובעלת חוש־הומור מפותח. שתיהן גם יחד מוטרדות מאוד מן העובדה שעליהן לטפח את החופש שלהן, לעמוד על המישמר מפני כל אפשרות שהקשר עם גבר כלשהו לא יטול משהו מן האפשרויות של ההתגשמות העצמית, עד כדי כך שפיל פוטר המסכן, הצריך להבהיר לעצמו מה הוא רוצה, והנדרש לתת תשובות מיידיות כאשר הוא עדיין אינו מכיר היטב את השאלות, כמעט ונחנק (הלכה למעשה) מרוב מועקה.

במאי אינטליגנטי. למולו של סרט זה גם בו, כמו בקרמר נגד קרמר, האיש שניצב מאחרי המצלמה הוא אדם נבון,

ברט ריינולדס, בתפקיד פיל פוטר, עם גרושתו קנדיס ברגן
הראשונה — יפה עד כדי סינוור עיניים

ריינולדס בתפקיד פוטר, עם האשה החדשה, ג'יל קלייבורג
השנייה — נעימה מפוקחת ובעלת הומור

שקול ואינטליגנטי מכדי שיגלוש לעבר התעמולה הגברית, בנוסח שהיה כל כך מרגיז בכמה מן הסרטים הפמיניסטיים החד־צדדיים. ואכן, אלן ג'. פאקולה, מי שעשה את נערת הטלפון והבלש, המעקב וכל אנשי הנשיא, נטש אולי את הסוסים הגדולים והכבדים של החרדה האמריקאית הגדולה, כדי לעסוק בנושא שהוא לכאורה קל ערך יותר, אבל מגיע בסופו של דבר, בדרכים עקיפות, לאותה המטרה: תיאור המצב של החברה האמריקאית היום. לא באמצעות מצב קיצוני של יצאנית־צמרת, או של חשיפת רצח נשיאים או שערוריות ווטרגייט, אלא תוך כדי התבוננות בבורגנות המצויה, התבוננות מתוך הומור וחיוך.

גם בסרט זה נתקל פאקולה בכמה בעיות מן הנוסח שהיו לו בסרטים קודמים. בכל אנשי הנשיא למשל, העובדה שרדפורד והופמן צריכים היו לגלם צמד עיתונאים אלמונים, היתה קצת קשה לעיכול, מפני שאיש לא יעלה היום על דעתו אפשרות שרדפורד והופמן אלמונים, ואם הם כבר כאלה, הרי כל ינוקא יודע שעד סוף הסרט, ויהיה סיפורו אשר יהיה, הם יפסיקו להיות אלמונים ויביסו גם את היריבים הגדולים והאיומים ביותר.

בן־זוג בכל תנאי. זאת אפשר לומר גם על להתחיל מחדש. זה יפה לדבר על כתב אלמוני, שמתפרנס בכבוד אבל אינו עומד לחטוף בקרוב את פרס פוליצר. אבל כשכתב זה הוא ברט ריינולדס, הרי ברור שהוא אינו יכול להיות סתם בן תמותה רגיל, ובוודאי ששום בעיה ריגשית שלו אינה יכולה להיות רצינית יתר על המידה. כי הרי אין אשה בעולם שלא תרצה בו כבן־זוג, בכל תנאי שהוא. מול ריינולדס, שהוא כידוע סמל־מין בעל שער־חליפין גבוה בשוק הכוכבים, הציב פאקולה שתי שחקניות שגם הן אינן אלמוניות. קנדיס ברגן, שהדרך היחידה לעמעם את יופיה היא לחייבה לשיר בקול שאינו מסכן את מעמד הזמיר. ואילו ג'יל קלייבורג, כדי להציע גירסה אחרת של זוהר, מצולמת מכל זווית שבה בולט מיבנה הפנים הלאקלאסי שלה, וכך ניתנת לה האפשרות להבליט את כשרונה לרפליקות מהירות, לתגובות מקוריות ולחינניות אמיתית.

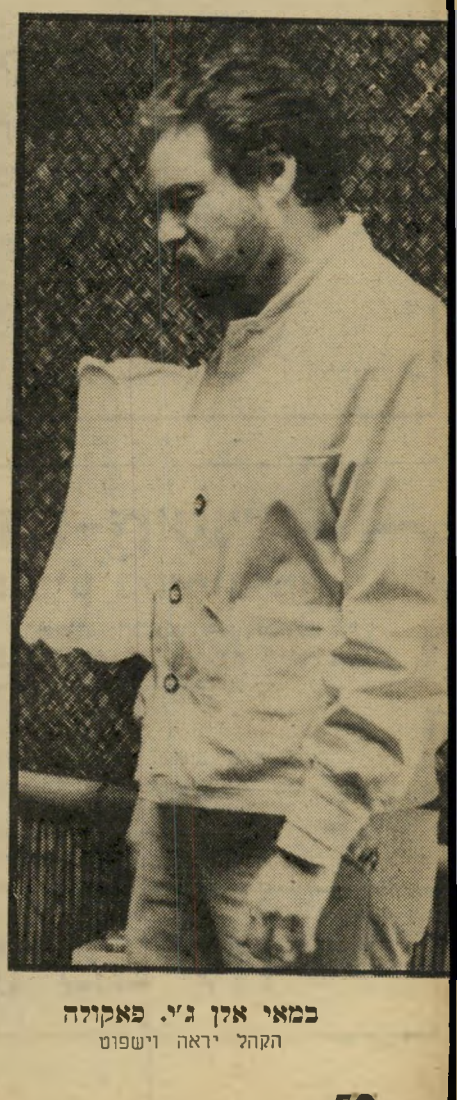
הקהל ישפוט. אין לחשוד בפאקולה שאינו מודע למצב הזה. „כשאתה משתמש באלמונים, קשה מאוד להביא את הקהל לבית־הקולנוע," הסביר פעם, „כשאתה משתמש בכוכבים, יש סכנה שהתדמית שלהם תדבק בהם יתר על המידה. אני מעדיף להתמודד עם האפשרות השנייה. שהקהל יבוא, יראה וישפוט, זה עדיף בעיני על האפשרות שהוא לא יימשך כלל לקולנוע."

שחקנים מיקצוענים. „חוץ מזה," מוסיף פאקולה, „כשאתה מתעסק עם שחקנים מיקצועיים, חלק נכבד מן העבודה נחסך עבורך בדרך למטרה מעצם היותם מיקצוענים ומבינים את מה שאתה דורש מהם." כשמדובר בשלישיה כמו ריינולדס, ברגן ובמיוחד ג'יל קלייבורג, שהיא כיום אחת השחקניות המוכשרות ביותר שיש לבד האמריקאי אין ספק בכך.

פאקולה, מטבעו, אינו במאי קומדיות, וגם בשנים הרבות שבילה כמפיק, לפני שהפך להיות במאי עצמאי, לא היה זה סיגנון שגור עליו. לכן, יתכן שבמיקרה זה, הביקורת על הסגנון האחיד של הסרט אינה תמיד מושלמת. ישנן המצאות חזותיות משעשעות — כל שרתי המרקול יוצאים בטור, בעיקבות ריינולדס, מן החנות, כשהם גוררים איתם את החפצים שרכש כדי לרהט את דירת הרווקים שלו. ישנן סצנות קרובות לקומדיה אילמת — ריינולדס קולע למטרה ומפיל את קלייבורג למים שוב ושוב ביריד למטרות צדקה. וישנן סצנות הקרובות לגרוטסקה — ברגן מגיעה כמעט לאורגזם מעושה, מנגיעת אצבעו של בעלה לשעבר.

יש ואיום. אבל כשמדובר בתיאור הרקע שעליו מתרחש הסיפור, שולט פאקולה הרבה יותר טוב בחומר. בין אם זו סצנת הבזק קטנה, בחנות כלי־בר, שבה שואל רופא את הלקוחות במקום: „יש למישהו כאן ואליום?" וכולם, בלי יוצא מן הכלל, שולפים מן הכיס או מן הארנק מיבחר של גלולות; או סצנות קצת יותר ארוכות, של פגישות בין גרושים טריים פחות או יותר, שלתוך דבריהם מתגנבת נימת עצב המפתיעה לגבי הסרט כולו; ועד למישפחתו של פוטר, אחיו הפסיכיאטר ורעייתו הדואגת, שהם אופייניים אולי למישפחה היהודית הטובה הדואגת תמיד להשיא את הרווקים ורואה עצמה אחראית לאושר של כל הסובבים אותה. מה הפלא, פאקולה עצמו הוא בן למישפחה כזאת.

האם צריך להבין, מעצם העובדה שבמאי בעל מערבות פוליטית גבוהה כמו פאקולה, מתעסק גם הוא, כמו מרבית חבריו למיקצוע בזמן האחרון, בבעיות הקטנות של החיים, ונטש את המילחמות הגדולות, שהוליווד משנה כיוון? יתכן, אבל לגבי פאקולה, אין למהר ולהסיק מסקנות. סירטו

במאי אלן ג'. פאקולה
הקהל יראה וישפוט

הבא. בחירתו של סופי יחזיר אותו לעולם המועקות הלא־מחייכות שהיו נחלתו קודם לכן, כאשר במרכז הסיפור ניצבת ניצולת שואה. החיה היום באמריקה.

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב: **אפוקליפסה עכשיו, קרמר נגד קרמר, תוף הפח, ליזה מוסרי מאד, במבי, שיער, הנערה שאהבתי.**

ירושלים: **אהבותיה של בזונדי־נית, קרמר נגד קרמר, אפוקליפסה עכשיו.**

חיפה: **במבי, אפוקליפסה עכשיו.**

תל־אביב

★★★★ **שיער** (שחף, ארצות־הברית)

בבוח המישטר הסוציאליסטי

ללא הרדמה (מוזיאון, תל־אביב, פולין) — צריך לקבל ב־ברכה את סירטו הראשון של אנדרי ואידה, המוצג בישראל מזה שנים. ואידה הוא הבמאי היוקרתי ביותר שיש היום לפולין, ובעיני רבים נחשב לאחד הבמאים החשובים ביותר בעולם.

סרט זה, הוא חלק מסידרה של סרטים, שוואידה עושה באחרונה, ובהם הוא מנסה לשלב את בעיות הקיום של האדם היוצר במדינה סוציאליסטית, עם עימות הדורות שבין משכילים בעלי גילים שונים, ומשברים ריגשיים המדגישים עימותים אלה ומביאים אותם לידי התפוצצות.

הפעם מדובר בעיתונאי צמרת, איש שעבר את העולם לאורכו ולרוחבו ודיווח על הנעשה בו לציבור בפולין. יום אחד, הוא חוזר הביתה ממסע ארוך, שעה שהטלוויזיה משדרת תוכנית ארוכה ומלאת שבחים לקאריירה שלו. הוא מצפה להתקבל פעם נוספת כגיבור, אבל עד מהרה מתברר לו שחל שינוי בחייו. אשתו, שקצה בחייה עימו, עברה לגור עם משורר צעיר, מתחרה זועם לאיש הגדול. במערכת, מצרים את צעדיו, מפחיתים בחשיבותו, וללא הרדמה, כשם שהסרט, נוטלים ממנו את כל חשיבותו הגדולה והמכריעה, מבלי שמשהו ייאמר על כך בפירוש. האיש אינו מוצא שפה משותפת עם ילדיו, ידידיו לשעבר מתרחקים ממנו בזחירות, אלה שאינם מתרחקים ממנו עתידים לזכות בגורל דומה לשלו, ובסופו של דבר, היחידה הנותרת לצידו, היא סטודנטית שאינה מוציאה הגה מפיה, מעריצה המטפלת בו בהתדרדרותו ונמצאת לידו עד הסוף.

לכאורה, אפשר לראות בסרט ביקורת חריפה על מישטר שרירותי, שבו ניטלות זכויות של אדם על־ידי כוח־על בלתי־מובן, ממש כמו אצל קפקא. ואידה מיטיב לתאר את המצב הדרמתי הזה. הוא ניחן בסגנון בימוי דינמי מאוד ובבחירת הזוויות הדרמתיות ביותר להתבוננות ב־

זביגנייב זאפאציביץ': גורלו של עיתונאי

דמויות. עריכה קצבית מאוד ומישחק מודגש אינם מותירים ספק בקשר לחריפות האירועים המתוארים, והוא שולט היטב בדרגת המועקה המשתלטת על הדמות הראשית.

מצד שני, יש משהו קצת בוע ומתחסד בסרט. כל מי שמכיר את המציאות הפולנית (העיתונאים הפולנים אומרים זאת שלא לציטוט), יודע שאין איש מגיע למצב הרם והנישא שבו נמצא הגיבור בתחילת הסרט, ללא משיכת חוטים פוליטיים וקבלת הכשרים מיפלגתיים, ומכאן שהתמימות וחוסר־האונים שבאים לידי ביטוי מאוחר יותר בסרט, וההרגשה שצריך להעביר לקהל כי המדובר בקורבן חף מפשע, מהווים במידה רבה העמדת פנים. ואילו הימנעות מהצבעה מפורשת על האחראים לנפילתו של הגיבור, יוצרת את הרושם שמדובר כאילו באיזה גורל עיוור. והרי לא כך הוא!

במאי ואידה: „נגעתי בנקודה רגישה!"

לפני כמה חודשים העניק הבמאי הפולני אנדרי ואידה ראיון לידידו בולסלאו מיכאלק, בחיר מבקרי פולין ומי שפירסם ביוגרפיה של ואידה. נושא הראיון: הסרט ללא הרדמה, ואפשר להסיק ממנו מסקנות לגבי הסרט עצמו.

„נקודת המוצא שלי: מדוע אנחנו חייבים להשלים עם העובדה שיש בינינו אנשים מוכשרים וטובים, ויום אחד הם נעלמים ואיש אינו יודע לאן. הרי אין לנו רבים כאלה כדי שנוכל לקבל זאת בשתיקה.

„כאשר הראיתי את הסרט שלי לסטודנטים צעירים, טענו בפני שאינם מאמינים בדמות זו של העיתונאי המצליח. הם חושדים, כך אמרו, שכדי להגיע למעמד כשלו, הוא בוודאי עשה הרבה פשרות בדרך ואין להניח שהוא האיש ההגון ביותר בעולם. מכאן שנקיון כפיו מוטל בספק. אפילו סטודנטים לאמנות, שסרבתי כי יבינו שהמדובר בהצלחה שבאה בעיקבות כישורי אמת, סירבו להאמין בכך... איני יודע אם גם שאר הצופים סוברים כך, אבל לדעתי השקפת עולם כזו היא מחרידה, ומעציבה אותי אישית. אני רואה את עצמי כמי שהצליח. עשיתי סרטים שזכו להערכה ואיפשרו לי לעשות כל מה שרציתי. האם פירוש הדבר שהצלחתי נראית חשודה בעיני הצעירים היום? נדמה לי, שמבלי להתכוון, נגעתי בנקודה רגישה.

„נפילת הדמות הראשית בסרט, מקורה בעירפול האוחז במערכת הערכים היסודית שלנו. מושגים כמו נאמנות, הגינות, עבודה טובה או מסירות איבדו את משמעותם. הכל מוטל בספק. אפשר לפרש כל דבר כהצלחה וככישלון, כצודק ולא־צודק. זה מה שקורה לגיבורי בחייו הפרטיים ובחייו המיקצועיים גם יחד.

„בתוך הצילומים שאלנו את עצמנו: מדוע מחליטה אשתו של הגיבור לעזוב אותו? התשובה: אין סיבה נראית לעין. יתכן שמדובר במשבר בחיי־המין בין השניים, או אולי התעיפות הדרגתית, או אולי אכזבתה של אשה, המגיעה לגיל מסויים ושואלת את עצמה: האם זה כל מה שיש בחיים, ולא אדרוש לעצמי יותר? הכל אפשרי, אבל אני נמנע במתכוון להצביע על סיבה אחת בדיוק כפי שאיני מראה שום סיבה חותכת לפיטוריו מן העבודה.

„אחד מידידי, מרצה להיסטוריה המתמחה בסמיולוגיה, טען בפני שהסטודנטית הצעירה והשתקנית היא סמל המוות. היא נצמדת לגיבור, מלווה אותו בכל אשר הוא פונה, מתבוננת בו בלי לעשות שום דבר של ממש, וברגע שהיא עוזבת אותו לבדו, בא הקץ לחייו. אני מודה שלא חשבתי על כך, כשעשיתי את הסרט, אבל הוא צודק. המוות אינו מופיע ברגע שאדם נופח את נשמתו, הוא מגיע קודם לכן, ממתין מן הצד בסבלנות לרגע ה־מתאים....

„זאת הדמות הסמלית היחידה בסרט הזה, שלא כבסרטי הקודמים שהיו תמיד עמוסים בסמלים. אולי זה חידוש אצלי, תוצאה של מערכת הקשרים שאני מנסה לטפח עם הדור הצעיר. בהתחלה, חשבתי שעבודתי עם צעירים תביא לכך שהם יאמצו לעצמם, לפחות באורח חלקי, את הסגנון שלי. אחרי שבע שנות עבודה משותפת בקבוצה שאני מכנה „קבוצת איקס" מסתבר לי שאני הוא זה שמאמץ לעצמי את ראיית העולם של הצעירים."

במאי אנדרה ואידה (ליד תפאורת סרטו „איש השיש")
ביקורת או היתחסדות?

— מילוש פורמן נותן נשמה חדשה למחזמר המחאה של שנות הששים, כשהוא שם דגש על האנושיות של הדמויות יותר משהוא מדגיש את המסר הפוליטי. וזה רק מחזק, בסופו של דבר, את המסר.

★★★ **ליזה מוסרי מאוד** (תכלת, הונגריה) — בנות בית־בושת מעמידות פנים שהן נערות פנימיה מהוגנות, כדי לאחז עיניה של אשה הבאה לבקר את בנה הסטודנט שמתגורר במקום. סרט רגיש, מלא וגדוש אווירה ודמויות ססגוניות, מתרחש בתחילת המאה בעולם ש־אינו קיים עוד.

★★★ **הנערה שאהבתי** (סטודיו, איטליה) — אלברטו לאטואדה צועד על גבול גילוי עריות, בתיאור אהבת סתיו־אביב, שהיא בעצם גם פגישה בין דורות שונים של רגישות נפשית ואסטטית. עם מארצ'לו מאסטרויאני ונסטאסיה קינסקי.

★★★ **פסטיבל איסטווד** (תל־אביב, ארצות־הברית) — ארבעה מסרטיו של איסטווד, הם הזדמנות נוספת להיפגש עם מי שהוא היום אחרון המיתוסים הבלתי־ניתנים לערעור של הקולנוע האמריקאי, איש שהוא יותר מכוכב (חלק מן הסרטים ביים בעצמו), שכל סרט מחזק יותר את אגדת האינדיווידואליזם שהתייאש מכל סיכוי של שיתוף פעולה עם החברה.

ירושלים

★★★★ **אפוקליפסה עכשיו** (אדיסון, ארצות הברית) — אירוע קולנועי רב־היקף, שצריך להוות ביטוי לכל ריגשי התיסכול והחרדה שנוצרו באומה האמריקאית בעיקבות מילחמת ויאט־נאם. התחלה מדהימה, וסצנות עוצרות נשימה בעוצמתן, אבל סוף שמסתבך בתוך הסמליות המבולבלת.

★★★★ **אהבותיה של בזונדי־נית** (בנייני האומה, צ'כוסלובקיה) — שיעור מאלף בעשיית קולנוע, כאשר מילוש פורמן משתמש באמצעים טכניים הפשוטים ביותר, וגיבורים שהם לכאורה אפורים מאין כמותם, כדי להגיש סיפור רגיש, מפוכח, ואנושי מאין כמותו. סרט חובה.

חיפה

★★★★ **במבי** (אורלי, ארצות־הברית) — אחת היצירות מהמשובחות ביותר של אולפני וולט דיסני, שהצליחו בהנפשת הציורים שלהם, להפיח רוח חיים באגדת הילדים עם עופר־איילים בלב היער, שנועדת לא רק לילדים אלא גם להוריהם.

עיתון

צל"ג

● לכל מי שעסק בהכנת הסרטון על **האנטי־שמיות** (יום ה'). תחת לטפל ברצינות בנושא זה, שהוא אחד המרתקים והמבעיתים ביותר בהיסטוריה האנושית, הוכן סרט־תעמולה שהכיל דווקא כמה מן היסודות האופייניים של התעמולה האנטי־שמית עצמה: פשטנות מדהימה, הכללות פרועות, חצאי־אמיתות, עיוות עובדות, גיפוח של תופעות שוליות, חוסר גמור של חוש־מידה והתאמת האמת למטרה המבוקשת, שלא היתה אלא עריכת אורגיה של מאסוכיזם לאומני. המסקנה: „העולם כולו נגדנו."

מאחרי המסך

יבין נגד העיתונים

בטלוויזיה בירושלים ישנם שני אנשים בעלי תפקיד בלתי־מוגדר, אך הכל מכירים אותם. אלה הם **דודו ראש־העיר**, איש־בוהמה וחובב־מסיבות, אשר אפשר לראותו ברקע המהדורות הקצרות של ה־שעה שמונה, ו**אלי בואנוס**, אשר הכל מכירים אותו בכינויו „בוננזה", אשר גם התפקיד שלו אינו מוגדר, אך הוא מהווה את אחד מעמודי התווך של החברה

מנהל לב־ארי
העדרות ושתיקה

הירושלמית ושל החברה הסגורה של עובדי־הטלוויזיה.

מזה חודשים אחדים כותב דודו ראש־העיר בעיתון המקומי כל העיר, השייך ל־הארץ, טור קבוע של רכילות, הסוקר את מסיבות היום הששי בבירה. אנשי עיתון מקומי אחר, כאן ירושלים, שבבעלות מעריב, התקנאו בטור של דודו ראש־העיר והציעו לבוננזה להכין עבורם טור דומה.

מנהל מחלקת־החדשות, **חיים יבין**, אינו מרשה לבוננזה להיות עיתונאי. בוננזה רותח, ומאיים לפנות לוועד־העובדים, כדי שיכריח את יבין להסכים לחלטורה שלו. כששמע על כך יבין הוא אמר: „אם בוננזה יפנה לוועד, אני אפסיק גם את הטור של דוד ראש־העיר."

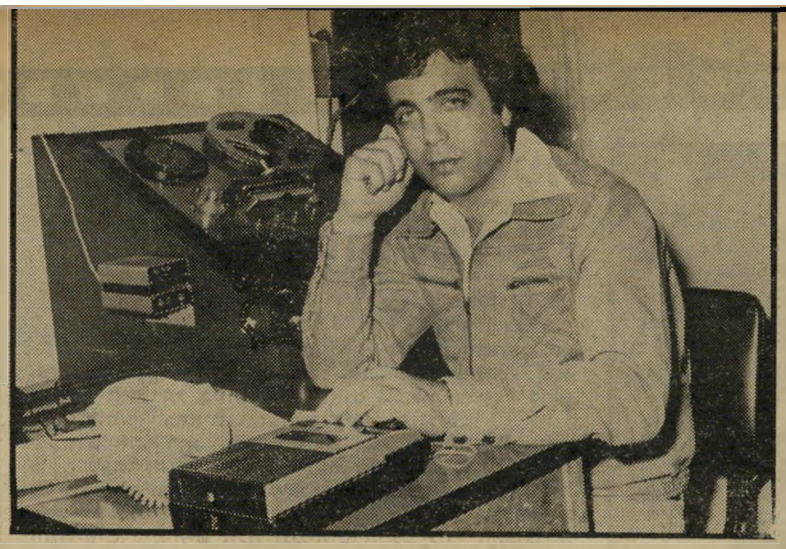
המילחמה החדשה

הנהלת הרדיו נערכת למילחמה גדולה. מנכ"ל רשות השידור, **יוסף** („טומי") **לפיד**, הודיע כבר שעתה, עם פרידתו מתואר מנהל־הטלוויזיה, הוא מתכוון להקדיש עצמו לרדיו, ולעשות שם עבודה רצינית.

מנהל הרדיו, **גדעון לב־ארי**, לא נבהל, ושלח מסרים עקיפים ללפיד שמוטב שיישאר על כס המנכ"ל. לב־ארי כבר הודיע שלא יתן ללפיד דריסת־רגל ברדיו, ויסכים רק לדיונים עם לפיד, במיסגרת תפקידו של לפיד כמנכ"ל, אך לא להתערבות בעניינים הפנימיים של הרדיו.

להעלם ולשתוק

היריה הראשונה בקרב בין מנכ"ל רשות־השידור, **יוסף** („טומי") **לפיד** לבין מנהל הרדיו, **גדעון לב־ארי**, נורתה כבר בשבוע שעבר.

כתב טל
עבודה או מישטרה

לב־ארי ידוע כמי שאינו אוהב לבוא לישיבות־מינהלה שונות, ומעדיף לבלות את זמנו בעבודה ברדיו. ביום הרביעי שעבר התקיימה בשעות הבוקר פגישת־עבודה בין לפיד לבין לב־ארי. היא הסתיימה במועד שבו היה אמור להתחיל „פורום חדשות", הישיבה שבה משתתפים מנהלי המדיות ומנהלי מחלקות־החדשות בטלוויזיה וברדיו יחד עם המנכ"ל.

בעוד לפיד ולב־ארי צועדים לעבר חדר־הישיבות, הצליח לב־ארי להתחמק, וחזר למישרדו בבניין הרדיו. כשפתח לפיד את הישיבה והבחין שלב־ארי אינו בנמצא, הוא לקה בהתקפת־זעם. גם ידידיו הקרובים ביותר של לפיד טוענים כי אינם זוכרים אותו כל־כך כעוס. הוא הרים את קולו, היכה על השולחן והודיע כי הוא יפסיק את כל תקציבי הרדיו בגלל התחמקויותיו של לב־ארי מפגישות. לפיד נעל את הישיבה והודיע שהיא תתקיים למחרת היום.

כאשר טילפן לפיד ללב־ארי להודיע לו כי הישיבה תתקיים ביום החמישי בשבוע שעבר, לא הסכים לב־ארי לבוא. „זה היום שבו אני נמצא בתל־אביב, ואני

דודו ראש־העיר ובוננזה
לשדר או לכתוב

לא מוכן בשביל ישיבה מטופשת לבטל את כל הפגישות שלי בתל־אביב." הוא הודיע. כאשר התעקש לפיד שלב־ארי יבוא לפגישה, הודיע לו לב־ארי: „רק אם תוציא צו־הבאה מבית־המישפט." לפיד נאלץ לדחות את הישיבה ביום נוסף, וערך אותה למחרת היום, ביום השישי.

אולם כאן נגרמה לו הפתעה נוספת. לב־ארי אומנם בא לישיבה, אך לא הוציא הגה אחד מפיו במשך כל הישיבה, ונגד זה לא יכול אפילו המנכ"ל לעשות מאומה.

בלי הגדה המערבית

מנהלי מחלקת־החדשות הכריזו על ה־סיכסוך החדש בינם לבין הוועד־המנהל כקאזוס בלי — עילה למילחמה.

חברי הוועד־המנהל ללא שני נציגי המערך, **ניסים אלמוג** ו**דניאל** („דני") **בזק**, השוהים עתה בחוץ־לארץ, החליטו לאסור על מחלקת־החדשות של הטלוויזיה ליזום כתבות בגדה המערבית. את הנחיית הוועד־המנהל יזם עורך־הדין **אהרון פאפו**, והיא זכתה בהסכמה מצד כל חברי הוועד שנכחו בישיבה, ביניהם יושב־ראש הוועד, הפרופסור **ראובן ירון**, ומנכ"ל הרשות, **יוסף** („טומי") **לפיד**.

מנהל מחלקת־החדשות, **חיים יבין**, ועורך מבט, **יעקוב אחימאיר**, שנדהמו לשמע ההחלטה, הסבירו לראשי רשות־השידור כי אין זו עיתונות שלא ליזום כתבות באיזור שהוא החשוב והבוער ביותר עתה, מהבחינה החדשותית. יבין ואחימאיר הסבירו לחברי הוועד־המנהל כי החלטה זו היא עילה למילחמה שאותה הם יילחמו עד הסוף, ללא פשרות.

ביניתיים הוחלט לדחות את ביצוע ההחלטה בחודשיים.

ישרי זוחלף

במחלקת־החדשות שוקלים עתה את החלפת כתב־הטלוויזיה בקאהיר, **אהוד יערי**, בכתב אחר. יערי טוען, מאז שנשלח לקאהיר, שהמצרים מתנכלים לו, שאינם נותנים לו צוותים ושלכן אין הוא יכול לשדר משם כתבות. אך שליח הטלוויזיה הערבית בקאהיר, **אלי לניאדו**, מציף את ירושלים בכתבות, והוא מצליח להשיג צוותים.

נראה כי הקש ששבר את גב הגמל היתה הצלחתו של לניאדו בוושינגטון. בעוד יערי חשב שאין זה מעניין ללוות את **אנוור אל־סאדאת** לוושינגטון, הצטרף לניאדו לנשיא המצרי והפציץ את הארץ בסקופים.

הדובר והכתב

מנהל הרדיו **גידעון לב־ארי** קיבל בשבוע שעבר מיכתב־תלונה על כתב־הרדיו לענייני מישטרה, **שמואל** („שמוליק") **טל**. כותב המיכתב לא היה אלא דובר המישטרה, העיתונאי **אריה אבר**.

הדובר והכתב מסוכסכים מאז נכנס אבר לתפקידו. לדברי טל הכשיל אותו אבר כמה פעמים וגרם לכך שבמשך תקופה ארוכה יחרים הרדיו את המישטרה. אבר טוען לעומת זאת שטל הוא חצוף ותוקפני, ודברים ברוח זו הוא כתב ללב־ארי.

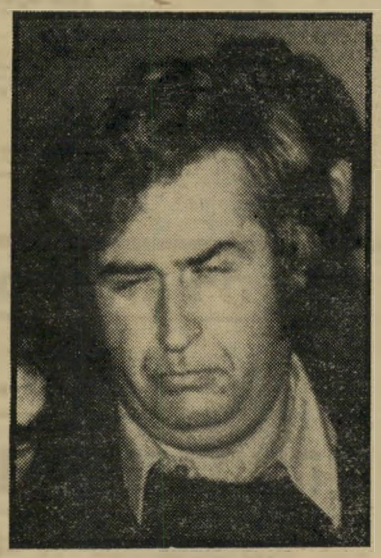

מודח פתאל
השתלמות או הפקה

ערבי בתוכניות הערביות

את מקומו של **סלים פתאל**, מנהל מחלקת־התוכניות של הטלוויזיה הערבית, שסולק מתפקידו בעיקבות דו"ח השופט **צבי ברנזון**, יקבל ככל הנראה המפיק־במאי **ויקטור קמר**. תהיה זו הפעם הראשונה שערבי ישא במישרה בכירה בטלוויזיה בערבית.

קמר הוא ערבי נוצרי, יליד נצרת, ומי

כתב כרמזי
פיגוע או קשר

שהיה אלוף הארץ באיגרוף. בטלוויזיה הוא זכה בתישבחות על שידוריו בערב חג־המולד מבית־לחם, שזכה בתגובות מצוייני־נות מתחנות טלוויזיה בכל רחבי העולם. הוא אשר הכין את סידרת החידונים של חודש הראמאדן.

בפגישה שנערכה בסוף השבוע שעבר בין מנכ"ל הרשות, **יוסף** („טומי") **לפיד**, לבין פתאל, דנו השניים בעתידו של פתאל ברשות. פתאל ביקש לצאת לתקופת־השתלמות בחוץ־לארץ, ולפיד הסכים לתת לו פרס זה. אחרי שיחזור פתאל מהטיול, הוא ישמש כמפיק בכיר בתוכניות בעברית.

תשבחות וחששות

ישיבת „פורום־החדשות", שנערכה בסוף השבוע שעבר, דנה בהפקת לקחי הרדיו והטלוויזיה מסיקור הפיגוע במישגב־עם. הכל גמרו את ההלל על כתב הטלוויזיה **עמוס כרמזי** ושל כתבת הרדיו **חביבה רוגד**, ושיבחו את עבודתם.

בישיבה נשמעו דברים קשים ביותר, בעיקר מצידו של עורך מבט **יעקוב אחימאיר**, נגד הנהלת רשות־השידור, שאינה מספקת לכתבי הטלוויזיה אמצעים אלמנטריים, כמצלמות ניידות ומכשירי־קשר. אחימאיר ציין כי רק תושייתם של כתבי הטלוויזיה והרדיו ומזלם באותו יום גרמו לכך שהרדיו והטלוויזיה יכלו לשדר מהמקום. אולם לדבריו אי־אפשר לסמוך על המזל.

בפיו של מנכ"ל הרשות, **יוסף** („טומי") **לפיד**, לא היתה תשובה לטענות על הניהול הכושל שלו, והוא רק הבטיח שיבדוק את הכל „ושהכל יהיה בסדר".

לא לפטר לבד

מי שהיה מנהל מחלקת התוכניות, **מרדכי** („מוטי") **קירשנבאום**, נמצא בשנה האחרונה, מאז פוטר מתפקידו, בחופשה־ללא־תשלום מהטלוויזיה. הוא היה עסוק בתוכניתו ערוץ 2, ועתה הוא מכין רביו פוליטי־סאטירי חדש.

קירשנבאום ביקש וקיבל מהטלוויזיה עוד חצי שנה של חופשה־ללא־תשלום. מצב זה נוח למנכ"ל הרשות, **יוסף** („טומי") **לפיד**, מאחר והוא מרחיק את „עורשה־הצרות המיקצועי", לדעתו, מבניין הטלוויזיה.

ביניתיים הגיע לפיד לסיכום עם ועד־העובדים, אשר נוצר בעיקבות פיטורי קירשנבאום. על פי הסיכום שנחתם השבוע, לא יוכל לפיד להחליט על אי־הארכת הכהונה של מנהלי מחלקות בטלוויזיה על דעת עצמו, מבלי לקבל את אישור מנהל־הטלוויזיה.

יום רביעי

16. 4

● **חידושים והמצאות (6.45).** אחת הבעיות הגדולות של האוקינוגרפיה היא האיזון בתוך הים. זיהום הים הוא שאלת חיים ומוות בחיים המודרניים וההתראה בפני הזיהום היא חשובה במיוחד. החוקר ד"ר ג'ון סטבלינג גילה קונכיה המתריאה מראש על זיהום ים. הפרק הישראלי מספר על צורה חדשה שהומצאה בישראל לשינוע מכולות החוסכת כסף רב.

● **עד כדות (10.05).** סרט, המזכיר שיום השואה היה רק לפני ימים אחדים. מחנה הריכוז טנברג בשנת 1944. מפקד המחנה מוזהר על־ידי אחד הכפופים לו כי מפקחים סמויים של האס. אס. הגיעו למסקנה שהוא רך מדי כלפי האסירים. קרל, אחד האסירים הנמצא במקום כבר 11 שנה, נידון זמן קצר קודם לכן למוות משום שסרב לגלות מי בנה את המשדר שהתגלה בביתן שלו. מפקדי המחנה מחליטים להעמיד במיבחן את חוט־השידרה המוסרי שלו ולהציע לו להימלט מעונש המוות תמורת הריגת אדם אחר. על פי התוכנית מכניסים את קרל יחד עם עוד נידון למוות להסגר בן יממה וברור לשניים שאם בתום היממה יימצאו שניהם בחיים הם יוצאו להורג. כשותפו של קרל נבחר יהודי צרפתי צעיר אשר התכונה הבולטת שלו היא הפחד. בינתיים מתכנים חבריו של קרל לחלץ אותו. בתפקיד קרל מופיע הנס קריסטיאן בלץ, שחקן גרמני שעבד עם ברטולד ברכט והופיע במרבית מחזותיו. לאחרונה הופיע במחזה הפיסיקאי שנכתב במיוחד עבורו על־ידי פרידריך דירנמאט. את הצרפתי מגלם השחקן ז'אן נגרוני, יליד אל־ג'יר וידיד של אלבר קאמי עימו הקים בעבר תיאטרון.

יום חמישי

17. 4

● **פיפורי ח'ליל (6.32).** במטרה לשפר את תדמית החנות ולהרחיב את העסקים משכנעים הכל את ח'ליל לחליף את הקופה הישנה בקופה רושמת מודרנית. הקופה גורמת לשרשרת של ארועים.

● **פיפורי מסע (9.30).** הסידרה מספרת על מסעות חוקרים מפורסמים. הפרק של הערב מיוחד לצ'ארלס מונטגומרי דוהטר, אחד הראשונים בתקופה הוויקטוריאנית שיצא לחקור את מדבריות חצי־האי ערב כשהוא לבוש בבגדי ערבי. לורנס איש ערב סיפר, שנים אחר־כך, שדוהטי הפך להיות אגדה אצל הבידואים. איש לא האמין שהנוצרי לבוש הבגדים הערביים יגיע בסופו של דבר חי לעיר הקדושה מכה. הסרט צולם במידבר סהרה כשאת הצוות פוקדים תנאי מזג־אוויר קשים במיוחד.

● **קונצרט (11.10).** קונצ'רטו לגיטרה ולתיזמורת מאת עמי מעייני ינוגן על־ידי התיזמורת הסימפונית ירושלים ורשות השידור עם שרון איסבן כשהמנצח הוא קאזוהירו קוריזומי.

יום שישי

18. 4

● **ד"ר דוליטר (3.00).** הרופא מתבקש לעזור לפר להתגבר על השלומיאליות שלו ואז מתברר לו שהפר מועמד לזירת שוורים. סקראוי והשודדים מתחפשים למטאדורים כדי לנסות ולהוציא מד"ר דוליטל את הסוד כיצד לדבר עם חיות.

● **מרי ולואיזה (10.20).** סיפור נוסף משלושת הסיפורים של הנרי ג'יימס. אשה אלגנטית בגיל העמידה, לואיזה בריג'נורת, אותה מגלמת פיית ברוק, פונה אל צייר הפורטרטים ג'יימס מלורי, השחקן אנטוני רוג'רס, ומבקשת שיצייר עבורה פורטרט של ג'נטלמן צעיר ואריסטוקרטי, אך עומדת על כך שהצייר לא ישתמש בדמות של דוגמן קיים, אלא של מישהו מלפני לפחות 20 שנה. לצייר לא כל־כך מתחשק לעשות את העבודה והוא מבקש ידידה שלו, מרי טרדיק, השחקנית פמלה בראון, לעשות זאת במקומו. כאשר מקבלת לואיזה את הציור, שצוייר על־פי הזיכרון של הציירת היא מתעלפת. מרי ציירה בדיוק את האיש שרצתה לואיזה שיציירו עבורה, ומתברר כי שתיהן הכירו אותו. מרי לוקחת את הציור בחזרה ובין השתיים פורצת מריבה עזה. סיפור הקינאה בין השתיים שרק ידעו זו על זו לפני 20 שנה, מתחדש במלוא עוזו.

מרי ולואיזה: בראון וילמר זברוק
יום שישי, שעה 10.20

שבת

19. 4

● **דיוקן (6.25).** סיפור אישי חציי־תעודי על אחמד עיסא, נרקומן שהסכים להיחשף. התוכנית תנסה לענות על השאלות אם ניתן לגמול בארץ נרקומן, האם קיימים הכלים לכך, מה חלקה של המישטרה בעניין הסמים, מה מביא אנשים לסמים.

● **מכט (8.30).** במיסגרת המהדורה יועבר בשידור ישיר מהכותל המערבי טכס הדלקת נר הזיכרון לחללי צה"ל, על־ידי נשיא המדינה יצחק נבון.

● **למות האחרים (שעה 10.10)** סיפוריהם האישיים של כמה נופלים במערכות ישראל, כפי שהם עולים תוך כדי עלעול במסמכי התיקיה של המחלקה להנצחת החייל במישרד־הביטחון, וקורמים עור וגידים בעזרת חברים וקרובי מישפחה של הנופלים. זוהרה לב־טוב שנפלה בתאונת מטוס הפכה אגדה עוד בחייה. מולה אגין, מקיבוץ דגניה ב', נהרג בעלות ריכבו על מוקש. אגין הפך לסמל בתנועה הקיבוצית. ישראל שנדלר ניצול שואה מהונגריה קיבל צל"ש במילחמת ששת־הימים ונפל במילחמת יום־הכיפורים. עמר אברהם עלה ברגל מתימן ונפל במילחמת־השחרור.

● **אבות ובנים (11.00).** שיחה על הספרות העברית בת זמננו בין המשוררת דליה הרץ לבין המרצה לספרות וחוקר עגנון הפרופסור גרשון שקד. בתוכנית קטעי קריאה מפי אילן דר, מיכאל ורשביאק ואלי כהן.

יום ראשון

20. 4

● **סקירה (6.30).** כל ארועי יום הזיכרון יובאו בקיצור ביומן מיוחד.

● **הר הרצל (6.50).** שידור ישיר מטכס נעילת יום הזיכרון ופתיחת חגיגות העצמאות. ההופעה הציבורית הראשונה של יושב־ראש הכנסת החדש יצחק נבון.

● **דבר הנשיא (7.45).** נשיא המדינה, יצחק נבון, ישא נאום לאומה בפתח יום־העצמאות.

● **קונצרט (8.00 שידור בצבע).** התיזמורת הסימפונית של רשות השידור בניצוחו של אלכסנדר שניידר תנגן את הקונצ'רטו לפסנתר מס' 5, הקיסר, של בטהובן. הסולן הוא ארתור רובינשטיין. הקונצרט נערך בשנת 1975 בתיאטרון ירושלים.

● **מכט (8.55).** מהדורת חדשות מורחבת שתכלול ראיון מיוחד עם הרמטכ"ל רב־אלוף רפאל ("רפול") איתן.

● **מסיבת יום־העצמאות (9.40 שידור בצבע).**

בצותא: גדרון
יום ראשון, שעה 01.00

● **מכט (1.50).** מהדורה מיוחדת של חדשות.

● **ארץ הפלאות (2.00 שידור בצבע).** סרט מצוייר על פי סיפרו של ס'.אס. לוים על שני ילדים שנכנסו לתוך ארון בגדים וגילו שם עולם ומלואו.

● **פפטיבל עדות המיזרח (3.55).** מחלקת התוכניות הראתה יוזמה מקורית כאשר החליטה להעניש את הציבור בשידור חוזר של פסטיבל הזמר בנוסח עדות המיזרח, דווקא ביום־העצמאות. לפחות היה למחלקת החדשות את ההיגיון שלא לשדר את הפסטיבל בצבע.

● **איש וירג'יניה (שעה 4.45).** פרק מהסידרה הזכורה לטוב של מערבוני הילדים.

● **עמוד האש (8.00 שידור בצבע).** עוד פרק מהסידרה הציונות ששידור הניסיון שלה החל אתמול. הערב תעסוק הסידרה במישפט האומות, בתקופה שבין אפריל לנובמבר 1947, ותסקור את הארועים שהביאו להקמת המדינה.

● **אירוויזיון 1980 (9.30 שידור הצבע).** שידור הקלטת האירוויזיון שנערך ב־19 בחודש בהאג שבהולנד, האירוויזיון שבו מילאה מרוקו את מקומה של ישראל.

מסיבת יום־העצמאות: לחקות מחוך
יום ראשון, שעה 9.40

מסיבה של להקות־מחול מכל רחבי הארץ, בעיקר להקות המחול של מועדוני צוותא בהשתתפות להקת המחול של ותיקי פתח־תקוה, להקת המחול שלום 80, מיקי קם ורדיד הכהן.

● **עמוד האש (10.30 שידור בצבע).** נס ליום־העצמאות. פרק מתוך הסידרה שרבים הימרו שלעולם לא יסיימו את הכנתה, הציונות של יגאל לוסין. הערב מביאים את הפרק הרביעי בסידרה בת 19 הפרקים, שבו הקטעים: העמק הוא חלום, העליה הרשלישית, הפרעות, רצח יוסף חיים ברנר, המאבק המדיני בבריטניה בתקופה שווינסטון צ'רצ'יל היה שר המושבות, גאולת העמק, הקמת עין חרוד והקמת ופירוק גדוד־העבודה.

● **כמעט חצות (שעה 11.20).** התוכניות לא יסתיימו והשידורים ימשכו גם אחרי החדשות, עד 2.00 אחר חצות.

● **הפירחה (11.35 שידור בצבע).** סרט קולנוע על פי סיפרו של ויליאם פוקנר המספר את עלילות נער צעיר ושני מבוגרים כשבתפקיד הראשי סטיב מקווין. העלילה מתרחשת בתחילת המאה בדרום ארצות־הברית.

● **בצוותא (1.00).** שידור חוזר של התוכנית עם הדואים. מלבדם יופיעו בתוכנית נורית גלרון, שתוכיח בפעם המי יודע כמה שהיא זמרת טובה יותר מיהודית רביץ, המופיעה אף היא בתוכנית, חנה מרון וג'וזי כץ.

יום שני

21. 4

● **מכט מיוחד (שעה 10.00).** שידורי הבוקר יפתחו במהדורה מיוחדת וקצרה של מבט.

● **כפתור ופרח (שעה 10.05).** תוכנית זמר ונופים שתעבור על הארץ מן הגליל ועד אילת. נחמה הנדל ועוזי מאירי יחד עם חבורת הזמר של קיבוץ העוגן בהדרכת צבי שרף ישירו בין ראיון לסיפור הקשורים במילחמת העצמאות בתוכניתה של עוגניה שימחוני.

● **מודים אנו לך (שעה 11.10).** שירי הלל ושבח ליום־העצמאות של מקהלה בהדרכתו של מנשה לב־רן.

● **חידון התנ"ך הנוער (11.30).** שידור ישיר מתיאטרון ירושלים של שלב הגמר של חידון התנ"ך העולמי לנוער הנערך על־ידי מיפקדת פיקוד הגדנ"ע.

וידוייה האישי של דוגמנית־העירום אנה

עירום-כן, מין-לא!

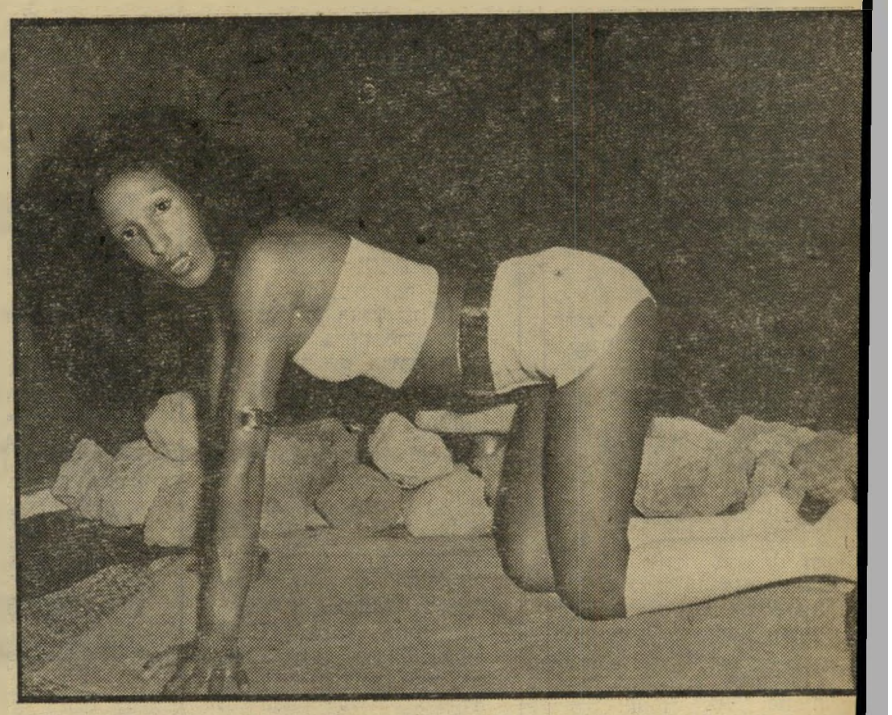
עם הצלם גרגורי ויניצקי
צילום בלי סקס

אני לא חושבת שאני בחורה יפה, אבל אני מיוחדת. הרבה גברים כבר אמרו לי את זה וכולם מנסים לשכב איתי. זו הבעיה שלי, וזו בעיה קשה. בגלל זה לא נעשיתי עד עכשיו דוגמנית מפורסמת. בארץ, אם את לא מוכנה להיכנס למיטה עם סוכן או עם אופנאי, אז הקאריירה שלך דפוקה" — כך אומרת אנה הללי, בחורה ממוצא תימני, בת 26, גובה: 170 סנטימטר. צבע עינים ושיער: חום. מידות: 90, 60, 85. ומצהירה: אני עוסקת עתה בציור. „לא צריך ללמוד הרבה בשביל להצטייר או להצטלם," אומרת אנה, „את פשוט יושבת או עומדת, או עושה איזה פוזה שמבקשים ממך. רוכשים את זה תוך כדי עבודה."

מספרת אנה על חייה:

אני ממישפחה מסורתית, לא בדיוק דתיים, רק שומרי שבת. אבי נפטר כשהייתי ילדה, ואמא עכשיו לא עושה שום דבר אבל פעם היא עסקה במשק־בית. למדתי שנתיים בפנימיה ונמאס לי. פשוט רציתי חופש. חזרתי הביתה וחשבתי לעסוק במיקצוע הספרות. בחרתי בו אחרי מחשבה עמוקה. המיקצוע נתן לי הרבה סיפוק, אבל לא הצלחתי בו כי לא היתה לי הסבלנות בשביל הקליינטיות. הן היו מאוד נודניקיות, אז לא יכולתי להחזיק את עצמי.

פעם אהבתי לתפוס גבר ומה שהוא רצה עשיתי, אם רצה לבלות איתי ולהיות איתי ולדאוג לי, הסכמתי, לאן שהוא רצה הייתי הולכת איתו, אם זה אצלי בבית, ואם זה בביתו הוא. כן, הייתי מאוד חופשייה עם הגברים, אבל עכשיו, זה איפה שאני רוצה ורק איך שאני רוצה ועם מי שאני רוצה. היום אני כבר לא מתפרצת מהר על הגברים.

אני עברתי הרבה בחיים. מנסיוני למדתי שיש גברים שאוהבים רק את הגוף שלי, רק לבלות איתי. היום אני רוצה לדעת קודם כל מי הוא הגבר ומה רצונו ממני, שיהיה בקשר הדוק איתי, כוונתי שיהיה לי מיספר הטלפון שלו או הכתובת, העיקר שיהיה לי קל לאתר אותו, כי אחרת אני יכולה לבלות איתו כל היום ולא אדע ממנו שום דבר וזה לא טוב.

לא משנה צבע העור

מה שאני אוהבת זה חברה ואנשים וחוכמת־חיים, אבל יש לי גם תחביבים כמו טיולים, ריקודים, מיסעדות טובות, ספורט וריצה. אני רצה הרבה לי מכולת, רצה למכונית כשאני ממהרת, רצה ממקום למקום וגם רצה לפעמים בים. אני גם מחבבת אנגלית, הייתי גם בחוצלארץ, ביוון ובמילאנו, שם ביקרתי מישפחה שלי. שם התרשמו ממני האנשים כי התלבשתי לבוש נאה. האנשים שם רצו שאני אצטלם צילומי עירום, אבל לא רציתי כי התחביב שלי הוא יותר כל מיני תמונות מיוחדות כמו חצי סקס או לשים עלי דברים מיוחדים כמו ריקמות על החלק התחתון של גופי, או בד או תכשיט מיוחד, מה שמתאים לגוף שלי, אבל עירום מלא — לא. אני פשוט לא אוהבת את הגסות הזאת. לעשות פוזות מיוחדות, את זה אני אוהבת, כוונתי לצורה יותר אמנותית. בחוץ־לארץ גם פגשתי את מי שהיה אחר־כך בעלי. הוא היה כושי מניגריה, בן 30. קראו לו דיקסון. הוא היה מאד נחמד. הפריע לו שאני מצטלמת בעירום. בכלל הוא לא רצה את מיקצוע הדוגמנות. אני חושבת שאחרי שהראיתי לו כמה תמונות שלי זה פשוט לא מצא חן בעיניו או שהוא קינא. אז עבדתי כחדרנית וכמלצרית. באנו לארץ. היינו נשואים שנתיים וגרנו באילת. יש לי גם תינוקת ממנו. היא היום בת

הלל, המספרת על מאבקיה לקבל עבודה מבלי לעבור את מיטות המזמינים

שלוש. בכלל לא היו לי בעיות שהוא כושי. אני אהבתי אותו והסכמתי לחיות איתו כל הזמן, אבל הוא לא רצה להישאר בארץ, רק רצה לחזור לארץ שלו ואני לא הייתי מוכנה לגור בניגריה או נפרדנו.

היו בחורות ששאלו אותי איך אני

בתמונת דוגמנות
שחקנית או דוגמנית

מסוגלת להתנשק איתו ואם אני לא פוחדת ממנו בלילה וכל מיני שאלות שרק הצחיקו אותי. הייתי עונה לכולם שזאת אהבה ולא משנה לי צבע העור שלו. רק אמא שלי לא הסכימה כי רצתה שאני אתחתן עם ישראלי, יהודי ולבן.

„להכיר יותר טוב"

פ עם פניתי לאופנאי. הוא אמר לי: „בואי, תעלי למעלה, נראה את המידות שלך," אז אמרתי לו שהמידות שלי מופיעות בכרטיס־הביקור שלי אז ארוחת־צהרים, אז אמרתי לו: „כן". הוא אמר לי שיש לו עכשיו כמה שעות זמן ושהוא צריך להתייעץ עם המודליסטית שלו, ולקח אותי לאיזה בית של חבר שלו.

שאלתי אותו: „אתה לוקח אותי לבית הזה בשביל מה?" אז הוא אמר לי „בשביל לשבת, להכיר יותר טוב," איך שהוא בא, הוא נצמד אלי, והתחיל לגעת בי. אני סרבתי, לא הסכמתי, כי לא בא לי עליו. פעם שמעתי שבשביל להיות דוגמנית אני צריכה להיות סימפטית ולשכב עם גברים. סימפטית — כן, אני סימפטית. אבל לשכב עם גברים, להיות, איך שאומרים, דוגמנית חופשייה — לזה אני לא מסכימה. אז חשבתי לעצמי — בילויים כן, אבל לשכב — פה צריך להתנהג בחוכמה. אותו אופנאי לא התקשר יותר.

היה גם סוכן אחר שהכיר אותי סתם ברחוב, ומה הוא אמר לי? „אני רוצה שאת תמדדי בגדים ואנחנו נבלה". אני אמרתי לו: „אני מוכנה לבלות איתך, אבל אם אתה סוכן רציני ובאמת מתפעל ממני אז תראה לי."

הוא בא אלי הביתה והביא איתו בגדים שאמרוד, ואמר שהוא יתן לי חולצה במתנה אם אני אשכב איתו. אז אני אמרתי לו: „תקשיב, אם אתה חשבת לבוא אלי הביתה ולשכב איתי, אז היית צריך לומר לי שאנחנו נקבע פגישה לבילוי, אבל לא לספר לי סיפורים. יתכן שיבוא לי עליך, אבל אם אתה מציע לי עבודה או קודם ביזנס, אחר־כך פלוץ."

היה עוד אחד, מדדתי אצלו בגדים והיו מיזמוזים, אז אני אמרתי לעצמי, „איך יהיה פה? מאופנאי לאופנאי כולם רק רוצים לשכב ואין ביזנס, אז התאכזבתי מהנושא של האופנאים ועכשיו כדי לקדם את הקאריירה שלי אני אוהבת בעיקר להכיר אנשים. הכרתי הרבה אנשים חשובים, אבל אני לא זוכרת את השמות שלהם. הם כולם מבקשים לשחק בי.

יש לי ידידים עורכי־דין, מהנדסים, אני לא רוצה לומר את שמותיהם כי אני עוד נפגשת איתם. ארכיטקטים, בעלי־חנויות. אני מכירה אותם ככה: אני צועדת ברחוב או יושב בבית־קפה, בים, במיסעדה או במועדון, וזה מה שיוצא לי להכיר. לפעמים מתחילים איתי שלושה ביום, לפעמים יותר, אבל אני אוהבת רק גבר אחד ליום. אני אוהבת להתחיל איתו את היום ולגמור איתו את הערב. לי לא משנה אם הוא עורך־דין או מהנדס. אני לא אוהבת להיכנס למועדון לבד, כי אז לא אדע במי לבחור וגם תהיה פה קינאה.

סוג הגברים שלי זה ככה: לא משחק לי יופיו של הגבר או מכוניתו היפה, כי

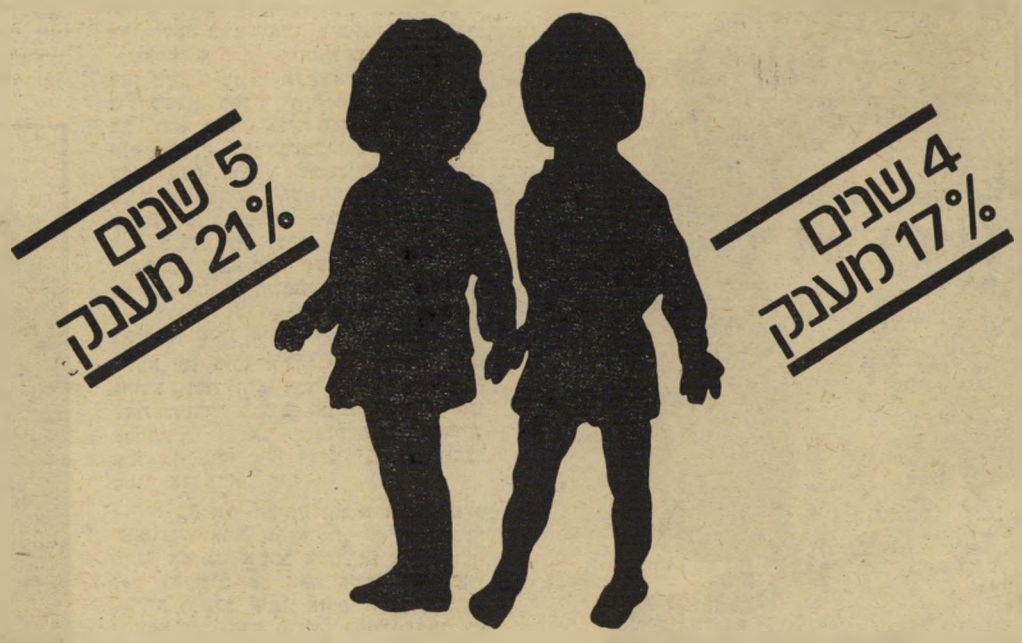
עם ידיד בבילוי
„לבלות אני מוכנה עם כל אחד"

כשבאתי לאופנאי הזה אמרתי לו: „שמי אגה, והמידות שלי הן ששי־שמונה וזהו. בכל זאת הוא עלה איתי למעלה כדי למדוד בגדים, וראה שזה באמת מתאים לי. אחר־כך, אני לא יודעת איך זה קרה, הוא לא ישר נגע בי, אלא שאל אותי אם אני פנוייה לצהרים. אני חשבתי לי־

יוצא לי להכיר הרבה הרבה עם מכוניות־יפות. גם ביתו היפה לא משנה לי, אלא היחס. כן, היחס. זאת אומרת איפה הוא נפגש איתי, לאן הוא לוקח אותי לבלות. אם הוא מזמין אותי רק לקפה או לביתו, או אם הוא רוצה בביתי. היחס. אישית אני אוהבת לבלות במקום שיש בו הרבה אנשים, אבל סולידי. אבל יש הרבה שי־ואני מתעניינת גם בספרים, ובעתיד אני רוצה לעסוק בקולנוע או להיות רקדנית.

תמיד אהבתי לרקוד, בעיקר לפי הקצב. אני מקווה שאצליח, כי אצלי יש עיקרון — קודם העבודה אחר־כך הבילויים.

גם בלכתנו יחד שתים שתים...

אנחנו תוכניות אחת אחת!

שתי תוכניות במסגרת חדשה אחת!

טפחות כפול שתים

חסכון לתקופה של 4 שנים	חסכון לתקופה של 5 שנים
מענק מיידי של 17%	מענק מיידי של 21%

הצמדה מלאה על הקרן והמענק

ועוד אחוז אחד!

על כל הפקדה של 100,000 ל"י ומעלה תקבל אחוז אחד*
נוסף למענק הענק של "טפחות כפול שתיים".

* 18% מענק ל-4 שנים, 22% מענק ל-5 שנים

בנק טפחות ממשיך לתת יותר גם בתוכניות החסכון:
"טפחות עד 120" - מענק עד 27%
"טפחות ברירה דולרית" - מענק עד 23%

בנק טפחות

אשתו הרביעית של האמפרי בוגארט, השחקנית היהודיה לורן באקאל, מספרת, בספר המסעיר את ארצות־הברית, על בעלה האגדתי

הנקודה היהודית של בוגי

הנקודה היהודית בחייו של המפרי („בוגי") בוגארט, השחקן ההוליוודי המהולל שנפטר בשנת 1957 ממחלת הסרטן, היתה אשתו הרביעית, לורן בקאל.

הוליווד שיצרה אגדות וחלומות רבים על־ידי אשפי הפירסומת שלה, נדהמה בעצמה מאגדת בוגי. הגבר הצנום בעל החזות הקשוחה שהירבה לשחק תפקידי גברים נועזים, לא נשכח. למרות שלא נמנה על גדולי הבד בימיו, ולא נחשב כשחקן „רציני", הפך אחרי מותו למיתוס לאומי בארצות־הברית. אחד ממחזותיו הראשונים של וודי אלן, שחק אותה סם, משתמש בדמותו של בוגי. והאופנה הבלתי־חולפת באמריקה היא לחזות בסירטי בוגי.

אשתו הרביעית והאחרונה, לורן בקאל, או בשם נעוריה, אליזבט וינשטיין באקאל, היתה ילידת ארצות־הברית. אולם אמה הגיעה לאמריקה מרומניה בהיותה בת שנתיים. המישפחה היהודית המסורתית השתקעה בניו־יורק. בספר אוטוביוגראפי שהופיע לפני שנתיים, הנקרא בכוחות עצמי, מספרת לורן בקאל את סיפור חייה.

בטי, כפי שנקראה על־ידי בני מישפחתה, היתה ילדה יפהפיה, וחלמה להיות שחקנית. המישפחה היהודית לא התלהבה מרעיון זה, אך אמה, שהיתה קשורה אליה מאוד, הסכימה לעזור לה בדרכה זו. אביה עזב את אמה כאשר היתה בטי ילדה קטנה, ומאז לא ראתה אותו. היא גודלה על־ידי אמה בעלת האופי החזק, ועל־ידי דודה צ'רלי.

נשיקה בחדר־ההלבשה

בגיל 16 סיימה את בית־הספר התיכון ועברה ללמוד באקדמיה למישחק. היא היתה מהצעירות ביותר שם, וחבר נעורים שלמד איתה היה השחקן קירק דוגלאס. בתקופה מסויימת היתה בטי מאורבת בו. מישפחתה קיבלה בשימחה את הבחור היהודי יפה־התואר, אך יחסיהם לא נמשכו, קירק דוגלאס עזב את ניו־יורק ונסע להוליווד.

עקב מצבה הכלכלי הקשה של האם עזבה בטי את בית־הספר לדראמה, והחלה עובדת כדוגמנית וכסדרנית בבתי־קולנוע. במיקרה הפכה דוגמנית־צילום, ותצלומה בירחון יוקרה אמריקאי משך את עיניהם של מפיקים בהוליווד. בגיל 18 נסעה לעיר האורות, ובידה הבטחה לחוזה.

בניגוד לסיפורי הנכאים של כוכבניות אחרות, שפר גורלה של בטי. המפיק שהביא אותה להוליווד ואשתו, עזרו לה. הם לא נתנו לה לעבוד בסרטים גרועים, וכאשר דובר על סרט יוקרה עם המפרי בוגארט, בשם אלה שיש להם, ואלה שאין להם, הציעו לה לעבור מיבחן־בד לתפקיד הגיבורה בסרט.

המפיק הלביש את הבחורה התמימה והצעירה בבגד שחור ולראשה בארט שחור, והסביר לה כי עליה לשחק תפקיד של אשה מנוסה, המתגרה בגבר ומעוררת אותו.

מיבחן־הבד עבר בהצלחה מרובה, ו־בוגארט שראה אותו, עבר על פניה בוקר אחד ואמר לה: „יופי, מיבחן יפה, יהיה כיף לעבוד ביחד."

כאשר החלה ההסרטה נפגשו יום יום על בימת הצילומים. בוגי היה אז בן 44, נשוי בפעם השלישית לשחקנית כושלת ואלכוהוליסטית בשם מאיו מטוט. ובטי, שאנשי הפירסום הוסיפו לה את השם „לורן" וניסו לרמוז כי זהו שם־מישפחה עתיק השייך לאצולה, היתה בת 19.

השנה היתה 1943, הוליווד היתה בשיא פריחתה. למרות מילחמת־העולם המשיכה תעשיית החלומות לעבוד במלוא הקצב, ואופייני הדבר כי לורן בקאל אינה מזכירה כמעט את מילחמת־העולם, כאילו היה זה דבר מרוחק וחסר חשיבות. אפילו סיומה של המילחמה לא השאיר את רישומו על הכותבת.

שלושה שבועות אחרי התחלת הצילומים לסרט, נכנס בוגי לחדר־ההלבשה של לורן עמד מאחוריה, גחן ונישק אותה. בביישנות ביקש ממנה את מיספר הטלפון שלה, ורשם אותו על קופסת גפרורים. עוד באותו ערב טילפן אליה.

„ראו מי בת עשרים!"

הרומן שלהם התחיל ספק ברצינות ספק בצחוק, כאשר הם ממשיכים לגלם את דמויותיהם בסרט, ואף קראו לעצמם בשמות הבמה שלהם, סלים וסטיב. לא חלף זמן רב עד שלורן החליטה כי זוהי האהבה של חייה. עד אז לא נקשרה מבחינה ריגשית לגבר כלשהו, אלא התמסרה בעיקר לקאריירה שלה. כאשר שמעה אמה על הרומן בין בתה ובין בוגי, הזדעזעה. בחורות יהודיות טובות אינן מסתובבות עם גברים נשואים. בוודאי לא עם גברים הנשואים בשלישית ומבוגרים ב־25 שנה מהנערה.

מכריה בעיר־הסרטים הזהירוה שבוגי לא יעזוב את אשתו, כיוון שהיא חולה ואלכוהוליסטית, והוא לא יוכל להתגבר על מצפונו ולעזוב אותה במצבה זה. ואכן, עם סיום הסרט המשותף שלהם היתה הפוגה ביחסיהם. בוגי סבל מהתקף מצפון, והחליט לשקם את חיי־הנישואין שלו. אולם הוא כתב מיכתבי אהבה ללורן, וטילפן אליה. פעם טילפן לה בשעת לילה מאוחרת, וביקש ממנה שתבוא לפגוש אותו בכביש מרוחק שאת מיקומו מסר לה בטלפון. כאשר הגיעה לשם אחרי נהיגה של ארבע שעות מצאה את בוגי שתוי במקצת, נעול סנדלים מהוהים, ובדש מעילו פרח חמניה ענק.

תקופות הפרידה היו קשות ומכאיבות ללא נשוא לכוכבנית הצעירה. היא כמעט הפסיקה להתעניין בקאריירה שלה, וכל

לורן באקאל
הוא קרא לה „בייבי"

הנקודה היהודית של בוגי

(המשך מעמוד 57)

ליבה היה נתון לבוגי. מפסגות של אושר ללא גבול היתה נופלת למעמקים של יאוש וחרדה שמא לעולם לא יחזור אליה.

בטרם הגיע סירטם הראשון למסכי הקולנוע, כבר הוזמנו לשחק יחדיו בסרט נוסף, השינה הגדולה.

אחרי אחת הפרידות הארוכות והמייאשות היה נתון לבוגי. מפסגות של אושר ללא גבול היתה נופלת למעמקים של יאוש וחרדה שמא לעולם לא יחזור אליה.

בטרם הגיע סירטם הראשון למסכי הקולנוע, כבר הוזמנו לשחק יחדיו בסרט נוסף, השינה הגדולה.

אחרי אחת הפרידות הארוכות והמייאשות שוב תקופה של שפל בחייה של בייבי, אולם הצלחתו המרובה של סירטה הראשון הרקיעה שחקים. היא הפכה מיד לאחת הכוכבות המבוקשות בהוליווד. הכל דיברו ביפהפיה החטובה, בעלת הרגליים הנפלאות. צורת ההתבוננות שלה בגברים דרך עיניים מושפלות למחצה במבט מצועף וסכסי, הפכה לבנויה: „המבט". היא הוזמנה בשערי [illegible] שבועונים רבים בכל רחבי ארצות [illegible], וזכתה בתישבחות על משחקה. הישוו אותה למרלין דיטריך, לגריטה גרבו ולשאר אלילות הבד. היא אפילו הצליחה להיות על שערו של הלייף, משאת נפש של כל אח"ם בעולם.

כאשר יצאה אשתו של בוגי מבית־החולים, התחדשו פגישותיהם של בוגי ובייבי. הם נהגו להיפגש מפעם לפעם על ספינתו של בוגי. יום אחד כאשר היו שם נזעקה ידידה והודיעה להם כי מאיו, אשתו של בוגי, בדרכה לספינה. בבהלה דחף בוגי את ידידתו לשירותים של הספינה, ושם נשארה רועדת ומחזיקה בידית הדלת, עד שהודיעו לה כי אפשר לצאת.

במחצית חודש ספטמבר 1944, ביום הולדתה העשרים, קיבלה זר־שושנים גדול שאליו צורף פתק: „ראו מי בת עשרים!"

כאשר התגורר עדיין עם אשתו, טילפן בוגי בשעת לילה מאוחרת אל לוראן, אחרי מריבה אלימה עם אשתו השיכורה. אחרי כמה מילים, עלתה אשתו על הקו ואמרה ללוראן: „כלבה יהודיה שכמוך, האם את חושבת שתוכלי לכבס לו את גרביו?"

במעלית הקטנה

כ? הצרות של רומאן עם גבר נשוי עברו על בוגי ובייבי, אך לרומאן שלהם היה הפי־אנד. מאיו הסכימה לבסוף לתת גט לבוגי, היא נסעה לרנו, והבטיחה להישאר שם ששה שבועות, משך הזמן הדרוש כדי להתגרש שם. בחודש מאי 1945, נישאו סוף סוף המפרי בוגארט ולוראן בקאל.

בייבי מתארת את בעלה כהיפך הגמור של הדמויות אותן גילם בסרטיו. הוא היה טוב לב, עדין ורגיש. במשך השנים נפגשה בייבי עם שתי נשותיו הראשונות של בוגי, הלן מנקן ומרי פיליפס ושתיהן סיפרו לה כי הגירושין לא היו באשמתו.

לבנם הראשון קראו סטיב, על שם גיבור סירטם המשותף הראשון, ולבתם קראו לסלי, על שם לסלי הווארד.

לוראן מספרת כי חיי־הנישואין שלהם הצליחו ביותר. אחרי תקופת הסתגלות קצרה היו הזוג המאושר ביותר בתבל. היא העניקה לבוגי את אשר מעולם לא היה לו: בית, ילדים ואשה אוהבת. לשם כך הזניחה את הקאריירה האישית שלה. מה גם שסירטה השני לא זכה יותר ב־תישבחות, והיא היתה ככוכב שביט שדעך מיד עם זריחתו.

בייבי ליוותה את בעלה בכל אשר הלך. היא נסעה אתו לנבכי אפריקה כאשר הסריט שם את המלכה האפריקאית, בשנת 1956. באותה תקופה הפך השיעול הקבוע של בוגי מתמיד וממושך יותר. השחקנית גריר גרסון שפגשה אותו במיסעדה, משכה אותו מיד לביקור אצל רופאה האישי. אחרי בדיקות אחדות הגיעו הרופאים למסקנה כי הוא חולה בסרטן וכי עליו לעבור ניתוח מסובך.

בחודש מאי 1956 עבר בוגי את הניתוח, ובחודש ינואר 1957 מת ממחלת הסרטן. קורות מחלתו, על כל פרטיה מתוארים בספר שלב אחר שלב. בוגי מתגלה גם במחלתו האכזרית כגבר שבגברים. הוא לא נכנע למחלה בקלות, ועד לחודשים האחרונים קיים מסורת מישפחתית וירד לשעת הקוקטיילים לסלון.

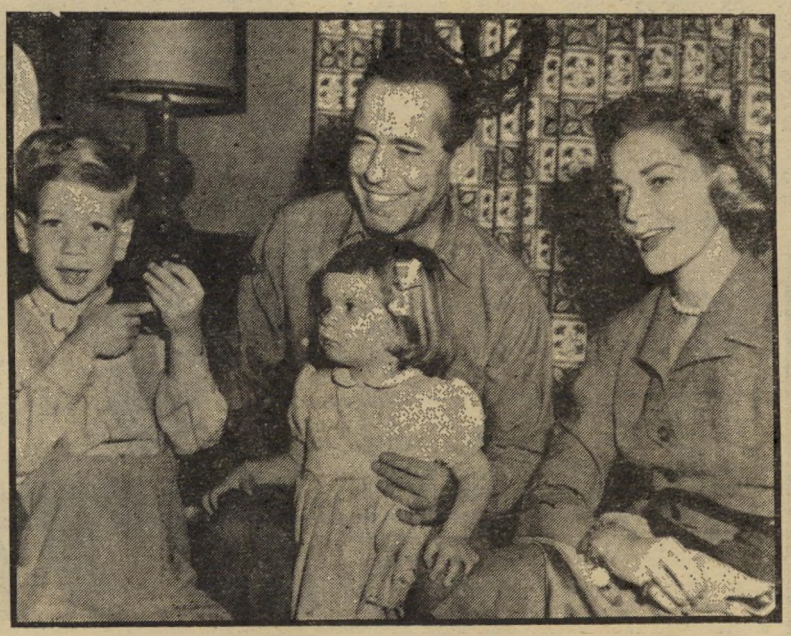
רק קטעים זעירים בספר מדברים על יחסה של לוראן בקאל ליהדותה. היא מעולם לא הפגינה אותה, ואפילו לא היתה אמיצה מספיק כדי לספר עליה לידידים. כאשר שמעה את המפיק שלה מדבר סרה ביהודים הרעשנים לא אמרה מילה על מוצאה, והתביישה בעצמה על פחדנותה.

למרות רומאן סוער שניהלה עם פרנק סינטרה, ולמרות נישואיה לג'יסון רו־בארדס, שחקן תיאטרון מניו־יורק, שנגמרו בגרושין, נשארה לוראן בעצם „אלמנתו של בוגי".

אילנה אדון ■

הזוג בהפיגה
כאבי־הלב הסתיימו בנישואין

בוגארט עם לורן, לסרי יסטיב
כוכבת מהסרט הראשון

לורן באקאל כיום
עדיין „אלמנתו של בוגי"

ראש־מועצה כוכבזה
חיים קלים

ה פקידים במישרד־החינוך עמדו משתוממים. ההוראה שהונחתה עליהם מלישכת שר־החינוך, זבולון המר, היתה חד־משמעית: להעביר כספים וציוד להתנחלויות החדשות, לצורך הקמת מיפעלי־הזנה לילדי המתנחלים. הפקידים ידעו כי הוראה זו עומדת בניגוד גמור לתוכנית הקיצוצים במישרד, שלפיה יוקטן תקציב מיפעלי־ההזנה ברחבי־הארץ בכדי 70 אחוזים. אולם הפקידים ידעו גם כי את הוראות השר בנוגע להתנחלויות יש למלא גם אם העולם יתהפך. זהו שיגעונו הפרטי של המר.

לפי התחזיות יביאו הקיצוצים לסגירתם של מיסעדות־הזנה בבתי־ספר רבים. פירושו של דבר כי אלפי תלמידים, הבאים ממישפחות מעוטות יכולת, יאבדו את הארוחה החמה היחידה שלהם ביום. בעוד שמיפעלי־ההזנה ביישובי המצוקה הם הי־

כתבה שנייה בסידרה על המתרחש באור־יהודה

ראשונים העומדים לפני סגירה, וחלקם כבר נסגר, דואג שר־החינוך להעברת מלוא האמצעים להתנחלויות העשירות.

הפיתרון הקל — סגירת המיפעל

א נשי מחלקת האוש"ם (אספקה ושירותים משקיים) וההזנה במישרד־החינוך, האחראים על מיפעלי־ההזנה ברחבי הארץ, לא הודאגו מן הסגיעה בתלמידים ביישובי המצוקה. הבעיה שעמדה בראש דאגותיהם היתה כיצד לגייס את הכספים והציוד להתנחלויות של המר. את הבעיה פתר ראש המחלקה, אריה ליברגל, שבמוחו עלה רעיון מיוחד במינו.

בביקורת שערכה מחלקתו של ליברגל על אופן ניהול ההזנה באור־יהודה, נתגלו ליקויים חמורים, שמקורם במועצת אור־יהודה, המארגנת את מיפעל־ההזנה המקומי. בין השאר הסתבר כי כספים רבים מבוזבזים לריק, וכי חלק מן האוכל המבושל במיטבח מרכזי, כלל אינו מגיע לתלמידים בבתי־הספר, אלא מוצא את דרכו לגורמים שלא נועדו לקבלו.

בעיקבות גילוי זה הודיעה מחלקת האוש"ם, אשר מתקציבה ממומן חלקו הגדול של המיפעל, למועצת אור־יהודה, כי לפניה שתי אפשרויות: או להעלות את מיפעל־ההזנה במקום על דרך־המלך ולתקן את הליקויים, או לסגור את המיפעל כליל. אולם אנשיו של ליברגל לא פירסמו את תוצאות הבדיקה באור־יהודה ולא דאגו

מכונית

המכונית ישומר־הראש
בלי רשיון

לתיקון הליקויים. ליברגל העדיף את סגי־רת המיפעל. היתה לו סיבה טובה לכך.

חדר־האוכל החדיש שומם

ך אש מיעצת אור־יהודה, יצחק בו־כבזה, הבין את הרמז. בספטמבר 1979 החליטה המועצה־המקומית לחסל כליל את

הרבה תלמידים שנהנו מההזנה כלל לא היו נזקקים לזה. הם פשוט נהנו מאוכל מסובסד. היו 15 עובדים מיותרים, שלא היתה כל דרך אחרת להיפטר מהם. אם הייתי מפטר חלק ומשאיר אחרים, ועדי־העובדים היה מתנגד. חוץ מזה אני לא חושב שזה מיפעל הכרחי. עובדה שהפ־סקנו אותו ואף אחד לא מת ברעב.

„מה שנעשה בציוד אחרי הסגירה זה לא ענייני. מכרנו אותו למישרד־החינוך

ראש־המועצה רכש מכונית יקרה על־חשבון הציבור, אך סגר את מיפעל־ההזנה (מ'מין) בטענה של חיסכון. הציוד הועבר להתנחלויות

מיפעל־ההזנה. ההסבר להחלטה המוזרה טמון במה שנעשה בציוד המיפעל. בעוד מחלקת האוש"ם מחפה בשתיקה על מחדלי מועצת אור־יהודה, מכר ראש־המועצה, יצחק בוכבזה את הציוד היקר, שכלל אבי־זרי מיטבח וחדר־אוכל בשווי של מיליוני לירות, למישרד־החינוך, במחיר הזעום של 500 אלף לירות בלבד. כך זכה בוכבזה בהשתקת השערוריה במועצה שלו, ואילו ליברגל זכה בציוד הדרוש לו עבור השר שלו.

הציוד הועמס על משאיות, ולפי הוראת זבולון המר חולק בין ההתנחלויות בגדה־

והוא עשה בזה מה שרצה. המחיר הושג בסיכום בין המועצה למישרד. יכול להיות שבשוק החופשי היינו משיגים מחיר גבוה יותר, אבל זה המצב."

למרות טענתו של בוכבזה כי המיפעל הוליד ביזבוז, וכי תלמידים רבים שנהנו ממנו כלל לא נזקקו לו, ברור כי ניתן היה לאתר את התלמידים הללו ולמנוע את הביזבוז. אפשר היה גם להעביר את העובדים המיותרים לעבודות אלטרנטי־ביות, או לפטר ולהתמודד עם ועד־העוב־דים. אך בוכבזה העדיף חיים קלים. לעומת זאת, הולידה הסגירה עצמה ביזבוז. זמן

משרד החינוך כיסה על מחדלי המועצה ובתמורה קיבל ציוד בחצי חינם עבור ילדי מתנחלים

המערבית. ילדי אור־יהודה נותרו בלא מיפעל־הזנה.

ראש־המועצה בוכבזה מודה בעובדה ש־היו ליקויים חמורים באופן ניהול מיפעל־ההזנה באור־יהודה. לטענתו, זוהי סיבה מספקת לסגירת המיפעל כליל. „הדרך היחידה לתקן את המצב היתה לסגור," אמר. „אני מכיר את המצב. אם הייתי מנסה להביא לשינויים בתיפקוד המיפעל, הייתי נתקל בבעיות כאלה שלא הייתי יוצא מהן. העסק כולו היה רקוב מן היסוד. לא היתה ברירה.

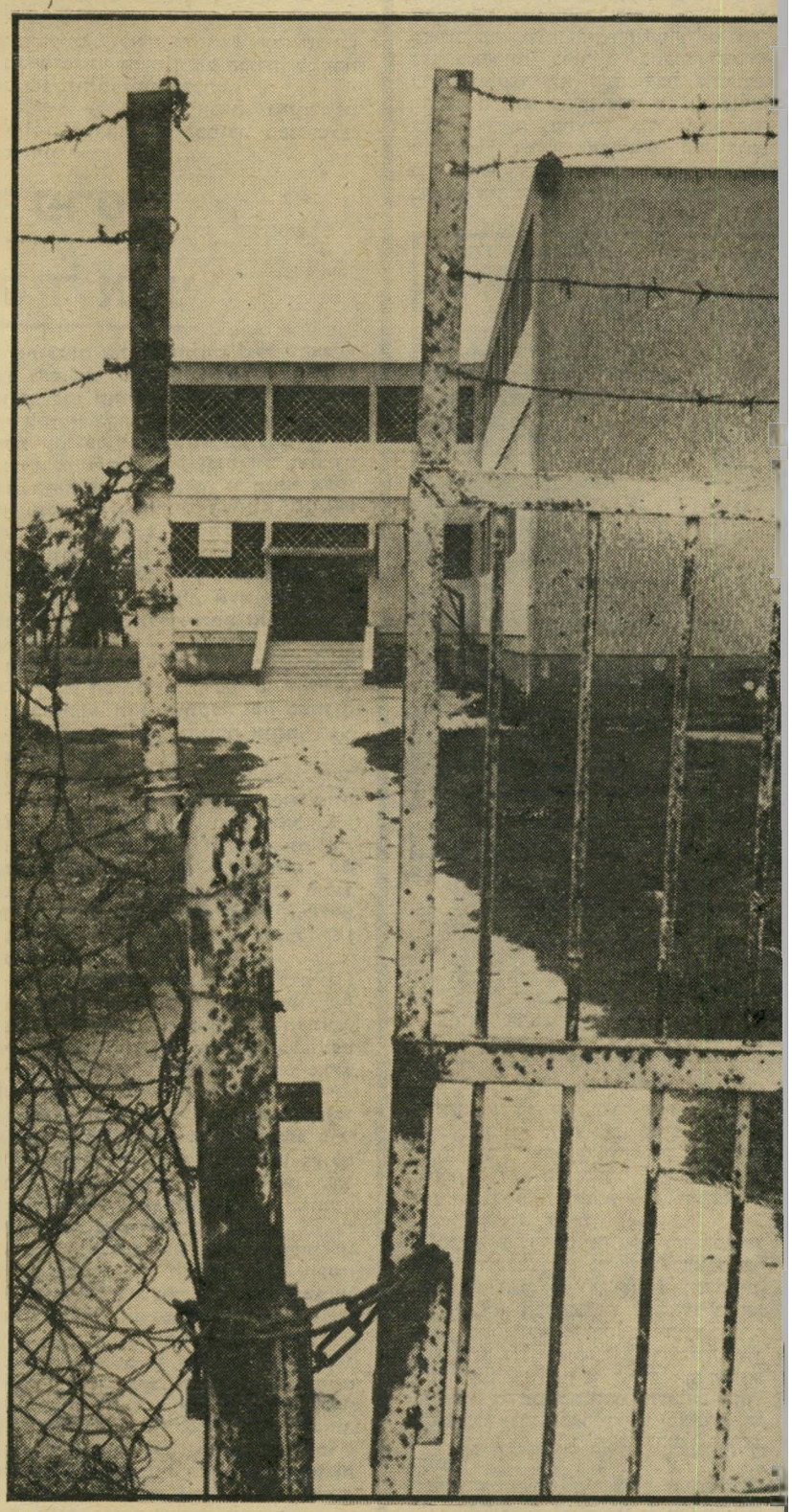
„המיפעל פעל תוך ביזבוז עצום. זה התחיל הרבה לפני שנבחרתי לראשות המועצה. אני מצאתי עובדות מוגמרות.

קצר לפני סגירת מיפעל־ההזנה הושלמה בנייתו של חדר־אוכל חדיש בבית־ספר ה־יסודי שיבת־ציון. בהקמתו הושקעו מיליוני לירות, כספים שהוצאו לריק. חדר־האוכל נשאר עומד שומם.

מכונית חדשה לראש־המועצה

ב עיקבות הסגירה גבר גם הלחץ הכלכלי על מישפחות מעוטות יכו־לת, שהן הרוב המכריע באור־יהודה. למ־רות דבריו היהירים של בוכבזה, כי איש לא מת ברעב, נשארו ילדים רבים ללא

(המשך בעמוד 60)

במקום אוכל

יעקב שרת / איש ממאדים
בגין בראש המערך

● „עכשיו אצביע בעד ה'מערך', ואפילו בגין יעמוד בראשו !"

● „גברת, אין יותר שאריות קטיפה — היום הכל הולך לכיפות !"

● „אחרי ד"ש מתו האלטרנטיבות ואחרי ידלין מתו ההכחשות."

● „אם כל יהודי ישתין פעם אחת ביום בחוץ פתרנו את בעיית־המים של ישראל, ואם כל ערבי יתחיל להשתין באסלה גמרנו עם כל המים."

הוי, כנרת שלנו!

חלם, חלם אני אומר לכם, ולא על היבשה, אלא על המים !

היום כל תינוק יודע, שמים זה חיים לא רק במשמע היחיד, אלא במשמע הכלל, במשמע הקיום הלאומי. היום כל אחד יודע, שמים זה לא רק חקלאות — וכבר הכריזו מומחי המים שלנו, שאין טיפת מים אחת ליישוב חקלאי נוסף, שנת ברכה או לא שנת ברכה — מים זה גם תעשיה. אז מי אני ומה אני, שאעמוד ואציע פה לקברניטי האומה החקלאית־תעשייתית שלנו, שישלטו במים לא רק בכוח המחיר, אלא, למשל, יוציאו צו, שבארץ מזרח־תיכונית ודלת־מישקעים כישראל לא יגדל אדם פיסת מידשאה, אפילו הוא נכון לשלם להשקאתה במט־בעות זהב, ובוודאי יש דוגמות נוספות בתחום זה.

פה גם לא אפתח את התמיהה הנושנה על העובדה המרעי־שה, שהישראלים החכמים והמחוכמים מניחים לירדן, שמקו־רותיו כידוע מצויים כך וכך עשרות מטרים מ ע ל פני־הים, לזרום הלאה־ירדן־הלאה־זרום לכינרת, שכידוע נמצאת כך וכך מאות מטר מת ח ת לפני הים, על מנת להעלותם מעלה במש־אבות אדירות (צורכות חשמל) חזרה אל מעל לפני הים. ספק אם יש מקום אחד בעולם שנוהגים בו כך, והדברים ארוכים.

אבל אתם אולי תבואו ותגידו לי: „חלמאי שכמותך, הלא דרוש לעם ישראל מאגר־מים רב־שנתי, ומה לעשות, אם מאגר־המים הטבעי שלנו נמצא מתחת לפני הים? טענות אל משה רבנו, בבקשה !" טוב ויפה. נניח שאין מאגר אחר, או מאגרים אחדים. ככלות הכל, אני לא מהנדס מים אלא סתם מקשן. נניח איפוא שגזירה היא, שעם ישראל ישלם טבין ותקילין בעד העלאת מים לגובה של יותר מ־200 מטר — לאחר שהמים ה א ל ה כבר היו באותו גובה מדרך הטבע, ולא זו בלבד, אלא שקודם, כשעוד היו שם למעלה, ב„אצבע הגליל", הם היו מתוקים, ואילו כשהם זרמו להם הלאה זרום לכנרת, הם נמהלו בה במעיינות המלוחים, והוסיפו כך וכך אחוזים של מיני חומרים מינרליים מיותרים. נניח שאין ברירה, וזהו זה לעולמי־עולמים (אתם מרגישים כמובן, שהמוח הבלתי־הנדסי שלי מתקשה לתפוש זאת).

אבל אם כבר מי הירדן זורמים להם לכנרת, מדוע, בהזדמ־נות חגיגית זאת, לא נרתום אותם לאיזה צינור אנכי, וכשיפלו להם בבת־אחת איזה 200 מטר (כדי להימהל במלחים ולהי־שאב חזרה למעלה), יסובבו איזה טורבינה, או לפחות טחנת־קמח ?

שימו לב: אם יש דבר שמשמח את עם ישראל בימים טרופים אלה, הרי זה הידיעה בחדשות, שהנה, הלילה, או ביממה האחרונה, הכנרת עלתה בכך וכך סנטימטרים, וכל סנטימטר של כנרת, כידוע לכל תינוק, הוא מיליוני מטרים מעוקבים של מים, מים חיים ! והנה מה מתברר לנו פתאום ? מתברר, שכמו שלכנרת יש „קו אדום" ת ח ת ו ן, שאם ירדו פניה למטה ממנו יהיה פשוט אוי ואבוי (ולא רק מפני שצינו־רות היניקה של קיבוץ זה, או מכון־שאיבה זה, יתחילו לשאוב אוויר, אלא גרוע מזה, מפני ששכבת המים של האגם, ש„לוחצת" על המעיינות המלוחים המפכים בתחתיתו, תאבד ממשקלה עד שהללו יגבירו זרימתם ו„יזהמו" את הכנרת במלחים עד־אין־שימוש !), כך יש לכנרת גם „קו אדום" ע ל י ו ן, שאם פני המים יעלו מעליו יהיה אוי ואבוי (לאולם הקונצרטים של עין גב, ולכמה שדות של מושבאים בכנרת המושבה, ולכמה מסעדות ומלונות בטבריה) !

אז קודם כל מתחוור, שהכנרת, ככלות הכל, אינה מאגר אידיאלי, אלא הוא לוקה במיגבלות חמורות ביותר. אבל שנית, אני שואל פה את עם ישראל: אנא, עם יקר ועני ופושט יד, שב וחשב כמה שווה לך סנטימטר אחד של מים בכנרת (וכל סנטימטר גבוה יותר הוא מתוק יותר, כי הוא לוחץ יותר בחוזקה על המעיינות המלוחים שם למטה), סנטימטר ועוד סנטימטר ועוד סנטימטר — שעכשיו אנו משלחים אותם בברכת האל הלאה ירדן הלאה זרום לים המוות — וכמה שווים לך אולם הקונצרטים של עין־גב, וכמה שדות של חקלאים עברים, וכמה מסעדות על הרציף של טבריה, ומדרונות של כמה בתי־מלון וכו' ? ורק אל תבואו אלי עם הסיפור על קברי גדולינו שעל תל הפרפ. ברוך השם, אלה אינם קברי האבות והאמהות בחברון, אלא סתם קברים של יהודים כשרים ונחמדים, שאפשר להטריח את העצמות הטמונות בהם לנקודה יותר גבוהה, ושום דבר לא יבולע לשירי רחל ולכתבי ברל.

אם מאגר אז מאגר ! ותחת להשקיע משאבים ברכישת עוד משאבות־ענק שיספיקו לשאוב את הסנטימטרים שמעל „הקו האדום" העליון, לפני שהם יציפו כמה מיבנים ושדות (ולא די במשאבות, צריך גם להגדיל את ספיקת החשמל !), קומו והשקיעו אותם בפיצויים שמנים לכמה יהודים, ובהקמת כמה סוללות בריאות במקום שצריך, ועם ישראל לא יתנסה בשנה ברוכה במחדל של בזבוז מיליוני מע"ק מים ומיליארדי לירות, שגם לא יהיו בשנה הבאה וגם חסרים כבר ברגע זה באגני ההחדרה התת־קרקעיים, ולא „יתחרט" על שביזבז מיליונים נוספים בשאיבת עודפי מי הירמוך אל הכנרת, למקרה שאולי השנה בכל זאת לא תהיה שנת ברכה...

זה מה שהיה לי להגיד על חלם־על־המים, ואין ספק שיש פה איזה טעות איומה ונוראה, שלי כמובן, מפני שכפי שכבר ידוע לכם, מהנדס אינני.

איך פרס הפסיד אותי

אני לא שייך לאלה שתולשים את שערותיהם בגלל שהצביעו בבחירות האחרונות בעד ד"ש. אני סתם שייך לאלה שתולשים את שערותיהם; אמנם כן, כמו שאומר בגין, הרבה לא נשארו לי, אבל לעומת זה אוכל להזמין בקרוב תסרוקת „פרוע ומתול־תל"). ד"ש, אילו קיבלה עוד פרוסה מעוגת הקולות, היתה עשויה ליצור עם „המערך" ממשלה שפויה, ובנסיבות חיוביות היו מתגלים בה הכוחות החיוביים. בכל אופן, זו היתה אפש־רות. נכון, אפשרות שלא נתממשה — ועינינו הרואות. ואף על פי כן, חרף כל שקרה, אסור להיוואש מן הסיכוי של קום „חבורה ראשונית" חדשה, שתרענן את הנוף הפוליטי ותנהיג אמות־מידה חברתיות חדשות בישראל. איך עושים את זה אינני יודע, אך לא על זה אני חושב עכשיו, אלא על הנטיה הגוברת להירתע מנסיונות נוסח ד"ש ולצדד, תחת זאת, בחיזוק האופוזיציה החזקה ביותר ל„ליכוד" — „המערך" — שהוא ככלות הכל המאגר העשיר ביותר, יחסית, באנשים שהם גם בעלי נסיון פוליטי וגם, חרף כל הפיחותים, „רציניים" יותר.

ובכן יש נטיה גוברת שכזאת — היא משתקפת יפה בסקרים — ואפשר בהחלט להבין אותה, ואני לא אתווכח איתה, מפני עוצם עין ואוטם אף ומצביע אלף.

לא הספקתי לשקול ולטרות וכבר ביצע שמעון פרס, יו"ר „העבודה", א תהתרגיל הרבני שלו. חבר פרס היקר ! אם אתה סוציאליסט איני יודע, אבל אתה פוליטיקאי, ואני שואל: מה הבהילות הזאת לחזר אחר הדתיים ? לך לבחירות, תזיע, תתאמץ, תקבל כמה מושבים שתקבל, ואז — רק אז — אם תמנה 80, תעשה אף ארוך לכולם; תמנה 50 — מכור מכנסיך ובלבד שתוכל להקים ממשלה (שכבר אמר שלום עליכם: „לעולם ימכור אדם כל אשר לו ובלבד שיהיה עשיר"); תקבל 59 ? זרוק איזו עצם למפד"ל, וסמוך עליה, היא תבוא !

אבל ככה, עכשיו, למכור פתאום את נשמתך לדתיים ? ולהוליך שולל את הרפורמים ? לא, לא יקירי, לא בקול שלי !

אותו שמעון פרס גופא, בעל העיסקה המכוערת עם הדתיים, לא נח ולא שקט כל הימים הללו ועוד אנו טורחים בכל דכפין ובכל דצריך, ישב הלה אל שולחנו, אותו שוחן שאומרים כי עליו הוא כותב לעת ארגיעה והשראת־עליון גם שירים, שלא לדבר על ספרים (אמר לי תמול־שלשום פרופסור מכובד באחת מאוניברסיטותינו, כי בספר האישים של שמעון פרס מתנוסס לו בין השאר מין פסוק־צימוק שכזה: „אלתרמן מעולם לא הכזיב אותי", ואז־אז גמרתי אומר לקרוא אותו ספר בהזדמנות ראשונה), וכתב חיבור — שפתיים יישק: „יהושע בן־נון כסמל הציונות המגשימה בעיני דוד בן־גוריון".

מילא דוד בן־גוריון, שהתלבט אם הוא כמשה בשעתו או כיהושע בן־נון בשעתו, עד שתימרן את העניינים כך, שנעשה לו נס והיה קצת מעובר מזה וקצת מעובר מזה, אבל שמעון פרס, שזקוק כנראה מאוד להוכיח את שושלת־היוחסין משה־יהושע־דוד (ב"ג)־שמעון — מה לו ולעולם הרוח ? האם לא די לו בירישת החומר ? ובכן התיישב לו אותו שמעון בן דוד בן יהושע בן משה אל אותו שולחן, וכתב, רבותי, חיבור שמיום חוברו חיבורים ופורסמו ברבים לא היה כזה לנביבות, לשט־חיות, לרדידות לאוילות ולגיחוך; ולמרבת חרפה ודראון, לא נמצא לימין הנ"ל שום חבר, שום ידיד, שיאמר לו: „הרף, שמעון, כי לא תהיה תפארתך על הכתבנות הזאת, על הלמדנות הזאת !" — ואם אין לו חברים טובים, מביני דבר, נאמנים, גלויים ואמיצים — אויה, איזה חבורה תעמוד לנו שם בממש־לה, בהיכון שלטון „המערך" מחדש ? לא, לא, לא הקול שלי !

וכל מי שמתקשה לתת אמון בהגדרותי, ילך אצל „ידיעות אחרונות", יום ו' ג' חוה"מ פסח, 4.4.80, וייווכח בעצמו שדבר כזה אפשרי בכלל. ולמען לא תראוני כמתעתע, אעתיק לכם פה בזה מאשר יעלה המזלג, ולהמסתפק ינעם:

- **„דב"ג היה חסר סבלנות לגבי תולדותיו הגלותיות של העם היהודי."**
- **„לב"ג יש חלק מכריע בהחזרת בכורת התנ"ך כמקור השראה עיקרי לתקופת תחייתו של עמנו."**
- **„משה הגיע לשיאו במעמד הר סיני — מעמד מתן תורה."**
- **„משה היה נביא. ב"ג מבליט שמשה היה נביא, שיהושע — לא."**
- **„משה מרד בעבדות — גיבש מחדש את העם — העניק לעם את תורת ח'."**
- **„יהושע היה חלוחם חגדול והמיישב הגדול."**
- **יהושע עסק בקיבוץ גלויות ובמיזוג גלויות."**
- **„ב"ג הדגיש, שיהושע השתמש בטקטיקות שונות..."**
- **„יהושע היה אבי הציונות המעשית." (זה האחרון קטל אותי).**

איך אומר חברי דוד מרקיש ? „מעל פיסגת תלולית הא־ווזים".

מכונית במקום אוכל

(המשך מעמוד 59)

הארוחה החמה היחידה שלהם ביום. מי שהרוויח, לעומת זאת, מהחלטתו של בו־כבזה לסגור את המיפעל, היו ההתנחלו־יות. בנוסף לציוד שכבר הועבר אליהן, הן עשויות להנות גם מהתקציב הכספי שהתפנה בעיקבות הסגירה באור־יהודה.

עבור בוכבזה פתרה הסגירה טרדות רבות. הוא נפתר מהבעיות שסבבו את מיפעל ההזנה, ולא היה צריך להטריד את עצמו בתיקון הליקויים. בעוד הוא מאשים את קודמיו ביצירת המחדלים ומת־נער מאחריות, ברור כי בתקופה שכיהן כראש־המועצה לא עשה דבר לתיקונם. החלטת הסגירה פתרה אותו מן השערוריה שהיתה יכולה להתעורר אילו נמשך המ־צב, ואילו מישרד־הבריאות היה נוקט נגדו באמצעים המתאימים. אך למזלו של בוכבזה היה המישרד זקוק לציוד המיפעל,

המיטעדה הסגורה
ליקויים חמורים

וכך הושתקה הפרשה תמורת מכירת ה־ציוד בחצי חינם.

העוזרת הראשית למנהל מחלקת ה־אוש"ם, שושנה ימיני, הודתה כי לפי הור־את המר עסוקה עתה מחלקתה בהקמת כ־20 מיפעלי־הזנה בהתנחלויות. לדבריה נפלה ההחלטה על־כך עוד לפני שנתיים, בטרם הוחל בתוכנית הקיצוצים במישרד. אולם הציוד הגיע להתנחלויות רק בחודשים האחרונים, ואם רצו לערוך חלוקה צודקת, ניתן היה להפנות לפחות חלק מהמשאבים לעיירות־פיתוח וליישובי־מצוקה.

הסכמת מישרד־החינוך לסגירת המיפעל באור־יהודה, מצביעה על יחסו למצבם של התלמידים הנזקקים לו. ילדי ההתנחלויות, הזוכות בלאו הכי במימון שמן, עניינו את זבולון המר יותר מילדי אור־יהודה. לטע־נת שושנה ימיני הושאר באור־יהודה ציוד מיטבח למיקרה שירצו לחדש את ההזנה. אך טענה זו מגוחכת לאור העובדה שחד־רי־האוכל בבתי־הספר רוקנו מציודם. ה־ציוד שהושאר אינו יכול להועיל במצב הקיים.

ראש־המועצה, שהיה צריך להיות הרא־שון שיילחם נגד סגירת מיפעל־ההזנה, הוא שיום את ההחלטה וחתם עליה במו ידיו. בעוד בוכבזה טוען כי מיפעל־ההזנה היווה ביזבוז, רכשה המועצה עבורו מכו־נית סובארו חדישה מדגם 1980, בהוצאה של 570 אלף לירות. אולם לבוכבזה אין כלל רשיון־נהיגה והמכונית עומדת ללא שימוש מתחת לביתו. „לראש־מועצה צריך שתהיה מכונית." טען בוכבזה. „כשאני צריך לנסוע, יש מי שינהג עבורי." לעומת זאת טוענת אשתו של בוכבזה כי היא משתמשת במכונית לצרכיה הפרטיים. ביריונים מאנשי שלומו של בוכבזה שומ־רים על המכונית מכל מישמר, ומנסים למנוע מעיתונאים להתקרב אליה ולצלם אותה. תחת לדאוג להזנת התלמידים ול־תיקון הליקויים באור־יהודה, עסוק עתה בוכבזה בלימודי־נהיגה, כדי שיוכל להנות ממכוניתו החדשה.

יוסי חיימן

(בשבוע הבא: מדוע חלה עליה בפשיעת הנוער באור־יהודה)

the gali game

את אוהבת ללכת עם סנדל
עד שהוא "נגמר"?
קני גלי ואנחנו מקווים שיש לך
הרבה הרבה סבלנות!

"הקיץ בא לי בסנדלי גלי"
וכי מי לא מכיר סיסמה זו אשר הפכה ללהיט בפני עצמו.
חברת גלי הידועה שנים רבות כיצרנית מס' 1 בארץ
של סנדלים אופנתיים באיכות וברמה מעולים.
יוצאת בדגמים חדישים
בצו האופנה האחרונה של אירופה לקיץ 1980.
מבחר עשיר של סנדלים, "ספורט אלגנט"
בגבהי עקב שונים המתאימים לכל גיל 27-35
וקנקבים חדישים בדגמים מרהיבים.
וכמובן גם הדגמים הידועים והמסורתיים של גלי
אשר זוכים להצלחה רבה מידי שנה
(גם מעבר לים). ומה שחשוב במיוחד השנה
בסנדלי האיכות של גלי תגמרו את הקיץ
לפני שיגמר הסנדל...

Gali-גלי
Made in Israel

כלי המיטה של כיתן זכו בתואר
הקניה הטובה ביותר ל-1980

הקניה הטובה ביותר 1980

לפניך "כרמית" הדגם החדש של כלי המיטה של "כיתן" בעיצוב אופנתי ובמגוון צבעים.

לבחירתך גם מבחר גדול של כלי מיטה נוספים בשלל צבעים ודוגמאות, כולם עשויים מכותנה ופוליאסטר באיכות מעולה וללא גיהוץ.

כיתן

מקבוצת כלל

להשיג בחנויות כיתן, בשקם, במשביר לצרכן, בכל-בו שלום ובחנות ההלבשה שבקירבתך.

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הביא את הראשונה בסידרת הכתבות בעלות הגוון הדימיוני „זה קרה ב־1975", כתבות, שבעזרתן ניסתה המערכת, בעזרת צוות יועצים, לנבא את העומד להתרחש בישראל של עוד 20 שנה. הכתבה הראשונה בסידרה, הביאה תחת הכותרת „איוואן איוואנוביץ, עולה חדש" מצב תחזיתי מהמם, שבמהלכו משחררת בריית־המועצות את מיליוני היהודים שבתחומיה, ומאפשרת להם לעלות לישראל, כשהם מאורגנים להם במיסגרות קומוניסטיות. חידוש נוסף בגיליון 914, שראה אור השבוע לפני 25 שנה, הוא מדור העורך, תחת הכותרת „הנרון".

מדור „במרחב" הביא תיאור של מיפגש יהודי־ערבי תחת הכותרת „ידידות על חופי הירקון", ומדור התמונות הביא תצלומים משקיעתה של א/ק „יפו" לחופי ניגריה. מדור הרפואה סיקר בהרחבה את תרכיבי ד"ר יונה סאלק, שהביא מזור למיליוני ילדים, שהיו עשויים להידבק מחיידקי מגיפת שיתוק־הילדים.

בשער הגיליון: מתאגרף חיים וייספיש מכה בקפריסין.

„העולם הזה" 914
תאריך: 21.4.1955

ראשית „נישואי קפריסין" ✶ מפ"ם מול דויד בן־גוריון

✶ טבנקין ובר־יהודה נגד בן־גוריון

העם

איש השנה

איש השנה של המרחב היה השבוע גבר כמעט־אלמוני שהיה מוטל הרוג בקו־הגבול בירושלים. הוא מת בלי שום סיבה — קורבן לרצחנות האווילית והמטומטמת של הפכה לסדר־היום והלילה לאורך גבולות ישראל.

צ'ארלס האריס היה אמריקאי. הוא בא למרחב במיקרה. ממשלת לבנון הכריזה על שנת 1955 כעל „שנת ביקור בבית" לרבבות המהגרים הלבנונים החיים ברחבי העולם. כטכטיס פירסומת מיוחד במינו הזמינה לבנון, ראשי ארבעים ערים אמריקאיות נשואות את השם לבנון. צ'ארלס האריס יליד העיר לבנון, שבמדינת נברא־סקה, היה אחד מהם.

בחיסח הדעת. בבקרו בירושלים עבר האריס בטעות את הגבול. ליגיונר ירדני ראה את הדמות המסתובבת בשטח־ההפקר, לא חשב פעמיים: הוא הרים את רובהו, והרג את האיש. מכונת־התיווך הופעלה ב־קדחתנות, נקבעה ישיבה כדי לגנות, מן הסתם, את היהודים (על חדירה לשטח־ההפקר) ואת הירדנים (על הירייה). ברגע האחרון התבררה הטעות. בצד הישראלי רבתה השימחה על מפלת הירדנים.

אילו רצה סופר להמציא פרשה שתבהיר בכמה קווים חדים את מצבו של המרחב השמי, מולדתן של חצי תריסר דתות ושל מיטב הפילוסופים של האנושות, לא היה מסוגל להעלות על דמיונו פרשה מוצלחת יותר.

רח

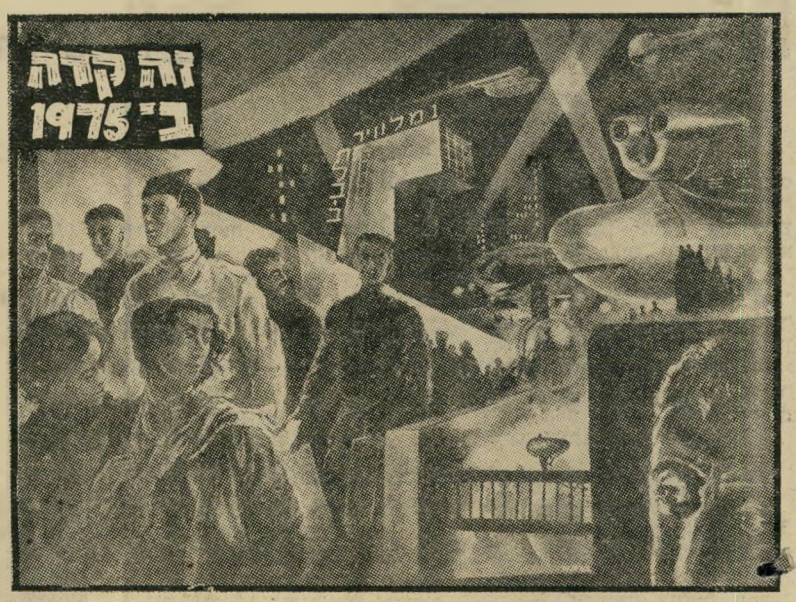
ירח דבש בקפריסין

העיר רנו בארצות־הברית מתקיימת כולה על פרנסה אחת: גירושין. החוקים המיוחדים במדינת נוואדה, שבה שוכנת עיר זו, מאפשרים גט קל ונוח גם לזוגות המתקשים בכך, בכל מדינה אחרת בארצות־הברית.

לגבי ישראל, תופס האי קפריסין מעמד הפוך: זוגות בעלי יכולת כספית, שאינם יכולים לבוא בברית־הנישואין בישראל מפאת חוקי הכפייה־הדתית, מתחילים את ירח־הדבש יום לפני הנישואין וטסים לקפריסין, ומתחתנים שם.

האי של אותו. השבוע פירסם עורך־הדין יששכר דוב בר, יועץ מישרד־הדתות, בעל האף הנשרי, אזהרה חמורה במכתב למערכת הארץ, והזהיר בו את הזוגות המפולגים לעבר האי של אותלו.

איים עורך־הדין הדתי: „המצב החוקי הקיים בישראל אינו מאפשר נישואי־תערובת כלשהם... אין לנישואין אלה תוקף חוקי בישראל... כל הילדים שנולדו מנישואין אלה אינם חוקיים!"

זה קרה ב־1975 ציורו של צייר המערכת שמואל בק, המתאר את גל עליית היהודים מברית־המועצות ארצה. עליה, שהקיפה בין השאר למעלה מתריסר רבי־אלופים, שינו את פני המדינה והמרחב.

בחירות

מנה הגונה

בכל מילחמה יתרון עצום לצד הנוטל לידיו את היוזמה. הוא המכתיב ליריבו את שדה־הקרב ואת שעתו — לפי רצונו שלו.

בהתקרב הבחירות להסתדרות העובדים, התכוננו נבחרי השמאל, ובעיקר מפ"ם, לשים את הדגש על מצבם של 80 אלף פועלי־הדחק, והפועלים הפשוטים הסוב־לים כיום במדינה מתת־תזונה, לצאת ל־מאבק כנגד הקפאת השכר. השבוע עסקו, במקום זה, כל דוברי השמאל בנושא אחר לגמרי: האם השתתף הפלמ"ח במילחמת תש"ח?

סיבה מיוחדת. היה זה פרי תימרון גאוני, אם כי לא הגון כל־כך, של דויד בן־גוריון, שקם השבוע במיגרש הפועל היפואי, וזרק לעבר מפ"ם ואחדות־העבודה את השאלה: „היכן היו במילחמת העצמ־אות?" מנהיגי שתי המיפלגות נרעשו עד לעמקי הלב. בלמרחב, התרגש ישראל גלילי, איש ההגנה המתון, והזכיר במאמר ארוך את רשימת הכבוד של מפ"ם שהיתה או מאוחדת, בהנהגת מילחמת־העצמאות: יצחק שדה, יהושע גלוברמן, יצחק דובנוב, יגאל אלון, שמעון אבידן, יוסף טבנקין, משה כרמל, נחום שריג, אורי ברנר, נחום גולן, מולה כוהן — כימעט כל המפקדים המצטיינים מימי הקרבות. „סילוף מרי־שע..." קרא לעבר בן־גוריון, איש מפ"ם החסון ממישמר־העמק, יעקב חזן.

לרוגזם של ישראל גלילי ויעקב חזן היתה סיבה מיוחדת במינה, כי בראשית תיכנון המערכה עלה בראשם הרעיון ל־חשוף את הפרשות המפוקפקות של התער־בות בן־גוריון בניהול מלחמת תש"ח — והם דחו את ההצעה, כדי לשמור על רמת הוויכוח.

המעז: שדה־בוקר. האשמות דויד בן־גוריון היו מגוחכות מכדי שישכנעו מישהו. אולם לא לכך התכוונו. הם עשו את שלהן: להסיח את הוויכוח משדה־הקרב בו חלשה מפא"י לשדה־קרב אחר, בו חזק עדיין קסמו של שר־הביטחון של ימי המילחמה.

בשיא הוויכוח העמיד בן־גוריון פני תם, הכחיש בבוז שבכלל אמר את המילים ה־מרגיזות. „שאלה זו היא פרי דמיונו של י. גלילי... לא שאלתי שאלת הבל זו!" כתב במיכתב למערכת דבר שנשא את מען הכותב: שדה־בוקר.

חוק

כוח המנודים

איש לא שאל את משה מרזוק, אם הוא שייך לכת־הקראים: הוא עלה על הגרדום בקהיר כיהודי (*).

איש לא שאל גם את דודנו של מארזוק,

(*) אחד מנידוני העסק־ביש.

יוסף מוראד (25) אם הוא קראי, שעה שכלאו אותו במצריים לעשרה חודשים על האזינו לשידור ציוני. איש לא שאל אותו זאת גם כאשר עלה לישראל בשנת 1949, והתנדב לחיל הספר(**).

השאלה הגורלית נשאלה רק, כאשר פגש מוראד, שהשתחרר בינתיים, והתחיל לעבוד כאורג בבית־החרושת התל־אביבי כיתן, בצעירה ישראלית, וביקש להקים מישפחה. בתעודת־הזהות היתה דתו רשו־מה כ„יהודית", אולם הוא גילה להורי חברתו את דבר השתייכותו לעדה הקראית. ההורים ששמעו אי פעם על החרם המוטל על הקראים ניבהלו, ודרשו ממנו לבקש אישור מן הרבנות.

גם לא להתגייר. הרבנות סירבה לתת אישור, והיפנתה את מוראד לבית־הדין הרבני. הרב הראשי של העדה ה־ספרדית, יעקב משה טולידאנו, אפילו לא רצה להאזין לתחנוניו: „לא תוכל להתחתן עם יהודיה, וגם להתגייר לא תוכל."

מוראד לא אמר נואש: הוא כתב אל נשיא המדינה, ודרש בעצתו: „אנחנו מס־פ"ק טובים כדי לעלות לגרדום, או ללכת לשמור על הגבולות. אבל אין אנו טובים במידה מספקת כדי להקים מישפחה ב־ישראל."

תשובת הנשיא טרם ניתנה. במקומה קיבל מוראד השבוע צו־קריאה לצאת ל־קורס סמלים. אמר מוראד: „לא אלך!"

חמרורים

● **נולד.** לח"כ אחדות־העבודה **יצחק בן־אהרון** (49) חבר קיבוץ גבעת־חיים שהיה הקצין הארצישראלי היחיד בשבי הנאצים במילחמת העולם השניה, ולאשתו מרים, בנם השני.

● **נולד.** ל**גאולה כוהן־הנגבי** (30) ולבעלה **עמנואל הנגבי** (כינויו המחתר־תי בלח"י: „אדם") בנם הבכור. גאולה, קריינית תחנת השידור החשאית של הלח"י בתקופת המנדט, נאסרה לפני תשע שנים באמצע שידור חי.

● **נולד.** לשוער הנבחרת הלאומית ב־כדורגל **יעקב חודורוב** (27) ולאשתו **דליה**, בנם הבכור, בבית־החולים אסותא.

אנשים

● **יצחק טבנקין** מנהיג אחדות־העבו־דה, בתגובה על נאום בן־גוריון ביפו (ראה: במדינה) בתשובה לשאלה היכן היו מיפלג־גות האופוזיציה בימי מילחמת העצמאות. השיב טבנקין: „כל בתי הקברות יכולים להעיד היכן היה הפלמ"ח."

● ח"כ **ישראל בר־יהודה** בתגובה על אותו נאום של בן־גוריון: „המלך מ־שדה־בוקר הוא ערום."

(**) שקדם למישמר הגבול.

את הולכת לבד בלילה ומרגישה בטוחה ומוגנת

כאשר בארנקך נמצא „אולטרא־קול"

חדש! הזמיני ישירות מהיבואן לנסיון חינם ללא התחייבות.
„אולטרא־קול מיכל גז גדול אך במעט משפתון רגיל ונראה תמים למראה. אבל בלחיצה קלה הוא צורח בעוצמה אדירה (אשר תדהים אף אותך), יחריש את אוזני התוקף וישאירו המום לחלוטין. כמובן שמלבד בהלתו של התוקף, מזעיק „אולטרא־קול" עזרה מרחוק.
הצטרפי למליוני נשים הישנות בלילה בבטחה ומרגישות מוגנות בכל מקום בו הן נמצאות. **מחיר מיבצע ישירות מהיבואן** שלחי עוד היום את התלוש הרצ"ב בצרוף —.395 ל"י + דמי משלוח, ותקבלי לביתך את „אולטרא־קול" ישירות מהיבואן במחיר היכרות מיוחד.
הזמיני בטלפון — תוכלי להזמין את „אולטרא־קול" בטלפון: 02-244441, 03-221076, והוא יישלח מיד לביתך.

מחיר מבצע 430.- ל"י בלבד

לכבוד המרכז הישראלי לשיווק ישיר מ.י.ל.י.
רחוב אבן גבירול 3, תל־אביב
שלחו אלי בבקשה את „אולטרא־קול" שעימו אוכל להרגיש בטחון והגנה. במידה ולא אהיה מרוצה לחלוטין, אחזירו אליכם שלם תוך שבוע ימים וכספי יוחזר ללא שאלות.
רצ"ב שיק על סך —.395 ל"י + 35 ל"י דמי טיפול, אריזה ומשלוח, סה"כ —.430 ל"י.
שם ..... ת.ז. .....
כתובת .....

פרסום סביון

אמנות

אהבת נשים

באחד מערבי ירושלים ישב **אבינועם קוסובסקי** עם זוג חברים ללימודים בבצלאל, בחדרו שבנחלאות, והכין עימם שעורי־בית. לפתע ראו השלושה, מבעד לחלון, שתי רגליים המשתלשלות מהקומה שמעליהם. היו אלה רגלי פורץ שניסה לפרוץ לקומה לדירה שבקומה השנייה. אבינועם יצא החוצה, ושאל את האיש מה מעשיו. הלה טען שהוא מחפש את רחוב אילת. „אבל זה לא בקומה השנייה," ענה לו. הפורץ הצית גפרור כאילו להדליק סיגריה, וזרק את הגפרור הבוער על פניו של אבינועם תוך ניסיון להימלט. אבינועם יישם עליו את שיעורי הקרטה שלמד, ושבר לו צלע וסנטר. כשהגיעו אנשי המישמר הזאזרחי למקום, הניא אותם מלהתערב, ואיפשר לפורץ להימלט.

הנחות־צבע סוערות, הנראים כמו ים גועש, נוף מעורפל וחושני, נדמה שאלה הם פרי עבודת צייר ותיק ומגובש.

הציירת העוסקת במיקצוע ממש רק שנתיים — לפני כן למדה מעט בבצלאל ושלוש שנים במידרשה למורים לציור — הגיעה למעשה לעולם הציור אחרי שנים רבות שבהן תפקדה כמדריכת נשים ל־הליכות הבית, ואחרי שבעשה ב־מוסכמות, עזבה את ביתה, והחליפה חיי בורגנות ב„ויה דולורוזה" שדרכה הגיעה אל עצמה. כדי להגשים את רצונה שדוכא במשך שנים רבות, נאלצה לפרנס את עצמה בעיסוקים שונים, החל במלצרות, בייבי־סיטינג ועבודה כמוכרת בחנות, עיסוק שממנו היא מתפרנסת אף היום, אך את משיכתה הגשימה. התוצאות המוצגות בגלריה בית לייויק בתל־אביב מרהיבות את העין, ומזכירות את סגנון הציור שבעולם הפך כמעט קלאסי, של המופשט האכספרסיוניסטי, הסגנון שכבש את דרכו בשנות הארבעים והחמישים. לא מפריע לה, ולא איכפת לה להחשב כמיושנת וככזאת שאינה הולכת בתלם, נוכח הסגידה למולך האוונגרד בארץ. העיקר שבסגנון חופשי זה יכולה לבוא לידי ביטוי תחושת החופש, השחרור ובעיקר הכוח הרב האצור באשה הקטנה והשברירית.

צייר אבינועם קוסובסקי
קאראטה וציור נשים

פסטיבל תומרקין

בחודש זה, פותח האמן **יגאל תומרקין** בשלוש תערוכות בו־זמנית. הראשונה בגלריית שרה לוי — תחריטים ענקיים המשולבים בבלט של הנייר. השנייה בגלריה ג'ולי מ' — תערוכה שתציג ריישומים גדולים, והשלישית במוסיאון תל־אביב, שבה יוצגו עבודות על נייר החל משנות החמישים ועד היום. תערוכה זו תהיה מיוחדת במינה, ככל תערוכותיו, כי בה יוכל הקהל לחזות בעבודות תכנון התפאורה שעשה תומרקין עבור תיאטרונו של ברטולד ברכט, כששהה בגרמניה.

התערוכה בגלריית שרה לוי תיוחד בגלל עבודתו במדיום התחריט על מידות נייר גדולות מהרגיל, ואילו אצל ג'ולי מ' התערוכה נקראה למלא את מקום תערוכתה המיועדת של לאה ניקל, שבוטלה ברגע האחרון מפני שהאמנית הוותיקה נעלבה בשל תביעות שונות של בעלת הגלריה. חבל שהקהל התל־אביבי החמיץ את האפשרות לחזות ביצירות הענק שיצרה ניקל בניו־יורק ובאחרי שלקחו לביתו, רחץ את פצעיו, ונתן לו חולצה משלו, במקום זו הקרועה והמלאה דם.

עוד באותו הלילה, בשעה שתיים בערך, נשמעה נקישה על דלתו של אבינועם. הפורץ, שהיה אסיר משוחרר על תנאי, בא להחזיר לאבינועם את החולצה שלו, כשהיא כבר מכובסת ומגוהצת. הוא נישק את רגלי מצילו, הודה לו, והציע לממן את לימודיו בבצלאל. אבינועם, כמובן, סירב.

אבינועם קוסובסקי (31), ששערו האדמוני מתולתל ועל פניו החייכניות מישקפיים, אינו אלים או תוקפני כפי שאפשר אולי לחשוב. את קרוב ואהבת־היופי שבו, הוא מבטא בעיקר בציורי נשים. שמנות, רזות, קטנות או גדולות, לגביו כל אשה היא סמל השלמות והיופי, ואת התחושה הזאת הוא מעביר בציוריו, שכמה מהם מוצגים בגלריה אורדן ברמת־השרון.

למרות שהשכלתו האמנותית מצומצמת, בגלל כשרון הרישום שלו, נבחר אבינועם ללמד בכמה מבתי האולפנא לציור, כולל האקדמיה בצלאל. במרתף שבו הוא מתגורר ומצייר, מתקיימת פעילות אמנותית וחברתית ערה ועניפה ואבינועם מנסה לשחזר את אווירת ה„סוהו" בניו־יורק, שבו ביקר בעבר.

צ'ירת או פמיניסטית

השם בפתח הגלריה נראה מוכר מאיזשהו מקום. **תחיה בת אורן**. אכן, זו אותה הלוחמת הידועה למען שחרור האשה. היא אומנם לא היתה ידועה כציירת, אך כשמתבוננים בציורים הגדולים גדושי

הופיע ספר חדש

מ. גבריאל רוזנבאום

התמונה המדברת

בעיות ולבטים בחיי המין
מאת
חד"ר **מרדכי זידמן**
הוצאת רשפים

תן טרמפ לחייל

מבחר עצום מכל הפירמות הבינלאומיות תמצא בבית מסחרינו במחירים סיטונאים לנו נסיון של 25 שנה.
נסה ותהנה!
אורית מערכות צליל
תל־אביב, רח' אחד העם 19, טל. 615507

„מיסטר אבי"
חולצות גברים
רח' הרצל 23

ארוטיקה סוריאליסטית של יצחק ספקטור
כישרון לא מוכר

ארץ. באחרונה הסירה לאה ניקל את תערוכתה במוסיאון רחובות בגלל סיבה דומה, כמה ימים אחרי הפתיחה. תערוכתה של לאה ניקל אומנם בוטלה, וחבל, אולם הקהל התל־אביבי יכול להנות משפע יצירותיו של יגאל תומרקין.

פיסול שטוח

גבי בן ז'נו הוא אמן מעניין. תערוכותיו הרבות היו תמיד קשורות זו בזו. כשהרעיון המקשר

ציירת תחיה בת־אורן
מהמיטבח לציור

אותן הוא גופים גיאומטריים. בן ז'נו גם מנהל את המכון לאמנות חזותית בבאר־שבע, ומחנך דור חדש של ציירים. קשה להבין מדוע הוא קרא לתערוכתו החדשה בגלריה דוגית בתל־אביב בשם פיסול שטוח. בגלריה, השייכת לכת הבפטיסטים בישראל, מוצגים רישומים של גופים גיאומטריים במצבים שונים, ואלה אכן יכולים לשמש כמודל לפסלים. אך מכאן ועד הכינוי „פיסול שטוח" — הדרך ארוכה. קיימים ציורים הנקראים „תלת מימדיים" בשל היותם תבליט, או קרובים לפיסול, אך לקרוא לציור „פיסול שטוח" — זוהי יומרנות.

בחדר האחורי

בגלריה גיא בתל־אביב, הנחבאת מאחרי קולנע הוד, מוצגת תערוכה בסגנון פסיאודו־סוריאליסטי נדוש ואהוב על הקהל העממי. את תשומת־הלב מושכות משום מה דווקא כמה יצירות הבתולויות בחדר האחורי של הגלריה, והינן פרי מכחולו של הצייר הערלה מרוסיה **יצחק ספקטור**. העבודות מוזרות מעט, וניכרת בהן השפעת **הירונימוס בוש**.

על חוויות הזכורות לו מרוסיה מספר הצייר: כששרתתי בצבא האדום, ניתן לי ללמוד לצייר בזאת זמן מחוץ למחנה. ציירתי נשים עירומות, ואת הציורים החבאתי בתיק שהיה רשום עליו „ההיסטוריה של ברית־המועצות", יום אחד מגיע המפקד לביקורת, ולאן הוא נ.יגש? למיטתי. פותח את התיק ורואה ציורי עירום. המתח היה רב, אך לאחר הסבר המפקד הישיר שלי כי נתן לי רשות לצייר כדי להתכונן להתקבל לאקדמיה, ומכיוון שהמפקד הבכיר הודה שהציורים יפים — יצאתי מהעניין בשלום."

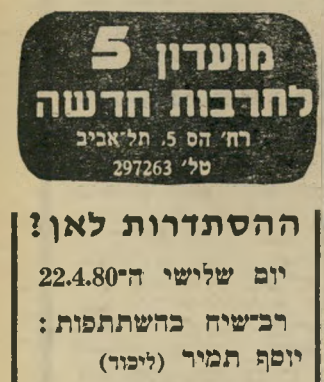
מועד המכירה הפומבית של גלריית גורדון קרב והולך. ב־3 במאי היא תיפתח, ותסתיים למחרתו. המוצגים למכירה הם מה שאהוב כל כך על אספנים ותיקים — „בסט סלרס" בטוחים ומוכרים בשוק הישראלי, שכדי לאהוב אותם אין הכרה להיות דווקא מבין גדול באמנות. השמות כבר שחוקים וידועים — תחריט של **פבלו פיקאסו**, שמן של **גוטמן, זריצקי, שמואל בק ויוסל ברגנר**. התצוגה לפני המכירה תיערך בשתי הגלריות של גורדון כאחת, בשבוע שלפני המכירה. ★★★ במוסיאון ישראל בירושלים היתה המולה רבה. אולם העיצוב הענק המה מאנשים. ומה זכו לראות בפתיחת תערוכת **שירה היקס**? הרבה בגדי עבודה ירוקים של רופאים שנערמו לערימת ענק והיו יצירה מונומנטלית, או ערימות חוטים שנלקחו מבית־האריגה ועוד מוצרי חוט ובד, שגם הגודל שהעניקה להם האמנית האמריקאית לא ברח הכרח הפכם ליצירות אמנות. שטיחי התפילה שביצעה עבור ארמון הליגה הערבית במכה אולי מרשימים יותר ממה שמוצג במוסיאון. ★★★ השימוש בחלקי לבוש נשיים אינטימיים הפך אמצעי ביטוי של אמניות רבות. **בלה קוך**, בגלריה יפו העתיקה, מציגה פסלים ותבליטים המבוססים על חלקי לבוש אירוטיים. אם יש בהם כדי להעניק ליצירות תוקף ולהפוך אותן לעומדות בזכות עצמן יקבעו הצופים בתערוכה. ★★★ מוסיאון המודרן ארט בניו־יורק עומד להפוך בסוף חודש מאי הקרוב, למשך ארבעה חודשים, למוסיאון פיקאסו. לרגל החזרת הציור גרניקה של **פיקאסו** לספרד, מאחר שלפי צוואת האמן יש להחזירה רק כשתשוחרר מן המישטר הפשיסטי יביא המוסיאון מכל קצווי תבל את יצירות האמן הדגול, ויקבץ אותן בכפיפה אחת. מאורע חד־פעמי בהיסטוריה של האמנות ובכלל. ★★★ אשת החברה **סימה מזור**, פותחת בביתה היפה שבגוף־ים גלריה, שינהל בנה **דני**, שחזר מארצות־הברית לאחר גירושיו. התערוכה שתפתח את הגלריה, תיערך מאוסף הציורים המכסיקאים של הצייר **משה גת**, המנסה לרכוש בתמורה לעבודות שתמכרנה, ציור שמן של **חיים סוטין** או **מואיז קיסלינג**. התערוכה תיקרא פיאסטה מכסיקאית, ובפתיחה יוגש יין טקילה לצלילי מוסיקה, והכניסה תקושט במסיכות ושטיחים מכסיקאים.

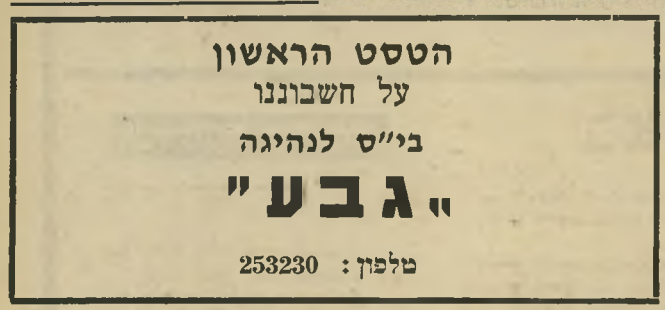

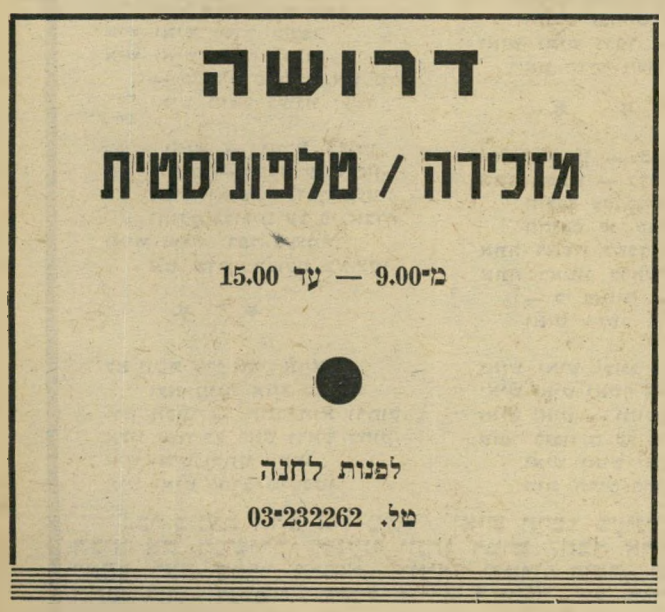
תחריט של פאבלו פיקאסו
מכירה פומבית

נמר של עיר

„כי בימים ההם אין מלך ואיש הישר בעיניו יעשה"

✶ רדידות תיאטרונית בספר שיטחי ✶ צ'ה גווארה בספר־לימוד ✶ חיים נחמן ביאליק לא אמר את המישפט ההוא

מחזמרפס

תהום רבה

מקובל בתרבות המערבית לפרסם בסדרות מיוחדות מחזות שהועלו על קרשי הבמה, ובעיקר מחזות שערכם הוא כזה, שהם יועלו שוב ושוב. למרות שהמחזה מי תהום, פרי עטו של **הילל מיטלפונקט**, נטול לחלוטין מעלה כלשהי, שתביא להעלאתו שוב על קרשי הבמה העברית ראה אור באחרונה במתכונת של סיפרון שטוח ודק, המעיד על עולמו התיאטרוני והלשוני של מחברו *.

מחזהו של מיטלפונקט הוא בבחינת חלום־רטוב של כל מנהל תיאטרון לאומי, ובעיקר של מנהל תיאטרון לאומי ביש־ראל. הוא עוסק בדמויות משולי־החיים, בתערובת של עילגות מארוקאית. הוא מחקה את הריאליזם הבריטי, מבלי להיות ריאליזם ישראלי, ובחוסר כישרון. העלאת מחזה שכזה על־ידי תיאטרון לאומי, כמו רושמת על כרטיס הביקור שלו: אנחנו מתמודדים עם בעיות חברה, גם למרוקאים יש חלק ונחלה בבניין האקווריום של הבימה **.

---

* הילל מיטלפונקט — מי תהום; מחזה בשתי מערכות, בהוצאת ספריית שרגא פרידמן וספרי **סימן קריאה**; 78 עמודים (כריכה רכה).

** ערכים דומים הביאו בימים אלה להעלאת **מלך מרוקאי** בתיאטרון **הבימה**, בעזרת במאי אשכנזי, תיפארון כנ"ל וכמעט כל האחרים.

כאשר מחזאי מסתכן בפירסום מחזהו, בלא העוויות פנים של ניסים עזיקרי, ומבלי השכנזיות המופרזת של **רפאל קלצ'קין**, ששיחקו במי תהום על הבמה, הרי שהוא יוצא להתמודד בזירה בה ניבחנת לשונו, לשונם השונה של משתתפי המחזה. ודומה שלמעט תפקיד האב (קלצ־קין), הרי כל הלשונות במי תהום כמו שרות את המיזמור שהיה בכוחו למנוע את המבול על מיגדל בבל. במילים אחרות: כל הלשונות במחזה מתנבאות בלשון אחת, והיא פגומה. ניסיונות סלנג כמו: „**את האמא שלו אני יחתוך, מי שרק ייגע בך... ואם אני רוצה ללכת כי ניישבר לי הזיון מהפרצוף שלך?!... הוי דיינה עם הערבי, מרים... אני לא אבא שלך, לא כלום אתך...**" ועוד כנה וכהנה, עשויים לעורר מחשבה מגונה אצל הקורא החרוץ והמתאמץ, שמיטלפונקט כתב את מחזהו ה„סוציאלי" בעזרת מילון הסלנג של **נתיבה בן־יהודה ודן בן־אמיץ**.

מעבר למעלות אותן מניתי עד כה, הרי שמעלת הספר השיטחי הזה היא בתגלית הלא־מרעישה, שלמחזאי הלל מיטלפונקט אין בשורה, ומילות המשתתפים במחזהו שטות לכל עבר מעל מי תהום רבה. מחזה סוציאלי שאינו הולך עד הסוף משול לחיזור המסתיים בפתח הדלת, וזו כנראה מעלתו של המחזה והסיבה שהביאה להעלאתו על קרשי התיאטרון הלאומי. המחזה אינו מאיים, אינו מהמם, אינו חושף מי יודע מה, אינו מגיע לרמתה של תת־כתבה בטלוויזיה בנושא סוציאלי. ולכן אין בכוחו של מחזה זה לקומם מישהו כנגד משהו.

מיטלפונקט הנ"ל, כמסתבר מתוך הרשום במחזהו, תפס טרמפ על נושא מהקשים שבחברה הישראלית. וכמסתבר מתוך הנוסח והיעדר המורכבות של המחזה, זהו עוד תוצר של שומן החזירים התרבותי, שמילא את זפק התרבות הישראלית בת־קופה שבין מילחמת ששת־הימים ומילחמת יום־הכיפורים.

הילל מיטלפונקט
אין בשורה

תרגום

התבוסה המהוללת

כנראה שסאטירות מעולות מחזיקות מעמד יותר מאשר המישטרים שאותן סאטירות מנסות להפיל. ראייה נוספת להנחה זו, אלה הרפתקאות החייל האמיץ שוויק מאת ירוסלב האשק, שראה בימים אלה אור בתירגום מלא לעברית *. הרפתקות **יוזף שוויק** מפראג, בצבא הקיסר האוסטרי ירום הודו, מהווים את התיאור המעולה ביותר של הניוון החברתי שהביא לנפילת הקיסרות האוסטרו־הונגרית. תיאור ציני זה מביא מיפוי מדהים של חלק ממהלכי המילחמה העולמית, באמצעות מה שהתרחש בערים הגדולות ועד למיני־כפרים בקצוות הקיסרות הגוססת.

אחרי ניסיונות נפל רבים שנעשו בעבר, להביא את שוויק בנוסח עיברי לקוי, כאשר הנוראי שבניסיונות אלה זו מהדורה מסורסת ומחרידה שראתה אור בתירגומו של אחד **חיים אמיר** **, הרי שמהדורה זו היא בבחינת פנינת־ספרות מתורגמת לעברית; החל מה„**כבכן, הרגו לנו את הפרדינאנד**" שבעמוד 11, וכלה ב„**אנחנו, הממונה על המחנו ואני, היינו אומרים תמיד: 'אהבת המולדת, מסירות לתפקיד, שליטה עצמית, אלה כלי הנשק האמיתיים במילחמה.' אני נזכר ככך במיוחד היום, כשצאתיני קרובים לעבור את הגבול...**" שבעמוד 662.

ירוסלב האשק, המחבר, הוא בבחינת תופעה יוצאת־דופן בין סופרי **המאה ה־עשרים**. איש ברוך עט, שהיה לכוד בין שתי תשוקות כבדות — כתיבה ונוודות. בשנת 1921 כתב האשק אוטוביוגרפיה, בה תיאר את ראשית דרכו, בנוסח הזה: „**כשהייתי בן שנה לא היה בכל פראג חתול שאת עיניו לא ניקרתי ואת זנבו לא קיצצתי. כשיצאתי לטייל עם אומנתי, השתמטו מפני כל הכלבים. לא זמן רב המשיכה אומנתי להוציאני לטיולים, כי בהגיעי לגיל שמונה־עשר חודש, לקחתיה אל קפרקטין־הצבא שבכיכר קארל ומכרתיה תמורת שתי חפיסות טבק. היא אף פעם לא התגברה על הכרשה והשליכה עצמה מתחת לרכבת נוספים... כתוצאה מכך ירדה הרכבת מן הפסים, ושמונה־עשר מנוסעיה נהרגו ושנים־עשר ניפצעו קשה...**"

מגלה הכישרונות **מאכס ברוד** כתב על האשק כי הוא „**השיג מה שמאות סיפרים שואפים כל חייהם להשיג ואינם משיגים; הוא יצר דמות, שהיא בעת ובעונה אחת גם יחיד וגם טיפוס**". האשק

ירוסלב האשק
מקולל ומנודה מחמת מיאוס

לא היה רק מחברו של החייל האמיץ שוויק, אלא תערובת מטורפת לחלוטין של טיפוס שהיה בתקופות שונות של חייו: אנארכיסט, קומוניסט, אלכוהוליסט, סחטן, נצלן, ביגאמיסט, שקרן, מחרחר ריב. כשפנה אליו נכה ואמר לו כי גיבורו שוויק הוא דמות נאה, התפרץ לעברו האשק השיכור בצווחה: „**לא, שוויק אידיוט גמור הוא!**" והתחיל מכה את נכה־המילחמה, תוך שהוא שואג: „**סכור אתה, שכולם צריכים לקבל את דעתך, רק בגלל שגידעה לך הרגל...**"

האשק היה סופר מצליח, ואף בינות לעמודי שוויק הוא מעיר בהתמדה הערות כנגד משורר זה או משורר אחר, תוך שהוא מתחשבן במילים עם החיים. הוא ייצר עיסה שיש בה מהשירה של רילקה, מעדנתה, מהגאיביות הצ'כית, מהעורמה של חנווני, מהפילוסופיה של ייצר־קיום ושאר מרכיבים שיצרו את אחת מיצירות־המופת של הספרות העולמית.

זמכור חוברות „שוויק" ברחוב. האשק גדל והתפתח באותה עיר שבה התפתח וגדל **פרנץ קפקא**. האמת היא שהאשק וקפקא נולדו באותה שנה (1883)

---

* ירוסלב האשק — החייל האמיץ שוויק; עברית: רות בונדי בעזרת חיים איזק; שני כרכים; הוצאת זמורה, ביתן מודן, 672 עמודים, כולל אחרית דבר. (כריכה רכה).

** ירוסלב האשק — החייל האמיץ שוויק; עברית: חיים אמיר; הוצאת לדורי.

אנתולוגיה ישראלית

בארגמן

מאת: **יונתן רטוש**

לא ינקת שדי אמי, אחא,
ולא שמן אחד משחנו.
ורק הבור — אחד הוא ורחב
אליו יפול כוכב אחר כוכב.
איש ואיש ושבר כוכבו
איש ואיש וגובה לבבו
— כי בימים ההם אין מלך
ואיש הישר בעיניו יעשה.

ואיש ואיש — ישלם בדמיו
ואיש ואיש — יספה על אחיו.
ואיש ואיש: לדרך פעמיו —
והולם גבורים על פי אבדן.
ואיש ואיש ירפד בעצמיו
אם הדרך העולה בארגמן.

* *

לא ינקת שדי אמי, אחא,
ולא מוות אחד מצאנו.
ורק הכתר — אחד הוא ורחוק.
אליו ישח כל ראש וראש כחוק.
איש ואיש ולהט חמתו
איש ואיש וחרב מישפטו.

— כי בימים ההם אין מלך
ואיש הישר בעיניו יעשה.

ואיש ואיש — ישלם בדמיו.
ואיש ואיש — יספה על אחיו.
ואיש ואיש: לדרך פעמיו —
והולם גבורים על פי אבדן.
ואיש ואיש ירפד בעצמיו
אם הדרך העולה בארגמן.

* *

אתה־ראשון — ככלב המומת.
אתה ראשון — בדרך האחת:
הדורך על במותיו — לבדו
החוצב לו קבר בידו.
אתה ראשון לשפך הדמים
אתה ראשון לראשית הימים
— כי בימים ההם אין מלך
ואיש הישר בדמיו יעשה.

ואיש ואיש יכתב בדמיו
ואיש ואיש יאסף אל עמיו
ואיש ואיש — והולם פעמיו
שופר בגבורים על פי אבדן.
ואיש ואיש יצבע בשחור דמיו
סות הדגל בתכולו ארגמן.

„כי בימים ההם אין מלך / ואיש הישר בעיניו יעשה" מצב זה הביא את המשורר הכנעני יונתן רטוש לחבר את שירו „בארגמן" לאחר רצח מפקד הלח"י, "יאיר" שטרן. דומה, שבימים אלה של התפוררות השלטון, מקבל שירו הוותיק של רטוש משנה חיים.

ואת שניהם גילה **מאכס ברוד***. בעוד שקפקא עבד כעורך־דין של בנק, וחי חיים אפורים ודהויים, הרי שהאשק נימלט מ־מישרתו שבבנק סלאביה והחל להתפרנס כעיתונאי וכסופר, תוך שיצא לנדודים על־פני בוהמיה ומורביה ואל הארצות השכ־נות של הקיסרות, שכונתה „כלא העמים של אירופה". בין חבריו למקצוע היה **אגון ארווין קיש**. האשק נודע בכישרונו ל־

יוזף לאדה מצייר את שוויק
גיחוך הנראה בעין

המציא חדשות שנשמעו אותנטיות יותר אף מן המציאות.

להאשק היה רק אלוהים אחד, ושמו היה כסף. הוא היה מוכן להציע את מא־מריו והפיליטונים שלו לכל המרבה במחיר. להוציא העיתונות הקלריקלית. הוא היה משתכר וסובא בבתי־הקפה ובמיסבאות. הוא היה מקולל ומנודה מחמת מיאוס בין אנשי המימסד־הספרותי הצ'כי. לא היתה לו כתובת קבועה. היה מתגורר בדירות של ידידיו, לובש את בגדיהם. הוא היה גם מחזאי, שהעלה בבית־קפה את המחזה פוגרום בנוצרים שבירושלים, שלעת סיומו הציג מלצר המיסעדה קערה גדולה עם עצמות, שארית הנוצרים שנטרפו על־ידי האריות.

היה לו זיכרון חסר־תקדים לעובדות. התפרנס ממכירת כלבים כגיבורו שוויק. ניסה להתאבד, ואושפז בבית מרפא לחולי־רוח. פעמים בחייו ניסה להיגמל מאורח חייו ההרסני. פעם ראשונה כאשר התאהב ביארמילה מאייר, בתו של אומן תבליטי גבס, ובפעם השניה למענה של המיפלגה הקומוניסטית, עד כמה שהדבר אינו נראה תואם את אופיו.

בין השנים 1900—1914 חיבר האשק קרוב ל־1200 סיפורים קצרים. עדי ראיה, ורבים היו כאלה, מספרים שכאשר עמד האשק להתחיל לכתוב, הוא לא ידע מה הוא עומד לכתוב, וברגע שהעט החל לנוע, רעיון גרר רעיון, והיד לא עצרה עד שהסיפור היה גמור, לרוב תוך שעה אחת. בעת שהותו בשבי הרוסי הוא הוציא סיפרון בשם החייל הטוב שוויק בשבי, ועם שובו לפראג החליט להפכו לדמות מרכזית של רומן, שבכתיבתו החל בשנת 1921, כדי לפרנס את אשתו השניה, בת לבית האצולה הרוסי לבוב, שאותה נשא לאשה ברוסיה מבלי לטרוח ולהתגרש מ־אשתו הראשונה.

אלא ששום מו"ל לא היה מוכן להסתכן בהוצאת שוויק, והאשק החל לפרסם את עלילות החייל האמיץ בהמשכים, בחוברות בהוצאה עצמית. איש לא התייחס ברצי־נות לחוברות אלה של האשק, עד שיום אחד בא מאכס ברוד והישוה את החייל האמיץ שוויק ליצירות פרי עטם של **ראבלה** (גרגנטוא ופנטגרואל) ו**סרוונ־טס** (דון קישוט), בעוד האשק מסתובב ברחובות ובבתי־הקפה עם מיזוודה מלאה בחוברות שוויק מודפסות על נייר זול. כאשר שמע האשק על הערכתו זו של ברוד, אמר לידידו **ארתור זונגן**: „עד עכשיו הייתי אפס. אבל עכשיו, כשיהודי לוקח אותי לידיים, עוד תראה מה שיצא ממני."

למען האמת החייל האמיץ שוויק רצוף בהערות בעלות גוון אנטישמי, בנוסח: „...ויהודי כעל פיאות שלף מתחת לפל בקבוק שמראהו תמים, הסתיר את הבק־בוק מתחת לקפוטה והביא אותו אל הסכ־כה ושם החביא אותו החייל... הם העירו גם את היהודי בבית המרזח, וזה התחיל תולש את פיאותיו ומכיע צערו שאינו יכול להגיש לאדונים החיילים שום דבר ולכ־סוף הכריח אותם לקנות ממנו פרה וקנה כבת מאה, פגר כחוש, כולו עור ועצמות. וכל אותה שעה ייבב, בכה ונשבע שזו הפרה השמנה ביותר שברצון השם באה לאויר העולם..." וציורי היהודים של יו־זף **לאדה** הינם בני־דודים של ציורי ה־יהודים בדר־שטירמר הנאצי של **יוזף גבלס**. אלא, שכישרונו וגאוניותו של האשק מכסים גם על נקודה זו.

הצלחתו של החייל האמיץ שוויק לאחר הדחיפה של מאכס ברוד הפכה את הספר לרב־מכר, ושוויק כתב בלחץ המו"ל שלו את החלקים הנוספים. הוא התעתד לכתוב שישה, כתב ארבעה, כאשר הרביעי מסתיים בנוסח הלא־שוויקי: „עד כאן הכתיב יאריסלב האשק החולה את קורות החייל האמיץ שוויק במלחמת העולם. המוות השתיק אותו לנצח ב־3 בינואר 1923 ומנע אותו מלפיים אחד הספרים המפורסמים והנקראים ביותר, שנוצרו אח־רי מלחמת־העולם הראשונה. סוף".

האשק מת ממחלת השתייניים, שחמת. הרהיטים נלקחו מן החדר בו עדיין הת־קררה גופתו, מפני שהסופר עדיין לא שילם בעדם.

החייל האמיץ שוויק בתירגום המעולה של **רות בונדי וחיים איזק** הוא נכס במדף הספרים המתורגמים לעברית, נכס שיש להביאו לכל בית.

---

* על פוטנציאל הגילוי של מאכס ברוד כתב הסופר עמוס קינן בעיבודו התיאט־רוני לשוויק, שהועלה לפני כעשר שנים: „צעיר חולמני עובר ברחוב. גבר אחר מעכב אותו — לאדיסלב: שלום אדון קפקא! גמרת כבר את 'המישפט'? קאפקא: כן, גמרתי ומסרתי אותו למאכס (ברוד).

סדר־לימוד

הדרך ונזיאמות הרבה ויטנאמות

מסתבר שדברים זזים להם במערכת־הלימוד התיכונית, באיטיות אך בהתמדה. מאחר וספרי־לימוד היו, הינם ויהיו תמיד המדד להתיישנות ולהתמסדות, הרי שב־מיקראה החדשה מדינה מול מדינות, ש־ראתה אור בימים אלה בעריכת המורה **דן זקס**, מצוי חומר מרתק עד למאוד*.

במיקראה המיועדת לתלמידי בתי־ספר תיכוניים קובצו כ־40 קטעים מתוך מאמ־רים שניכתבו על־ידי חוקרים ואישי־מדינה ידועים בעולם ובארץ כ**הנרי מורגנ־טאו, ר. מאקיבר, דניאל מויניהן, ארנולד טוינבי, הנרי קיסינג'ר, רו־ברט מקנמרה, יעקב טימון, דויד ויטל, יהושפט הרכבי** ואחרים. המיק־רא מיועדת לתלמידים על־פי תוכנית־הלי־מודים החדשה בסוציולוגיה ובמדע־המדי־נה, וכן ללימודי החברה הכלליים במיסגרת יחידת החובה לכל התלמידים בחינוך העל־יסודי.

שלושה חלקים במיקראה. בחלק הרא־שון כהתקרבות לסדר בינלאומי, המישפט הבינלאומי, מישחק סימולציה, המאמר ותרגות, יהירות ויציבות פנימית **לניקולו מקיאוולי**, מוראליזם במדיניות־החוץ ה־אמריקאית מ**ג'פרסון** ועד ל**ג'ימי קארי־טר**. **ארנולד טוינבי** מביא את מחיר הקידמה הטכנולוגית של אמצעי הלחימה כפתיח לפרק הרתעה ומילחמה. בפרק זה מצוי מאמרו של לוחם החירות הארגנטי־קובאני **ארנסטו צ'ה גווארה**, הבה ניצור שתים, שלוש... הרבה ויטנאמות, **מאמר** שהיה גיבוש ותימצות השקפת־היסוד שלו, השקפה ששילחה אותו אל מותו בבוליביה. צ'ה גווארה, שהיה בסוף שנות השישים בבחינת אליל הנעורים והתיקוות, הפך, כמסתבר ממיקראה זו, לחלק מתוך היסטוריה רחוקה. מאמרו זה, שהזין צעירים באוניברסיטאות ברחבי ה־עולם המערבי, להתמודדות עם ארצות־הברית, הפך לחומר לימוד יבש.

במדור ישוב סיכסוכים מעניינת סקירתו של **גבריאל בן־דור**: ישראל, הפלס־טינים ומדינות־ערב, ומאמרו של **ד"ר נחום גולדמן** ניטרולה של ישראל.

החלק השני במיקראה עוסק, תחת הכו־תרת איזורים, בישראל, אירופה־אמריקה, אסיה־אפריקה. נושאי המאמרים שולקטו במיקראה מובאים ברישום כפול, מבחינת הנושא, על־מנת להכפיל את היעילות של

ציטוטון

המילחמה העולמית של שוויק

בימים אלה ראה אור בתרגום מלא לעברית סיפרו של ירוסלב האשק החייל האמיץ שוויק (ראה: תרגום). כמה מפניני הלשון של שוויק על המילחמה העולמית הראשונה, שבה נטל חלק פעיל, מובאים בזה:

● **מוטב לקלף תפוחי־אדמה במטבח, לגלגל כופתאות או להסיר את הבשר מצלעות מלעמוד במכונסיים מלאים בפני אש־תופת של האויב ולצווח: „להתפזר יחידים! לשלוף כידונים!"**

● **החייל הצ'כי ישכב עם הנערה ההונגרית, והנערה הצ'כית תקבל לבין זרועותיה חייל הונגרי וכעבור מאות שנים תהיה לאנתרופולוגים הפתעה נעימה: למה הופיעו עצמות־לחיים בולטות (סימן היכר להונגרים) אצל שוכני גדות הנהר מאלשה (בצ'כוסלובקיה)?**

● **„אדוני הגנראל," אמר הנהג בחגיגיות, „כרגע הגענו אל שערי השמיים. תרד, אדוני הגנראל. אנחנו לא יכולים לעבור בשערי השמיים. יש כאן דוחק גדול. כולם חיילים."**

„רק תדרוס אחד מהם," צעק על הנהג, „אז יזוז הצידה."
רכן מהמכונית וצעק: „זהירות, טינופות! איזה בהמות! רואים גנראל ולא עושים 'ימינה שור!'"

הנהג מרגיע אותו. „זה קשה אדוני הגנראל, לרובם ניכרת הראש."

אך עתה השגיח גנראל ביגלר שהנדחקים לעבור בשערי השמיים היו נכים לסוגיהם שאיבדו במילחמה אברי־גוף שונים ועתה נשאו אותם בתרמיליהם — ראשים ידיים, רגליים. תותחן צדיק, שנדחק ליד שערי השמיים במעיל קרוע, נשא בתרמילו את כל בטנו ואת גפיו התחתונים. מתרמיל אחר, של חייל טוב מחיל־הקשישים, הציצה על גנראל ביגלר מחצית העכוז, שהלה איבד בקרב על לבוב.

● **הקשר חודאונסקי העיר על כך שהאנשים היו מתמוגגים מנחת, אילו גם אצלם היו צומחים אברים כמו זנב־הלטאה. כמו, למשל, במילחמה, כשלמישהו נקרע הראש או חלק אחר של הגוף. למינהל הצבא זה היה דבר רצוי מאוד, משום שלא יהיו עוד חיילים נכים. חייל אוסטרי כזה, שהיה מצמיח בכל פעם מחדש רגליים, ידיים, ראש, היה שווה יותר מבריגאדה שלמה.**

● **הרכבת נסעה לאט־לאט, ולכל אנשי הבאטליון ניתן להזין את עיניהם ולטעום מתענוגות המילחמה. בהשקיפם על בתי־העלמין הצבאיים וצלביהם הלבנים שהבהיקו באדמת המישור ובמדרונות עיי הגבעות, יכלו להכין את עצמם לאט אך בביטחה לקראת שדה־התהילה שסופו כומתה אוסטרית מלוכלכת־בבוץ המתבדרת על הצלב הלבן.**

● **בבית הקברות הצבאי הקטן הוצב צלב לבן ועליו השם: „לאסלו גארגאני". שם נח מנוחת־עולמים חייל הונגרי, שבשעת בזיזת אוספי הגימנסיה, שתה את כל הספירט המפוגל מן הצנצנת שבה היו משומרים זחלים שונים.**
מילחמת העולם השמידה את המין האנושי גם ביי"ש—נחשים.

● **„אז לך אתה קדימה," אמר שוויק, „אנחנו נלך יפה אחריך, כדי שתגן עלינו בגוף שלך. הרי אתה ענק כזה. כשיפגעו בך, תודיע לנו, כדי שנספיק לעשות 'ארצה פול!' איזה מין חייל אתה, שמפחד שיירו בו. דווקא את זה צריך כל חייל לאהוב הכי־הרבה. כל חייל חייב לדעת, שכמה שהאויב יורה בו יותר, אז יותר אוזל מלאי התחמושת שלו. כל יירייה שחייל של האויב יורה בך מורידה מכושר הלחימה שלו. וגם הוא שמח שהוא יכול לירות בך, מפני שלפחות הוא לא צריך להסתחב עם הכדורים ויותר קל לו לרוץ."**

● **„כאן יהיה אחרי המילחמה יבול טוב מאוד," אמר שוויק אחרי שעה קלה. „הם לא יצטרכו לקנות קמח עצמות. זה יתרון גדול לחקלאים, אם בשדות שהאיכרים יתפתו וימכרו את עצמות החיילים כאבקת פחם לזיקוק סוכר..."**

● **„...כל חייל חייב להיות אינטליגנטי עד כדי כך שיאכל כל דבר שנותנים לו בלי לפצות פה, והוא חייב להיות ממושמע עד כדי כך שלא להתאונן על מה שמוגש לו. תארו לכם, חיילים, שיש מילחמה. לאדמה שבת יקברו אתכם אחרי הקרב, יהיה היינו־הך באיזה לחם פיטמתם את עצמכם לפני המוות. אמא אדמה תפורר אתכם ותבלע אתכם על מגפיכם. אין דבר בעולם שהולך לאיבוד. מכם, חיילים, תצמח תבואה חדשה למען לחם לחיילים חדשים ואלה אולי, כמוכם, לא יהיו מרוצים ויילכו להתלונן..."**

„ויהודי כעל פיאות שלף מתחת לפל בקבוק שמראהו תמים
הסתיר את הבקבוק מתחת לקפוטה והביא אותו אל הסככה..."

נמר של נייר

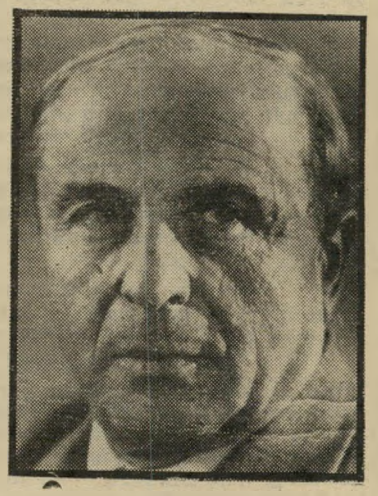
מי אמר: „איך אפשר לשנוא את הערבים. הלא הם דומים לפראנקים."

חשיפה

ומדוע חוברה אמירה זו למשורר חיים נחמן ביאליק

מזה שנות דור מהלך סיפור אימים מתוך טרקליני הספרות העברית לרחובות המ־אובקים של החיים הישראליים. סיפור זה הדביק על המשורר הלאומי **חיים נחמן ביאליק** תו של גיזען שונא־ספרדים. העילה, לפי אותו סיפור־אימים: מערכת־יחסים משובשים בין ביאליק לסופר **יהו־דה בורלא**, בגין חסדיה של גברת מסו־יימת.

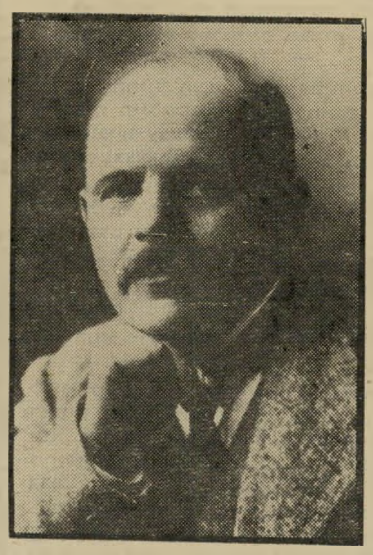
בקובץ נישכח, הנושא את הכותרת ביאליק על־אתר, מביא הסופר **אביגדור המאירי**, שהיה ידידו ובן־בריתו של ביאליק, שיחות שונות שנערכו במחיצת המשורר הלאומי, במשך קרוב לשנות דור. מימי אודיסה, שבהם אימץ ביאליק את המאירי, עם תום מילחמת העולם הראשונה ועד למותו של ביאליק במחצית שנות השלושים.

אביגדור המאירי
„כגולם בלי השם המפורש"

בקובץ ביאליק על־אתר מצוי הצופן לאותה אמירה.

בעמוד 85 של ספר זה כותב אביגדור המאירי: „**רצא וראה, מה כוחה של רכי־לות, של לעז — ואנכ, שוב — מה ערכה של דעת־הקהל. מפי סביאטצקי ניזרקה המימרה ההיתולית על הפראנקים וער־**

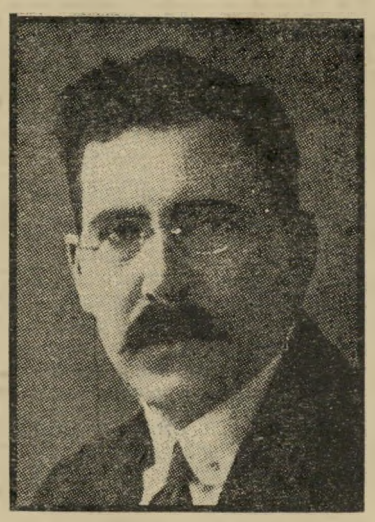

חיים נחמן ביאליק
התחיה הקרובה של רוח היהודים הספרדים

בים, ולא כפי שהיא נפוצה בפי הכריות: „אני שונא את הערבים על שהם דומים לפראנקים", אלא: „איך אפשר לשנוא את הערבים, הלא הם דומים לפראנקים!" — מוכן, שבנוער העירוני, כלומר, הלבנטיני, מדבר הכתוב. והנה, דווקא ביאליק, שלא פסק מלדבר על תחייתה הקרובה של רוח היהודים הספרדיים, צא־צאיהם של יהודה הלוי, אבן־עזרא, אבן־גבירול והרמב"ם, דווקא הוא נפל קורבן ללעז־העלילה, שבתור מהתלה אינה (גם בנוסחה הראשון) אלא מהתלה, ואילו כש־מישהו מרצין אותה, עלולה להרגיז... סביאטצקי, אמר גם „מזלנו שבימי משה רבנו לא היו עדיין סיגריות, אחרת אמור היה לנו לעשן בשבת..."

אלא שאביגדור המאירי אינו מסתפק וממשיך להילחם את מילחמתו של ביא־ליק המת, כנגד העלילה הנוראה בה מוכ־פש שמו. בעמוד 100 של סיפרו מופיעה חוות־דעתו של ביאליק למחרת הופעת ספריו של יהודה בורלא אשתו השנואה ובלי כוכב: „**קראתי שני סיפורים מאת יהודה בורלא, שניים בזה אחר זה, כלומר שני רומאנים. שמע, הבחור הזה יודע את הקונץ! שמעתי שגולד בירושלים. רשהוא ספרדי, כלומר, פראנק. סביאטצקי אומר, איך אפשר לשנוא את הערבים, הלא הם דומים לפראנקים! הלץ הזה עלול להעליל על עצמו דברי־שטויות וכלבב שיצליח בליצנותו...**

— וככן, בורלא זה הוא ספרדי... הלא

יהודה בורלא
ניחוח המסורת הספרדית העתיקה

תיכף עם תחילת הקריאה הייתי צריך לקבוע זאת. אתה מרגיש פה את ריח הני־חוח של המסורת הספרדית העתיקה, ולא רק בשפה וכפיגנון, אלא גם בקטעי השי־רה, שהוא מתבל בהם את הפרוזה שלו. אומנם, משוררי ספרד לא כתבו רומאנים, אך אילו כתבו, היו כותבים ככה (צוחק), איך אמר... כמדומני ברנארד שאו: אני אינני כותב שירים, אך אילו כתבתי, הייתי כותב שירים טובים כהרבה מ־וויליאם בלייק. — וככן, שני הרומאנים של בורלא הם נכס חדש לא רק בספר־דיותי, שכן אין לשכוח, שפיסר מדרכי הוא, כלומר, הוא משתלב בספרות הרו־מאניסטית של ימינו. הם נכס חדש בעיקר ביצירות מעולות וגם מרתקות. בן כמה הוא? בוודאי כמוך. איך קיבלו אותו המבקרים...

...מה שחשוב לאין־ערוך בתהליך ה־היסטורי של שיבת־ציון וקיבוץ גלויות היא שיבת השבט התימני, ומהרכה והרבה בחינות. קודם־כל אמונתם המחלטת ה־מעשית במשיח. אפילו בעלי־קבלה שלהם אינם עושים אבסטרקציה מאישיותו של המשיח. ולגמרי לא במקרה הוא, שה־רמב"ם שלח להם את „איגרת תימן" כדי לחזק את אמונתם...

...אל נושא זה, יהודי־תימן, היה חוזר לא פעם. עברנו פעם בפינת־רחוב. ישבה שם קבוצת סבלים על ריצפת המדרכה. משעברנו פסיעות אחדות נזכר ביאליק:

— ראיתי אתמול סבל תימני כזה נרשא על גבו פסנתר. פסנתר שלם. על גבו. לא האמנתי למראה עיני. מאחורו לא ראיתי אלא את רגליו. רגליים דקות ויב־שות. שוב עברתי לצידו והתבוננתי בפ־ניו. שוב נשארתי לאחוריו. הלכתי אחריו. זה היה ברחוב אלנבי. אחר־כך שרך דרכו לרכוב מונטיפיורי ושוב לרחוב יבנה. לכ־סוף ניכנס לחצר. שם הניח את הפסנתר.

— ניגשתי אליו ושאלתיו, כמה ילדים שיחיו יש לך. „שישה כרוך השם". הת־בוננתי בו. מניין הכוח, בחרוה זו? — וחרר זה מליד ילדים, וחרר? זה מפרנס מרשפחה, ששה ילדים כן ירבו... אלא שיצאה בעלת־הפסנתר בפתחון־פה כזה, כאילו ויצה לבלוע חיים את התימני עם הפסנתר ביחד: „וום שטיסטו וי אנוילם און א שם המפורש?!" (מה אתה עומד כגולם בלי השם המפורש) — „גיש ברוי־גן, גברת, גיש ברויגן, דיר גזונט קומן דריי הלפן ארויף. גיש ברויגן גברת" (אל־נא באפך גברת, אל־נא באפך, אמר־תי לך, יבואו שלושה אנשים לעזור להע־לות למעלה. אל־נא באפך גברת). וכרגע גם באו שלושה תימנים לעזור־לו להעלות את הפסנתר. בלכתי שיננתי בלבי את הפניניה האידישית „כגולם בלי השם המ־פורש", לא שמעתי אותה מעולם"...

---

* חרר — יבש מרוב חום, לפי אוצר הלשון העברית.

** אחד מסודות עשייתו או בריאתו של הגולם הוא כושר ידיעת השם המפורש, או בעברית תקנית: שמו המלא של ה־אלוהים.

(המשך מעמוד 71)

הטכסטים, כך שמאמרו הנזכר של גווארה מופיע במיון הכפול, בפרק אסיה־אפריקה. החלק הממיין השלישי, מחלק הפעם את המאמרים לשלוש גישות־יסוד. האחת: הרציונאליסטית; השניה: תרבותית־היסטורית; השלישית: הפסיכולוגיסטית.

תשבי"ש

השוודי?

במדור זה, תחת הכותרת „השוודים" (העולם הזה 2219) ניכתב בין השאר: „התפריטאי והעיתונאי יורם קניוק פועל בשנתיים האחרונות, באינטנסיביות רבה, לתירגום של לפחות יצירה אחת משלו, לשוודית, כמטרה שיצירה זו תוגיע את אותם אבירים, המתכנסים בעיר העתיקה של שטוקהולם... אם קניוק מצא עצמו ניפגע מהקטע שפורסם ברשימה השוודים, הרי שיש לראות בשורות אלה בקשת מחילה.

בחטף

המאבק הסמנטי בין בר־שבע לתל־אביב * מנחם בן

פותח בקרב על טוהר השירה העברית * השיוץ

●● מזה שנים מדווח מדור זה על תככים שמקורם בכמה חדרים באוניבר־סיטת תל־אביב, המהווים את נסיכותו של הפרופסור בנימין הרישובסקי (המכנה עצמו גם ה. בנימין ו/או גבי דניאל). חלקם של תככים אלה התרחש באותו מדור אקדמי, המכונה עולם הסמנטיקה/סמיו־לוגיה/סמיוטיקה — כאשר הרושובוקי גו־הג כמינהג של מלך באריסיו. אלא שמס־תבר כי האריסים מרדו, אחרי שחלקם נפוצו בכל שאר אוניברסיטאות הארץ אחד מהם ערך מן הסתם מחקר מקיף באגדת האב הזקן השוכב על ערש דווי ומושיט את הזרד לבניו ומבקש לשוברו. יריביו של הרושובסקי עומדים להוציא בקרוב שני בטאונים חדשים בשטח הסמנ־טיקה/סמיוטיקה: האחד בעברית והאחר באנגלית. שני כתבי־העת יראו אור תחת חסותה של אוניברסיטת באר־שבע, המש־משת עיר־מיקלט לרבים מנירדפי הרו־שובסקי הנ"ל ●● המשורר והמבקר מנחם בן (פלונטר) **תקף תחת הכותרת צעירות בית 'עכשיו' שתי משוררות צעי־רות, א. דוריה, וסיגלית דוידוביץ; הראשונה תגלית של המבקר גבריאל מוקד, השניה תגלית של המשורר דויד אבידן, שהוציא את קבציהבתולין שלהן בהוצאת עכשיו. כבר בפתיח של רשימתו מציין בן: „ינה ווקן, למשל — ובעי־קר היא — נוכחת כאן בלשון־השירה לאו־רך ולרוחב. ולא רק השמות המאכלסים את שירי א. דוריה — ולנטינו, פדרו, ני, הי, רודריגו וכו' — דומים משום־מה לאותו 'גל־סמנטי' עצמו המוכר לנו משירי וולך — פרדריק, ניזטה, סבסטיאן, לוטה וכו'."**

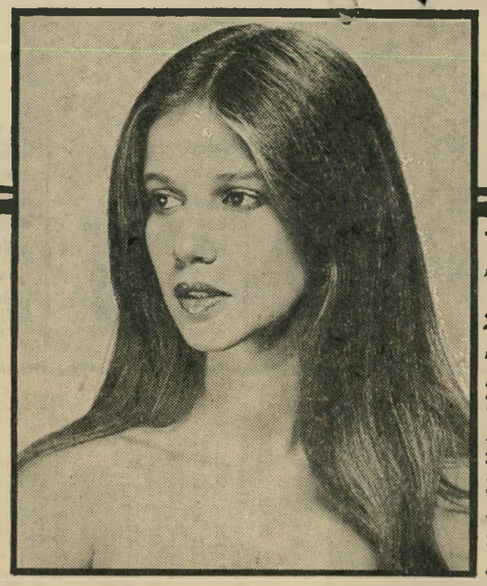
מנחם בן
צעירות בית „עכשיו"

את המשוררת השניה, סיגלית דוידוביץ, פוסל בן בשימוש במטבע־הלשון שרל־טני(ת). את רשימתו מסיים בן בקביעה: „סיגלית דוידוביץ היא עדיין שבוייתו של 'נוסח' אחיד מדי ומנוכר מדי..." והאגדה מספרת, שמדי יום שישי פותחים משוררי תל־אביב את מוספי־הספרות, לראות מי קורבנו השבועי של מנחם בן ●● כוכב שביט גורלם בספרות הוא, שכפי שהם הופיעו לפתע, כך הם נעלמים. כוכב כזה היה העשב והחול של דויד שיץ, אשר סיפרו השני ההזדמנות האחרונה הפך עד מהרה לשובל הלבן שהוא הותיר בחלל הספרות הישראלית. בדבר בוקר ספר זה בידי ישעיהו שן, ברשימה תחת הכותרת פרובוקאטיביות בנאלית, אותה סיים „...גם סיפור זה אינו מצליח להשכיח את הפגי־מים השולטים בקובץ כולו, אך הוא מאפ־שר לנו לקוות שהמחבר הגזים בפסימיות באשר לגורלו כסופר כשקרא לקובץ בשם שקרא לו..." העירה בחוג־סופרים, באחד מבתי־הקפה של תל־אביב, מבקרת שתלתה בשעתו את כל אמונה בספר הראשון של מחבר זה: „הופ, היה השיוץ, ואיננו עוד."

●● השנתון עכשיו עומד לשנות את מתכונתו. לדברי עורכו, ד"ר גבריאל מוקד, הרי שבמשך כל שנה יירא־אור שלושה שלישונים בני 250 עמודים כ"א, בהם יפרסמו דרך קבע אנשי בית עכשיו.

מאת בן עומר

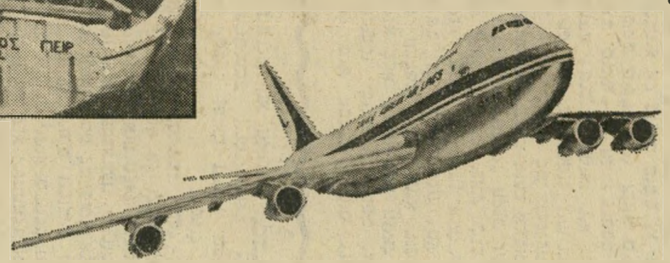
את נערה ואת יפה?

אם הינך
נערה יפה (ואינך נשואה),
או אם את(ה) מכיר(ה) נערה כזו —
שלחו למערכת
„להיטון — עולם הקולנוע",
ת.ד. 30103, ת"א,
תצלום גוף שלם ותצלום פנים
(רצוי צבעוני) של המועמדת,
וכן את הפרטים הבאים:
תאריך לידה מדוייק, כתובת
ומספר טלפון.
גא לציין על-גבי המעטפה:
עבור „נערת היופי".

כדאי לך להכין דרכון!

פרס נסיעה לחו"ל לכל המועמדות הסופיות!

כולל בילוי חופשה חלומית במשך שבוע ימים

זאת בנוסף למתנות רבות ויקרות ערך — מערכות לבוש, בגדי־ים, נעליים, תכשיטים ועוד.

פרסים לממליצים

מקרנת קולנוע 8 מ"מ סופר, עם קול, בשווי 25.000 ל"י
תוענק לממליץ שהמועמדת שלו תזכה בתואר „נערת היופי של ישראל — 1980".

בנוסף — בין כל הממליצים על המועמדות לתחרות יוגרלו
3 מצלמות, בשווי 7.500 ל"י כ"א
3 מסרטות קולנוע, בשווי 4.500 ל"י כ"א.

להיטון
עולם הקולנוע

„נערת היופי"-כיף של חוויה!

רחל מרחלת על כל העולם

אהבה מאחרי הקלעים

אני רוצה לספר לכם שזה שיגעון מה שקורה שם מאחרי הקלעים של הצגות־הילדים. השחקנים המבוגרים, הלוקחים חלק בהצגות האלה, נכנסים לחגיגות בשימחה רבה כל־כך, כשמס־ביבם המון ילדים ונוער, ונראה שזה עושה אותם הרבה יותר צעירים מכפי גילם האמיתי.

קחו, למשל, את השחקנית **רחל רביד**, המופיעה כעת ב־הצגה רס"ר האוצר ושהיא אמה של **טל רביד**, גרושתו הטריה של השחקן **מאיר סויסה**. מאחרי הקלעים של ההצגה פגשה את השחקן **אייל ברטונוב**, בנו של הקריין **שלמה ברטוב** ז"ל. אייל הוא בן 27 בלבד, אבל די מבוגר כדי לנהל רומן נרגש, הממשיך גם כשהמסך יורד. אתם יודעים שכאשר האהבה מתעוררת, נעלמים כל הבדלי־הגיל, ושום דבר לא יעצור את שני השחקנים הראשיים בהפקת הרומן הפרטי.

לא מפריע לרחל שאייל הוא בערך בגילה של בתה, ובוודאי לא מפריע לאייל שרחל היא כימעט כפולה ממנו בגיל. העיקר הוא שהם מוצאים אחד בשני המון הבנה והמון דברים יפים, די יפים כדי שיהיו יחד. אתם רואים שלא הגזמתי כשאמרתי לכם שזה שיגעון.

רחל רביד (עם טל ומאיר סויסה)
החיים מתחילים כשהמסך יורד

אורגיות בין הדיונות

אני בהחלט יודעת שלהתגרש זה תמיד עסק לא נעים, אבל אני גם יודעת שהר־בה זוגות עברו את העניין הזה בשלום, בלי מלחמות פומביות. לכן הסתקרנתי מאוד כשקראתי באחד מעיתוני יום ו' על תביעת־מזונות של אשה מבעלה, כשה־עילה היא „בעלי נוהג להשתתף באור־גיות".

דברים כאלה לא נשארים בסוד הרבה זמן. מתברר שהגברת התובעת היא **רו' נית שטיינר** בת ה־28, בתו היפהפיה של מנכ"ל רבלון **יוסף שטיינר**, והנת־בע אינו אלא **גיל וולפיה**, המנהל את בית־האופנה מדים של הוריו.

איני בטוחה אם אתם זוכרים, אבל לפ־ני שלוש וחצי שנים הייתי אני הראשו־נה שסיפרתי לכם על הנישואין הקרובים של בני־הזוג, והנה, היום, לצערי, אני צריכה להיות הראשונה שמספרת על גירו־שיהם.

האורגיה שבה מדובר התרחשה, לדברי רונית, בחוף טנטורה בקיץ שעבר, ובה השתתפו גיל, חברו ואשתו של החבר.

איני יודעת מי פיתה את מי, אבל מסו־פר שכולם היו שתויים כהוגן, ומחוץ ל־שלישייה המדוברת היו בחוף עוד כעש־רים איש, וביניהם גם רונית, כמובן. מס־תבר שהשלישייה לא ניסתה להסתיר את מעשיה באופן מיוחד, כך שעד מהרה היה ברור לכל החברה מה קורה שם, מאחרי הדיונה הצהבהבה.

אני לא בטוחה שזו הסיבה העיקרית לתביעת המזונות והגרושין. אני רק יו־דעת שרונית תובעת מגיל המון דמי־מזו־נות לחודש, כדי שתוכל להמשיך בשיג־רת חייה, כפי שהיתה רגילה עוד בימים שבהם גרה עם אבאל"ה המנכ"ל. היא טו־ענת שהגירושין אינם סיבה מספקת כדי לוותר על ביגוד מתוצרת־חוץ, עוזרת־בית, עיסוי פעם בשבוע ותענוגות אח־רים. גיל, מצידו, הגיש, מול תביעת־הגי־רושין של רונית, בקשה לשלום־בית, מה שנותן פתח לתיקווה שכל העניין ייגמר יפה, בלי השמצות נוספות.

שימחה אצל אלמנת מינכן

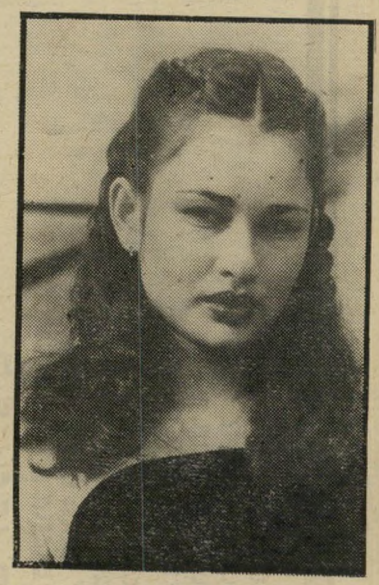
עם כל הצרות והמצות שעברו עלינו, לאחרונה, החלטתי שמגיע לכם ולי קצת נחת בחיים. אז אני רוצה לספר לכ־משהו שאני מאוד־מאוד שמחתי לשמוע אותו, ואני בטוחה שאפילו אותם מביני־כם, שידידיהם אומרים עליהם: „רק חסר לה מטאטא והיא/הוא היה/תה עפ/ה" ישׂ־מחו איתי.

את **אנקי שפיצר** אתם לבטח מכי־רים, ולא רק מכירים אלא גם מעריכים מאוד, נכון? כי אנקי, אלמנתו של הסייף **אנדריי שפיצר**, שנהרג בהתקפה על הספורטאים הישראליים באולימפיאדת מינכן, תמיד היתה סמל של גיבורה, ש־ידעה להחזיק את עצמה בתקופות הקשות שלאחר האסון, ושהיתה מסוגלת לעזור לאלמנות־הספורטאים האחרות. על אנקי עברו שמונה שנים קשות, ועכשיו הת־בשרתי שהבחורה מצאה לה בחור, שיג־עון. קוראים לו **אלי רכס**, אחד ממומחי מכון שילוח, שהתמחה בעיקר בענייני ה־ערבים בישראל ובגדה המערבית. אז עכ־שיו, שיהיה להם כל טוב, ואפילו אם אתם חושבים שאצלי הרוע הוא אופי — אז הפעם אני באמת שמחה.

אמא נעלבת

מה שפירסום יכול לעשות לרומנים של בני־אדם! אני חושבת שהרבה יותר מ־אשר מילים של אהבה.

כולכם התפעלתם בוודאי מהיופי הרב של **סמדר קיצ'ינסקי**, בתו של הלו־חם נגד הגרמנים, **אנדרי קיצ'ינסקי**, (העולם הזה 2222). אחרי שאביה נאלץ להבטיח לבית־משפט שלא יכלא יותר

סמדר קיצ'ינסקי
קשה לוותר

גרמנים, היא הבטיחה שהיא תמשיך לנ־קום.

הסתבר כי מאחרי הפנים המשגעות ה־אלה, שמייצגות רק 17 שנה פחות חוד־שיים, יש גם ראש חושב. סמדר לא רק הבטיחה להמשיך בדרכו של אביה, אלא שגם סיפרה הרבה על עצמה.

לא יתכן שליפה כזאת לא יהיה חבר, למרות שהיא בת פחות מ־17. ואכן, ל־סמדר יש כבר מזה חודשיים חבר, בן 26, בן לעדה התימנית, העוסק, יחד עם אבא שלו, בקבלנות זעירה. הם בונים בית אחד ביהוד, ועושים קצת שיפוצים בבתים אח־רים. לבחור בעל המזל קוראים **אבי**, אבל סמדר מעדיפה לקרוא לו **הרשל**.

הפרקליט ועולם האופנה

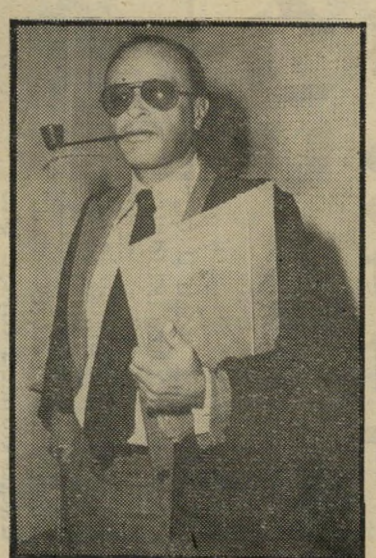
העורכידינים האלה זה משהו מהסרטים. הם עובדים כל היום וכל הלילה ואחר כך, בלילה המאוחר, יש להם עוד זמן לחזר ולהתחזר. אני מכירה אחד, גם אתם בטח מכירים אותו, כי אני מעריצה אותו ואת כישוריו מימים־ימימה, שהוא תמיד נמצא בטופ של המישפטים, וגם בטופ של הבחורות, והפואנטה אצלו זה שאת שני השטחים האלה הוא בכלל־בכלל אינו מצ־ניע, ואפילו לא מנסה לעשות כאילו. אז הרי לכם, גבירותי ורבותי, עורך־הדין צבי לידסקי!

פעם, ועדיין באופן רישמי, הוא היה נשוי לעורכת־הדין המוכשרת, **נירה לידסקי**, המגדלת את שלושת ילדיהם.

אחר כך, הרבה־הרבה זמן הוא היה צמוד לדוגמנית־דיילת של ארקיע, **אורנה גזן**, חתיכה משגעת, שהיא גבוהה ממנו בראש אחד. אני לא בדיוק יודעת מה קרה לה באחרונה. מיד אחריה היה רומן עם אופירה סלע, שאת התקופה שלפני לידסקי היא העבירה בבירות העולם, תוך כדי תיכנון שמלות, חצאיות וחולצות.

אותה אופירה, שהגיעה לביקור־מולדת לפני כחצי שנה, פגשה באביר־לבוש־הגלימה, ואני־לא־יודעת מה קרה, אבל הם נראו תמיד יחד, ומאושרים. כבר חשבתי שזהו זה, עד שלאחרונה הודלפה לאוזני המעודנות השמועה שאבירנו עסוק ברומן אחר לגמרי, שקוראים לו **שרה מידר**.

שרה, גרושה, אם לשני ילדים, ציירת, היא חתיכה לא קטנה בכלל ולא תאמי־נו — מעצבת־אופנה. אז השניים יחד! דבר אחד אני לא מבינה, ואם יש ביני־כם איזה פסיכולוג־משהו אז שיקום ויס־ביר לי — איכה קרה שהנ"ל, שפעם נשא עורכת־דין, קיבל אובססיה ונשאר יוצא־קבוע עם כל מי שידה נגעה אי־פעם ב־מיספרי חייטים?

צבי לידסקי
עד מאוחר בלילה

סמדר סיפרה בכתבה שיש לה חבר, המבוגר ממנה ב־9 שנים, „וכביכול צריך כבר להיות חכם וגדול. אבל אני יודעת שהסיפור איתו ייגמר במהרה, כפי ש־קרה עם החברים הקודמים. משעמם לי איתו, והוא נראה לי ריקני. אני יודעת שזה בגלל שאני עושה השוואות עם אבא, ויודעת שיקח לי עוד הרבה זמן עד ש־אני אמצא בחור שיוכל להתמודד, בתוכי, עם העוצמה של אבא."

אילו היו כותבים עליכם דבר כזה ב־עיתון, איך הייתם מגיבים? הייתם נפר־דים מסמדר? זה רק משום שאתם לא מכירים אותה, ולא יודעים שקשה לוותר עליה, או משום שאתם לא אוהבים אותה, כפי שאבי אוהב אותה. אז אבי באמת לא נפרד, קיבל את כל העניין בהומור, כשיגיון של בת 17, והסתפק בהצהרת־אהבים מפיה של סמדר, למרות מה ש־היא אמרה בעיתון.

אבל לאבי דנן יש אמא, שגרה בפתח־תיקווה, והאמא הזו לא מוכנה שככה יצ־חקו על הבן היקר שלה. היא הודיעה לאבי שמבחינתה הסיפור עם סמדר נגמר, חד וחלק, והיא מציעה לו לעשות כמוה — לקסל את הרומן.

אבי לא רוצה, סמדר בינתיים לא רו־צה, אז הם ישבו וטיכסו עצה, איך להר־גיע את האמא הכועסת. בינתיים יש להם תוכנית אחת. אם היא לא תעלה יפה, יחפשו תוכנית אחרת: לקחת את האבא של סמדר, את אנדרי, שיעיד לפני האמא של אבי שהוא יודע שהבת שלו לפעמים אומרת דברים שהיא לא מתכוונת להם. אולי זה יעזור.

הדפסים, סריגים
ובדים בלעדיים -
מרהיבים ביופיים.
עיצוב עדכני של צוות
מעצבים בראשות גדעון אוברזון,
עשו את אפנת ניבה לסיפור הצלחה בינלאומי.

בבתי האפנה היוקרתיים בעולם, מוצגת אפנת ניבה,
לצד יצירותיהם של המעצבים הנודעים בעולם.

את דגמי אביב/קיץ 80', תוכלי להשיג גם בבתי האפנה
המובחרים בישראל.

ניבה - אפנת הנשים היפות

ניבה בע"מ - דרך יפו-ת"א 25, ת"א

מאזן עושה גלובוס

העולם הזה

ל' ניסן תש"ם, 16.4.80 מיספר 2224 שנה 44 המחיר: 4.5 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

שאלות חמורות חדשות

אלוף אביגדור בן-גל

מה הרה בא"ת בוושינגטון